DE ILLEGALE HANDEL IN VUURWAPENS EN EXPLOSIEVEN

Verslag van een onderzoek voor het Nationaal dreigingsbeeld 2012

« waakzaam en dienstbaar »

POLITIE

De illegale handel in vuurwapens en explosieven

Verslag van een onderzoek voor het Nationaal dreigingsbeeld 2012

« waakzaam en dienstbaar »

POLITIE
Korps landelijke politiediensten

Uitgave

Dienst Nationale Recherche Informatie
Postbus 3016
2700 KX Zoetermeer

Zoetermeer, maart 2012

De Dienst IPOL
is een onderdeel van het Korps landelijke politiediensten

Auteurs

Frank Boerman
Monique Bruinsma

Eindredactie

Irene Spijker

Inhoud

Managementsamenvatting

Met dit onderzoek naar de illegale handel in scherpschietende vuurwapens en de illegale handel in explosieven streven de auteurs twee doelen na. Het eerste is, inzicht te verschaffen in de ontwikkelingen die het afgelopen decennium in Nederland hebben plaatsgevonden in deze handel en verwachtingen voor de nabije toekomst te formuleren, ter ondersteuning van de aanpak van deze vorm van criminaliteit. Het tweede doel is, een rapport over deze problematiek te leveren dat kan fungeren als bouwsteen voor het Nationaal dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit 2012. Dat NDB beoogt onderbouwing te leveren voor het stellen van prioriteiten bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Zoals uit dit rapport blijkt, wordt prioriteit bij de bestrijding van illegale wapenhandel node gemist.

Het beeld van de illegale handel dat uit eerdere publicaties naar voren komt, wordt aangevuld met analyses van recent materiaal. Gesprekken met deskundigen en dossieranalyses nemen daarbij een voorname plaats in. Dit levert een schets op van de ontwikkelingen in vraag en aanbod op de illegale wapenmarkt, de gehanteerde werkwijzen bij het verkrijgen, smokkelen en afzetten van illegale wapens en explosieven, en typeringen van de betrokkenen bij de illegale wapenhandel. Besproken wordt wat de maatschappelijke gevolgen van deze handel zijn en welke verwachtingen er voor de nabije toekomst bestaan. De voornaamste onderzoeksbevindingen zijn beknopt beschreven in hoofdstuk 6; wie slechts van de hoofdlijnen van dit rapport wil kennisnemen, kan zich beperken tot het lezen van die samenvatting. Het laatste hoofdstuk schetst de aanpak van de illegale wapenhandel in Nederland van de afgelopen tijd. Ook bevat het aanbevelingen voor verbetering van die aanpak.

1
Inleiding

De afgelopen jaren neemt de maatschappelijke zorg over illegaal (vuur)wapengebruik toe. Er is zorg over wapenbezit onder jongeren, over schietpartijen van verwarde burgers, over spanningen in het criminele milieu die met wapens worden beslecht, en ook over de geconstateerde toename (vanaf 2006) van gebruik van handvuurwapens bij overvallen.
Ter ondersteuning van een effectieve bestrijding van deze en andere wapengerelateerde problemen is door de Dienst IPOL van het Korps landelijke politiediensten (KLPD) een onderzoek uitgevoerd naar de illegale wapenhandel. Bij dit onderzoek is een klankbordgroep geformeerd waarvan de leden onder meer geadviseerd hebben over te raadplegen bronnen, de te volgen werkwijze en de verslaglegging (voor de samenstelling, zie bijlage 2).
Het onderzoek is een van de dieptestudies in het kader van het Nationaal dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit dat in 2012 zal verschijnen (NDB2012) en is deels gefinancierd door het Landelijk Platform Vuurwapens (LPV)[1].
Het Nationaal dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit wordt elke vier jaar vervaardigd door de Dienst IPOL in samenwerking met de Dienst Nationale Recherche, die eveneens deel uitmaakt van het KLPD. Het eerste verscheen in 2004. In opdracht van het College van procureurs-generaal wordt telkens een zo breed mogelijk overzicht gepresenteerd van de stand van zaken rond de georganiseerde criminaliteit in Nederland. Centraal staan daarbij de criminele hoofdactiviteiten. Dit wil zeggen dat vooral de daarop betrekking hebbende strafrechtelijke delictcategorieën onderwerp van onderzoek zijn. Het gaat niet alleen om de meer traditionele vormen van georganiseerde criminaliteit zoals drugshandel, witwassen, mensenhandel en -smokkel, maar ook om minder bekende vormen zoals *skimming*, kinderpornografie, vals geld en allerlei vormen van cybercrime.

Deze vormen van georganiseerde criminaliteit worden – aan de hand van uniforme onderzoeksvragen – in afzonderlijke projecten onderzocht. In het eindrapport NDB worden de resultaten van deze projecten samengevat en voorzien van 'een kwalificatie van dreiging'. Hiermee wordt aangegeven of de betrokken vorm van georganiseerde criminaliteit voor de komende vier jaar als

---

1 Het LPV is een samenwerkingsverband van overheidsdiensten (politie, Koninklijke Marechaussee, douane, ministerie van Veiligheid en Justitie) ter bestrijding van illegaal (vuur)wapenbezit.

een bedreiging van de Nederlandse samenleving moet worden gezien. Mede op grond van deze kwalificaties worden de landelijke beleidsprioriteiten voor de middellange termijn vastgesteld.

1.1 Domeinafbakening

Centraal in dit rapport staan zogenoemde 'conventionele wapens' zoals die worden aangeduid in artikel 2 van de Wet Wapens en Munitie (WWM). Deze wapens worden ook vaak als handwapens getypeerd. Ze worden in de wet ondergebracht in vier juridische categorieën:

Categorieën	Wapens
I	Ongewenste niet-vuurwapens zoals stiletto's, werpmessen, vlindermessen, boksbeugels, katapulten, pijlen en nepwapens. Ook speelgoedwapens en lucht-, gas- en veerdrukwapens die zo sterk op vuurwapens lijken dat ze voor bedreiging gebruikt kunnen worden, vallen onder deze categorie. Hetzelfde geldt voor sommige messen die niet door metaaldetectoren kunnen worden herkend.
II	Militaire (vuur)wapens, zoals automatische vuurwapens en handgranaten en mijnen. Ook voorwerpen met giftige, verstikkende, weerloos makende en traanverwekkende stoffen zoals traangas en pepperspray vallen binnen deze categorie.
III	Pistolen, revolvers, geweren, alarm- en startpistolen/-revolvers, werpmessen en toestellen voor beroepsdoeleinden die geschikt zijn om projectielen af te schieten.
IV	Blanke wapens (messen), zwaarden, degens, sabels, bajonetten, wapenstokken, lucht-, gas- en veerdrukwapens, harpoenen en kruisbogen. Ook voorwerpen die op zich niet als wapen bedoeld zijn, maar wel op die manier gebruikt kunnen worden (bijvoorbeeld een honkbalknuppel tijdens voetbalrellen of een keukenmes tijdens een gevecht) vallen onder bepaalde omstandigheden binnen deze categorie.

Bron: Circulaire wapens en munitie (Ministerie van Justitie, 2005).

De niet-conventionele wapens, ook wel massavernietigingswapens genoemd, blijven in dit onderzoek buiten beschouwing. De ontwikkelingen met betrekking tot deze wapens worden gevolgd door de AIVD/MIVD. Deze inlichtingen- en veiligheidsdiensten maken jaarlijks een zogenoemde Dreigingsappreciatie CBRN-E, waarbij de letters staan voor *chemical, biological, radiological, nuclear*

en *enhanced (improvised) explosives*.[2] Deze dreigingsappreciatie is staatsgeheim; hierom kan dit onderwerp geen deel uitmaken van dit rapport over wapenhandel.

1.1.1 Drie hoofdgroepen van wapens

De vier juridische categorieën zoals gehanteerd in de Wet Wapens en Munitie worden in dit rapport teruggebracht tot drie hoofdgroepen. Deze hoofdgroepen staan voor een categorisering naar 'zwaarte' van de verhandelde wapens voor wat betreft potentiële impact bij gebruik, maar vooral ook voor een (veronderstelde) diversiteit in de circuits van illegale handel. Wij onderscheiden scherpschietende handvuurwapens, explosieven en overige wapens.

Scherpschietende handvuurwapens. Dit zijn vuurwapens waarmee scherpe munitie (een eenheidspatroon voorzien van een projectiel) verschoten kan worden. Ook omgebouwde en zelfgemaakte vuurwapens die eerst niet maar na ombouw wel geschikt zijn voor het afschieten van scherpe munitie vallen in deze categorie. Denk aan omgebouwde alarmwapens, schietbalpennen, schietparaplu's et cetera. Soms worden ook explosieven tot de scherpschietende vuurwapens gerekend. In dit onderzoek bespreken we deze echter apart, om de eventuele verschillen tussen handelswijzen en handelsbetrokkenen te kunnen onderzoeken.

Bij het bespreken van de handel in scherpschietende vuurwapens kijken we ook naar de handel in wapenonderdelen, zoals geluiddempers, en de handel in munitie.

Explosieven. Dit zijn ontplofbare vaste of vloeibare stoffen, dat wil zeggen stoffen die in zeer korte tijd een ontledings- of verbrandingsreactie kunnen ondergaan waarbij gasvormige producten ontstaan die een veel groter volume innemen dan de oorspronkelijke stof. Als dit gebeurt, is er een steekvlam of vuurbol en vaak een harde knal waarneembaar.

---

2 Uit een CBRN-actieplan dat de Commissie van Europese Gemeenschappen heeft aangeboden aan het Europese Parlement en de Raad blijkt dat het momenteel nog ontbreekt aan precieze omschrijvingen van dergelijke wapens. "Er bestaan geen algemeen aanvaarde definities van CBRN-stoffen, -dreigingen of -incidenten; in eerdere EU-beleidsdocumenten op dit gebied wordt alleen verwezen naar CBRN-incidenten, zonder dat wordt gedefinieerd wat dergelijke incidenten zoal kunnen zijn. In andere teksten over CBRN-materiaal wordt verwezen naar terroristische aanslagen met niet-conventionele middelen – in tegenstelling tot meer conventionele middelen zoals explosieven en wapens. In een militaire context verwijst de term in hoofdzaak naar het gebruik van niet-conventionele wapens, of massavernietigingswapens" (Directoraat Generaal Justitie, 2009, p. 3).

Bij dit onderzoek kijken we naar zaken waarbij sprake is van het onder verdachte omstandigheden[3] verhandelen van explosieve stoffen (zoals pentriet, ammoniumnitraat, buskruit) en ook naar de illegale handel in al samengestelde explosieven zoals dynamiet(staven), semtex, (hand)granaten, bommen en mijnen. Het gaat uitsluitend om de illegale handel in explosieven waarbij het aannemelijk is dat deze bestemd zijn voor gebruik in het criminele milieu, bijvoorbeeld voor het kraken van geldautomaten.
Het illegaal verhandelen van vuurwerk valt buiten het bereik van dit onderzoek.

Overige wapens. Tot deze categorie rekenen we alle wapens die niet in de twee bovenstaande categorieën maar wel binnen de Wet Wapens en Munitie vallen. Het gaat om de volgende wapens:

a. alarm- en startpistolen / -revolvers;
b. vele typen messen, werpsterren, bajonetten en stiletto's;
c. wapenstokken, ploertendoders en wurgstokken;
d. katapulten, pijl(punt)en, kruisbogen en harpoenen;
e. sabels en degens;
f. stroomstootwapens en boksbeugels;
g. traangas en andere weerloos makende stoffen;
h. niet-scherpschietende geheime wapens;
i. speelgoedwapens en lucht-, gas- en veerdrukwapens die zo sterk op vuurwapens lijken dat ze voor bedreiging gebruikt kunnen worden.

Er is een wetswijziging ophanden om te komen tot een compleet verbod op het verkopen en in bezit hebben van (alle soorten van) stiletto's, valmessen en vlindermessen. Nu mogen stiletto's, valmessen en vlindermessen met een bepaalde afmeting nog worden verkocht aan meerderjarigen. Op 17 februari 2011 werd door de Tweede Kamer met algemene stemmen een wetsvoorstel aangenomen om tot een compleet verbod van alle typen te komen. Dit zou voor meer duidelijkheid zorgen over wat wel en niet is toegestaan in Nederland, waardoor ook handhaving beter mogelijk is. Op 27 september 2011 is het wetsvoorstel[4] door de Eerste Kamer als hamerstuk afgedaan. De verwachte datum van inwerkingtreding is 1 mei 2012. Het besluit wordt gepubliceerd in het Staatsblad.

---

3 Onder 'verdachte omstandigheden' wordt hierbij verstaan dat de betrokkene bij een inbeslagname van dit type stoffen als verdachte van overtreding van de WWM werd ingevoerd in het politieregistratiesysteem. Deze zaken werden nader bekeken.

4 *Kamerstukken I*, 2010/11, 32206. Zie verder: http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wapens-en-munitie/vraag-en-antwoord/wat-is-de-overheid-van-plan-met-het-verbod-op-stiletto-s-valmessen-en-vlindermessen.html

Ons onderzoek beperkt zich tot twee van de drie bovengenoemde hoofdgroepen: de scherpschietende handvuurwapens en de explosieven. Voor deze twee hoofdgroepen is gekozen vanwege de betrokkenheid van criminele groepen bij de handel hierin. Voor zover bekend is een dergelijke betrokkenheid bij de handel in overige wapens (derde hoofdgroep) veel minder aan de orde.

1.1.2 Illegale handel

Handel in wapens is illegaal als wordt gehandeld in strijd met de Wet Wapens en Munitie. Daarbij zijn vooral de artikelen 9, 14 en 22 relevant, waarin is vastgelegd dat er alleen wapens mogen worden overgedragen aan anderen als sprake is van een ontheffing hiertoe zowel aan de verstrekkende als de ontvangende partij. Verstrekkers moeten een erkenning hebben om in wapens te mogen handelen, ontvangers c.q. kopers moeten een ontheffing of vergunning hebben om het wapen te mogen bezitten. Tot de erkenningsplichtige handelingen behoren bijvoorbeeld ook het herstellen, assembleren, ombouwen, vervoeren en in ontvangst nemen van wapens en het verkopen van onderdelen. Telkens als dergelijke handelingen worden verricht zonder ontheffing of vergunning, is sprake van illegale handel.

Alle illegale handel in wapens waarbij een link kan worden vastgesteld met Nederland wordt als relevant gezien voor dit rapport. Het kan dan gaan om illegale handel ten behoeve van het criminele circuit, maar ook om illegale handel ten behoeve van rebellengroepen en terroristische organisaties die gewapende conflicten uitvechten in brandhaarden in de wereld. Een potentiële link met Nederland kan liggen bij de verkopende partij, de klant of een dienstverlenende partij of in het gebruik van Nederlandse infrastructuur.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is inzicht te verschaffen in de (toekomstige) ontwikkeling van de illegale handel in vuurwapens en explosieven, ter ondersteuning van de aanpak van deze vorm van criminaliteit door publieke en private partijen. Het rapport moet als bouwsteen fungeren voor het Nationaal dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit 2012.

Dit onderzoek kan deels getypeerd worden als een actualisatie van het onderzoek naar de illegale handel in vuurwapens en explosieven dat voor het NDB2008 is gebruikt (De Vries, 2008a). Het huidige onderzoek kent echter ook nieuwe onderdelen. Naast de handel in scherpschietende vuurwapens en

explosieven wordt ook de handel in munitie nader belicht. Ook ligt nu een sterkere nadruk op het vaststellen van interventiemogelijkheden bij de illegale handel. Dit komt tot uiting in een extra (zesde) onderzoeksvraag.

1.3 Onderzoeksvragen

Voor dit onderzoek zijn zes onderzoeksvragen geformuleerd. Deze hebben betrekking op de wapens die behoren tot het domein van dit onderzoek zoals hiervoor beschreven: de scherpschietende handvuurwapens, de daarvoor benodigde munitie en explosieven. Bij de formulering van de vragen verwijzen we hiernaar met de zinsnede ‘wapens en explosieven’.

1. Hoe ziet de illegale internationale en nationale markt voor wapens en explosieven eruit en hoe heeft deze zich in de afgelopen tien jaren ontwikkeld?

Bij deze onderzoeksvraag gaat het in het bijzonder om het bijeenbrengen van indicaties voor potentiële intensivering, stabilisering of teruggang van de handel of van bepaalde handelslijnen. Dit doen we door te kijken naar:

a. het aanbod van illegale wapens, wapenonderdelen en munitie: welke ontwikkeling is er over de afgelopen tien jaar te zien in de herkomst van in beslag genomen zaken en wat zegt dit over het aanbod vanuit die landen/handelslijnen?
b. de vraag naar illegale wapens, wapenonderdelen en munitie: is er een toename van (specifieke soorten van) illegaal bezit onder bepaalde typen personen?
c. de prijzen op de bewuste markten, de kostprijzen, omzet en winsten.

2. Welke ontwikkelingen hebben zich de afgelopen tien jaar voorgedaan in de organisatie en uitvoering van de illegale handel in wapens en explosieven?

Bij deze vraag gaat het om de werkwijze die bij de illegale handel in wapens en munitie gevolgd wordt: hoe verloopt het proces vanaf het moment van productie tot het moment dat een illegaal wapen in handen komt van de uiteindelijke bezitter en gebruiker? In de analyse worden vier fasen onderscheiden:

a. de (illegale) productie van wapens en munitie;
b. de inbreng in het illegale circuit (door middel van zwartwassen, diefstal, ombouwen of recyclen van vuurwapens);
c. de smokkel van wapens en munitie naar Nederland (smokkelroutes, vervoermiddelen);

d. de smokkel naar overige landen, waarbij de rol van Nederland als transitland centraal staat.

Tevens wordt bij het beantwoorden van deze vraag aandacht besteed aan eventuele verbanden tussen de illegale handel in wapens en munitie en andere criminele activiteiten. Daarnaast wordt beschreven in hoeverre en op welke wijze misdaadondernemers hun illegale activiteiten op het gebied van de handel in wapens en munitie afschermen, bijvoorbeeld door het verbergen van smokkelwaar tijdens transport of opslag, het afschermen van communicatie en het verhullen van geldverkeer.
Centraal staat het duiden van ontwikkelingen in werkwijzen in de afgelopen tien jaar. Bij dit onderdeel streven we naar actualisatie van al eerder vastgestelde werkwijzen van handelaars. Er is een redelijk corpus aan beschouwende documentatie beschikbaar waarin handelwijzen worden beschreven (wetenschappelijke onderzoeken, regionale en landelijke criminaliteitsanalyses, artikelen et cetera). Gestart zal worden met het samenvatten van eerdere vaststellingen, waarna deze getoetst worden op hun actuele waarde.

3. Wat voor personen en criminele samenwerkingsverbanden zijn betrokken bij de illegale handel in wapens en explosieven en zijn de profielen van betrokkenen gewijzigd in de afgelopen tien jaar?

Deze onderzoeksvraag heeft betrekking op de kenmerken van de criminelen en de criminele verbanden die ervan worden verdacht betrokken te zijn bij de illegale handel in wapens en explosieven. Hierbij gaat het allereerst om de kenmerken van individuele daders (geboorteland, nationaliteit, leeftijd en dergelijke), de rollen die zij vervullen (koper, verkoper, tussenpersoon, vervoerder etc.) en hun motieven. Vervolgens beschrijven we de aard van de samenwerking tussen de verschillende betrokkenen bij de illegale wapenhandel en gaan we in op de misdaadondernemingen en, voor zover mogelijk, op het complete handelsnetwerk dat een rol speelt bij de illegale handel in wapens en explosieven in relatie tot Nederland. Wederom is de insteek: actualisatie van eerder geschetste beelden, met als doel het vaststellen van ontwikkelingen in de afgelopen tien jaar.

4. Wat zijn de gevolgen van de illegale handel in wapens en explosieven?

De gevolgen van de illegale handel in wapens en explosieven zullen, conform de werkwijze binnen deelprojecten van het NDB, worden beschreven met inachtneming van de volgende soorten gevolgen en slachtoffercategorieën:

a. personen/individuen: aantasting van lichamelijke of geestelijke gezondheid, vermogensschade door verlies van geld of goed (financiële schade);
b. bedrijven: financiële schade;
c. de overheid, overheidsfunctionarissen: financiële schade voor de overheid, beïnvloeding van de rechtspleging, beïnvloeding van politieke of ambtelijke besluitvorming (corruptie, integriteit, diskrediet);
d. het maatschappelijke systeem: aantasting of bedreiging van infrastructurele voorzieningen, verstoring van sociaal-economische verhoudingen (waaronder oneerlijke concurrentie, prijsmanipulatie/kartelvorming, verlies van vertrouwen in het monetair stelsel), ondermijning van de rechtsorde;
e. de leefomgeving: aantasting van volksgezondheid, aantasting of bedreiging van milieu of leefomgeving.

Beelden van liquidaties en gewapende overvallen dringen zich hier al snel op. De vraag bij dit onderdeel is echter niet in de eerste plaats wat de gevolgen zijn van wapengebruik, maar wat de gevolgen zijn van de illegale handel. In dit verband is het wel relevant te bezien in hoeverre ontwikkelingen in de illegale handel in wapens en explosieven van belang zijn voor de schade die door wapengebruik ontstaat.
Hier staan de gevolgen voor de Nederlandse samenleving centraal. We besteden echter ook aandacht aan de schade die elders wordt ondervonden van illegale handel in wapens en explosieven waarbij Nederland een rol speelt.

5. Wat zijn voor de komende jaren de verwachtingen over de illegale handel in wapens en explosieven voor wat betreft omvang, werkwijze, betrokkenen en maatschappelijke gevolgen?

Op grond van het geschetste beeld van de illegale handel in wapens en explosieven wordt nagegaan wat mogelijk een rol speelt (of speelde) bij de totstandkoming van die handel. Deze factoren worden de criminaliteitsrelevante factoren genoemd (crf's). Ze bieden houvast voor het formuleren van toekomstverwachtingen (zie ook Klerks & Kop, 2007).
Met de zinsnede 'voor de komende jaren' wordt gedoeld op de periode tot het verschijnen van het volgende dreigingsbeeld in 2016.
Het uitspreken van verwachtingen gaat altijd gepaard met enige mate van onzekerheid. Van belang is om de verwachtingen ten aanzien van criminele

verschijnselen zo goed mogelijk te beredeneren, ze aannemelijk te maken door onderbouwing op basis van argumenten. Er hoeft dus geen direct empirisch bewijs voorhanden te zijn. De onderbouwing voor hoe het met een aspect in de komende jaren zal verlopen, kan bijvoorbeeld worden ontleend aan (een combinatie van) redenering op basis van criminaliteitsrelevante factoren, extrapolatie van bestaande gegevens over criminaliteit of criminele groeperingen en analogieredenering of generalisatie.

6. Welke aanknopingspunten voor beleid dat gericht is op het tegenhouden of terugdringen van de illegale handel in wapens en explosieven komen uit het onderzoek naar voren?

Bij dit onderdeel wordt bezien op welke punten barrières kunnen worden opgeworpen gericht op het tegenhouden of terugdringen van de handel in illegale wapens en explosieven. Nagegaan wordt op welke fronten en met behulp van wat voor strategieën of tactieken deze handel zich laat bestrijden. Ook worden successen in de huidige aanpak van handelaars aangehaald ter concretisering van aanbevelingen. Daarnaast wordt nagegaan welke aanbevelingen al eerder zijn gedaan ten behoeve van de versterking van de aanpak van de illegale handel en hoe met deze aanbevelingen is omgegaan.

1.4 Onderzoeksmethoden en bronnen

Wat de opzet van het onderzoek betreft, kunnen vier hoofdonderdelen onderscheiden worden: literatuurstudie, analyse van databestanden van politie en justitie, dossieranalyse en gesprekken met deskundigen.

1.4.1 Literatuurstudie

Literatuurstudie is (in meerdere of mindere mate) van belang voor beantwoording van alle onderzoeksvragen. De literatuurstudie omvat een analyse van rapportages die een beeld geven van de legale en illegale nationale en internationale markt voor wapens en explosieven, van de spelers die op die markten actief zijn en de werkwijzen die zij hanteren. Hierbij moet worden gedacht aan rapportages van politiële instanties in binnenland (waaronder de Dienst IPOL en de Dienst Nationale Recherche van het KLPD) en buitenland (onder andere het Nationaal Schengen Informatie Systeem (NSIS) en Europol), maar ook aan rapportages van universiteiten, ministeries en internationale organisaties en onderzoeksprojecten als het Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) en de Small Arms Survey. De documentenanalyse

resulteerde in samenvattingen van heersende beelden en vaststellingen, die vervolgens op actualiteit werden getoetst (zie 1.4.3 en 1.4.4: dossieranalyse en gesprekken met deskundigen).

1.4.2 Analyse van databestanden van politie en justitie

Naast de genoemde rapportages werden ook verschillende politiesystemen geraadpleegd, zoals het Vuurwapendatasysteem (VDS), het Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem (LORS), het Herkenningsdienstsysteem (HKS) en de database CSV-manager, waarin informatie over criminele samenwerkingsverbanden (csv's) zoals bekend bij de Nederlandse politie wordt vastgelegd.
In de CSV-manager zijn voor de periode 2007 tot en met 2010 meer dan vijftienhonderd csv's beschreven. Verder zijn ook het justitiële datasysteem OM-data en de wapen- en munitiedata van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) geraadpleegd.
Het VDS, LORS en de gegevens van het NFI zijn van belang voor het verkrijgen van inzicht in de typen wapens en munitie die recentelijk in Nederland werden aangetroffen, hun herkomst en het soort incident waarbij wapens en/of munitie werden aangetroffen. De gegevens uit deze systemen zijn in het bijzonder van belang voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen 1 en 2 naar de omvang van en de werkwijze bij de illegale handel in wapens en munitie.
Gegevens uit HKS, OM-data, de CSV-manager en VDS zijn vervolgens gebruikt ter beschrijving van de kenmerken van de personen die gedurende de periode 2007 tot en met 2010 betrokken waren bij de illegale handel in wapens en munitie in relatie tot Nederland (onderzoeksvraag 3).

1.4.3 Dossieranalyse

Een derde bron voor dit onderzoek vormen de opsporingsonderzoeken die in Nederland hebben plaatsgevonden naar verdachten van de illegale handel in wapens en explosieven in de periode 2007 tot en met 2010. Dit zijn naast de opsporingsonderzoeken die zijn verricht door de Nationale Recherche ook die welke zijn uitgevoerd door de regiokorpsen en bijzondere opsporingsdiensten.

Aan de hand van de informatie die beschikbaar is bij het Landelijk Platform Vuurwapens,[5] gegevens uit het VDS, een rondvraag onder alle regiokorpsen en een inventarisatie van IPOL onder de landelijke politiediensten is een selectie gemaakt van opsporingsonderzoeken die op enige wijze relevant lijken voor de

---

5 Media-analyse, eigen overzichten van opsporingsonderzoek en grote zaken etc.

beantwoording van de onderzoeksvragen 2 en 3: de vragen naar de werkwijzen bij de illegale handel in wapens en explosieven en de betrokkenen daarbij. Het gaat hier om opsporingsonderzoeken die niet per se primair gericht zijn op het duiden van handelslijnen, maar die wel op de een of andere manier zicht geven op (aspecten van de illegale handel in) wapens en explosieven. Een deel ervan betreft grote wapenvondsten waarbij zicht is verkregen op betrokkenen en/of handelswijzen. In een ander deel gaat het om kleinere wapenvondsten, al dan niet opvallend vanwege de aard van de inbeslagname, waarbij zicht is verkregen op het handelen en het netwerk van de verdachte.
De casuïstiek die wij in het kader van dit onderzoek hebben bestudeerd, hebben we als bijlage 1 aan het rapport toegevoegd om casusinformatie in geanonimiseerde vorm te delen met het veld van beleidsbetrokkenen. Daarnaast is de casuïstiek verspreid over het hele rapport verwerkt, ook als illustratie: ze zijn geanalyseerd om, naast de gegevens uit andere bronnen, informatie te verschaffen voor de beantwoording van onderzoeksvragen.

1.4.4 Gesprekken met deskundigen

Samen met het Landelijk Platform en op grond van de geraadpleegde literatuur hebben we een lijst van deskundigen opgesteld van wie op grond van hun expertise of positionering verwacht mag worden dat zij de Nederlandse ontwikkelingen in de illegale handel in wapens en explosieven kennen. Vervolgens werden de personen geraadpleegd die (naar verwachting) zouden kunnen bijdragen aan triangulatie van vaststellingen. Dit zijn personen die in staat worden geacht om een beeld dat naar voren komt uit andere bronnen te bevestigen, te nuanceren of te ontkrachten. Gesprekken met hen zijn ook van belang om onderliggende redeneerlijnen bij actuele en verwachte ontwikkelingen vast te stellen. Degenen met wie gesproken is, zijn rechercheurs die betrokken waren bij relevant opsporingsonderzoek, met operationeel of strategisch analisten van korpsen of landelijke diensten, officieren van justitie, medewerkers van regionale bureaus wapens en explosieven en met inhoudsdeskundige wetenschappers. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van alle respondenten.

1.4.5 Methodologische kanttekeningen

Strategische analyse is anno 2012 niet eenvoudig. De invoer van gegevens in algemene politiesystemen krijgt steeds meer voorrang boven de invoer op thema. Het idee hierachter is onder meer dat de administratieve belasting van politiepersoneel moet worden teruggedrongen, zodat er meer 'politie op straat' beschikbaar komt. Daarnaast veronderstelt men dat thematische gegevens moeten kunnen worden verkregen uit algemene politiesystemen zoals de

Basisvoorziening Handhaving (BVH) en de Basisvoorziening Opsporing (BVO). Hoewel dit in theorie mogelijk moet zijn, is dit in de praktijk nog niet gerealiseerd. Intussen worden sommige thematische registratiesystemen afgestoten en neemt voor andere de invoerdiscipline steeds verder af. Deze tendensen hebben het onderhavige onderzoek naar illegale wapenhandel gecompliceerd.

Gegevens over handel in explosieven
Het Bomdatasysteem (BDS) is niet meer operationeel sinds 1 januari 2009. Er loopt een onderzoek voor een nieuw Veiligheidssysteem CBRN-E. Voor gegevens over explosieven waren we daardoor sterk afhankelijk van de kennis en expertise van de leden van het Team Explosieven van het Korps landelijke politiediensten.

Gegevens over handel in vuurwapens en munitie
Voor het vaststellen van de ontwikkelingen in aard en omvang van illegale wapenhandel zijn we sterk aangewezen op registraties in het Vuurwapen-datasysteem (VDS). Eerdervermelde tendensen hebben ertoe geleid dat de invoer van gegevens in de politiesystemen voor de jaren 2009 en 2010 is teruggelopen. Dit compliceert de vergelijking tussen jaren en met gegevens uit eerder onderzoek. Om hiervoor te kunnen corrigeren hebben we geprobeerd een helder beeld te krijgen van de invoerpraktijken van de regiokorpsen en diensten in de periode van 2007 tot en met 2010. Hiertoe hebben we een vragenlijst verstuurd naar de best registrerende korpsen: Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Midden en West Brabant, Brabant-Noord en de noordelijke drie korpsen. Hoewel niet alle aangeschreven korpsen hebben gereageerd, is wel duidelijk geworden dat ook binnen deze korpsen de registratie in de tijd fluctueert . Er blijken diverse redenen te zijn voor fluctuaties in registratie – bijvoorbeeld het ontbreken van een vervanger bij ziekte van de medewerker die verantwoordelijk is voor invoer – en de informatie om hiervoor te corrigeren ontbreekt.
Dit heeft consequenties gehad voor het gebruik en de presentatie van gegevens uit VDS, bijvoorbeeld in de tabellen 1 tot en met 7.

Onderzoeksperiode en looptijd
De onderzoeksperiode voor scherpschietende handvuurwapens bestrijkt wat betreft het cijfermatige deel voornamelijk de periode 2001 tot en met 2010. Aanvullend is nog recentere informatie toegevoegd tot aan het sluiten van dit document medio januari 2012. Het materiaal voor de analyse van de handel in explosieven betreft de periode van 2009 tot medio 2011, waarbij vergelijkingen zijn getrokken met eerder onderzoek over 2006. Het onderzoek waarvan wij hier verslag doen, hebben wij uitgevoerd in de periode van september 2011 tot half januari 2012. De personen die op de een of andere manier bij dit onderzoek hebben geholpen, staan vermeld in bijlage 2.

1.5 Leeswijzer

In het rapport staan twee hoofdonderwerpen centraal. Hoofdstuk 2 is gewijd aan het eerste daarvan: de illegale handel in scherpschietende handvuurwapens en bijbehorende munitie. Na een inleiding volgen drie paragrafen over de bevindingen ten aanzien van vraag en aanbod op de illegale markt (2.2), gehanteerde werkwijzen (2.3) en kenmerken van betrokkenen (2.4). Hoofdstuk 3 behandelt het tweede hoofdonderwerp: de illegale handel in explosieven. Dit hoofdstuk heeft dezelfde indeling als hoofdstuk 2. In hoofdstuk 4 volgt een bespreking van de maatschappelijke gevolgen van beide hoofdonderwerpen en in hoofdstuk 5 worden toekomstverwachtingen geformuleerd. Dan wordt de balans opgemaakt en volgt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek (hoofdstuk 6). In het slothoofdstuk wordt na een korte historische schets van de Nederlandse aanpak van illegale wapenhandel, de huidige aanpak beschreven en worden aanbevelingen geformuleerd voor verbetering van de aanpak (hoofdstuk 7).

2

Illegale handel in scherpschietende handvuurwapens

2.1 Inleiding

Scherpschietende vuurwapens zijn duurzame en kostbare goederen waarmee bij verhandeling in grotere aantallen veel geld verdiend kan worden. Dit geldt voor het legale circuit, waar wereldwijd jaarlijks voor naar schatting 7,1 miljard Amerikaanse dollars aan lichte en kleine wapens in omgaat,[6] maar evengoed voor het illegale circuit, waar een schoon en betrouwbaar scherp wapen in Nederland gemiddeld 1000 euro 'doet' (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 51). Toch zijn er in Nederland niet veel personen bekend die de handel in illegale vuurwapens groots aanpakken; in de afgelopen jaren kwamen er slechts enkele in het vizier die partijen van meer dan honderd vuurwapens importeerden of doorvoerden. Daarnaast zijn er echter ook personen in beeld die op het eerste gezicht kleinschalig handelen, maar dit zeer routineus doen. Bij hen zit de grootschaligheid dus meer in de afzet van wapens over een langere tijd. Het is juist deze casuïstiek die relevant is voor het duiden van werkwijzen en reikwijdte van de handel.

In dit hoofdstuk bespreken we de voornaamste casuïstiek uit de jaren 2007 tot en met 2011 en beschouwen we aanvullende observaties die ook zicht geven op handelswijzen op 'tussenhandel-niveau'. Daarbij gaat het niet alleen om wat bekend is van de illegale handel in scherpe vuurwapens in Nederland, maar ook om het duiden van de betrokkenheid van Nederlanders bij de handel in en smokkel of doorvoer van die wapens elders. Informatie hierover ligt in het bijzonder opgeslagen in opsporingsonderzoeken, in registraties van de Criminele Inlichtingen Eenheden (CIE's) en in relevante rechtspraak.

---

6 Small Arms Survey, 2011a. Tot de *small arms* en *light weapons* worden zowel militaire wapens als commerciële vuurwapens gerekend. *Small arms* zijn onder andere revolvers, pistolen en geweren. *Light weapons* zijn onder andere machinegeweren en met de hand te bedienen mortieren, granaatwerpers en antitankwapens. Met de verkoop van 'lichte' wapens is jaarlijks 1,1 miljard dollar gemoeid, met die van 'kleine' wapens 1,68 miljard dollar en met die van munitie voor lichte en kleine wapens 4,3 miljard dollar.

De afgelopen jaren zijn er verschillende wetenschappelijke en strategische analyses uitgevoerd specifiek ten aanzien van de illegale handel in scherpschietende handvuurwapens. We streven ernaar in dit rapport te zorgen voor een actualisering van de uitspraken die daarin gedaan zijn ten aanzien van de onderzoeksvragen die hier centraal staan (zie paragraaf 1.3).

2.2 Vuurwapens in het Nederlandse criminele circuit

Nederland is geen productieland van handvuurwapens. Dit betekent dat iedere lijn van wapenhandel in Nederland (of met betrokkenheid van Nederlandse verdachten) op een of andere manier begint in het buitenland. Daarbij gaat het meestal om de handel in en/of smokkel van legaal geproduceerde vuurwapens. Maar ook illegaal geproduceerde wapens worden incidenteel naar Nederland of door Nederlanders verhandeld. De laatste tien jaren is evenwel vooral de opmars van omgebouwde gaswapens opvallend in het illegale circuit, niet alleen in Nederland maar ook elders binnen Europa. Wapenexperts in Engeland beoordelen dit zelfs als het voornaamste probleem op hun terrein.[7] Omgebouwde gaswapens zijn wel legaal geproduceerd, maar in originele staat niet geschikt voor het afschieten van kogelpatronen. Het blijkt echter een lucratieve aangelegenheid deze wapens van ‘knalwapen’ om te bouwen tot scherpschietend wapen.

In deze paragraaf kijken we naar dit type marktontwikkelingen: welke voorkeuren blijken de verschillende illegale gebruikers te hebben (of in ieder geval: wat blijkt illegaal voor hen beschikbaar en wordt zo aantrekkelijk geacht dat het werd aangeschaft); waar worden deze wapens geproduceerd; en wat is er bekend over het aantal in de illegaliteit belande wapens per wapentype (in Nederland, maar ook elders)? In de laatste paragrafen gaan we in op wat bekend is over de beschikbaarheid van en de vraag naar munitie en geven we een indicatie van de totale omvang van de illegale handel in scherpe vuurwapens in Nederland.

2.2.1 Aangetroffen wapens: typen, productielanden en merken

Allereerst presenteren we enkele kerngegevens die laten zien welke typen wapens in Nederland worden aangetroffen, wat bekend is over de herkomst

7 Bezoek aan Engelse collega’s van het Serious Organised Crime Agency (SOCA) in Birmingham op 3 februari 2011. Zie ook: www.newstatesman.com/law-and-reform/2008/11/convertde-weapons-britain-gun, geraadpleegd op 9 januari 2012.

ervan en om welke merken het gaat. Hierbij moet benadrukt worden dat het land van herkomst, niet altijd het land is waar het wapen ook in het illegale circuit terecht is gekomen. In paragraaf 2.3 gaan we in op de methoden en eventuele omwegen die daarvoor worden gebruikt, hier richten we ons allereerst op een nadere typering van wat we in ons land aantreffen als startpunt voor een schets van de illegale markt.

Vooral handel in pistolen

In algemene zin kunnen we zeggen dat de handel in pistolen in het criminele circuit de boventoon voert. Zeker de helft van alle in beslag genomen scherpe handvuurwapens in Nederland is van dit type (zie tabel 1).

Andersoortige enkelschots handvuurwapens worden veel minder vaak illegaal verhandeld. Zo worden geweren, met uitzondering van *riotguns*, in het criminele circuit nauwelijks gebruikt. Ze hebben daar een beperkte marktwaarde, vanwege de lage vuursnelheid en ook omdat ze moeilijk ongezien gedragen kunnen worden (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 46). De grote aantallen in beslag genomen geweren in ons land zijn dus enigszins misleidend: het blijkt hier grotendeels om 'sloopwapens' te gaan, wapens 'aan het einde van hun economische levensloop'. Dergelijke wapens kunnen bij de handel worden ingeleverd of bij aankoop van een nieuw wapen ingeruild. Deels worden deze wapens ingeleverd bij de afdeling Bijzondere Wetten van de politie om vervolgens bij de Unit Logistieke Distributie te worden vernietigd ('afgestort'). Als ze verhandeld worden in het illegale circuit, gaan ze voor relatief weinig over de toonbank: in eerder onderzoek wordt een bedrag van circa 200 euro genoemd (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 51). Ter vergelijking: pistolen en revolvers leveren op de illegale markt zo'n 700 tot 1500 euro op, machinepistolen kosten al snel 2000 euro, terwijl voor zeldzamere commandowapens 6000 tot 8000 euro wordt betaald (bijvoorbeeld voor de Heckler & Koch MP5 en voor de Sig commando, zie Spapens & Bruinsma, 2004, p. 51).

Revolvers zijn een tussencategorie. Ze zijn in het illegale circuit populairder dan geweren, maar veel minder aantrekkelijk dan pistolen: de verhouding van het aantal in beslag genomen revolvers ten opzichte van in beslag genomen pistolen is 1:4. Waarschijnlijk gaat de voorkeur naar pistolen uit, omdat er bij revolvers minder patronen in één magazijn passen, wat onhandig is bij crimineel gebruik. Dit nadeel weegt blijkbaar zwaarder dan de voordelen van revolvers: ze zijn minder gevoelig voor storingen en laten geen patroonhulzen achter (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 45). Alleen het laatste jaar is de verhouding pistolen - revolvers enigszins afwijkend. De laatste tijd zijn veel Nagantrevolvers uit België

in Nederland aangetroffen. Deze revolvers zijn in België vrij verkrijgbaar vanwege de historische waarde en kosten rond de 170 euro.

Het percentage in beslag genomen automatische wapens is de afgelopen tien jaar 'stabiel' gebleven; het lag gemiddeld op 4 procent, met 2005 (7%) als uitschieter naar boven.

Bij tabel 1, en ook bij de tabellen 2 tot en met 7, moet het volgende bedacht worden. De aantallen in deze tabellen zijn afkomstig uit het Vuurwapendata-systeem (VDS). Het VDS bevat registraties van in Nederland in beslag genomen vuurwapens. Het absolute aantal inbeslagnames is echter geen betrouwbare indicator voor de ontwikkeling in het aantal illegale wapens in het criminele circuit binnen de onderzochte periode. Vooral de inzet van politie op vuurwapendelicten en de registratiepraktijken van regiokorpsen bepalen de absolute aantallen illegale vuurwapens die in VDS geregistreerd zijn. Bekend is dat registratiepraktijken niet constant zijn geweest gedurende de afgelopen tien jaar: vooral de laatste jaren schiet registratie tekort. Het is daarom onverantwoord de ontwikkeling van absolute aantallen door de jaren te vergelijken. Om die reden bespreken we in dit rapport uitsluitend de ontwikkeling van aandelen (%) van specifieke illegale vuurwapens ten opzichte van jaartotalen.

Tabel 1

Typen in beslag genomen scherpschietende vuurwapens (percentage)										
Soort wapen	2001 N=1482	2002 N=1728	2003 N=1575	2004 N=1694	2005 N=1815	2006 N=1376	2007 N=1418	2008 N=1572	2009 N=1140	2010 N=1405
Pistool	62%	64%	63%	60%	60%	61%	62%	65%	63%	50%
Revolver	15%	14%	14%	14%	13%	13%	14%	15%	14%	19%
Kogelgeweer	10%	10%	11%	13%	13%	14%	13%	10%	10%	18%
Hagelgeweer	8%	8%	7%	7%	7%	7%	6%	6%	7%	8%
Automatisch	4%	4%	4%	5%	7%	4%	4%	3%	4%	4%
Hagelpistool	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
Hagelrevolver	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Gegevens voor de jaren 2001 t/m 2006 zijn in overeenstemming met De Vries (2008a). Aanvullende gegevens zijn opgevraagd uit VDS.

Herkomst redelijk constant

Hoewel de aantallen aangetroffen wapens kunnen fluctueren met beleidskeuzen[8] en er soms grotere vangsten worden gedaan, kan gesteld worden dat de verdeling naar herkomst van de aangetroffen illegale wapens in ons land op grote lijnen al jaren redelijk constant is. Zo komen in beslag genomen pistolen al tien jaar voornamelijk uit Italië, Duitsland en België (zie tabel 2). Revolvers die in diezelfde jaren in beslag werden genomen, kwamen steeds vooral uit de Verenigde Staten en Duitsland (zie tabel 3).

Wel substantieel gewijzigd is de illegale aanvoer van Kroatische pistolen richting Nederland (en hoogstwaarschijnlijk ook richting andere Europese landen). In het bijzonder is er een terugloop te zien van het aantal in beslag genomen HS-pistolen van de typen HS-95 en HS-2000. Een groot aantal van dit type pistolen (3700 in totaal) bleek in 1998 en 1999 het illegale circuit in gelekt. Ze werden op papier verkocht aan onder meer bedrijven die gevestigd waren op de Maagdeneilanden, maar kwamen daar in werkelijkheid nooit aan. Deze pistolen werden vervolgens in meerdere Europese landen in het illegale circuit teruggevonden, onder andere in Nederland, Duitsland en Griekenland. Corruptie van Kroatische overheidsfunctionarissen zou bij de smokkel een belangrijke rol hebben gespeeld. Inmiddels lijkt de situatie te zijn veranderd. De Kroatische overheid heeft kennelijk voortvarend ingegrepen, want er worden steeds minder van deze wapens in beslag genomen (zie tabel 2 en ook tabel 5).

---

[8] In casu de inzet op opsporing per korps, maar ook de wijze waarop per regio gegevens worden ingevoerd in het Vuurwapendatasysteem: sommige korpsen kiezen voor een gelimiteerde invoer van inbeslagnames in dit systeem, andere korpsen voeren alles in.

Tabel 2

Productielanden in beslag genomen pistolen (percentage)[9]	2001 N=839	2002 N=1076	2003 N=962	2004 N=981	2005 N=1067	2006 N=820	2007 N=839	2008 N=962	2009 N=552	2010 N=517
Italië	35%	27%	28%	27%	33%	29%	27%	18%	21%	22%
Duitsland	9%	10%	12%	12%	12%	12%	13%	16%	15%	16%
België	15%	17%	17%	18%	14%	19%	17%	11%	14%	12%
Verenigde Staten	6%	6%	5%	7%	7%	5%	5%	5%	7%	10%
Oostenrijk	2%	3%	4%	5%	6%	5%	8%	20%	15%	9%
Servië & Montenegro[10]	5%	9%	8%	6%	7%	8%	7%	6%	8%	7%
Tsjechië[11]	7%	6%	8%	7%	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Spanje	4%	5%	5%	4%	4%	5%	4%	4%	3%	5%
Turkije	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	4%	2%	3%
Hongarije	3%	4%	3%	3%	2%	2%	1%	2%	2%	2%
Frankrijk	1%	2%	2%	2%	1%	2%	2%	2%	2%	2%
Rusland[12]	1%	3%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%
Kroatië	5%	3%	3%	4%	3%	2%	2%	2%	1%	1%
Voormalig DDR	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%
China	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Overige landen[13]	3%	3%	2%	3%	2%	2%	3%	3%	3%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: VDS, geraadpleegd in december 2011 - januari 2012.

9 Het jaarlijkse percentage pistolen waarvoor geen productieland is geregistreerd, ligt rond de 5%, behalve voor de laatste twee jaar. De verminderde registratiediscipline heeft niet alleen geleid tot een lager totaalaantal registraties, ook ontbreekt van de pistolen die wel zijn geregistreerd veel vaker het productieland: voor ruim een kwart van de in 2009 en 2010 in beslag genomen pistolen is geen productieland vastgelegd. Beide registratie-effecten dragen bij aan het relatief lage absolute aantal (N) in 2009 en 2010.

10 Servië en Montenegro zijn op dit moment twee onafhankelijke landen maar worden in dit overzicht samengenomen. De reden ligt in de historie van deze landen: tot 2003 vormden zij gezamenlijk de federale Republiek Joegoslavië, die in 2003 werd omgevormd tot de confederatie 'Servië en Montenegro'. Medio 2006 volgde een nieuwe grote wijziging en kregen Servië en Montenegro elk een eigen onafhankelijke status, waarop in 2008 de (door Servië niet erkende) afscheiding van Kosovo van Servië volgde. De in VDS vermelde productielanden 'Joegoslavië', 'Servië' en 'Montenegro' zijn hier samengevoegd. Het betreft hier vooral Servische wapens. De Zastava-fabriek in Servië werd weliswaar gebombardeerd in 1999, maar maakte binnen een jaar een herstart en is vanaf dat moment weer productief. Zie: http://www.zastava-arms.co.rs/cms/index.php?id=325.

11 De in VDS vermelde productielanden 'Slowakije', 'Tsjechië' en 'Tsjechoslowakije' zijn hier samengevoegd.

12 De in VDS vermelde productielanden 'Rusland' en 'Sovjet-Unie' zijn hier samengevoegd.

13 In de categorie 'overige landen' zijn de productielanden samengevoegd die een aandeel van minder dan 1% hadden in elk jaar uit de periode.

Wat ook opvalt in de statistieken is de 'opkomst' van Oostenrijk als bronland voor pistolen in de laatste vier jaren. De piek in 2008 heeft volgens wapenexperts vooral te maken met enkele grote opsporingsonderzoeken waarbij veel Glockwapens in beslag werden genomen. De interesse voor dit wapenmerk in Nederland wordt door wapenexperts als redelijk constant getypeerd, wat ook de interesse voor handel in deze wapens verklaart.

In 2008 zijn in vergelijking met andere jaren relatief veel pistolen in beslag genomen die in Turkije geproduceerd waren. Alleen al bij een wapenvondst in Swifterbant werden negentien omgebouwde gaspistolen van het merk Ekol (type Tuna) aangetroffen. Deze illegale Turkse pistolen worden sinds 2007 in Nederland gesignaleerd.

Tabel 3

Productielanden in beslag genomen revolvers[14]

	2001 N=192	2002 N=246	2003 N=234	2004 N=233	2005 N=252	2006 N=188	2007 N=195	2008 N=232	2009 N=170	2010 N=270
Verenigde Staten	48%	44%	41%	36%	43%	46%	46%	41%	42%	43%
Duitsland	22%	22%	23%	27%	21%	21%	17%	18%	21%	24%
Italië	4%	6%	4%	5%	7%	6%	6%	6%	7%	8%
Brazilië	14%	11%	8%	10%	12%	9%	8%	15%	8%	6%
België	3%	1%	2%	5%	5%	3%	4%	5%	5%	3%
Rusland	1%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	3%
Servië & Montenegro	2%	5%	8%	5%	4%	3%	4%	2%	3%	2%
Spanje	2%	0%	4%	2%	0%	1%	2%	2%	1%	2%
Groot-Brittannië	1%	3%	2%	4%	3%	5%	4%	1%	2%	1%
Hongarije	0%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	2%	1%	1%
Tsjechië	2%	0%	4%	4%	3%	3%	4%	1%	4%	1%
Argentinië	1%	1%	1%	0%	0%	2%	2%	0%	0%	1%
Frankrijk	0%	1%	2%	0%	0%	1%	1%	1%	4%	1%
Overige landen[15]	0%	3%	1%	2%	1%	1%	1%	0%	2%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: VDS, geraadpleegd in december 2011 - januari 2012.

14 Het jaarlijkse percentage revolvers waarvoor geen productieland is geregistreerd, ligt rond de 17%, behalve voor de laatste twee jaar: het percentage is voor de laatste jaren tweemaal zo hoog.

15 In de categorie 'overige landen' zijn de productielanden samengevoegd die een aandeel van minder dan 2% hadden in elk jaar uit de periode.

Het overzicht van productielanden laat voor revolvers een stabiel beeld zien (zie tabel 3). Zoals eerder vermeld, zijn de meeste in Nederland aangetroffen revolvers gefabriceerd in de Verenigde Staten en Duitsland. Brazilië en Groot-Brittannië lijken op de illegale markt van revolvers de laatste jaren enig marktaandeel te hebben verloren, gelet op de inbeslagnames. De recent door experts geconstateerde toename van Belgische Nagantrevolvers (type 1895) is in deze cijfers niet herkenbaar. Nadat in de periode 2005-2009 geen enkele van deze revolvers in de registraties was opgenomen, werden er in 2010 plotseling veertien en in 2011 vijftien Nagants aangetroffen. Wellicht is de politie alerter geworden op dit wapen, nadat hierdoor in 2010 in Brabant een dodelijk slachtoffer was gevallen.

Tabel 4

Productielanden in beslag genomen automatische vuurwapens[16]

	2001 N=50	2002 N=54	2003 N=56	2004 N=68	2005 N=101	2006 N=50	2007 N=53	2008 N=45	2009 N=30	2010 N=45
Groot-Brittannië	12%	19%	9%	16%	13%	14%	9%	11%	13%	18%
Servië & Montenegro	12%	19%	14%	12%	11%	8%	19%	16%	27%	16%
Rusland	2%	0%	2%	6%	3%	2%	2%	4%	3%	16%
Duitsland	10%	2%	7%	9%	14%	8%	11%	2%	7%	13%
Tsjechië	12%	9%	20%	19%	17%	24%	21%	24%	13%	11%
Israël	2%	15%	14%	7%	11%	16%	6%	11%	13%	11%
Kroatië	12%	13%	9%	6%	8%	10%	8%	7%	17%	4%
Verenigde Staten	28%	22%	20%	21%	15%	10%	13%	11%	3%	4%
Oostenrijk	0%	0%	0%	0%	4%	2%	2%	13%	0%	0%
Overige landen[17]	10%	2%	5%	4%	5%	6%	9%	0%	3%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: VDS, geraadpleegd in december 2011 - januari 2012

Voor wat betreft de in beslag genomen automatische vuurwapens (zie tabel 4) is het lastiger om conclusies te trekken over bronlanden vanwege het kleinere aantal wapens van dit type dat in beslag wordt genomen. In 2010 kwamen de meeste automatische vuurwapens – waarvan het productieland kon worden

16 Voor het vaststellen van het aantal automatische vuurwapens zijn de in VDS vermelde categorieën 'automatisch geweer', 'machinepistool' en 'machinegeweer' samengenomen.

17 Tot de categorie 'overig' behoren de productielanden met in geen enkel jaar meer dan 2 automatische vuurwapens.

herleid – uit Groot-Brittannië, Servië & Montenegro en Rusland. Rusland is op dit vlak een relatieve 'nieuwkomer', terwijl automatische wapens uit de Verenigde Staten de meest opvallende teruggang doormaakten (in populariteit, beschikbaarheid of in ieder geval voor wat betreft de mate waarin ze werden aangetroffen). Er zijn geen specifieke landen aanwijsbaar die het Amerikaanse marktaandeel hebben overgenomen.

Tot slot is het op deze plaats van belang om vast te stellen dat er sprake is van een *Europees* probleem: het grootste deel van de smokkel van vuurwapens ten behoeve van criminele afnemers speelt zich af binnen de grenzen van de Europese Unie. Zo bleek dat 70 procent van de illegale vuurwapens die in 2001 en 2002 in Nederland in beslag werden genomen, in de toenmalige lidstaten was geproduceerd (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 49). Wanneer ook de landen worden meegerekend die sindsdien tot de Unie zijn toegetreden, stijgt dat percentage zelfs naar ongeveer 80 (Spapens, 2008, p. 65). Analyse van aangetroffen pistolen, revolvers en automatische wapens in de periode 2007-2010 bevestigt dit beeld. Ruim driekwart van de wapens is afkomstig uit landen die geografisch tot Europa behoren.

Voorkeur voor bepaalde merken

Als we kijken naar de lijst van in beslag genomen scherpschietende vuurwapens in Nederland, valt het op dat bepaalde merken en typen handvuurwapens duidelijk meer in trek zijn dan andere (zie tabel 5); bij gebleken beschikbaarheid zijn ze in ieder geval het vaakst aangeschaft. Dit zijn in de eerste plaats FN-pistolen. Van dit merk worden in Nederland al jaren de meeste pistolen in beslag genomen.

Andere constante factoren in de Nederlandse illegale wapenmarkt zijn pistolen van het Duitse merk Walther, van het Italiaanse merk Beretta en van het Tsjechische merk CZ. Verder – het kwam ook hiervoor al ter sprake – worden de laatste jaren steeds vaker Glocks aangetroffen, vooral in het zwaardere criminele milieu in Amsterdam. De Glock is een in Oostenrijk geproduceerd wapen en zou volgens wapenexperts als een statuswapen gelden in het criminele circuit. Het aandeel van Glock is sinds de periode 1998-2000 gestegen, het sterkst van alle merken. Opvallend afgenomen is het aandeel van Kroatische HS-pistolen (zie ook hierboven). Ook Makarovs lijken minder populair of minder beschikbaar voor het criminele circuit. De omgebouwde Tanfoglio's hebben daarentegen aan populariteit gewonnen (hierover meer in 2.2.3).

Tabel 5

In beslag genomen scherpschietende vuurwapens naar merk en productieland: absolute aantallen en percentages, 1998-2000 en 2007-2010				
Merk	Productieland	1998-2000	2007-2010	%
FN/Browning	België	624 (21%)	597 (18%)	-3
Glock	Oostenrijk/Kroatië*	85 (3%)	447 (14%)	+11
Walther	Duitsland	270 (9%)	429 (13%)	+4
CZ	Tsjechië	243 (8%)	263 (8%)	0
Beretta	Italië/VS/Brazilië	275 (9%)	255 (8%)	-1
Zastava	Joegoslavië/Servië	119 (4%)	244 (7%)	+3
Tanfoglio	Italië/Portugal (ombouw)	130 (4%)	217 (7%)	+3
Smith & Wesson (revolver)	Verenigde Staten/Kroatië*	190 (6%)	196 (6%)	0
Colt	Verenigde Staten	70 (2%)	118 (4%)	+2
Taurus/Rossi (revolver)	Brazilië	76 (3%)	82 (3%)	0
Star	Spanje	87 (3%)	77 (2%)	-1
HS	Kroatië	343 (12%)	61 (2%)	-10
FEG	Hongarije; onbekend (ombouw)	76 (3%)	55 (2%)	-1
Smith & Wesson (pistool)	Verenigde Staten/Kroatië*	93 (3%)	54 (1%)	-2
Makarov	Sovjet-Unie/Kroatië (ombouw)	135 (5%)	43 (1%)	-4
Heckler & Koch	Duitsland	29 (1%)	40 (1%)	0
Sig Sauer	Zwitserland/Kroatië*	56 (2%)	33 (1%)	-1
Llama	Spanje	14 (1%)	19 (1%)	0
Nagant	België/Rusland	niet vermeld	14 (1%)	-
Taurus	Brazilië	28 (1%)	14 (1%)	0
Tokarev	Sovjet-Unie	11 (1%)	13 (1%)	0
Totaal		2.954 (100%)	3.239 (100%)	

Bron: De gegevens voor de periode 1998-2000 komen overeen met Spapens & Bruinsma (2004); voor de periode 2007-2010 is VDS geraadpleegd in de periode van december 2011 - januari 2012.

** Merkvervalsing.*

2.2.2 De markt voor legaal geproduceerde, origineel scherpschietende handvuurwapens

De meeste scherpe vuurwapens die in Nederland in het criminele milieu worden aangetroffen, zijn legaal geproduceerd. Het zijn scherpschietende vuurwapens die in legale wapenfabrieken voor de legale markt zijn gemaakt, maar op de een of andere manier het illegale circuit in zijn gekomen. Met de term 'origineel scherpschietende vuurwapens' doelen we op wapens die in eerste aanleg (en dus niet na ombouw) zijn gefabriceerd om kogelpatronen te verschieten.

Vraag

De illegale bezitters van origineel scherpschietende vuurwapens zijn vooral criminelen die "het niveau van de kleine crimineel zijn ontgroeid", zo concludeerden in 2002 onderzoekers die 32 gedetineerde illegale wapenbezitters en -handelaars interviewden (Maalsté, Nijmeijer & Scholtes, 2002, p. 4). Het gaat dan om criminelen die het wapen vooral hebben uit zelfbescherming, maar ook uit het oogpunt van machtsvertoon. Denk hierbij aan overvallers, drugsdealers op regionaal niveau, 'regelaars' en nationaal en internationaal opererende criminelen die betrokken zijn bij lucratieve handel in bijvoorbeeld drugs, wapens of vrouwen. In tegenstelling tot kleinere criminelen nemen deze personen geen genoegen met een imitatiewapen of een (omgebouwd) gaswapen. De afnemers van origineel scherpschietende wapens letten vaker op de kwaliteit van het wapen, of zijn vaker geïnteresseerd in een specifiek merk of type (Spapens & Bruinsma, 2002b, p. 61).

Automatische vuurwapens worden aangetroffen in een nog selecter crimineel gezelschap: personen in criminele samenwerkingsverbanden die in spanningsvelden opereren waarbij liquidaties voorkomen, en professionele overvallers die zich richten op het plegen van overvallen op goed beveiligde objecten zoals geldtransporten.

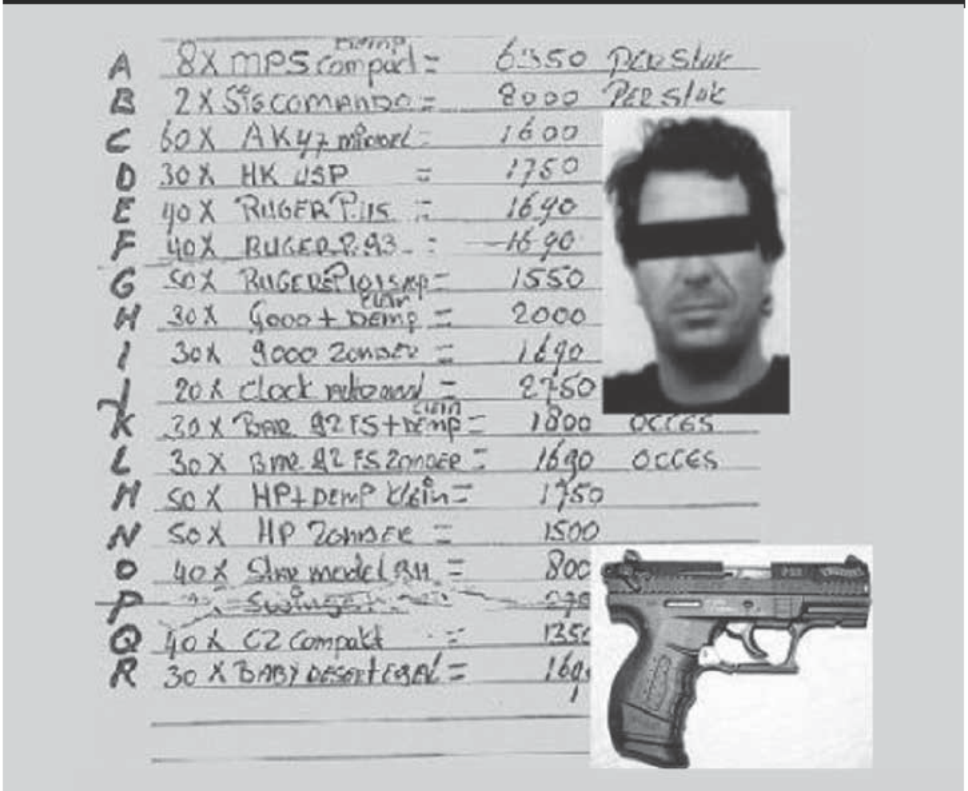
Naar verondersteld wordt, vindt er een professionalisering en verharding van het zware criminele milieu plaats. Daarom gaan sommige wapenexperts en rechercheurs ervan uit dat de vraag naar wapens van goede kwaliteit (ook automatische wapens) toeneemt.

Aanbod

Voor het verkrijgen van een beeld van het aanbod van legaal geproduceerde vuurwapens in het criminele milieu vormt het onderstaande lijstje een interessant aanknopingspunt.

Figuur 1

Prijslijst vuurwapens uit het liquidatieonderzoek 'Onore' als gepubliceerd op www.crimesite.nl

Dit lijstje werd de afgelopen jaren aangetroffen bij meerdere van vuurwapenhandel verdachte personen en kan volgens wapenexperts beschouwd worden als een prijslijst van de wapens die binnen het zwaardere criminele milieu het meest worden verhandeld. Bij elk opgesomd wapentype staan – zo wordt althans aangenomen – een code voor verhulde communicatie, het aantal voorhanden zijnde wapens en de illegale prijs die men ervoor wil rekenen.

Het gegeven dat jarenlang eenzelfde prijslijstje in gebruik is, zegt (vermoedelijk) iets over de stabiliteit van de vraag naar en het aanbod van deze wapens. Het lijstje werd keer op keer gekopieerd, inclusief fouten in de benaming van bepaalde wapens, en is door de jaren heen op slechts enkele punten aangepast.

De wapens die erop worden aangeboden, zijn voornamelijk wapens die nog in productie zijn en die een zeer brede verspreiding kennen, onder andere doordat ze in grote aantallen door legers en politiemachten zijn aangekocht. Ze zijn populair vanwege zowel het model als de betrouwbaarheid.[18]

Hieronder lopen we de genoemde wapens langs:

A	De MP5 (Machinepistole 5) wordt nog steeds geproduceerd door Heckler & Koch in Duitsland en is vanaf 1966 op de markt, in allerhande varianten.
B	Sig commando sg552 is vanaf 1998 op de markt en wordt geproduceerd door Sig Sauer in Zwitserland. Vanaf 2009 is er een nieuwere versie op de markt, de sg553, zonder toevoeging van 'commando'.
C	De kalasjnikov AK47 is van 1947 tot 1959 geproduceerd in de Sovjet-Unie, daarna kwamen nieuwere typen op de markt met andere typenamen, zoals de AKM en de AK74. In 2006 vroeg een internationale werkgroep genaamd 'Control arms' aandacht voor het aanpakken van exceptionele verspreiding van AK-wapens over de wereld: er zouden wereldwijd tussen de 50 en 70 miljoen van deze wapens in omloop zijn[19].
D	Heckler & Koch USP is een semiautomatisch wapen dat vanaf 1993 tot nu geproduceerd wordt in Duitsland en allerhande varianten kent.
E, F en G	De Ruger P-serie is vanaf 1997 op de markt en wordt in de Verenigde Staten gemaakt; de meeste typen zijn nog steeds in productie.
H en I	verwijzen naar de Beretta 9000-serie, Italiaanse semiautomatische wapens die nog steeds gemaakt worden.
J	De naam is niet goed leesbaar, maar lijkt te verwijzen naar een Glockwapen. Glockwapens, geproduceerd in Oostenrijk, zijn vanaf 1982 op de markt in allerhande varianten en zijn over de hele wereld zeer breed in gebruik als politiewapens.

18 Geraadpleegde bronnen: miliair.net, wikipedia en world.guns.ru

19 Bron: http://controlarms.org/wordpress/wp-content/uploads/2011/02/The-AK-47-the-worlds-favourite-killing-machine.pdf

K en L	De Beretta 92FS is een Italiaans wapen dat nog steeds wordt gemaakt in Italië, Brazilië en de Verenigde Staten en ruim is aangekocht door politiekorpsen van diverse landen.
M en N	Dit verwijst naar de FN High Power, een pistool dat door de Belgische fabrikant FN vanaf 1935 wordt geproduceerd en meerdere opvolgers heeft gehad. Het is een populair wapen waarvan ook in meerdere landen, vooral in het Oostblok, kopieën gemaakt werden.
O	Pistolen van het merk Star, model B worden vanaf de jaren twintig van de vorige eeuw tot op de dag van vandaag gemaakt in Spanje. Ze werden in de Tweede Wereldoorlog door veel landen gebruikt, onder andere door Duitsland.
P	Met 'Swings + demp' wordt vermoedelijk een wapen van de Zwitserse fabrikant Sphinx aangeduid, met geluiddemper.
Q	De CZ-75B (compact) is een zeer populair Tsjechisch semiautomatisch pistool dat vanaf 1975 in allerlei varianten gemaakt wordt.
R	De Baby Desert Eagle is een semiautomatisch pistool van de fabrikant IMI (nu IWI) uit Israël, een populair wapen gemaakt naar het model van de Tanfoglio en de CZ-75, en een breed geëxporteerd product, in het bijzonder naar de Verenigde Staten.

In het eerder getoonde overzicht van alle vuurwapenmerken die in Nederland in beslag genomen werden (tabel 5) komen echter ook wapentypen voor die juist al decennialang niet meer in productie zijn, zoals het Tokarevpistool, Llama-vuurwapens en de Nagantrevolver.

Ook komt het voor dat scherpe handvuurwapens via recycling een soort van tweede leven krijgen op de zwarte markt. De recycling houdt in dat scherpschietende vuurwapens die onklaar zijn gemaakt of omgebouwd tot alarmwapen, weer in de oorspronkelijke staat worden hersteld. De illegale handel in deze gerecyclede handvuurwapens wordt door wapenexperts als een almaar groeiende markt gekenschetst (zie verder 2.3.4).

Het bovenstaande toont aan dat wijzigingen in de productie van wapens (het stoppen van de productie, maar ook een af- of toename ervan) maar zeer indirect doorwerken in de beschikbaarheid van die wapens in het criminele milieu. Technisch goede wapens zijn gekend, vinden hun weg naar het legale maar evengoed naar het illegale circuit en blijven net zo lang circuleren tot ze vernietigd dienen te worden vanwege verkeerd gebruik of tot ze technische haperingen vertonen (wat bijna nooit gebeurt).

Om een indicatie te geven van de poel van vuurwapens waaruit men vandaag de dag kan putten: wereldwijd zijn er naar schatting van de onderzoekers van het internationale project Small Arms Survey meer dan 875 miljoen kleine en lichte wapens in omloop, waarvan er volgens hen zo'n 650 miljoen in handen zijn van burgers.[20] Volgens Europol hebben de grote, internationale misdaadorganisaties hun eigen wapenleveranciers, die hun continu illegale wapens leveren vanuit illegaal aangelegde voorraden. Daarbij is er al jaren zorg over de illegale smokkel van vuurwapens vanuit het voormalige Oostblok. Zo is in de *EU Organised Crime Threat Assessment* (*OCTA*) van 2011 te lezen:

Member States continue to be affected by weapons trafficked from the Western Balkans. Large quantities of weapons and armaments from the conflicts of the 1990s remain beyond the authorities' control and continue to feed international criminal markets. Serbia and Bosnia and Herzegovina, in particular, are source countries for arms and ammunition for criminal groups in the EU. The Russian Federation and Eastern European countries are also notable countries of origin. The Western Balkans are expected to remain a key source of heavy firearms trafficked into the EU, due to the large illicit stockpiles in Albania, Bosnia and Herzegovina, Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Kosovo region, Montenegro and Serbia. (Europol, 2011, p. 38)

In eerder onderzoek specifiek naar de smokkel van illegale handvuurwapens naar Nederland werd evenwel vastgesteld dat de illegale handvuurwapens, afkomstig uit voormalige Oostbloklanden, die in Nederland in beslag worden genomen, vrijwel altijd dateren van na de conflictperiode van begin jaren negentig. Vuurwapens die afkomstig zijn uit surplusvoorraden spelen in relatie tot Nederland geen rol van betekenis: "Uit de beschikbare gegevens kan worden afgeleid dat deze in de jaren negentig voornamelijk hun weg naar grootschalige conflicten hebben gevonden, onder meer op de Balkan en in Afrika", zo wordt gesteld door Spapens en Bruinsma (2002a, pp. III, 100).

2.2.3 De markt voor omgebouwde gas- en alarmwapens

Een bijzondere subcategorie op de illegale markt van scherpe vuurwapens in Nederland zijn de omgebouwde gas- en alarmwapens. Voordat de ombouw aan bod komt, geven we een korte toelichting bij dit soort wapens. In navolging van De Vries verwijzen we met de term 'gas- en alarmwapens' naar verschillende typen vuurwapens. "Binnen deze term moet een onderscheid worden gemaakt

20 Small Arms Survey, 2007, p. 39 e.v.; zie ook: Small Arms Survey, 2011b.

tussen gaspistolen enerzijds en start- en alarmpistolen anderzijds. Gaspistolen worden door de wetgever tot de scherpschietende vuurwapens gerekend, terwijl start- en alarmpistolen niet scherpschietend zijn. Gaspistolen geven een gaswolk af. Start- en alarmpistolen worden gebruikt voor het geven van start- en alarmsignalen. Hoewel gas- en alarmwapens op zich geen dodelijk letsel teweeg kunnen brengen, zijn zij wel degelijk geschikt voor het plegen van delicten als straatroven, overvallen, bedreigingen en afpersingen." (De Vries, 2008c, p. 21)[21]

Sinds eind jaren negentig werden er in Nederland steeds meer omgebouwde gas- en alarmwapens in beslag genomen (Spapens & Bruinsma, 2004; KLPD, 2006; Van der Zee & Ham, 2006; De Vries, 2008c). De laatste tien jaar waren het er jaarlijks zo'n 100 tot 275.[22] Het zijn compacte handvuurwapens die op de illegale Nederlandse markt relatief goedkoop worden aangeboden: als kostprijs worden bedragen tussen de 300 en 500 euro genoemd (De Vries, 2008c, p. 40). Een origineel scherpschietend vuurwapen zou minimaal het dubbele kosten.

De meeste ombouwwapens zijn in originele staat alleen geschikt voor het schieten van 8mm-knalpatronen, maar worden door illegale wapenhandelaars omgebouwd om kogelpatronen te kunnen verschieten, voornamelijk kaliber 6.35mm Browning. Dat aanpassen gebeurt door het uitboren van de (geblokkeerde) loop van het wapen, waarna een 6.35mm-loop in de uitgeboorde loop wordt geplaatst zonder gasuitlaat. Bij verschillende gas- en alarmwapens is dit een redelijk eenvoudige ingreep, die betrokkenen een aardige winst kan opleveren: de som van het oude wapen met de nieuwe loop is meer waard dan de losse delen.[23] Vaak worden de ombouwwapens voorzien van 'valse' merknamen om de herkomst te verbloemen maar ook om marketingtechnische redenen: bekende 'wapenmerken' verkopen beter.

---

21 Aanvullend melden we dat alarmwapens beschikken over een dichte loop (of soms zelfs geen loop), terwijl gaswapens beschikken over een open loop. Van beide typen wapens zijn er modellen die voor ombouw geschikt kunnen zijn.

22 Exacte aantallen noemen is het creëren van schijnzekerheid. Veel ombouwwapens worden namelijk niet als ombouw herkend of worden ten gevolge van aangebrachte valse merknamen als originele, scherpe wapens geïnterpreteerd (zie ook De Vries, 2008c, p. 23). Als zaken in onderzoek worden genomen, worden deze fouten altijd gezien en hersteld, maar bij wapens die enkel in beslag worden genomen zonder een juridisch vervolg of zonder dat het wapen langs een wapenexpert gaat voor de opmaak van het proces-verbaal blijven deze misinterpretaties gehandhaafd in de registratiesystemen van de politie. Als ondergrens voor de jaren 2002 tot en met 2006 wordt een aantal van 1229 gehanteerd, het aantal omgebouwde gas- en alarmwapens dat in Nederland in beslag werd genomen (De Vries, 2008c, p. 23).

23 Wapenhandelaars verkopen (originele) gas- of alarmwapens voor 60 tot rond de 100 euro (De Vries, 2008c, p. 30; zie ook de Belgische wapensites via schietsport.pagina.nl).

Vraag

De omgebouwde gas- en vooral alarmpistolen blijken in Nederland aanvankelijk vooral populair te zijn geweest in kringen van criminele Antilliaanse jongeren, maar worden vanaf 2005 ook steeds vaker bij andere criminele groepen aangetroffen (De Vries, 2008c, p. 48). In eerder onderzoek is ook aangegeven dat de bezitters van ombouwwapens meestal geen wapenkenners zijn; zij weten vaak niet dat zij een omgebouwd wapen hebben aangeschaft en laten zich om de tuin leiden door de valse merken die vaak op deze wapens worden aangebracht (De Vries, 2008c, p. 33).
Recente VDS-cijfers tonen dat omgebouwde Tanfoglio's onder criminele Antilliaanse jongeren tegenwoordig minder gewild zijn. In 2001 was bijna de helft van de personen bij wie zo'n Tanfoglio in beslag is genomen, geboren op de Nederlandse Antillen, van bijna een kwart stond de wieg in Nederland. Anno 2010 lagen deze aandelen precies andersom.

De populariteit van ombouwwapens wordt door meerdere respondenten als zorgelijk getypeerd. Het profiel van bezitters toont volgens hen aan dat het op de markt komen van de omgebouwde gas- en alarmwapens een nieuwe vraag heeft losgemaakt. Eerder waren personen van dit kaliber (denk aan jonge plegers van middencriminaliteit en gewelddadige vermogensdelicten, betrokkenen in de illegale hennepteelt etc.) veelal 'enkel' in het bezit van niet-scherpschietende wapens of nepwapens. Door de relatief lage aanschafprijs ligt de illegale aankoop van een zwaarder wapen echter ook voor deze mensen binnen het bereik (zie ook Hales, Lewis & Silverstone, 2006, p. 11, zoals aangehaald in De Vries, 2008c, p. 22). Handige criminele ondernemers, vooral zij die zich al langer bezighouden met de illegale hennepteelt en vermogensdelicten, spelen in op deze vraag. Zij beschikken naast de voorraad 'eigen vuurwapens van goede kwaliteit' nu ook regelmatig over omgebouwde gas- en alarmpistolen voor doorverkoop binnen het eigen criminele netwerk, zo blijkt uit inbeslagnames in verschillende regio's. Grote voorraden legt men daartoe niet aan, zo lijkt het: gevonden voorraden beperken zich veelal tot slechts enkele stuks en worden ondergebracht bij 'de mindere goden van het netwerk'.

Dat de relatief lage kostprijs van wapens die geschikt zijn voor ombouw, vraag-opstuwend werkt, blijkt ook uit het volgende voorbeeld, aangehaald in De Vries (2008c). Een Irakese crimineel was op zoek naar een klein, handzaam pistool. Hij belde een contactpersoon uit zijn (criminele) netwerk van wie hij wist dat deze in illegale wapens handelde. Deze bood hem in eerste instantie dertig en later tien BBM-pistolen aan, omdat hij "alleen in grotere partijen wilde handelen".
Omdat tien ombouwpistolen ongeveer net zo duur waren als één origineel

scherpschietend pistool, heeft hij er vervolgens maar tien gekocht, aldus de betreffende verdachte (p. 42).

De toenemende interesse voor het bezit en het gebruik van omgebouwde gas- en alarmpistolen wordt door het Europees Parlement en de Raad als een Europees probleem gezien. In de richtlijn 2008/51/EG staat hierover te lezen dat "Uit informatie van de politie blijkt dat het gebruik van omgebouwde wapens in de Gemeenschap toeneemt." Vooral landen met een relatief strenge wapenwet (Engeland, Nederland en Portugal) hebben last van ombouwwapens en zien de invoer van deze wapens naar hun land als een probleem (Europese Commissie, 2010). Andere lidstaten hebben een soepelere wapenwet[24] en/of hebben binnen de eigen landsgrenzen wapenfabrieken, waardoor niet zozeer de invoer van deze wapens een probleem is als wel de bijdrage van criminelen aan de ombouw en de uitvoer ervan.[25] Om deze problemen te tackelen acht de Europese Commissie het van wezenlijk belang "ervoor te zorgen dat wapens die kunnen omgebouwd worden, onder de definitie van 'vuurwapens' in de zin van Richtlijn 91/477/EEG worden gebracht."[26] Dit leidde tot een aanscherping van de gehanteerde definitie van vuurwapens in de richtlijn, waardoor op Europees niveau een betere regulering van gaswapens mogelijk werd gemaakt.[27]

---

24 Gaswapens zijn vrij verkrijgbaar in een groot aantal landen van de Europese Unie, waaronder België, Duitsland, Frankrijk, Italië en verschillende Oost-Europese landen. Kopers van dergelijke wapens zijn niet vergunningsplichtig. Toch stellen de meeste landen, met uitzondering van Italië, wel eisen met betrekking tot de aanschaf van de wapens, maar dit gaat niet verder dan de eis dat de koper ouder is dan 18 jaar (zoals in Duitsland, Frankrijk, Slowakije en Tsjechië). (De Vries, 2008c, p. 26)

25 Dit is een van de uitkomsten van een inventarisatie uitgevoerd door de Europese Commissie. De inventarisatie betrof een vragenlijst die in 2009 aan alle lidstaten werd verstuurd met vragen specifiek over de problematiek rond "replica's" van vuurwapens. De vragenlijst bevatte echter ook enkele vragen over de aanpak van de illegale wapenhandel 'in het algemeen'. Uit de antwoorden hierop bleek hoe verschillend landen binnen de EU omgaan met de wapenproblematiek. (Bron: Europese Commissie, 2010)

26 Overweging 4 van Richtlijn 2008/51/EG.

27 Hoewel richtlijn 2008/51/EG ook tot vuurwapens om te bouwen voorwerpen onder de definitie van vuurwapen heeft gebracht, is bijlage I, sub III, waarin is bepaald dat alarmwapens en onbruikbaar gemaakte wapens geen vuurwapens zijn, niet gewijzigd. Het gevolg hiervan is dat deze wapens nog steeds niet onder de Wapenrichtlijn vallen. Gaswapens vallen er wel onder. (Bron: Staatscourant, 15/04/2011)

Aanbod

Het wapen dat in omgebouwde vorm in Nederland jarenlang het meest in beslag genomen werd, was de Tanfoglio GT28 (De Vries, 2008c, p. 23).[28] Dit omgebouwde Italiaanse pistool wordt in Nederland veelal aangetroffen met de valse merkopdrukken ‘Astra’ of ‘Star’, verwijzend naar de Spaanse wapenfabrikanten Astra en Star.[29] Op grond van de inbeslagnames van de ombouwvarianten in Frankrijk, België, Nederland, Duitsland, Zweden en Spanje, en op grond van daaraan gerelateerde inlichtingeninformatie, kon in 2001 worden vastgesteld dat het ombouwen van de GT28-wapens plaatshad in Portugal. In de jaren erna werden meerdere Portugezen aangehouden met grote aantallen ombouwwapens in hun bezit (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 70-71) en in 2005 slaagde men erin meerdere werkplaatsen op te rollen waar de wapens inderdaad werden omgebouwd.[30] Ze waren legaal geleverd aan Portugese wapenhandelaars en vanuit Portugal – ongeregistreerd – terechtgekomen in het illegale circuit. Als reactie op deze ombouwpraktijken werd in 2006 de Portugese vuurwapenwet aangescherpt: de vrije verkoop van gas- en alarmwapens werd aan banden gelegd om ombouwers te hinderen in de aanschaf van nieuw om te bouwen wapens.[31] Volgens recente informatie zouden ombouwactiviteiten echter voortduren en nu met name in de Zuid-Spaanse regio (bij de Portugese grens), en verder bieden ombouwers in Spanje zich aan via internet (Starink & Beemsterboer, 2010). Toch droogt in Nederland de aanvoer van de omgebouwde Tanfoglio’s uit Portugal wel degelijk op. Elk jaar worden er minder van aangetroffen. De directeur van de Tanfogliofabriek zou in 2010 hebben aangegeven dat hij de verkoop van het GT28-type wil staken om de naam van zijn bedrijf niet te laten besmetten door de illegale praktijken ermee.

---

28 Het wapen wordt geproduceerd door een legale wapenproducent: de firma Fratelli Tanfoglio S.N.C. in Italië en heeft een scherpschietend ‘broertje’ (de Tanfoglio GT27), een klein en lichtgewicht semiautomatisch pistool met een kaliber van 6.35mm. Deze beide modellen lijken sprekend op elkaar, maar in het illegale circuit is vooral de omgebouwde variant populair (De Vries, 2008c, p. 23).

29 Deze fabrieken zijn overigens in 1997 gefuseerd tot Astar: http://star-firearms.com/star/index.shtml

30 Met hulp van de Nederlandse politie, omdat in ons land het DNA-profiel van de ombouwers kon worden vastgesteld, aldus een van de geïnterviewde wapenexperts.

31 Portugal is de definitie van replica’s/reproducties/‘realistische imitaties’ beter in de wet- en regelgeving gaan vastleggen en stelt tegenwoordig speciale kleuren verplicht voor replica’s voor recreatief gebruik, in een poging elke verwarring met echte vuurwapens te vermijden (hoofdzakelijk bij het beoefenen van ‘paintball’ of ‘airsoft’). Het criterium voor het potentiële gevaar is hier dus niet langer de kracht waarmee het projectiel wordt afgeschoten en evenmin de mate van ‘converteerbaarheid’, maar de kwaliteit van de imitatie en de vraag of deze realistisch is in vergelijking met een echt wapen (Europese Commissie, 2010).

De populariteit van het Tanfoglio-ombouwpistool in Nederland is wellicht mede verminderd door de opkomst van een ander ombouwwapen. In de jaren 2004 en 2005 wint in ieder geval een tweede ombouwwapen in Nederland aan populariteit. In niet meer dan één jaar tijd groeit de zogenoemde BBM van het model 315-Auto uit tot een wapen met eenzelfde marktaandeel als de Tanfoglio: van beide typen werden in 2005 zo'n 125 ombouwexemplaren in beslag genomen in Nederland (De Vries, 2008c, p. 24). In tabel 6 is te zien dat het marktaandeel van de BBM-wapens de laatste jaren groter is geworden dan dat van de Tanfoglio. Ook dit wapen komt oorspronkelijk uit Italië; het wordt er vervaardigd door de fabriek Bruno Bruni Milano.

Tabel 6

In beslag genomen omgebouwde gas- en alarmwapens: percentage[32]

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	N=245	N=261	N=213	N=197	N=273	N=177	N=176	N=171	N=98	N=100
BBM	2%	2%	3%	6%	45%	37%	38%	33%	32%	37%
Tanfoglio	87%	87%	82%	78%	46%	50%	44%	26%	27%	22%
Röhm	2%	3%	3%	4%	3%	2%	4%	7%	17%	21%
Ekol	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	22%	10%	11%
Kimar	1%	0%	1%	2%	1%	2%	1%	2%	1%	3%
Valtro	2%	2%	3%	6%	1%	2%	2%	2%	7%	3%
Umarex	2%	3%	1%	3%	1%	4%	2%	2%	1%	2%
Voltran	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	2%	2%	1%
Rhoner	1%	2%	3%	1%	2%	2%	3%	3%	3%	0%
Reck	3%	2%	3%	1%	0%	2%	1%	1%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: VDS, geraadpleegd in december 2011 - januari 2012

De laatste jaren krijgen voornoemde ombouwwapens concurrentie van de Turkse Ekol Tuna, gemaakt door de legale wapenfabrikant Voltran uit Istanboel. Dit wapen is een kopie van de GT28, met enkel wat kleine aanpassingen, vanwege de populariteit van dit model. In de jaren 2008, 2009 en 2010 werden in Nederland 59 van deze omgebouwde wapens in beslag genomen en in VDS geregistreerd. Het gaat hier om een ondergrens, niet alleen vanwege gebrekkige registratie maar ook omdat veel van deze wapens onder een verkeerde naam

32 Zoals eerder vermeld, leidt het interpreteren van de ontwikkeling van absolute aantallen tot foutieve conclusies

werden geregistreerd: de uit Turkije afkomstige omgebouwde gaspistolen die in Nederland worden aangetroffen, zijn veelal voorzien van de valse Joegoslavische merkaanduiding ‘Zastava’. Volgens wapenexperts vindt in Turkije legale productie plaats van gaswapens die gemakkelijk omgebouwd kunnen worden.

Nederlandse criminelen blijken niet enkel kleine afnemers van deze ombouwwapens: in Rotterdam werd enkele jaren geleden (De Vries, 2008c, p. 34) een partij van 100 omgebouwde Voltran-gaspistolen aangetroffen (deze partij is overigens niet in VDS terug te vinden). En ook in Den Haag werden grotere partijen Turkse wapens in beslag genomen, met opvallend genoeg ook gaspistolen daarbij in niet-omgebouwde staat.[33] De aangetroffen omgebouwde Turkse gaspistolen lijken afkomstig van verschillende ombouwers, omdat de aanpassingen op de wapens erg van elkaar verschillen. De grote vangst in Rotterdam had volgens wapenexperts een duidelijke professionele kwaliteit: de wapens waren fabrieksmatig en technisch beter omgebouwd dan bij de Italiaanse ombouwwapens in de regel het geval is (De Vries, 2008c, p. 34).

De laatste trend op ombouwgebied – zoals waargenomen in Nederland door de politie – zijn de omgebouwde Duitse Walther P22- en P99-gaspistolen. Deze wapens worden onder de merknaam ‘Walther’ door de firma Umarex in Duitsland gefabriceerd en lijken constructietechnisch sprekend op de scherpschietende versies, en dan met name op het model P22. Deze omgebouwde Walthers werden nog maar enkele keren aangetroffen, een aantal maal in Rotterdam en Amsterdam, en in diverse kalibers: 6.35mm Browning, 7.65mm Browning en 9mm Kort. De aantallen zijn vooralsnog niet schokkend. Daarnaast duikt een nieuw type wapen op: de BBM-Police. Ook het ombouwwerk bij deze laatstgenoemde wapens is volgens Nederlandse wapenexperts professioneler dan bij eerdere BBM-wapens en Tanfoglio’s.

Ook een ander Duits gaswapen wordt de afgelopen jaren steeds vaker in omgebouwde staat in Nederland aangetroffen: de Röhm Little Joe (zie tabel 6). Dit is van oorsprong een Duitse gasrevolver in het kaliber .22 PL (Platz). Door het KLPD, Dienst IPOL, is nagezocht of deze wapens ook elders in Europa worden aangetroffen. Dit kon door drie landen bevestigend worden beantwoord: in Duitsland werden er twintig van in beslag genomen, in Griekenland ook twintig en in Frankrijk vijf. Andere landen konden geen betrouwbare cijfers produceren of gaven aan geen inbeslagnames te hebben. Van enkele landen bleef een reactie uit.[34]

33 De Vries, 2008c, p. 34. Voor de periode 2008-2010 staan in VDS 22 originele Ekol Tuna’s en 60 originele Voltrans geregistreerd.

34 Presentatie ‘Trends en ontwikkelingen’ van het korps Amsterdam-Amstelland, zoals gegeven op de Taakaccenthoudersdag Wapens en Munitie 2011.

Geconcludeerd kan worden dat de markt voor illegale ombouwwapens in Nederland de afgelopen jaren groter is geworden – ondanks de eerder genoemde aanscherping van de Europese richtlijn inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens. Er lijken meer ombouwers actief in andere landen die hun producten ook graag in Nederland willen afzetten, de productiviteit van deze ombouwers neemt toe, ombouwwijzen lijken professioneler te worden en de wapens vinden in veel landen gretig aftrek. Daarnaast is binnen de EU een lichte toename van het productievolume waarneembaar bij fabrikanten van de wapencategorie 'veerbuksen en -pistolen, lucht- of gaspistolen en wapenstokken'. In Eurostat worden deze wapens tot eenzelfde productencategorie gerekend.[35] In 2008 kwam de productie van die wapens in de EU uit op een miljoen stuks, met een waarde van ongeveer 190 miljoen euro. Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk en Spanje produceerden van alle EU-landen op dit vlak het meest. Zeer bepalend voor de begrenzing van die Europese markt van illegale ombouw van gaspistolen is evenwel vooral dat niet alle merken zich even goed lenen voor ombouw. Andere dan de genoemde gaswapens zijn technisch moeilijker om te bouwen, en ook met een minder goed resultaat, waardoor het primair voornoemde wapens zijn die als ombouw worden aangetroffen (De Vries, 2008c, p. 24). De bestrijding van het uitdijende aanbod kan zich dus enigszins richten op enkele wapens, maar vooralsnog leiden genomen maatregelen niet tot een slinkend illegaal aanbod in Nederland.

2.2.4 De markt voor andersoortige 'zelfbouwwapens' en merkvervalsingen

Naast de wapens die hun bestaan legaal begonnen zijn, worden er in Nederland ook wapens aangetroffen die nooit een legale status hebben gehad, noch als scherp noch als niet-scherp vuurwapen. Het gaat om naar schatting zo'n 5 procent van de totale illegale handel in scherpschietende vuurwapens in Nederland.[36] Schattingen op dit front zijn evenwel lastig, omdat sommige illegale makers van scherpe handvuurwapens er alles aan doen om hun wapens op 'echte', goed in de markt liggende vuurwapenmerken en -typen te laten lijken. Soms betreft het individueel hobbywerk, wapens die men zelf heeft

---

[35] De statistieken van Eurostat maken onderscheid tussen de categorieën 'Vuurwapens' en 'Overige wapens'. Vuurwapens: revolvers en pistolen, jachtgeweren, geweren, karabijnen en voorladers (met uitzondering van militair gebruik). Overige wapens: veerbuksen en -pistolen, lucht- of gaspistolen en wapenstokken (met uitzondering van militair gebruik). (Bron: Europese Commissie, 2010)

[36] Deze schatting is gebaseerd op de herkomstgegevens van alle vuurwapens die tussen 1998 en 2000 door de Nederlandse politie in beslag werden genomen (Spapens, 2008, p. 66).

samengesteld uit losse onderdelen. Maar ook komt het voor dat er meer fabrieksmatig wordt gewerkt: wapenfabrieken maken bijvoorbeeld illegale kopieën van bestaande ontwerpen, zonder over een licentie te beschikken voor dat ontwerp.

Vraag

Bezitters van illegaal geproduceerde vuurwapens hebben zeer diverse profielen. Het individuele, veelal in Nederland verrichte, hobbywerk komt voornamelijk terecht in een beperkte kring van wapenliefhebbers, niet per se met een crimineel profiel, die vaak ook (net als de maker van het wapen) bekend zijn met het sleutelen aan wapens. Het 'meer fabrieksmatige werk' kent een afzetmarkt die vergelijkbaar is met de afzetmarkt voor origineel scherpschietende vuurwapens. Veel illegaal gemaakte wapens doen in kwaliteit namelijk weinig onder voor de legale varianten. Omdat deze 'meer fabrieksmatige' illegale wapens zich al vanaf de productie bevinden in het milieu van de zwaardere criminelen, is de stap 'over de grens' via internationaal samenwerkende verbanden al snel gemaakt. De afnemers in Nederland bevinden zich dan ook vooral onder de Nederlandse criminelen met internationale contacten. Het geschetste beeld is gebaseerd op indicaties van wapenexperts en wordt bevestigd door gegevens rond inbeslagnames.

Aanbod

Het maken van een vuurwapen kan zeer eenvoudig zijn. Een loop, een veer met slagpin en een behuizing waarin het geheel is ondergebracht, volstaan. Het wapen kan dus met relatief bescheiden hulpmiddelen worden gefabriceerd. Bovendien zijn hoogwaardige onderdelen, bijvoorbeeld de loop, in sommige EU-lidstaten vrij te koop. Ontwikkelingen in het aanbod van illegaal geproduceerde wapens in Nederland zijn lastig te duiden. In VDS of HKS worden illegaal geproduceerde vuurwapens namelijk niet op een vaste wijze genoteerd. Ook worden illegaal geproduceerde wapens vaak niet als illegaal herkend, doordat ze soms nauwelijks van echt (legaal geproduceerde wapens) te onderscheiden zijn. Er zijn daardoor wel voorbeelden voorhanden, maar geen trendcijfers. Wapenexperts spreken op grond van eigen observaties van golfbewegingen in het aanbod, waarbij tijdelijk op de markt gebrachte partijen (partijtjes) in korte tijd verkocht worden, met daarna weer een hele periode niets. De opmars van nieuwe illegale vuurwapens valt meestal wel meteen op. Indicaties voor een toename van eigen fabricage in Nederland zijn er niet.

Een deel van de illegaal geproduceerde vuurwapens wordt in het Vuurwapen-datasysteem weggeschreven onder de categorie 'verborgen vuurwapens' (zie tabel 7). Dit zijn illegaal geproduceerde vuurwapens die uiterlijk niet op vuurwapens lijken: ze zijn 'vermomd', bijvoorbeeld als sleutelhanger of gsm. Maar ze kunnen wel scherpe munitie afschieten. Verborgen vuurwapens vormen een aandeel van enkele procenten van het totale aantal in beslag genomen scherpschietende vuurwapens.[37]

Tabel 7

In Nederland in beslag genomen verborgen vuurwapens (2001-2010): percentage van het totale aantal in beslag genomen scherpe handvuurwapens

Soort wapen	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verborgen vuurwapen	3,1%	2,2%	1,9%	2,7%	1,8%	1,6%	1,7%	1,6%	1,2%	0,8%

Bron: VDS, geraadpleegd in december 2011 - januari 2012

2.2.5 De markt voor scherpe munitie

De beschikbaarheid van munitie in het illegale circuit is uiteraard een belangrijke factor, die de ernst van het probleem van illegaal vuurwapenbezit bepaalt. Zonder bijbehorende munitie is een vuurwapen in het illegale circuit weinig waard, zowel in praktische als in financiële zin: waarom zou een crimineel een wapen kopen waarvoor moeilijk munitie te vinden is? Hij kan het niet zelf gebruiken en hij kan het ook niet verhandelen.

Vraag

Recent werd door De Vries (2010) op een rij gezet wat bekend is over de illegale handel specifiek in munitie voor scherpe handvuurwapens. Uit dit onderzoek blijkt dat het kaliber 9mm Parabellum al jarenlang het kaliber is dat het meest frequent wordt aangetroffen bij schietincidenten in ons land, gevolgd door de 7.65mm Browning, de 6.35mm Browning en de 9mm Kort. Bij gemiddeld ongeveer 80 procent van de schietincidenten in Nederland wordt een van deze vier kalibers gebruikt (zie tabel 8). Bij de resterende incidenten gebruikt men andere pistoolmunitie, maar ook revolverpatronen en knalpatronen.

[37] Complicatie vormt hier dat niet alle verborgen wapens illegaal geproduceerd zijn. Een (onbekend) deel is afkomstig van legale productie buiten Nederland. De merkvervalsingen zijn in deze tabel niet vermeld.

Tabel 8

Kalibers bij door het NFI onderzochte schietincidenten: percentages							
Kaliber	2004 N=318	2005 N=300	2006 N=220	2007 N=257	2008 N=271	2009 N=248	2010 N=229
9mm Parabellum	40%	38%	38%	42%	39%	44%	40%
7.65mm Browning	19%	15%	19%	16%	18%	16%	17%
6.35mm Browning	14%	18%	16%	12%	14%	12%	10%
9mm Kort	6%	5%	8%	7%	7%	5%	6%
Anders / onbekend	21%	24%	19%	23%	22%	23%	27%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: NFI. De NFI-gegevens over 2004-2008 zijn hier overgenomen uit De Vries (2010, p. 43).

Het aantreffen van vooral deze munitiesoorten heeft een duidelijke relatie met de populariteit onder criminelen van bepaalde wapens.

9mm Parabellum-munitie[38] wordt verschoten door de meeste handvuurwapens die in het Nederlandse criminele milieu populair zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Glocks, de Beretta 9000-serie, uzi-machinepistolen, de Zastava 99, CZ-75/85, Zastava M70/M88 en HS-95/2000. Ook wereldwijd is dit de meestgebruikte patroon in allerhande merken en typen pistolen, machinepistolen en karabijnen.[39]

De *7.65mm Browning*-munitie heeft op de Nederlandse illegale markt haar populariteit vooral te danken aan de ruime beschikbaarheid van FN-wapens in het Nederlandse illegale circuit. Maar ook bijvoorbeeld de meeste Skorpion-machinepistolen verschieten dit kaliber. De patroon werd in 1899 door FN geïntroduceerd en is bestemd voor eenvoudige en compacte pistolen.[40] 7.65mm Browning wordt in Europa veel gebruikt, in zowel het legale als het illegale circuit.

38 Deze pistoolpatronen, die ook wel 9x19mm Parabellum-, 9mm Para- of 9mm Lugerpatronen worden genoemd, werden geïntroduceerd in 1902 door de Duitse wapenfabrikant Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken (DWM) voor zijn Lugerpistool.

39 http://nl.wikipedia.org/wiki/9x19mm_Parabellum; zie bijvoorbeeld ook: http://www.svdianadenhaag.nl/munitie/munitie.htm

40 Er wordt ook naar de 7.65mm Browning verwezen met de volgende namen: .32 ACP-patroon (maatvoering in inches), .32 Auto, .32 Browning Auto, 7.65×17mm, 7.65×17mm SR (met SR van *Semi-Rimmed*: halve rand). Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/.32_ACP , veel gebruikt in Europa

Het aantreffen van het kaliber *6.35mm Browning*[41] moet gezien worden in het licht van de populariteit van de omgebouwde gas- en alarmpistolen Tanfoglio GT28 en BBM315-Auto. Deze kleine pistolen verschieten uitsluitend 6.35mm Browning, aangezien het technisch niet mogelijk is om lopen in te bouwen die grotere kalibers kunnen verschieten. Deze kleine patroon met een kogeldiameter van 6.35 mm is voornamelijk geschikt voor kleine zogenoemde vestzakpistolen en niet voor de jacht of sportschutterij.
De *9mm Kort*[42] is compact en licht maar heeft een klein bereik. Deze patroon is populair bij mensen die een licht pistool wensen.[43]

Bij inbeslagnames blijkt dat criminelen veelal over slechts kleine hoeveelheden munitie beschikken. Het gaat dan meestal om een gevuld magazijn en hooguit nog een doosje met (doorgaans verschillende merken) patronen, ook wel aangeduid als *streetload*: een verzameld allegaartje van wat maar voorhanden is (De Vries, 2010, p. 45).

Aanbod

Verreweg de meeste munitie die hier in het criminele circuit wordt aangetroffen, is legaal geproduceerd. Niet in Nederland, want wij kennen geen munitiefabrieken (meer), maar in andere, overwegend West-Europese landen.[44] Hoe deze munitie haar weg heeft gevonden van het legale naar het illegale circuit is onduidelijk: hiernaar wordt geen onderzoek gedaan en ook zijn er geen indicaties die het niveau van speculatie overstijgen (zie ook paragraaf 2.3.6).

In theorie is er wereldwijd gezien in ieder geval een enorm potentieel aan munitie waar illegaal uit geput kan worden: per dag worden er legaal zo'n 27 tot 38 miljoen stuks munitie gemaakt en van slechts 17 procent daarvan is op grond van officiële handelsstukken te herleiden waar deze munitie naartoe ging. Dit betekent dat er geen betrouwbare gegevens voorhanden zijn over de bestemming en het gebruik van ongeveer tien miljard stuks munitie (De Vries, 2010, p. 18). Daarbij opgeteld de voorraden opgeslagen munitie, verspreid over

---

41 Naar de 6.35mm Browning wordt ook verwezen met de volgende namen: .25 ACP-patroon (maatvoering in inches), .25 Auto, 6.35mm en 6.35×16mm SR (waarbij SR staat voor *Semi-Rimmed*). Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/.25_ACP

42 Ook wel: .380 ACP-patroon, 9mm Browning, of 9×17mm.
Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/.380_ACP

43 http://nl.wikipedia.org/wiki/.380_ACP

44 De merken die veruit het meest worden gebruikt, zijn Sellier & Bellot, Fiocchi, Geco en Magtech. Bronnen: De Vries, 2008a, p. 25 en De Vries, 2010, p. 42.

de wereld, is er een enorme hoeveelheid die potentieel beschikbaar is voor criminelen. Ook Nederlandse criminelen profiteren daar wellicht van, maar het is onduidelijk hoe en in welke mate.

Verder is Nederland een belangrijk doorvoerland voor legale munitie van andere landen, voornamelijk richting Amerika en via de Rotterdamse haven en de luchthaven Schiphol (De Vries, 2010, p. 18), wat mogelijk evengoed kansen biedt aan criminelen. En tot slot is er op allerhande locaties sprake van legale opslag van munitie, voor bijvoorbeeld leger, politie, wapenhandel, schietverenigingen en particuliere verlof- en jachtaktehouders. Ook op deze locaties verkrijgen criminelen wellicht munitie. Maar zoals gezegd: de weg naar het illegale is onduidelijk. Er is enkel informatie beschikbaar over 'losse' in beslag genomen partijen en niet over verdachten van handel.

Er blijken voor munitie in het Nederlandse criminele milieu hoge prijzen gerekend te worden. Zo wordt voor een wapen zonder munitie zo'n 250 euro gerekend, terwijl voor eenzelfde wapen met twee houders munitie al gauw 1200 euro gevraagd wordt. En voor patronen betaalt men ongeveer tienmaal zo veel als in het legale circuit. Toch spreken wapenexperts niet van schaarste op de munitiemarkt, maar van criminelen die uit zijn op winstmaximalisatie en er blijkbaar mee wegkomen (De Vries, 2010, p. 40). De meeste kalibers die gebruikt worden in het illegale circuit zijn immers ook de meest afgenomen kalibers in het legale circuit, waardoor het voor handige criminelen toch altijd mogelijk zal zijn ze te bemachtigen.[45] Van 6.35mm munitie wordt in de Nederlandse schietsport echter geen gebruik gemaakt en deze munitie is in ons land dan ook alleen legaal voorhanden bij munitieverzamelaars en niet bij verlof- of jachtaktehouders. Waarschijnlijk wordt deze munitie vanuit België, Spanje, Portugal en Frankrijk meegesmokkeld en bijgeleverd bij ombouwwapens (De Vries, 2010, p. 44).

2.2.6 Omvang van de illegale wapenmarkt

Uitgaande van een gemiddelde aanschafprijs van 1000 euro per wapen en van een totale omvang van tien- tot vijftienduizend naar ons land gesmokkelde handvuurwapens per jaar, schatten onderzoekers eerder (op grond van data uit de periode 1998 tot en met 2002), de totale jaarlijkse waarde van de illegale wapenmarkt in Nederland op 10 tot 15 miljoen euro (Spapens en Bruinsma,

---

[45] Grootkaliberwapens bieden de meeste mogelijkheden qua keus in fabrikaat, model, vormgeving en kaliber en zijn vooral daarom het meest gebruikt op schietbanen. En ook daar zijn wapens van het kaliber 9mm Parabellum het meest populair. Bron: http://www.svdianadenhaag.nl/munitie/munitie.htm

2004, p. 51-52). Dit soort schattingen zijn indicatief, het zijn niet meer dan grove indicaties van de reikwijdte. Ter vergelijking: de omzet die in Nederland wordt gemaakt door de illegale handel in wiet, werd voor 2007 geschat op 182 tot 424 miljoen euro (Emmett & Boers, 2008, p. 61).

Enig houvast voor een schatting van de omvang van de illegale wapenmarkt voor recentere jaren biedt verder het aantal vuurwapens dat jaarlijks wordt vernietigd. Het idee hierachter is dat wapens die uit het criminele circuit verdwijnen, weer moeten worden vervangen. Wapens die in beslag genomen worden of ingeleverd, worden aangeboden bij de Unit Logistiek & Distributie (ULD) van vts Politie Nederland om daar te worden vernietigd. De wapens worden aangeboden met of zonder parketnummer. Geen parketnummer hebben bijvoorbeeld de wapens waarvan geen eigenaar bekend is of waarbij geen zaak is aangespannen tegen de eigenaar, omdat deze het wapen op eigen initiatief voor vernietiging heeft ingeleverd, bijvoorbeeld omdat het defect is of ingeruild wordt bij aankoop van een nieuw wapen ('sloopwapens'). Hebben wapens wel een parketnummer, dan is er een strafzaak in het spel.

Tabel 9

Aantal ter vernietiging aangeboden scherpschietende vuurwapens zonder en met parketnummer: ZP en MP

	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	ZP	MP	ZP	MP	ZP	MP	ZP	MP	ZP	MP	ZP	MP
Vuistvuurwapens	3460	1999	4211	2047	1799	1374	1940	790	3558	1143	2909	1655
Kogelgeweren	756	108	858	173	488	126	649	309	1303	150	764	436
Hagelgeweren	291	36	443	34	324	40	442	47	677	60	377	166
Dienstwapens	1		1532		513		503		653		1370	
Totaal	4508	2143	7044	2254	3124	1540	3534	1146	6191	1353	5420	2257

Bron: ULD

Gaan we ervan uit dat de wapens met parketnummer uit het criminele milieu komen, dan komen die wapens allereerst in aanmerking om vervangen te worden. Dit zijn er ongeveer tweeduizend per jaar. Daarnaast zal ook een deel van de wapens zonder parketnummer een criminele eigenaar gekend hebben: de gemiddelde burger verliest niet zomaar een wapen. Verder komt niet elk wapen dat vervangen moet worden terecht bij de ULD, denk bijvoorbeeld aan criminelen die na gebruik van hun wapen af willen. Het aantal van tweeduizend stuks is daarmee een absolute ondergrens van de omvang van de criminele markt voor scherpschietende vuurwapens.

2.3 Werkwijzen

In deze paragraaf beschrijven we de werkwijzen bij de illegale handel in scherpschietende handvuurwapens. Zoals eerder al is aangestipt, komen vuurwapens op allerhande manieren in het Nederlandse illegale circuit terecht. In eerdere criminaliteitsbeelden over handel (Spapens & Bruinsma, 2004; De Vries, 2008a; Spapens, 2008) worden vijf verschillende methoden opgesomd, die we allereerst zullen bespreken. Daarbij schetsen we wat bekend is op grond van deze eerdere studies en geven we aanvullingen op basis van recentere informatie. Het gaat om de bespreking van de illegale productie van vuurwapens (paragraaf 2.3.1), het zwartwassen van vuurwapens (2.3.2), het ombouwen van gas- en alarmwapens (2.3.3), recycling van vuurwapens (2.3.4) en diefstal van vuurwapens (2.3.5).

Daarna volgt een verdere uitwerking van een aantal thema's die nader zicht geven op bepaalde aspecten van het logistieke proces. Allereerst schenken we daarbij aandacht aan de wijze waarop munitie beschikbaar komt in het illegale circuit (2.3.6). In paragraaf 2.3.7 komen de gehanteerde smokkelmethoden aan de orde: hoe komt men de grens over met illegale vuurwapens en munitie? Vervolgens gaan we in op de afzet in het Nederlandse criminele circuit (2.3.8), Nederland als doorvoerland van illegale wapens (2.3.9), Nederland als doorvoerland van legale wapens (2.3.10) en de relatie van wapenhandel met andere criminele activiteiten (2.3.11).

Ter illustratie van specifieke werkwijzen wordt in de tekst op diverse plaatsen casuïstiek aangehaald. In bijlage 1 is alle casuïstiek samengebracht. In de hoofdtekst verwijzen we naar de daar (in deel 1) genoemde opsporingsonderzoeken en grotere inbeslagnames met "*casus nr*" en naar de beschrijvingen van criminele samenwerkingsverbanden (in deel 2 van bijlage 1) met "*csv nr*".

2.3.1 Illegale productie van vuurwapens

Zoals in paragraaf 2.2.4 is vermeld, is ongeveer 5 procent van de illegale vuurwapens die de politie in Nederland aantreft, illegaal geproduceerd. We onderscheiden de eerder geïntroduceerde 'zelfbouwwapens' en merkvervalsingen.

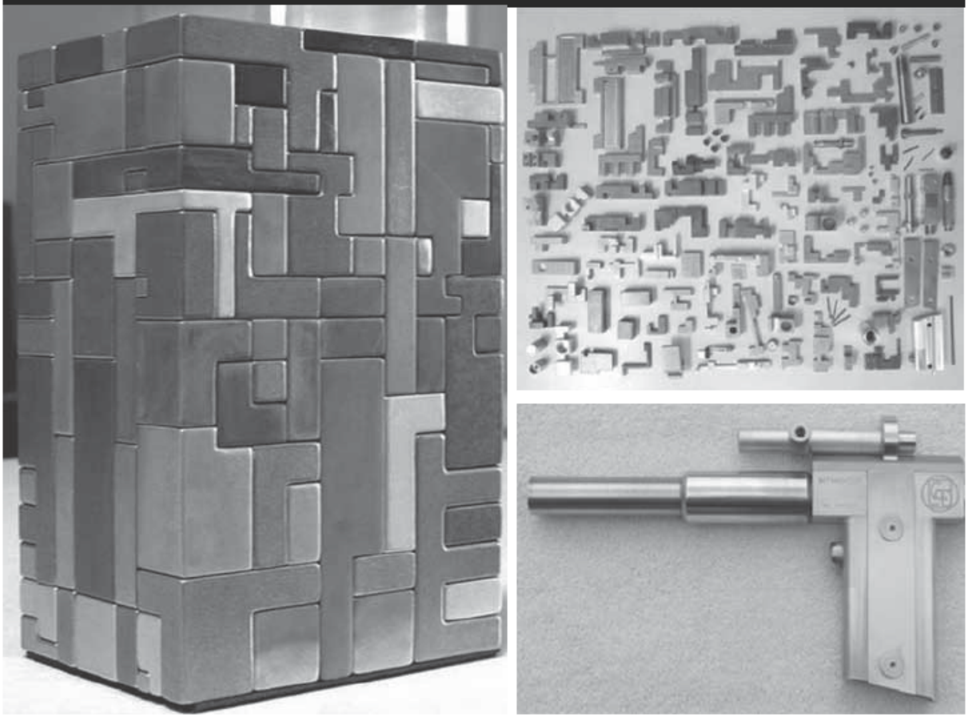
Zelfbouwwapens

De zelfbouwwapens zijn wapens die naar eigen ontwerp zijn vervaardigd. Meestal zijn dat wapens die niet direct als een vuurwapen herkenbaar zijn: de zogenoemde verborgen (of 'heimelijke') vuurwapens. Voorbeelden zijn

schietpennen, schiet-gsm's, schietsleutelhangers en schietparaplu's. Afhankelijk van de creativiteit van de ontwerper kunnen vele andere dagelijkse voorwerpen worden nagebootst of omgebouwd tot scherpschietend apparaat. Recent maakte de Duitse politie melding van een soort Jengapuzzel bestaande uit 125 onderdelen waarmee een wapen kan worden geconstrueerd: een *single-shot weapon* kaliber .45 (zie figuur 2).

Figuur 2

De Jengapuzzel,[46] de onderdelen van de Jengapuzzel, het wapen samengesteld uit onderdelen

Meestal zijn aangetroffen verborgen vuurwapens het resultaat van huisvlijt en afkomstig van illegale werkplaatsen. Schietsleutelhangers zijn in het verleden ook wel legaal gefabriceerd in Bulgarije, en ook in Duitsland zijn in het verleden verborgen wapens door legale ondernemingen gemaakt. De opkomst van verborgen wapens in Nederland wordt gesitueerd in de tweede helft van de

46 http://m.gizmodo.com/5599552/this-is-a-gun als weergegeven in EFE-Newsletter, april 2011.

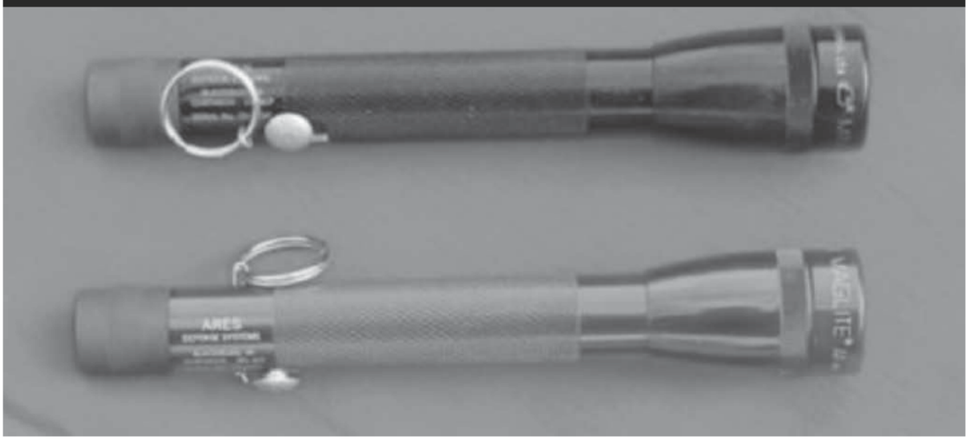
jaren negentig. Het topjaar was 1999, met 135 in beslag genomen verborgen vuurwapens (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 33). Tegenwoordig gaat het jaarlijks om enkele tientallen.

Vrijwel alle verborgen vuurwapens die in het begin van deze eeuw in Nederland in het illegale circuit werden gebruikt, zouden afkomstig zijn uit voormalige Oostbloklanden (Spapens & Bruinsma, 2002a, p. IV). De herkomst van de huidige in Nederland aangetroffen verborgen wapens is meestal niet bekend. Waarschijnlijk zijn de meeste in het buitenland vervaardigd en worden ze in kleine aantallen meegesmokkeld met ander wapentuig. In een zaak uit 2009 wordt een echtpaar verdacht van het aankopen van schietbalpennen in België en het verkopen ervan in Nederland (*csv 68*). Incidenteel worden verborgen vuurwapens aangetroffen bij huiszoeking. Recent werd gewaarschuwd voor een handelaar uit Hongarije die via zijn website een moderne variant van de schiet-gsm te koop aanbiedt.[47] Onze casuïstiek bevat geen informatie over vervaardiging, smokkel en afzet van aangetroffen verborgen wapens.

Professioneel ogende verborgen vuurwapens zoals er hieronder zijn afgebeeld, doen vermoeden dat tegenwoordig ook fabrieksmatige vervaardiging plaatsvindt.

Figuur 3

Een pistool dat lijkt op een gewone staaflamp Maglite

[47] Rapport Crossfire Network Meeting 18 en 19 maart 2010.

Merkvervalsingen

Verborgen wapens worden gemaakt om niet als vuurwapen te worden herkend. Met merkvervalsingen wordt het tegenovergestelde beoogd: de intentie is deze zo echt mogelijk te laten lijken.

Merkvervalsingen kunnen fabrieksmatig worden geproduceerd, waarbij men wapens vervaardigt volgens een ontwerp waarvoor men geen licentie bezit. Een andere manier is de productielijn in de fabriek buiten de officiële werktijden overuren te laten maken. Deze productie buiten de registratie van de fabriek om, levert wapens op die identiek zijn aan het originele merkartikel. Een expert herkent de illegale oorsprong van een dergelijk wapen door de merktekens te inspecteren. Dan kan bijvoorbeeld blijken dat serienummers en proefbanktekens ontbreken, of dat de serienummers vals zijn. Het komt ook voor dat dergelijke illegale vuurwapens door een hobbyist zijn opgebouwd uit onderdelen. Soms zijn dit originele onderdelen die uit de wapenfabriek zijn ontvreemd. Enkele voorbeelden:

- In de jaren tachtig van de vorige eeuw doken in Nederland regelmatig Belgische FN-pistolen op die volledig identiek waren aan de legaal gefabriceerde wapens, maar waarop de serienummers en proefbanktekens ontbraken. Uit nader onderzoek bleek dat sommige personeelsleden onderdelen uit de fabriek mee naar huis smokkelden. Daarmee vervaardigden zij complete vuurwapens, die op de zwarte markt werden verkocht (Spapens, 2008, p. 66).
- In Kroatië werden, tijdens de oorlog in de jaren negentig, op grote schaal illegale kopieën van machinepistolen vervaardigd. Zo werd onder de naam ERO een exacte kopie van het Israëlische uzi-machinepistool gemaakt. Deze wapens kwamen ook in het Nederlandse criminele milieu terecht. Toen aan de oorlogen in het voormalige Joegoslavië een einde kwam, is gaandeweg ook de productie van deze wapens gestaakt (Spapens, 2008, p. 66).
- Het Kroatische bedrijf IM Metal werkte met dubbele registratienummers voor HS-95-pistolen, waarbij het ene pistool met document en dus legaal werd verkocht, terwijl het andere pistool zonder document op de zwarte markt werd verhandeld. Onderzoek van de Kroatische autoriteiten leidde tot het opdrogen van de stroom van duizenden illegale wapens uit deze fabriek (KLPD, 2006, p. 78).
- Meer recent doken in België pistolen op met exact hetzelfde serienummer, wat er mogelijk op wees dat er wapens zwart waren vervaardigd.

2.3.2 Zwartwassen van vuurwapens

Het zwartwassen van vuurwapens vormt zowat het spiegelbeeld van het witwassen van geld. Witwassers van geld zetten zich in om wederrechtelijk verkregen vermogen van een schijnbaar legale herkomst te voorzien, zodat zwart geld verandert in wit geld, dat vrij kan worden besteed. Bij zwartwassen van wapens draait het erom legale wapens te laten verdwijnen in de illegaliteit en ze daarmee zwart te wassen. In beide gevallen moet een papieren werkelijkheid worden gecreëerd die de werkelijke gang van zaken verhult.

Een scenario voor zwartwassen is gefingeerde export, waarbij wapens op papier worden verkocht aan een legale afnemer in het buitenland, terwijl ze feitelijk een andere bestemming krijgen. Voor de export is een *enduser certificate* vereist, waarmee de autoriteiten in het ontvangende land de rechtmatigheid van de transactie goedkeuren. *Enduser certificates* kan men bijvoorbeeld verkrijgen door overheidsfunctionarissen om te kopen.

Op die manier kunnen afnemers in een land waarvoor een wapenexportverbod geldt of afnemers in het criminele circuit worden bediend. Bij een dergelijke verkoop wordt meestal een erkende particuliere tussenhandelaar ingeschakeld, maar ook rechtstreekse verkoop door de fabrikant is mogelijk. Zolang er geen controle op de aflevering van de wapens plaatsvindt, kunnen de betrokkenen volstaan met vervalste papieren om een normale gang van zaken voor te wenden.

Gedocumenteerde gevallen uit het verleden laten zien dat met gefingeerde export duizenden vuurwapens gemoeid zijn (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 29-30). Dit maakt deze vorm van zwartwassen zeer aantrekkelijk voor illegale wapenhandelaars. Niet alleen worden bewijzen van levering vervalst, ook worden serienummers verwijderd, zodat de oorspronkelijke bron van de wapens niet meer traceerbaar is. Partijen zwartgewassen wapens verdwijnen naar buitenlandse conflicthaarden of burgeroorlogen en naar het criminele circuit. Daarbij kan het om hoeveelheden gaan die moeilijk in korte tijd in het criminele circuit aan eindgebruikers kunnen worden gesleten. Dit doet vermoeden dat tussenhandelaars beschikken over opslagplaatsen (hierover meer in paragraaf 2.3.8).

Er bestaan voor corrupte wapenhandelaars nog andere manieren om controlerende autoriteiten om de tuin te leiden waarbij, net als bij gefingeerde export, een papieren werkelijkheid wordt gecreëerd. Dit betreft meestal een of andere vorm van manipulatie van de wapenregistratie die een handelaar moet bijhouden.

Zo is een legale Nederlandse wapenhandelaar betrapt op het doorverkopen van een wapen dat door een sportschutter ingeleverd was en dat administratief als vernietigd te boek stond (De Vries, 2008a, p. 81). Hier ging het voor zover bekend om een enkel wapen. Via manipulatie van de administratie door één enkele malafide wapenhandelaar kunnen echter ook aanzienlijke hoeveelheden wapens in het criminele circuit verdwijnen, ook zonder vervalsing van export-papieren. Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van de illegale praktijken van een erkende Duitse wapenhandelaar die het deed voorkomen alsof hij wapens ombouwde naar een type dat vrij, zonder vergunning, kan worden verkocht, zodat hij de wapens kon uitschrijven.

In de periode 2003-2005 stuitte de Nederlandse politie in diverse opsporings-onderzoeken op pistolen van het merk Glock waarvan de serienummers waren weggeslepen. In totaal betrof het 103 pistolen. Het spoor leidde naar Duitsland. De wapens waren afkomstig van een erkende Duitse wapenhandelaar, zoals een Duits strafrechtelijk onderzoek uitwees. Deze handelaar deed het voorkomen alsof hij Glocks zelf ombouwde van 9mm scherp naar 3mm M20: een *Luft Energie Patrone*-wapen dat in Duitsland vrij mocht worden verkocht. In zijn wapenregisters werden de wapens uitgeschreven met de vermelding 'omge-bouwd naar LEP-wapen'. In de praktijk verdwenen de wapens in het criminele milieu. Op grond van de administratie van deze wapenhandelaar kan worden geconcludeerd dat op deze wijze in de periode 2001 tot 2006 ruim 4500 hand-vuurwapens zijn zwartgewassen. Het betrof niet alleen Glockpistolen maar ook Berettapistolen en Rugerrevolvers.
Dat van deze duizenden zwartgewassen wapens meer dan de bovengenoemde 103 stuks richting Nederland zijn verdwenen, blijkt onder meer uit een ander opsporingsonderzoek in 2008. Bij een huiszoeking kwamen toen nog eens ruim 100 Glockpistolen aan het licht waarvan de serienummers verwijderd waren maar die bij dezelfde Duitse wapenhandelaar vandaan bleken te komen. Op last van de Duitse autoriteiten was zijn bedrijf inmiddels gesloten (*casus 7*).[48]

In een ander opsporingsonderzoek naar illegale wapenhandel zijn bij een gecontroleerde aflevering 15 Glocks in beslag genomen. Een Nederlandse auto-handelaar en zijn zoon betrokken hun wapens van een Duitse wapenhandelaar die op zijn beurt voor wapens aanklopte bij de eerdergenoemde Duitse 'zwartwas-handelaar'. Hoeveel illegale wapens via deze route in totaal naar Nederland zijn

48 De maas in de Duitse wet (het uitschrijven vanwege ombouw naar LEP) waarvan de wapenhandelaar bij zijn zwartwaspraktijken gebruikmaakte, is met ingang van 1 april 2008 gedicht.

verhandeld, is niet duidelijk geworden. Over de verdachte vader en zoon gingen al jaren geruchten dat ze in de wapenhandel zaten (*casus 10*).

In 2006 werden in het zuiden des lands 3 Glocks met verwijderde serienummers aangetroffen. Ditmaal leidde het spoor richting België. Uit Belgisch opsporingsonderzoek kwam een Belgische wapenhandelaar in beeld die legaal wapens inkocht, de serienummers eraf vijlde en de wapens verkocht aan klanten zonder wapenvergunning. Deze in 2008 veroordeelde wapenhandelaar uit Beveren verkocht tussen 2004 en 2006 op deze manier in totaal 779 vuurwapens, waaronder automatische vuurwapens en *riotguns*. De handelaar verklaarde ruim de helft daarvan te hebben verkocht aan 'een Nederlander'. In 2009 is door de Nationale Recherche in een opsporingsonderzoek naar een zware Nederlandse crimineel een van deze wapens aangetroffen bij een huiszoeking (*casus 3*, zie ook Duquet & Van Alstein, 2011, p. 157).

En een laatste voorbeeld betreft wederom een Duitse legale wapenhandelaar. Bij deze man werd in 2010 bij een controle vastgesteld dat er voor de levering van 128 vuurwapens enkele niet-bestaande Nederlandse afnemers waren opgegeven. Inmiddels zijn 8 van deze vuurwapens aangetroffen bij criminelen in Nederland (*casus 24*).

2.3.3 Ombouwen van gas- en alarmwapens

Het ombouwen van gas- en alarmwapens, als manier om scherpe vuurwapens in het illegale circuit te kunnen verhandelen, kwam in paragraaf 2.2.3 al aan bod. Bepaalde typen gas- en alarmwapens worden aangekocht in landen waar deze vrij (zonder vergunning) door of bij een legale wapenhandelaar kunnen worden aangeschaft en vervolgens worden deze wapens illegaal aangepast, zodat ze geschikt worden voor het verschieten van scherpe kogelpatronen.

Ombouw vindt bij de gaspistolen van BBM plaats door het inbouwen van een loop met het kaliber 6.35mm Browning en het opvullen van de gasuitlaat aan de bovenzijde van de slede. Als ombouwland voor het BBM-pistool is Portugal in beeld, net als voor het Tanfoglio-ombouwpistool – althans in de jaren 2005, 2006 en 2007. Vanaf 2007 valt het op dat er in Nederland ombouw-BBM's verhandeld worden met een BEL-nummer, wat betekent dat ze via het legale circuit in België op de markt zijn gekomen.[49]

---

[49] Aldus een van de geïnterviewde wapenexperts. Zie ook: De Vries, 2008c, p. 61).

Een van de manieren van ombouw bij de Röhm Little Joe is het compleet vervangen van de loop door een gladloops-exemplaar. Ombouwlocaties zijn voor dit Duitse gaswapen vooralsnog niet getraceerd, evenmin als voor de Duitse Walther P22.[50]

Een buitenlands opsporingsonderzoek, uitgevoerd door de politie van Macedonië, geeft enig zicht op de wijze van ombouwen en verhandelen van Turkse gaswapens. Aanleiding voor het onderzoek was de vondst van 120 omgebouwde Ekol Tuna-gaspistolen in de achterbak van een auto in Macedonië in 2010. Achterhaald werd dat de omgebouwde wapens legaal door een Bulgaars bedrijf van de Turkse wapenfabriek werden aangekocht, dat ze vervolgens in Bulgarije werden geleverd, van daaruit naar een werkplaats in Macedonië werden gebracht en daar werden omgebouwd, waarna ze werden verkocht aan "Western EU and Nordic countries and to Greece".[51] De ombouwlocatie werd aangetroffen toen er bij een van de twee personen die in de auto met de 120 gaspistolen zat, huiszoeking werd gedaan: men ontdekte daar ombouwspullen maar ook een grote hoeveelheid andere wapens en wapenonderdelen. De verdachten verklaarden dat de ombouwwapens veelal met bussen werden getransporteerd. Een smokkellijn naar Nederland werd in het onderzoek niet vastgesteld. Wel is gebleken dat minimaal twee moorden, een in 2010 in Albanië en een in 2011 in Macedonië, met de ombouwwapens van deze verdachten zijn gepleegd. Recent internationaal onderzoek wijst erop dat nu via Albanië wapens het illegale circuit in gaan en niet meer via Bulgarije.

Meerdere experts benadrukten voorheen dat er geen sprake zou zijn van grote 'ombouwfabrieken' maar van kleinschalige ombouwlocaties, waar ongeveer honderd tot tweehonderd omgebouwde gaswapens op voorraad zouden liggen (De Vries, 2008c, p. 35). De ombouwwapens die de laatste jaren zijn opgedoken, hebben soms echter een fabrieksmatige kwaliteit, die in ieder geval doet vermoeden dat er enkelingen zijn die zich op deze markt professionaliseren. Met de aankoop van gas- en alarmwapens en de ombouw ervan tot scherpe wapens hebben Nederlandse criminelen weinig van doen, zo luidt al jaren de veronderstelling. Er worden in Nederland nog wel eens 'op de eigen werkbank' aangepaste gaswapens gevonden, maar de laatste jaren neemt een buitenlands aanbod op dit front de markt over. Rechtstreekse contacten van Nederlandse criminelen met buitenlandse ombouwers zijn nooit vastgesteld.

---

50 Presentatie 'Trends en ontwikkelingen' van het korps Amsterdam-Amstelland, zoals gegeven op de Taakaccenthoudersdag Wapens en Munitie 2011.

51 Notitie 'Conclusions from the fifth Crossfire network meeting in Helsinki 20-22 September 2011', p. 4.

Enkel tussenhandelaars zijn in beeld gekomen. Die hebben vaak dezelfde afkomst als de afnemer. Contacten lijken dus voornamelijk via een cultureel- of familiaalbepaald netwerk tot stand te komen.

Actieve betrokkenheid bij het naar Nederland smokkelen van omgebouwde wapens kon slechts enkele malen worden vastgesteld. Zo is in een opsporingsonderzoek in 2005 waargenomen dat een Rotterdamse crimineel, afkomstig van de Kaapverdische eilanden, koeriers die eveneens van de Kaapverdische eilanden kwamen, met het vliegtuig naar Portugal stuurde om omgebouwde BBM's op te halen. Met een lijnbus reisden zij weer terug naar Nederland om de wapens – zo was het plan althans – op het Centraal Station van Rotterdam aan de handelaar over te dragen (De Vries, 2008c, p. 38, 41; Mulder, 2010, p. 10). En twee Irakese broers uit België stuurden een koerier per trein naar Emmen om tien Tanfoglio's af te laten leveren bij een eveneens uit Irak afkomstige Nederlander. De betaling was geregeld tijdens een gezamenlijk stapavondje in Eindhoven (De Vries, 2008c, p. 38). Verder is uit een recent opsporingsonderzoek naar voren gekomen dat een jonge Antilliaan in Nederland in het bezit was van gaswapens die afkomstig waren uit België. De wapens waren legaal door een wapenhandel in België aangekocht. Waar ze vervolgens zijn omgebouwd, is vooralsnog onbekend. Eveneens recent heeft de politie van Rotterdam-Rijnmond bewijzen gevonden voor het in Nederland ombouwen van gas- en alarmwapens.

2.3.4 Recycling van wapens

Een volgende manier waarop vuurwapens beschikbaar komen voor de illegale handel is via recycling. Dit houdt in dat afgeschreven, gedeactiveerde of defecte vuurwapens weer gereedgemaakt worden voor gebruik. Wapens die als gevolg van bijvoorbeeld modernisering van het wapenarsenaal bij de politie of het leger worden afgedankt, zijn interessant voor opkopers. Zij kunnen dergelijke wapens na deactivering bijvoorbeeld als 'decoratiewapens' te koop aanbieden of na ombouw tot alarmwapens in de legale verkoop doen. Worden de wapens echter daarna weer in de oude staat hersteld, dan kunnen ze hun weg op de zwarte markt vinden. In het verleden zijn regelmatig teruggebouwde pistolen van de merken FN, Walther (modellen PP en PPK) en Makarov in beslag genomen (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 31). FN-pistolen bleken afkomstig uit een grote partij die in de jaren tachtig was opgekocht; de wapens waren onder meer bij de Deense politie in gebruik geweest. Ook door de Zweedse politie afgedankte pistolen van het merk Walther, die in Duitsland tot 'decoratiewapens' waren omgebouwd, zijn na herstel weer in de omloop gebracht. Illegale Makarovs die vanaf 1998 in Nederland worden aangetroffen bleken afkomstig van de Oost-Duitse politie, die ze van de hand deed na de omwenteling in 1989.

De Makarovs werden door Oostenrijkse opkopers omgebouwd tot alarmwapens. Via verkoop kwamen deze alarmwapens in handen van Kroatische groeperingen die ze weer terugbouwden tot scherpschietende wapens (voorzien van het opschrift 'Walther'). In Kroatië vond ook recycling plaats van Hongaarse pistolen van het merk FEG en van Russische pistolen van het merk Tokarev. De Duitse autoriteiten schatten destijds, rond het jaar 2000, dat negenduizend Makarov-, FEG- en Tokarevpistolen werden gerecycled. Daarvan werden er ook in Nederland enkele honderden aangetroffen en in beslag genomen (Spapens, 2008, p. 68).

Door de jaren heen hoopt het aantal aandachtsvestigingen met betrekking tot het op de illegale markt komen van grotere partijen zich op. Tot op heden slagen handelaars in illegale vuurwapens erin restpartijen op te kopen en deze na terugbouw af te zetten in het criminele circuit. Een indicatie hiervoor vormt bijvoorbeeld de aandachtsvestiging van de Finse politie die de Nederlandse politie in 2010 ontving over mogelijk grootschalige wapenhandel vanuit Finland naar andere landen, waaronder Nederland. De handvuurwapens in kwestie zijn onklaar gemaakt, maar zouden gemakkelijk weer tot scherpschietend kunnen worden omgebouwd. Het gaat om duizenden wapens, vooral om Glockpistolen, maar ook om wapens van onder meer de merken Walther, Beretta, Heckler & Koch, Norinco en Tanfoglio. Nadere informatie ontbreekt vooralsnog (*casus 15*).

Ook vanuit Spanje komen onklaar gemaakte wapens naar ons land. Een groepering kocht bij een Spaanse legale wapenhandelaar wapens en maakte deze onklaar door insnede van de loop (hierdoor legaal). Na aankoop van wissellopen in Oostenrijk werden de wapens weer scherpschietend gemaakt (*casus 1*).
Een ander voorbeeld van recycling houdt verband met de Tsjechische CZ-fabriek. Tot voor kort verkocht deze fabriek afgekeurde onderdelen aan een oudijzerboer om ze te laten vernietigen. Deze boer bleek de onderdelen echter door te verkopen. De afgekeurde waar werd bij inbeslagnames in Europa aangetroffen, en hierna heeft de CZ-fabriek besloten dergelijke onderdelen voortaan zelf te vernietigen.[52]

Van oudsher zijn wapenbeurzen in België en Duitsland bekende plekken waar geïnteresseerde particulieren een wapen kunnen aanschaffen. In paragraaf 2.2.1 is al melding gemaakt van de verkrijgbaarheid van in België vrijgegeven Nagantrevolvers. In het verleden is erop gewezen dat op wapenbeurzen ook

---

[52] Informatie verkregen door een Nederlandse expert bij bezoek aan de fabriek.

onklaar gemaakte wapens werden verkocht die met de aanschaf van een enkel aanvullend onderdeel in originele staat konden worden hersteld (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 32). Momenteel controleert de politie de wapenbeurzen, maar ze kan niet voorkomen dat op deze evenementen contacten worden gelegd en overeenkomsten worden gesloten die op een later tijdstip ten uitvoer worden gebracht. Wapen- en militarybeurzen spelen dan ook een rol bij illegale wapenhandel (Duquet & Van Alstein, 2011, p. 157).

Wapenverzamelaars en -handelaars zijn niet altijd op de hoogte van de Nederlandse strafbepalingen over onklaar gemaakte wapens of doen het zo voorkomen. In Duitsland is een wapen onklaar als er niet meer mee geschoten kan worden. In Nederland is dat pas het geval als het onklaar gemaakte wapen ook met geen mogelijkheid meer schietklaar gemaakt kan worden. Bovendien zijn ook definitief onklaar gemaakte wapens verboden als ze nog geschikt zijn voor afdreiging.[53] Een recente casus illustreert de 'misverstanden' over de voorschriften rond onklaar gemaakte wapens.

In 2010 wordt na een anonieme tip een 45-jarige man aangehouden. Hij was net terug van een autorit naar Berlijn, waarbij hij enkelschots repeterende grendelgeweren, automatische machinegeweren en nabootsingen van steelgranaten had aangeschaft – wapens die onklaar waren gemaakt in Duitsland maar in Nederland illegaal zijn. De man gaf aan, ze gekocht te hebben om ze via zijn webwinkel te koop aan te bieden, naast allerhande andere 'oorlogswaar': sokken, mutsen, pioniersschepjes, helmen, rugzakken etc. Hij was zich – naar eigen zeggen althans – niet bewust van het overtreden van de wapenwet (*casus 20*).

Over de betrokkenheid van wapenverzamelaars bij illegale handel bestaat in een enkel geval minder twijfel. In 2010 kwam aan het licht dat een fervente Belgische wapenverzamelaar vier semi-automatische pistolen verkocht aan een Nederlander. De Belgische verzamelaar en ex-militair, was in het bezit van een uitgebreid wapenarsenaal, zo bleek bij huiszoeking van de Federale Gerechtelijke Politie. Een groot deel van de aangetroffen wapens was onklaar gemaakt, maar de eigenaar beschikte over al het nodige materiaal om de wapens weer in werking te stellen. De Belgische man is aangehouden op verdenking van het illegaal te koop aanbieden van wapens (*casus 17*).

53 http://robzijlstra.wordpress.com/2011/09/14/wapens-en-munitie/ verslag van 14 september 2011, geraadpleegd op 27 november 2011.

2.3.5 Diefstal van vuurwapens

Door middel van diefstal kunnen criminelen vuurwapens bemachtigen met het doel daar illegale handel mee te drijven. Deze buit valt te halen bij overheidsdiensten, particulieren en erkende wapenhandelaars. Dergelijke diefstallen kunnen zowel in Nederland als daarbuiten plaatsvinden. Worden de wapens binnen Nederland gestolen, dan biedt dit bij binnenlandse afzet enig voordeel, omdat grensoverschrijdende smokkel niet nodig is. In deze paragraaf gaan we hoofdzakelijk in op diefstallen van vuurwapens in Nederland die bekend zijn geworden uit politiestatistieken, opsporingsonderzoeken, literatuur en andere open bronnen.

Diefstal uit militaire opslagplaatsen en vermissing van militaire uitrusting

In april 2005 werden 206 dienstpistolen gestolen uit de beveiligde wapenkamer van de vliegbasis Gilze-Rijen. Van de 206 Glock 17-pistolen zijn er 6 niet teruggevonden; deze zijn waarschijnlijk verkocht. De 200 andere werden in de berm in een zak teruggevonden. Mogelijk had men geen afzet voor deze wapens. De diefstal werd gepleegd door een Pakistaan, een Nederlandse en een Braziliaan die allen woonachtig waren in Nederland. Oud-militairen waren bij deze diefstal betrokken (KLPD, 2006, p. 79; De Vries, 2008a, p. 85).

De Algemene Rekenkamer concludeerde in mei 2007 dat Defensie haar wapen- en munitiebeheer niet op orde heeft. Vooral het wapenbeheer bij de marechaussee zou extra aandacht vergen.[54] De toenmalige minister van Defensie Van Middelkoop is daarop gevraagd de Kamer te informeren over het aantal aangiften van vermissing of diefstal. Er blijken in 2006 bij de Koninklijke Marechaussee 20 aangiften te zijn geweest van diefstal van wapens en munitie. Een deel daarvan is teruggevonden, maar naast verschillende wapenonderdelen bleven nog 2 Glockpistolen en 3 wapenstokken vermist. Bij de aangiften die militairen van diefstal deden, ging het vaak om persoonsgebonden uitrusting (PGU) van individuele militairen. Daarnaast waren er nog ongeveer 3200 aangiften van vermissing. Vanwege tijdsgebrek is destijds door het departement niet uitgezocht of er via vermissing nog meer wapens of munitie zijn verdwenen, maar dat is volgens de minister "niet helemaal uit te sluiten" (*Kamerstukken II*, 2006/07, 31031X, nr. 17).

---

54 http://www.depers.nl/binnenland/76861/Wapens-en-munitie-verdwenen.html. Geraadpleegd op 12 december 2011.

Ook andere landen kampen met diefstal van Defensiematerieel. Net als in Nederland moest de Belgische minister van Defensie in 2007 op Kamervragen over diefstal reageren. Toen bleek dat er in de afgelopen vijf jaar in totaal 260 kleinkaliberwapens verloren waren gegaan bij vijftien acties en oefeningen en tevens 774 stukken of "schoten" munitie.[55] In de periode van januari 2006 tot maart 2008 hebben zich bij onze zuiderburen vijftien diefstallen uit kazernes voorgedaan. Hierbij zijn vooral oorlogswapens en munitie buitgemaakt. Ook de recente diefstal uit de legerkazerne van Leopoldsburg in juni 2010 betreft oorlogswapens c.q. antitankwapens (Duquet & Van Alstein, 2011, p. 159).

In Nederland heeft de Koninklijke Marechaussee in februari 2010 in Apeldoorn een 28-jarige militair van het Korps Nationale Reserve (NATRES) aangehouden vanwege de diefstal van een dienstpistool. Nadat Defensie aangifte had gedaan van de vermissing van een pistool type Glock 17 en een aantal patroonhouders uit een wapenkamer van een kazerne in Havelte, werd een onderzoek gestart, waarbij het wapen in de woning van de militair werd gevonden. Daarnaast werden nog drie andere pistolen, patroonhouders, holsters en een pistoolkoffer aangetroffen. De man is in verzekering gesteld en heeft de diefstal bekend.[56] Door de militaire kamer van de rechtbank van Arnhem is de man veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan negen maanden voorwaardelijk.[57]

Diefstal bij politie

In België hebben in de periode van januari 2006 tot maart 2008 vijfentwintig diefstallen uit politiebureaus plaatsgevonden, waarbij voornamelijk handvuurwapens zijn buitgemaakt (Duquet & Van Alstein, 2011, p. 159). Hoeveel dat er de afgelopen jaren in Nederland geweest zijn, is niet bekend.

Diefstal bij erkende wapenhandelaars en schietverenigingen

Ook bij wapenwinkels en schietverenigingen kunnen criminelen proberen hun slag te slaan. In België gebeurde dit toen in mei 2010 zes vuurwapens gestolen werden bij een wapenhandelaar in Gent. De daders konden later verantwoordelijk worden gesteld voor een reeks gewapende overvallen in die stad (Duquet &

---

55 http://www.senate.be/www/?MIval=/Vragen/SchriftelijkeVraag&LEG=5&NR=1716&LANG=nl. Geraadpleegd op 12 december 2011.

56 http://www.laatstenieuws.nl/archives/8252/militair-aangehouden-voor-wapendiefstal. Geraadpleegd op 12 december 2011.

57 http://zoeken.rechtspraak.nl/detailpage.aspx?ljn=BQ3380. Geraadpleegd op 12 december 2011.

Van Alstein, 2011, p. 158). Dit soort diefstallen vindt ook in Nederland plaats. Ter illustratie bespreken we twee gevallen.

In 2008 worden uit een wapenwinkel twaalf vuurwapens ontvreemd. Bij de goed voorbereide inbraak zijn in ieder geval twee Nederlanders van Surinaamse afkomst betrokken. Zij behoren tot een crimineel samenwerkingsverband (csv) dat softdrugs kweekt en verhandelt. Mogelijk is men ook betrokken bij een woningoverval (*csv 44*).

Een zaak die veel aandacht heeft gekregen in de media is de diefstal bij de schietvereniging Westpoint. Na uitgebreid politieonderzoek kreeg deze zaak een bijzondere afloop.

Op 19 juni 2009 worden er bij de schietvereniging Westpoint in Amsterdam 182 wapens gestolen: 97 pistolen, 73 revolvers en 12 geweren.

Figuur 4

Een deel van de wapens die bij de schietvereniging Westpoint verdwenen

In het onderzoek dat daarop volgt, lokt een undercoveragent in maart 2011 een van de verdachten in de val met een vals sms-bericht. Hij geeft aan dat de wapens snel weggehaald moeten worden uit de *stash*, omdat de andere verdachte is opgepakt. De verdachte raakt in paniek, spreekt af met de rechercheur en vertelt hem tijdens een ontmoeting dat hij met de andere verdachte de inbraak had gepleegd, dat er een vrouw in het complot zat die

de sleutel van de schietclub had en dat de wapens naar een Turk in Haarlem waren gegaan. De telefoongegevens van de verdachten die hierop worden opgevraagd, bevestigen dit beeld, waarna tot arrestatie van de verdachten wordt overgegaan. Bij de genoemde Haarlemse verdachte wordt echter maar één wapen van de lijst teruggevonden (begraven in zijn tuin met nog een ander wapen). Andere gestolen wapens zijn vooralsnog niet teruggevonden; ze staan internationaal gesignaleerd via het NSIS (Nationaal Schengen Informatie Systeem).

De rechtbank oordeelde dat de twee daders niet kunnen worden gestraft, omdat Justitie heeft verzuimd in de tenlastelegging de mogelijkheid op te nemen dat de eigenaar van het noodlijdende Westpoint via zijn partner met hen samenwerkte. Hierdoor is formeel geen sprake van braak, de wapens zijn 'weggenomen'. Hierop volgt vrijspraak voor beide verdachten.[58]

De schietvereniging Westpoint was ten tijde van de vrijspraak reeds failliet verklaard. De wapens die na de 'diefstal' van de 182 resteerden, zijn na het faillissement van het bedrijf op een veiling verhandeld. Er zijn nog twee braakpogingen geweest op de opslaglocatie van de curator.

Ook in de wapenwereld is niet elke aangifte van diefstal wat het lijkt. Bovenstaande zaak illustreert dat wapenhandelaars zich schuldig kunnen maken aan 'zwartwassen via schijndiefstal'.

Diefstal bij particulieren

Ondanks de maatregelen die verlofhouders moeten treffen voor het bewaren van vuurwapens, vindt een groot deel van de diefstallen plaats bij particulieren. In België had in 2007 42 procent van de diefstallen plaats in particuliere woningen.[59] Recent, in september 2011, is er in een huis in Den Haag ingebroken. Volgens getuigen waren drie mannen met tassen het huis in gegaan. Ze gingen ervandoor met verschillende wapens, waaronder geweren. De eigenaar van het huis heeft een vergunning voor de wapens. De politie heeft een onderzoek gestart in een poging de gestolen wapens terug te vinden.[60]

---

58 Bron: http://www.parool.nl/parool/nl/7/MISDAAD/article/detail/1855506/2011/03/04/Amsterdamse-wapendieven-in-val-gelokt.dhtml, geraadpleegd op 10 juni 2011.

59 Federale Gerechtelijke Politie, 2008. Aangehaald in Duquet & Alstein, 2011, p. 158.

60 http://www.westonline.nl/nieuws/politie-onderzoekt-wapendiefstal-den-haag, geraadpleegd op 29 november 2011.

Net als bij wapenhandelaars valt het bij particuliere vergunninghouders niet altijd uit te sluiten dat zij wapens soms bewust verduisteren door valse aangifte te doen van diefstal, terwijl de wapens in werkelijkheid illegaal worden doorverkocht.

Tot slot komt het voor dat criminelen op gewelddadige wijze vuurwapens van vergunninghouders stelen. Dat gebeurde recentelijk nog in Kerkrade. Een vergunninghouder werd onder dreiging met een pistool en op gewelddadige wijze door twee man gedwongen om zijn drie vuurwapens en ook munitie uit zijn kluizen te halen. Bovendien werd er geld geëist.[61]

Het is niet bekend of gewelddadige wapenroven op individuele vergunninghouders in de onderzochte periode in aantal zijn toegenomen.

Omvang diefstal van vuurwapens

Ter afsluiting van de beschrijving van diefstal van vuurwapens proberen we een idee te krijgen van de orde van grootte van deze problematiek. Indicaties hiervoor ontlenen we aan het Herkenningsdienstsysteem van de Nederlandse politie (HKS) en het Schengen Informatie Systeem van de Europese Unie (SIS).

---

61 http://www.limburgsecourant.nl/nieuws/algemeen/kerkrade/8582/geld-en-wapens-buit-bij-gewapende-overval.html

Tabel 10

Diefstal van vuurwapens: aantal vuurwapens per jaar (2005-2010)							
Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005-2010
Groningen	4	3	3	10	0	0	20
Friesland	4	6	11	12	10	0	43
Drenthe	6	16	18	8	6	1	55
IJsselland	1	5	5	3	4	1	19
Twente	16	9	7	13	19	3	67
Noord- en Oost-Gelderland	12	49	11	16	15	0	103
Gelderland-Midden	8	4	7	8	6	1	34
Gelderland-Zuid	13	3	8	4	0	0	28
Utrecht	33	29	89	27	27	1	206
Noord-Holland-Noord	18	19	5	16	10	5	73
Zaanstreek-Waterland	1	4	11	2	1	2	21
Kennemerland	9	6	5	8	4	0	32
Amsterdam-Amstelland	0	1	0	0	0	0	1
Gooi en Vechtstreek	3	7	4	8	0	1	23
Haaglanden	13	8	14	21	25	57	138
Hollands Midden	16	24	11	9	10	2	72
Rotterdam-Rijnmond	1	1	0	2	2	2	8
Zuid-Holland-Zuid	8	13	8	6	3	5	43
Zeeland	0	3	6	14	4	1	28
Midden en West Brabant	23	32	36	30	6	15	142
Brabant-Noord	13	33	46	30	14	31	167
Brabant-Zuid-Oost	4	21	23	26	4	4	82
Limburg-Noord	21	14	32	20	0	0	87
Limburg-Zuid	16	5	20	14	6	9	70
Flevoland	3	1	1	11	9	5	30
KLPD	0	0	0	0	0	0	0
Koninklijke Marechaussee	0	0	0	29	3	0	32
Totaal	246	316	381	347	188	146	1624

Bron: HKS[62]

62 In HKS is in de aangiften gezocht naar diefstal met dk_code 'K46', dit is de diefstal met als buit wapens, munitie of springstof. Daarbinnen zijn de gevallen met vuurwapens geselecteerd.

In het HKS zijn aangiften geregistreerd van diefstal van vuurwapens. Tabel 10 toont die aantallen per instantie. In de laatste rij van de tabel staan de jaarlijkse totalen vermeld. Die totalen vormen een ondergrens van het werkelijke aantal gestolen vuurwapens, om ten minste twee redenen. Allereerst is bekend dat de registratie van aangiften in HKS al geruime tijd te wensen overlaat, doordat sommige politiekorpsen geen aangiftes registreren.[63] Inspectie van de tabel laat zien dat dit geldt voor zowel Amsterdam-Amstelland als Rotterdam-Rijnmond; dit betekent onder meer dat de 182 wapens die in 2009 uit het Amsterdamse Westpoint werden ontvreemd, niet in deze registratie zitten. De tweede reden is de introductie van BVH en BVO in 2009 en 2010. Hierdoor werd de registratie in HKS 'optioneel'. Dit toont zich in de veel kleinere aantallen in 2009 dan in voorgaande jaren. Het totale aantal zou in 2010 helemaal 'ingestort' zijn, ware het niet dat er in de politieregio Haaglanden een diefstal plaatsvond van een omvangrijke partij vuurwapens (54 stuks).

Al met al luidt de conclusie dat het jaarlijkse aantal vuurwapens dat in Nederland wordt gestolen en weglekt in de illegaliteit minstens 300 bedraagt, maar waarschijnlijk veel hoger ligt.

In België is wapendiefstal veel omvangrijker dan in Nederland. Zoals bekend duiken illegale wapens uit België en andere landen in het criminele circuit in Nederland op. In de periode 2000-2009 vonden in België jaarlijks ongeveer 1700 diefstallen van vuurwapens en springstoffen plaats. In 2007 ging het bij die diefstallen om ruim 1500 vuurwapens en bijna 80.000 stuks munitie; gemiddeld werden er dus tussen de 4 en 5 vuurwapens per dag gestolen (Duquet & Van Alstein, 2011, p. 157). In Duitsland zijn in 2007 10.304 vuurwapens en 19.317 stuks munitie door diefstal of verlies verdwenen en in 2006 waren dat 9507 vuurwapens en 11.503 stuks munitie (Bundeskriminalamt, 2008, p. 4).

Een tweede indicatie voor de omvang van de lekkage van vuurwapens naar het zwarte circuit door diefstal, ook buiten Nederland, vormen de signaleringen in de 27 landen binnen het Schengengebied.

[63] Beter is het gesteld met de registratie van dadergegevens.

Tabel 11

Vermiste vuurwapens in het Schengen Informatie Systeem op 1 juni 2011	
Landen in de Schengenzone	Vuurwapens
België	31.069
Bulgarije	14
Denemarken	3.574
Duitsland	143.552
Estland	280
Finland	7.282
Frankrijk	31.502
Griekenland	11.883
Hongarije	437
Italië	37.660
Letland	39
Litouwen	3.025
Luxemburg	331
Malta	104
Nederland	1.628
Noorwegen	785
Oostenrijk	6.890
Polen	16.645
Portugal	11.539
Roemenië	484
Slovenië	437
Slowakije	4.295
Spanje	39.252
Tsjechië	15.871
IJsland	11
Zweden	16.537
Zwitserland	1
Totaal	384.127

Bron: SIS

Tabel 11 toont dat er grote verschillen tussen landen binnen de Europese Unie bestaan. Hoewel sommige landen nauwelijks signalementen van vermiste vuurwapens uitgeven, loopt het totaal voor de Schengenlanden in de honderdduizenden. Onze buurlanden nemen in de lijst een prominente plaats in.

Uit cijfers voor voorgaande jaren blijkt dat het aantal gesignaleerde vermissingen zich opbouwt in de loop der jaren. Zo komen er voor België jaarlijks ongeveer 1500 vuurwapens bij, terwijl er een veel kleiner aantal af gaat, namelijk het aantal vuurwapens dat men terugvindt. In Nederland zijn in 2010 op buitenlandse signaleringen 11 vuurwapens teruggevonden (*hits*) en tot dusver 2 in 2011. De Nederlandse signaleringen hebben in 2010 bij de landen van de Schengenzone één hit opgeleverd en twee hits in 2011. Deze hits worden in het SIS in mindering gebracht.

In 2005 bedroeg het totale aantal vermiste vuurwapens in de Schengenlanden ongeveer 296.000 stuks (KLPD, 2006, p. 36). Dit betekent dat er sindsdien, in zes jaar tijd, minstens 88.000 vuurwapens binnen het Schengengebied in de illegaliteit zijn beland; het werkelijke aantal ligt hoger. Onbekend is hoeveel van deze wapens criminelen voor eigen gebruik bewaren en hoeveel zij er doorverhandelen.

2.3.6 Beschikbaar komen van munitie in het illegale circuit

Er werden in de afgelopen tien jaar geen opsporingsonderzoeken verricht die tot doel hadden een helder beeld te krijgen van de illegale handel in munitie.[64] Bekend is evenwel – uit de inbeslagnames van munitie in Nederland – dat het merendeel van de munitie in het illegale circuit van Nederland een legale herkomst heeft en dat eigen productie van munitie enkel op kleine schaal voorkomt. Grootschalige illegale munitieproductie zou volgens kenners niet rendabel zijn in Nederland.[65] Ook zijn er geen aanwijzingen voor, dat munitie die hier in het criminele circuit voorkomt, afkomstig zou zijn van illegale productielijnen in het buitenland.

In theorie zouden criminelen op verschillende manieren munitie kunnen verwerven, voor eigen gebruik of voor handel. De Vries (2010) loopt in haar onderzoek de volgende opties door:

1. *Defensie als bron.* Dit gaat om zowel het bestelen van individuele militairen als diefstal vanuit munitieopslagplaatsen. Beide verwervingsmethoden komen voor zover bekend in Nederland niet voor: vermissingen van munitie door diefstal zijn niet bekend en ook wordt er in het criminele milieu zelden munitie aangetroffen die afkomstig is van Defensie. Wel worden bij

---

64 De Vries, 2010, p. 8; criminaliteitsbeelden korpsen; interviews wapenexperts.

65 Voor eigen productie hebben veel Nederlandse wapenkenners reeds het benodigde materieel bijeen (het herladen van munitie is bijvoorbeeld iets wat door naar schatting 80 procent van de sportschutters wordt gedaan).

schietincidenten soms herladen legerpatronen uit de Tweede Wereldoorlog gebruikt. Het gaat dan voornamelijk om Canadese en Amerikaanse munitie, die bekend staat om haar goede kwaliteit (p. 25-26).

2. *Politie als bron.* Hier kan het eveneens gaan om het bestelen van individuen of om diefstal uit opslag, alsmede om corruptie. Over benutting van deze opties is niets bekend. De Vries haalt enkel een oude casus aan waarbij afgeschreven Nederlandse politiemunitie in verkeerde handen is gevallen, maar tegenwoordig kan dit in principe niet meer voorkomen, omdat oude en/of afgekeurde politiemunitie altijd wordt vernietigd (p. 26-27). Wel wordt vermeld dat de controle op en registratie van het vernietigen van vuurwapens en munitie door de overheid te wensen overlaat (p. 29).
3. *Diefstal bij wapenhandelaars.* Hoewel Nederlandse legale wapenhandelaars hun opslagruimten voor munitie goed beveiligen (vaak in externe depots) komen wapendiefstallen voor in deze branche. Dieven hebben het echter vooral op wapens gemunt. De gemiddelde wapenhandelaar heeft ook geen grote hoeveelheden munitie op voorraad (p. 27-28). Uit de onderzoeksperiode 2007 tot en met 2011 is er slechts een enkele diefstal bij een wapenhandelaar bekend waarbij ook munitie werd gestolen.
4. *Legale verkoop door de sector.* In Nederland kunnen alleen verlof- of jachtaktehouders legaal munitie aanschaffen en zij doen dat via legale wapenhandelaars of schietverenigingen. In deze sector zijn bij de verstrekking van die munitie echter geen malversaties bekend, die tonen dat men bewust meewerkt aan het wegsluizen van munitie naar het criminele milieu (p. 28).
5. *Illegale verkoop door de sector.* In theorie zouden wapenhandelaars hun boeken kunnen vervalsen, om illegale verkoop van munitie te faciliteren, maar hier zijn in Nederland geen voorbeelden van. Ook wordt de kans hierop in Nederland niet groot geacht. Onderkend wordt echter wel dat er nauwelijks op wordt gecontroleerd. Maandelijks moeten wapenhandelaars hun in- en verkoopregisters bij de politie inleveren, maar hier wordt vaak weinig mee gedaan (p. 28-29).
6. *Diefstal bij particulieren.* Particuliere verlofhouders mogen maximaal 10.000 afzonderlijke patronen thuis opslaan en daarnaast nog maximaal 3 kilo rookloos kruit of 1 kilo zwart kruit hebben. Zij moeten dit in een apart compartiment van een wapenkluis opslaan, apart van een eventueel wapen. Diefstal van deze munitie komt incidenteel voor, waarbij zowel het wapen als de munitie wordt meegenomen, maar veel munitie komt er op deze wijze niet het illegale circuit in. Ook diefstal tijdens particulier vervoer van de munitie is een optie, maar hier zijn geen voorbeelden van bekend.
7. *Illegale verkoop door particulieren.* Hierover is geen informatie uit opsporingsonderzoek: er is nog nooit aangetoond dat verlof- en/of aktehouders legaal munitie kopen en deze vervolgens illegaal doorverkopen.

Er is wel een vermoeden dat dit gebeurt, vooral ook omdat het gemakkelijk plaats kan vinden door de manier waarop munitieaanschaf in Nederland geregeld is: er is geen koppeling van informatie van wapenhandelaars, een te trage administratie van wapenvervanging, waardoor soms op oude wapens die niet meer in bezit zijn van een verlofhouder munitie kan worden gekocht, en geen controle op het verschieten van munitie bij aanschaf via een schietvereniging, waardoor verlofhouders met gemak duizenden patronen 'achterover kunnen drukken' (p. 32-35).

8. *Herladers als bron.* Iedereen die in Nederland formeel over een wapen beschikt, mag patronen herladen voor eigen gebruik of mag deze doorverkopen op voorwaarde dat dit tegen kostprijs gebeurt. Zeker 80 procent van de sportschutters herlaadt de eigen munitie, niet om het geld maar om het bereiken van precisie bij het schieten. De apparatuur voor het herladen is legaal te verkrijgen bij wapenhandelaars. In het illegale circuit wordt deze herladen munitie echter slechts incidenteel aangetroffen, bijvoorbeeld bij grote inbeslagnames met allerhande munitiesoorten (p. 35-36).
9. *Kleinschalige smokkel door criminelen vanuit buurlanden.* Over de jaren 2006 tot en met 2010 zijn er geen grote illegale munitietransporten in beeld gekomen van andere landen naar ons land. Vastgestelde smokkel van munitie over de grens betrof kleine partijen patronen ("variërend van enkele tot enkele duizenden"), die altijd samen met kleine partijen wapens werden vervoerd (p. 36-37).
10. *Politiek gemotiveerde illegale leveranties door (vertegenwoordigers van) overheden.* Hierbij wordt verwezen naar de toevoer van wapens en munitie richting conflictgebieden. Dit is niet van toepassing op de situatie in Nederland.
11. *Grensoverschrijdende grijzemarktprocessen.* Hier gaat het om het onttrekken van munitie uit het legale circuit in het buitenland, gevolgd door doorsluizen naar het illegale circuit. Dit komt naar alle waarschijnlijkheid voor, maar op welke schaal dit gebeurt, is niet bekend. Verlof- en jacht-aktehouders mogen in ieder geval maximaal duizend patronen grens-overschrijdend vervoeren en hebben daar een consent voor nodig.[66] Verder zouden ook niet-verlofhouders in sommige landen wel munitie kunnen aanschaffen, waarbij Tsjechië en Frankrijk worden genoemd. Daarnaast is er geen zicht op aanschaf via internet en is er binnen de EU geen controle aan de grens (p. 37-38).

---

66 Tenzij ze de patronen vervoeren naar een schietwedstrijd, dan zijn ze namelijk vrijgesteld van de verplichting tot het hebben van een consent.

12. *Grensoverschrijdende zwartemarktprocessen.* Dit betreft munitiehandel waarbij elke fase in het proces illegaal is. Er zijn geen voorbeelden van munitie die op deze wijze ons land in is gekomen.

In algemene zin wordt ook vastgesteld dat het vervoer van munitie die legaal in ons land wordt geïmporteerd, plaatsvindt via het reguliere goederenvervoer, onder andere over de weg in vrachtwagens van bezorgdiensten, en dat dit vervoer (en de tussentijdse opslag) niet altijd even zorgvuldig gebeurt. Er raken soms poststukken kwijt, maar hierin worden volgens De Vries geen vaste patronen herkend die als misstanden worden gezien (p. 38-40, 47).

De uiteindelijke verkoop van munitie in het illegale circuit heeft vermoedelijk een overwegend lokaal karakter. Maar bewijs daarvoor is er niet. Verder gaat men ervan uit dat er voor de handel geen grote voorraden (hoeven te) worden aangelegd, eenvoudigweg omdat de afzetmogelijkheid hiervoor ontbreekt (p. 40).

2.3.7 Smokkel naar Nederland

De geruchtmakende 'inbraak' bij wapenhandel Westpoint illustreert dat de inbreng van vuurwapens in het illegale circuit binnen Nederland kan plaatsvinden. Dit is echter eerder uitzondering dan regel: de meeste wapens bereiken ons land via smokkel. Zoals al eerder geconstateerd, gebeurt dat doorgaans in kleine aantallen. In beslag genomen partijen vuurwapens omvatten meestal niet meer dan enkele of enkele tientallen wapens, waarbij het opvalt dat er sprake is van diversiteit naar merk en type (KLPD, 2006, p. 102; De Vries, 2008a, p. 90). In deze paragraaf belichten we de smokkelroutes en -methoden, de controles op wapensmokkel en de verkrijgbaarheid van wapens via internet.

Smokkelroutes

Zoals in paragraaf 2.2.1 al naar voren is gekomen, zijn Italië, Duitsland en België al geruime tijd de voornaamste productielanden voor in Nederland aangetroffen illegale pistolen. De revolvers die hier te lande in beslag worden genomen, zijn voor een groot deel gemaakt in de Verenigde Staten. De herkomst van in Nederland in beslag genomen automatische wapens is vanwege de kleinere aantallen minder goed te duiden; de meeste van dit soort wapens komen uit Groot-Brittannië, Israël, Tsjechië, Duitsland en Servië en Montenegro.

Smokkelroutes beginnen maar ten dele in het land van productie. Dit is bijvoorbeeld wel het geval bij diefstal uit opslag bij de FN-fabriek in het Belgische Herstal, maar niet bij de legale aankoop door een Portugese wapenhandelaar

van Tanfoglio-gaswapens uit Italië. Het smokkeltraject van Tanfoglio's vangt pas aan na ombouw in Portugal of Spanje. Ongeacht op welke plek de illegale status van wapens gestalte krijgt, kunnen vuurwapens vervolgens nog via allerlei tussenstations, met betrokkenheid van diverse tussenhandelaars, op de Nederlandse markt terechtkomen. Het achterhalen van smokkelroutes is dan ook niet eenvoudig.

Voor een illegale wapenhandelaar in Nederland biedt het voordelen wapens te kopen in landen die tot het Schengengebied behoren. Smokkel is dan een minder riskante zaak, omdat grenscontroles ontbreken. Aankoop in buurlanden zoals België en Duitsland biedt nog extra voordelen: het bekort de weg die met de smokkelwaar moet worden afgelegd, wat minder risico en minder reiskosten betekent. Voorwaarde is wel dat er in buurlanden voldoende aanbod is. Onderzoek wijst uit dat het aanbod in de loop der jaren sterk fluctueert. Twee factoren zijn onderkend als medebepalend voor de verkrijgbaarheid van wapens en de prijs die ervoor moet worden betaald. Door aanscherping van wetgeving kunnen overschotten ontstaan, omdat wapens die volgens de nieuwe richtlijnen niet meer legaal mogen worden verkocht, massaal op de illegale markt worden gedumpt. Zo leidden strengere voorschriften in België in de jaren negentig tot meer illegale wapens, net als de aanscherping van regels door de Britse regering in 1998 (KLPD, 2006, p. 85). Meer recent is een nieuwe wapenwet in België van kracht geworden. Jacht- en sportwapens die tot 2006 in België vrij verkrijgbaar waren, vallen inmiddels onder een vergunningsplicht. Zonder vergunning is het wapen dan illegaal in bezit. In reactie hierop hebben sommige particulieren hun wapens illegaal doorverkocht, deels via internet (Duquet & Van Alstein, 2011, p. 157).

Een tweede aanbodsbepalende factor houdt verband met gewapende conflicten. Na het opbouwen van omvangrijke wapenarsenalen in oorlogstijd, ontstaan na beëindiging van het conflict grote overschotten, zoals na de Vrede van Dayton in Bosnië (1995) en na het einde van de oorlog rond Kosovo (1999) (KLPD, 2006, p. 86). Overschotten doen de prijs dalen, waardoor ook wapens van buiten het Schengengebied interessant kunnen worden voor Nederlandse handelaars.

Recente casuïstiek toont vooral de smokkel van vuurwapens vanuit twee buurlanden: België en Duitsland. In diverse zaken schafte een Nederlander illegale wapens aan in België. Zo was er een legale Belgische wapenhandelaar die zijn wapens van de Glockfabriek betrok (*casus 3*) en verkocht aan een in het geheim opererende Nederlander. In een andere zaak verkreeg een illegale Nederlandse handelaar, bij verschillende gelegenheden, door hem bestelde revolvers, pistolen en automatische wapens van een Belgische verkoper wiens identiteit onbekend

is gebleven (*casus 6*). In weer een andere zaak vond observatie plaats van de overdracht van wapens in België aan een ingereisde Nederlander. Het ging om wapens die afkomstig waren van een ex-militair met een uitgebreide wapenverzameling (*casus 17*). Ook is er een zaak waarbij misdaadjournalisten *undercover* een Nederlander ontmaskerden die zijn bestelde illegale wapens afhaalde in België (*casus 31*).

Illegale wapenhandelaars in Nederland betrekken hun handelswaar niet alleen bij onze zuiderburen, leveranciers worden ook gevonden bij de oosterburen. Ter illustratie twee voorbeelden.

Een zoon die volgens CIE-berichten samen met zijn vader al jaren in de wapenhandel zou zitten, wordt aangehouden op de terugreis van Duitsland met pistolen van het merk Glock. Vastgesteld wordt dat hij al langere tijd wapens van diverse makelij haalt bij dezelfde Duitse wapenhandelaar, die naast legale handel ook aan illegale verkoop doet (*casus 10*). Na een anonieme tip houdt de Nederlandse politie een man aan die in Berlijn grendelgeweren, machinegeweren en nabootsingen van granaten heeft aangeschaft. Hij verklaart zich van geen kwaad bewust te zijn, omdat de geweren onklaar gemaakt zijn (*casus 20*).

Ook bestaat casuïstiek over smokkel vanuit Spanje, zoals uit een al eerder aangehaalde zaak blijkt. De wapens werden vanuit Spanje via Frankrijk naar Nederland over de weg vervoerd in de kofferbak van een personenauto (*casus 1*).

Bij opsporingsonderzoek naar drugs of andere criminele activiteiten komt in een behoorlijk aantal gevallen ook informatie naar voren over illegale wapenhandel. Dergelijke restinformatie is deels onbevestigd. Een greep uit deze bron levert niettemin indicaties voor mogelijke smokkelroutes naar Nederland. Zo is in de beschrijvingen van de criminele samenwerkingsverbanden van de afgelopen jaren onder meer sprake van:

- de mogelijke inkoop van wapens in Duitsland en Polen (*csv 82*);
- het betrekken van wapens in Rusland (*csv 4*);
- de mogelijke levering van wapens door Polen en Russen (*csv 78*);
- een verzamelaar met wapens uit voormalig Joegoslavië (csv 56);
- de mogelijke import van zware wapens uit Tsjechië (*csv 77*);
- de vermoedelijke wapenimport uit Denemarken (*csv 24*);
- de import per auto uit Bosnië (*csv 100*);
- de import per auto uit Kroatië via Slovenië (*csv 35*).

Smokkelmethoden

Casuïstiek uit heden en verleden wijst uit dat handvuurwapens in de meeste gevallen door koeriers over de weg naar Nederland worden vervoerd, met personenauto's en bestelbusjes (De Vries, 2008a, p. 90). De herkomst van illegale vuurwapens in Nederland ligt in veel gevallen binnen Europa. Binnen het Schengengebied ondervinden koeriers geen hinder van grenscontroles. Vuurwapens worden bij vervoer over de weg soms verstopt in geheime bergplaatsen (in een benzinetank of achter een airbag), maar vanwege de gepercipieerde lage pakkans worden ze ook nogal eens simpelweg onder de bijrijderstoel geschoven of in de kofferbak gelegd (*casus 10 en 1*).

Omgebouwde gaswapens zijn ook wel per lijnbus of trein naar Nederland gesmokkeld. Soortgelijke transportwijzen zijn waargenomen in andere Europese landen. Zo is in 2007 bij de controle van een lijnbus in Frankrijk een sporttas met daarin vijftien omgebouwde Tanfoglio's aangetroffen. Ook in Denemarken werd een dergelijke vondst gedaan (De Vries, 2008c, p. 38). De smokkel betreft meestal partijen van tussen de vijf en de dertig stuks, zo menen wapenexperts (De Vries, 2008c, p. 39).

Overschrijding van EU-grenzen maakt het smokkelen lastiger: aan de EU-buitengrenzen kan gecontroleerd worden. Aangehouden smokkelaars die vanuit de Balkan kwamen, verklaarden in het bijzonder het inreizen via Oostenrijk als een obstakel te zien. Na passage van die grensovergang zou de ontdekkingskans gedurende de rest van het traject zeer klein zijn (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 86). Voor criminele groeperingen die grote winsten maken met het smokkelen van illegale goederen zoals drugs, loont het om voertuigen te prepareren en dekladingen te organiseren. Als bijverdienste kunnen wapens meeliften op dergelijke illegale goederenstromen. Casuïstiek uit 2007 en 2009 illustreert dit 'meeliften'.

Een crimineel samenwerkingsverband, bestaande uit drie kernleden met nog vijf compagnons, heeft als primaire activiteit de handel in ecstasy en heroïne; respectievelijk naar en van Turkije. Twee leden zijn gezamenlijk eigenaar van een garage van waaruit onder andere vuurwapens verkocht worden. De vuurwapenhandel is een nevenactiviteit van deze twee personen. Voor hun illegale handel maakt het csv gebruik van daartoe (in de genoemde garage) geprepareerde auto's. Bijna alle leden hebben een Turkse nationaliteit, maar wonen in Nederland. Er vindt investering in vastgoed plaats (in Nederland), waarschijnlijk om verworven crimineel geld wit te wassen (*csv 13*).

Een crimineel samenwerkingsverband, bestaande uit twee Italianen, twee Nigerianen en een Nederlander, dat volgens de informatie tot de Gomorra behoort, zou wekelijks cocaïne en synthetische drugs per personenauto of vrachtwagen van Nederland naar Italië vervoeren. Daarnaast worden wapens gesmokkeld in partijen van 10 tot 15 stuks. Bij onderschepping van partijen bleek dat de drugskoeriers de vuurwapens in speciale bergplaatsen in personenauto's vervoerden. Meest gebruikte smokkelroute: Nederland - Duitsland - Oostenrijk - Zwitserland - Brennerpas - Italië (*csv 65*).

Csv's die zich naast drugshandel inlaten met wapenhandel als nevenactiviteit zijn bepaald geen zeldzaamheid. Toch zou het maar weinig voorkomen dat drugs en wapens in eenzelfde partij worden gesmokkeld. Wapens zouden door detectie-apparatuur eenvoudiger ontdekt kunnen worden dan drugs. Omdat drugs doorgaans een veel grotere waarde vertegenwoordigen dan wapens, vermijden smokkelaars dit risico liever (KLPD, 2006, p. 88).

Net als bij vervoer binnen het Schengengebied neemt men soms ook bij het vervoeren van illegale wapens van buiten het Schengengebied naar Nederland niet de moeite extra maatregelen te treffen (bergplaatsen, deklading) om betrapping te voorkomen. Zo werd in 2008 een verdachte aangehouden in Slovenië (behorend tot de Schengenlanden),[67] komend van Kroatië (niet behorend tot de Schengenlanden), met wapens in de kofferbak van zijn voertuig. Onbekend is of deze bestemd waren voor de handel of voor eigen gebruik. De verdachte maakte deel uit van een crimineel samenwerkingsverband met als kernactiviteit de export van harddrugs vanuit Nederland naar Bosnië-Herzegovina. Het csv bestond grotendeels uit leden van een familie die oorspronkelijk uit (voormalig) Joegoslavië komt (*csv 35*).

Een calculerende illegale wapenhandelaar die de pakkans laag wil houden maar geen geld wil spenderen aan het construeren van geheime bergplaatsen, kan wapens ook laten meeliften op legale handelsstromen. Zo is in het verleden het containervervoer over zee van legale goederen vanuit de Verenigde Staten en het Verre Oosten benut voor wapensmokkel (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 87). In de praktijk worden controles op containervervoer uitgevoerd op grond van risicoprofielen en zijn deze relatief beperkt in aantal. Een grondige controle kost tijd en veroorzaakt dus vertraging van vervoersstromen. Dat is economisch ongewenst. Hier botst het veiligheidsbelang met het economische belang.

---

67 Slovenië is sinds 1 mei 2004 lid van de Europese Unie. Per 21 december 2007 is dit lidmaatschap in werking getreden.

Uit recente casuïstiek zijn ons geen gevallen bekend waarbij wapens bestemd voor afzet in Nederland via containervervoer zijn gesmokkeld. Ook zijn de afgelopen jaren geen andere gevallen van meeliften op legale vervoersstromen vastgesteld.

Over de smokkel van vuurwapens via het spoor, de binnenvaart en de lucht is weinig bekend. Volgens Europol zou de gelegenheid die het spoorvervoer biedt wel worden benut voor smokkel van vuurwapens (Van Daele, 2010, p. 13), maar de Nederlandse politie beschikt slechts over beperkte informatie over smokkel van partijen vuurwapens via deze vervoersmodaliteit.

Ook zijn geen gevallen bekend van wapensmokkel via de binnenvaart. De intensivering van handelsstromen via de binnenvaart[68] waarbij landsgrenzen worden overschreden zou kunnen worden aangegrepen voor illegale wapensmokkel: via de binnenvaart bestaat er een directe verbinding tussen Constanta in Roemenië en de haven van Rotterdam. Constanta is gelegen aan de Zwarte Zee en biedt toegang tot het Aziatische achterland.

Op de luchthaven Schiphol worden vooral imitatiewapens in beslag genomen: 1918 stuks in 2009 en 2013 stuks in 2010 (Koninklijke Marechaussee, 2011, p. 23-24). Het aantal vuurwapens bedroeg 15 stuks in 2009 en 489 stuks in 2010. De toename in 2010 is grotendeels toe te schrijven aan de inbeslagname van een zending van 380 vuurwapens afkomstig uit Turkije en bestemd voor Panama. Deze lading is met luchtvervangend wegvervoer getransporteerd naar Schiphol voor verder transport naar Panama. De lading is door de douane op Schiphol onderschept, omdat de juiste formulieren ontbraken. Er is volgens het Bureau Bijzondere Wetten echter geen indicatie dat er in 2009 of 2010 georganiseerde handel of smokkel van vuurwapens heeft plaatsgevonden via Schiphol. Over wapensmokkel via regionale en kleine luchthavens is niets bekend geworden.

Controles op wapensmokkel

Incidentele controles gericht op wapens, vergelijkbaar met de controles op bepaalde trajecten om illegale migranten te onderscheppen, vinden binnen Nederland zelden plaats. Bij verkeerscontroles moet er in Nederland verdenking bestaan voordat een vervoersmiddel mag worden doorzocht. Bij reguliere

68 http://www.schuttevaer.nl/nieuws/havens-en-vaarwegen/nid15559-rotterdam-tekent-samenwerking-met-constanta.html?printversie=1

verkeerscontroles zijn dan ook maar zelden wapens ontdekt. Recent zijn in Nederland enkele malen bijzondere controles uitgevoerd in het kader van zogenoemde Waakzaam-acties. Met bepaalde voorkennis over personen voert men controleacties uit met gebruik van indicatoren voor georganiseerde misdaad. Bij dergelijke acties zijn tot dusver geen partijen wapens ontdekt; in totaal zijn er 5 in beslag genomen (informatie Dienst Operationele Samenwerking).

De Europese voorloper van Waakzaam, toegepast voor wapens, heette High Impact Operation Diligence (HiO) en vond plaats van 30 november tot 1 december 2008. Hieraan namen 24 EU-lidstaten plus Kroatië en Zwitserland deel. De door Europol gecoördineerde actie was gericht tegen wapensmokkel over de grenzen van de Europese Unie en de verdere doorvoer van gesmokkelde wapens binnen de EU. Tijdens deze gezamenlijke 24-uursactie zijn ongeveer 60.000 auto's, 95.000 personen, 2000 vrachtwagens, 300 treinen, 2000 bussen, 100 schepen en 50 vliegtuigen gecontroleerd. Dit leverde, afgezien van illegaal wapenbezit, een relatief schrale oogst op van enkele tientallen gesmokkelde wapens en 16.500 stuks munitie. Voor Nederland verschafte de HiO vooral het inzicht dat de Wet Wapens en Munitie (WWM) mogelijkheden biedt om voertuigen op grond van intelligence (hier: vermoeden op grond van informatie) te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens.

Verkrijgbaarheid van wapens via internet

Ten slotte heeft zich al weer enige jaren geleden een ontwikkeling ingezet waarbij wapens *via* internet, vaak op een tamelijk onverdekte manier, worden aangeboden. Mulder (2010) beschrijft het volgende: "Over een periode van vijf dagen werd er middels het programma Copernic Nederlandse websites afgezocht naar wapenadvertenties. Het resultaat was dat er 538 verdachte advertenties gevonden werden. Het grootste gedeelte bestond uit advertenties waarop gas, lucht en veerdruk wapens werden aangeboden die voor afdreiging geschikt waren. Maar ook werden er scherpschietende vuurwapens aangetroffen" (p. 12-13). Op sites in binnen- en buitenland worden wapens voor enkele honderden euro's te koop aangeboden. Nederlandse veilingsites verbieden de verkoop van wapens en controleren daarop. Wapenadvertenties worden daarom vaak in het weekend geplaatst, als er minder personeel is voor controle en verwijdering. Na het weekend kan de koop inmiddels gesloten zijn.

Wapens en munitie worden ook verkregen op verborgen internetsites die te benaderen zijn via TOR-netwerken (The Onion Router) (Althuisius, 2011).

Er vindt niet alleen illegale verkoop tussen particulieren plaats: verboden wapens kunnen in Nederland ook worden besteld bij (legale) webwinkels in het buitenland. Bestelde wapens en munitie worden door koeriersdiensten aan huis afgeleverd. Ook kunnen wapens of onderdelen via pakketpost worden verstuurd.

Een recent voorbeeld van een onderzoek naar tamelijk grootschalige wapenhandel dat naar aanleiding van aanbiedingen van wapens op internet startte, is de eerder gememoreerde zaak waarbij misdaadjournalist Peter R. de Vries en zijn team illegale wapenhandel aan het licht brachten (*casus 31*).

2.3.8 Afzet in het Nederlandse criminele circuit

De laatste stap in het logistieke proces van vuurwapenhandel en -smokkel is de afzet van het wapen in het criminele circuit in Nederland. Vertrouwen speelt een cruciale rol bij de afzet van illegale vuurwapens, bij zowel doorlevering aan tussenhandelaars als verkoop aan eindgebruikers. Voor de verkopende partij is het van groot belang dat de afnemer niets verklaart over de illegale transactie, wanneer hij onverhoopt wordt aangehouden. Daarom is het hebben van een netwerk essentieel voor de wapenhandelaar die bij de import van wapens als spil fungeert: in het buitenland moet hij over een netwerk van contacten beschikken dat hij aanspreekt om wapens te betrekken bij buitenlandse leveranciers, voor de afzet van gesmokkelde wapens is hij afhankelijk van een netwerk van contacten in het Nederlandse criminele circuit. In geval van kleinschalige import bestaat de mogelijkheid dat een smokkelaar de vuurwapens direct kan verhandelen door ze af te zetten in zijn eigen kennissennetwerk. Soms wordt daarbij ook gewerkt op bestelling.

De eerder gememoreerde illegale wapenhandel van een bankmedewerker in Gouda in 2011 illustreert de levering van wapens op bestelling. Journalisten *undercover* wisten de man ertoe te bewegen op aanvraag mitrailleurs, volautomatische pistolen, riotguns met afgezaagde loop en geluiddempers te leveren. De wapens werden door de man zelf bij een leverancier in België afgehaald en in zijn personenauto naar Nederland gesmokkeld (*casus 31*).
In 2009 is een man tot vier jaar gevangenisstraf veroordeeld voor illegale wapenhandel. Hij leverde samen met zijn kompaan op bestelling wapens die ze inkochten in België. Bij politiële pseudokoop zijn twee halfautomatische vuurwapens, een machinepistool, een revolver en twee geluiddempers gekocht (*casus 6*).

Bij grootschaliger smokkel vinden de wapens meestal via via hun weg richting eindgebruiker. De gesmokkelde wapens worden dan door importeurs doorgeleverd aan tussenhandelaars. Een tussenhandelaar beschikt niet over de contacten om in het buitenland aan vuurwapens te komen, maar wel over een netwerk in Nederland voor de afzet van wapens. Via een netwerk van tussenhandelaars kan een breder potentieel worden bereikt van eindgebruikers die om een wapen verlegen zitten.

Een persoon die een vuurwapen wil aanschaffen moet de weg weten binnen het criminele circuit, zo is de algemene opvatting. Vuurwapens zijn niet gemakkelijk verkrijgbaar, behalve voor afnemers die bekend zijn met en vertrouwd worden in het criminele milieu. Contacten voor het afzetten van de handelswaar worden gelegd in de horeca en in sportscholen. De overdracht van het wapen vindt doorgaans plaats bij de koper of de verkoper thuis.

Dit beeld is wel aan herziening toe: wapens worden immers ook besteld via internetsites. De overdracht vindt dan plaats door de postbezorging of door een medewerker van een koeriersdienst die een pakketje aflevert. Vertrouwen speelt hierbij geen rol. Deze gang van zaken vergroot de beschikbaarheid van vuurwapens (zie Mulder, 2010, p. 13). Wapens zijn door internet beschikbaar voor een groter publiek – ook voor personen buiten het criminele milieu.

Een wapen is een duurzaam goed dat meestal pas na gebruik aan vervanging toe is. In vergelijking met de verdovendemiddelenmarkt zijn er op de Nederlandse markt van illegale wapens relatief weinig kopers. Bij kleinschalige smokkel kan het risico van betrapping worden beperkt door de wapens direct af te zetten of door louter op bestelling te werken. Het aantal wapens dat bij grootschaliger smokkel beschikbaar komt, kan zo groot zijn dat er meerdere transacties nodig zijn om ze te verkopen. Wapens die men nog niet heeft kunnen slijten, moeten dan soms gedurende langere tijd worden opgeslagen. Recente casuïstiek toont het bestaan aan van geheime opslagplaatsen.

Zoekingen in december 2010 en januari 2011 te Kerkrade in het huis van een 39-jarige man, zijn 38-jarige Wit-Russische vrouw en hun 14-jarige dochter brachten, naast diverse soorten drugs en vals geld, ook explosieven en grote hoeveelheden wapens aan het licht. Naast antieke en historische wapens werden tientallen moderne handvuurwapens, diverse soorten geweren, wapenonderdelen, geluiddempers, magazijnen en grote hoeveelheden munitie aangetroffen (*casus 16*).

In 2009 komt de politie naar aanleiding van een mislukte moordaanslag op het spoor van een criminele groep die op twee locaties wapens, handgranaten, mobieltjes, gsm-*jammers* en andere benodigdheden verborgen hield. Het zou hier gaan om *safehouses* met werkvoorraad voor criminele activiteiten: de verstopte wapens waren gebruiksklaar (*casus 13*).

De bestellijsten die binnen het criminele milieu rouleren, zouden betrekking hebben op wapens die direct kunnen worden geleverd, omdat daarvoor de op voorraad zijnde wapens uit geheime opslagplaatsen in Nederland kunnen worden aangesproken (Mulder, 2010, p. 8).

De huidige directeur van Europol, Rob Wainwright, bespreekt in een interview in 2010 de *pools*, ondergrondse bergplaatsen van illegale vuurwapens. Deze zouden in het bijzonder voorkomen in West-Europa. De wapens op voorraad zijn naar zijn mening niet uitsluitend voor de verkoop bestemd, maar kunnen ook door criminelen worden gehuurd (Van Daele, 2010, p. 13).

2.3.9 Nederland als doorvoerland van illegale wapens

Het internationale karakter van de illegale vuurwapenhandel hebben we tot nu toe alleen belicht vanuit het perspectief van de vraag op de Nederlandse markt. Wapenhandelaars kunnen echter ook inspelen op de vraag naar illegale vuurwapens in het buitenland. In deze paragraaf lichten we het onderzoeksmateriaal door op doorvoer van illegale wapens naar het buitenland met betrokkenheid van Nederlandse criminelen of met gebruik van Nederlandse infrastructuur.

De beschikbare informatie over doorvoer is beperkt en wijst voornamelijk richting Groot-Brittannië en Ierland. Zo is er informatie over een csv in Nederland dat gebruikmaakte van laagvliegende, lichte vliegtuigjes om drugs en wapens naar Engeland te vervoeren (*csv 39*). In een andere zaak werd een grote partij vuurwapens, voornamelijk afkomstig uit de Verenigde Staten en Duitsland, aangetroffen in Amsterdam. De wapens waren bestemd voor export naar Ierland en Groot-Brittannië. Er bestonden contacten met een Iers csv dat verdacht werd van wapen- en drugshandel en smokkel van sigaretten (*casus 7*). Recent ontdekte de marechaussee bij controle langs de snelweg ruim honderd semi-automatische wapens. De Hongaarse chauffeur was met zijn bestelbusje onderweg om de wapens bij verzamelaars in Groot-Brittannië af te leveren. Hij beschikte niet over de voor doorvoer vereiste papieren en de wapens waren niet onklaar gemaakt (*casus 30*).

Interessant in dit verband is verder nog de zaak van de man met een Amerikaans paspoort die moest letten op een grote partij wapens die in een woning in Amsterdam was opgeslagen. De man maakte deel uit van een Engels csv met contacten in Jamaica en Nederland. Het csv smokkelde cocaïne vanuit Jamaica naar Engeland en wordt in verband gebracht met liquidaties in Engeland (*casus 2*). Onduidelijk is of hier sprake is van doorvoer van wapens ten behoeve van tussenhandel in het buitenland. Mogelijk houdt men wapens in opslag in Nederland om erover te kunnen beschikken als gebruik in Engeland gewenst is. Dit kan verband houden met het strenge handhavings- en opsporingsbeleid in Groot-Brittannië. Vanwege de geografische ligging zijn de mogelijkheden voor smokkel naar de Britse eilanden in vergelijking met die voor smokkel naar landen op het continent beperkt. Bovendien is smokkel naar de Britse eilanden gemakkelijker te controleren. Daardoor is de beschikbaarheid van vuurwapens er kleiner. In publicaties is gesuggereerd dat Britse criminelen zich in Nederland hebben gevestigd, onder meer omdat Nederland zou fungeren als transit- en distributieland voor heroïne (Boerman, Grapendaal & Mooij, 2008, p. 234; KLPD, 2008b, p. 89). Deze criminele *liaisons* vervullen wellicht ook een rol bij de smokkel van illegale vuurwapens.

Incidenteel zijn er aanwijzingen voor doorvoer naar een andere bestemming dan de Britse eilanden. Twee leden van een familie van Marokkaanse afkomst, actief in de drugshandel, zouden zich schuldig maken aan illegale wapenhandel met afzet in Italië. Over de toedracht van de wapenhandel en -smokkel zijn geen verdere details bekend (*csv 99*). Ten slotte kwam bij een analyse van Europol een distributielijn in beeld van vuurwapens vanuit Kosovo via Friesland naar Zweden. Bij de smokkel was een Nederlandse motorclub betrokken. Het transport liep vanuit Friesland per vrachtwagen naar Denemarken en van daaruit naar Zweden (Politie Amsterdam-Amstelland, 2012, p. 17).

2.3.10 Nederland als doorvoerland van legale wapens

Via Nederland worden veel legale wapens doorgevoerd, vooral via de haven van Rotterdam. Het gevaar bestaat dan dat de Nederlandse infrastructuur wordt benut voor transport van wapens die uiteindelijk terechtkomen bij rebellengroepen of regimes met een discutabele reputatie vanwege schendingen van mensenrechten. Om dit te voorkomen moet worden gecontroleerd en daarvoor zijn richtlijnen opgesteld.

In het rapport *Vrij verkeer* stelt Slijper (2011) dat in EU-verband weliswaar een wapenexportbeleid is overeengekomen, maar dat daarmee voor de *doorvoer* van wapens nog geen sprake is van een geharmoniseerd beleid. Sinds augustus

2008 is een vergunningsplicht van kracht onder de Algemene Douanewet (ADW). Bij wapens afkomstig van of op weg naar bevriende landen[69] wordt de doorvoer door de Nederlandse overheid wel gemeld, maar hierop volgt zelden controle. Het idee hierachter is dat bondgenoten zelf al voldoende controleren. Slijper zet hier vraagtekens bij. Exportcriteria zijn voor meerdere uitleg vatbaar en dit leidt er in de praktijk toe dat elke lidstaat zijn eigen koers vaart. Slijper stelt onder meer:

- Nederland is een grote speler als doorvoerland van vuurwapens en munitie (niet als exporteur); 98% van die doorvoerzendingen blijft ongemoeid want is afkomstig van of op weg naar bevriende landen.
- Door de Nederlandse opstelling worden vrachten wapens en munitie vanuit bevriende landen doorgevoerd naar omstreden bestemmingen (bijvoorbeeld 20.000 Tsjechische machinegeweren vanuit de Rotterdamse haven naar Sri Lanka, aan de vooravond van het slotoffensief van de burgeroorlog, eind 2008).
- De Verenigde Staten en Duitsland voeren wel een eigen toetsing uit bij doorvoerzendingen afkomstig uit bevriende landen. Aanbevolen wordt om bij deze landen aan te sluiten en alle wapens die over Nederlands grondgebied worden vervoerd zelfstandig te toetsen.
- De uitvoering van de nieuwe wetgeving is nog niet waterdicht. Via Schiphol passeert nog wel eens een wapen of een paar wapens waarvoor de vergunningsplicht ten onrechte niet is toegepast (18 gevallen in de periode 2008-2009).
- Er is géén vergunnings- of meldplicht voor doorvoer van 'dual use'-goederen, ook niet als deze afkomstig zijn van of bestemd zijn voor niet-bondgenoten. ('Dualuse'-goederen zijn goederen die zowel militaire als civiele toepassing kennen, zoals bepaalde chemicaliën, nucleaire goederen en bepaalde sensoren.)

Critici concluderen dus dat er al met al zendingen van EU-lidstaten worden doorgelaten die onder een vergunningsplicht door Nederland geweigerd zouden worden. In het rapport worden 37 gevallen opgesomd van controversiële doorvoer in de periode augustus 2008-juni 2010 (Slijper, 2011, p. 12).

69 Hiertoe behoren de EU-lidstaten, Navo-bondgenoten, Zwitserland, Australië, Nieuw-Zeeland en Japan.

2.3.11 Wapenhandel en andere criminele activiteiten

Spapens en Bruinsma (2004, p. 75) identificeren drie verantwoordelijke partijen bij de vuurwapensmokkel in Nederland. Allereerst zijn dat de kleine criminele samenwerkingsverbanden en individuele smokkelaars die zich min of meer specialiseren in het smokkelen en verhandelen van wapens. Dan zijn er de groeperingen die hun winsten hoofdzakelijk behalen met andere criminele activiteiten en die daarnaast ook aan wapenhandel doen. Ten derde zijn er ideologisch gemotiveerde groepen met belangstelling voor de wapenhandel. Over de laatste twee groepen gaat deze paragraaf.

Csv's met wapensmokkel en -handel als nevenactiviteit

In literatuur over zwaardere vormen van misdaad wordt illegale wapenhandel vaak in één adem genoemd met zaken als illegale drugshandel en mensensmokkel. De illegale wapenhandel zou deel uitmaken van een schaduweconomie waarbinnen zowel wapens als andere goederen verhandeld worden. Illegale wapendeals worden gesloten binnen een complex van internationale zwartemarkttransacties (Stohl, 2004, geciteerd in De Vries, 2008a, p. 92). Op een meer concreet niveau betekent deze verwevenheid binnen de schaduweconomie dat criminelen door hun activiteiten als drugssmokkelaar of mensenhandelaar meer kans maken om in contact te komen met (contacten van) illegale wapenleveranciers. Dit kan leiden tot uitbreiding van bestaande criminele activiteiten met illegale wapensmokkel en -handel.

De gegevens uit de inventarisatie van criminele samenwerkingsverbanden (csv's) verschaffen inzicht in het combineren van illegale activiteiten. Bij ruim 100 csv's behoren illegale wapenhandel en -smokkel tot de activiteiten waarvoor verdenking bestaat. Analyse wijst uit dat geen van de csv's zijn illegale activiteiten beperkt tot illegale wapenhandel en -smokkel. Voor 4 csv's vormt bemoeienis hiermee een hoofdactiviteit, de resterende csv's verdienen hun geld vooral met andere delicten. Van de 102 csv's zijn er 90 hoofdzakelijk actief in de drugssmokkel en -handel (waarvan 72 in harddrugs, 52 in softdrugs en 34 in zowel soft- als harddrugs). Andere csv's houden zich voornamelijk bezig met mensenhandel (12), identiteits- en andere fraude (6), woning- en/of bedrijfsinbraken (8), diefstal, van uiteenlopende goederen, zoals merkkleding, jachten en metaal (8) en heling (3), overvallen en ramkraken (11), sigarettensmokkel (3) of autocriminaliteit (12). Een enkel csv doet ook aan handel in viagra en steroïden of is bezig met illegaal gokken, vals geld, merkvervalsing of milieudelicten.

In hoeverre er bij deze csv's sprake is geweest van de smokkel van zogenoemde cocktailzendingen, bestaande uit bijvoorbeeld drugs en illegale wapens, is onbekend. Eerder, bij de beschrijving van smokkelmethoden, zijn hiervan wel enkele voorbeelden gegeven. Daar is ook aan de orde gesteld dat het laten meeliften van wapens op illegale goederenstromen niet erg frequent voor zou komen. Wapens brengen namelijk risico's met zich mee, omdat ze bij controle beter kunnen worden gedetecteerd dan andere illegale goederen. Ook bij inbeslagnames van partijen vuurwapens in de jaren 2005 en 2006 werd maar zelden andere illegale waar aangetroffen (De Vries, 2008a, p. 92).

Er kan ook sprake zijn van ruil. Bij de activiteiten van twee csv's bestaat het vermoeden dat drugs worden geruild voor wapens (*csv 7* en *csv 38*). Van een derde csv is bekend geworden dat men in 2010 meerdere vuurwapens van het merk CZ en Zastava verkocht voor geld of ruilde tegen cocaïne in Spanje (*csv 86*). Volgens recente politieinformatie uit Bosnië en Herzegovina is er daar een toestroom van synthetische drugs uit Nederland. Deze drugs worden geruild voor wapens, die in ruime mate beschikbaar zijn in het illegale circuit in die landen. Criminele organisaties in Bosnië en Herzegovina hebben contacten in Nederland, onder meer met Bosniërs die in het verleden naar Nederland zijn verhuisd. In één geval is vastgesteld dat een kalasjnikov (kosten 100 euro plus 150 euro vervoerskosten) werd geruild voor 1 kilo amfetamine (ter waarde van 1000 euro).

Ten slotte merken we op dat gedetailleerde informatie over het combineren van illegale wapenhandel en -smokkel met andere criminele activiteiten in veel beschrijvingen ontbreekt. De betrokkenheid bij illegale wapenhandel blijkt dan vrijwel uitsluitend uit restinformatie. Hier wreekt zich het feit dat illegale wapenhandel en -smokkel in de afgelopen periode geen prioriteit hadden; het opsporingsonderzoek richtte zich in het bijzonder op andere, wel geprioriteerde delicten en niet op het verduidelijken van de illegale wapenhandel. Hierdoor blijft nogal eens onduidelijk in hoeverre de logistiek van beide delicten samenvalt. Het kan dan ook zo zijn dat bijvoorbeeld twee leden van een 'drugs-csv' daarnaast ook een eigen handeltje in wapens zijn begonnen. Als het enige verband tussen beide criminele activiteiten is dat ze in hetzelfde opsporingsonderzoek naar voren zijn gekomen zonder dat er een logistiek verband is, gaat het eigenlijk om twee verschillende csv's.

De relatie met ideologisch gemotiveerde groepen

Dat zich onder de cliëntèle van illegale wapenhandelaars terroristen bevinden, moge duidelijk zijn. Zo was het wapen dat de extremist Mohammed B. gebruikte om Theo van Gogh te doden afkomstig uit een grote partij vuurwapens die in 2000 in Zagreb (Kroatië) was gestolen (KLPD, 2006, p. 109). Het is theoretisch mogelijk maar niet aannemelijk dat die partij door extremisten is gestolen; waarschijnlijker is het dat Mohammed B. zijn wapen als 'eindgebruiker' heeft betrokken van een illegale wapenhandelaar. Terroristische organisaties kunnen zich ook actief bemoeien met de illegale wapenhandel, om zodoende in eigen bewapening te voorzien of om, via opbrengsten van wapenverkoop, de ideologische strijd te financieren. Dit brengt risico's met zich mee, omdat dit noodzaakt tot een zekere mate van samenwerking met criminele organisaties. Terroristische organisaties zijn gebaat bij onopvallendheid, geslotenheid en anonimiteit. Samenwerking met criminele groepen kan dit streven frustreren (KLPD, 2004, p. 30).
In het onderzoek waarvan hier verslag wordt gedaan, is de informatie over betrokkenheid van terroristen beperkt gebleven tot twee gevallen. In één geval is er onbevestigde informatie dat gesmokkelde wapens onder meer bestemd zouden zijn voor terroristen. Het betreft hier een csv dat voornamelijk actief is in de drugshandel, de leden zijn Nederlanders en Joegoslaven. Joegoslavische broers immigreerden uit Albanië en toenmalig Joegoslavië naar Nederland. Ze werken als portier, hebben hennepplantages opgezet en zijn later ook actief geworden in de handel in cocaïne, ecstasy en wapens. Een autobandencentrum wordt gebruikt voor witwassen, als ontmoetingsplaats en om cocaïne in banden te verstoppen. Er worden wapens opgeslagen en verhandeld. De herkomst van de wapens is onbekend (*csv 32*).

In 2007 kreeg de Nationale Recherche de beschikking over informatie die op betrokkenheid van de FARC bij drugshandel en wapenhandel wees. De FARC is een communistische, revolutionaire en illegaal bewapende organisatie in Colombia, die aan het begin van de Colombiaanse burgeroorlog in 1964-1966 werd opgericht. In de jaren tachtig raakte de FARC betrokken bij de illegale drugshandel. Deze organisatie heeft onder andere banden met de IRA en de Baskische afscheidingsbeweging ETA.[70] Er zouden wapens ter waarde van 50 miljoen dollar zijn bemachtigd in ruil voor cocaïne. De vuurwapens werden gekocht van een voormalige Russische militaire basis in Estland en van daar

---

70 Wikipedia, Revolutionaire strijdkrachten van Colombia. FARC staat voor *Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia*.

verscheept naar Rotterdam. Het zou gaan om 25.000 AK47's en automatische vuurwapens van het type HK-G4. Ter financiering van de wapentransporten werden partijen cocaïne geleverd aan de Verenigde Staten en Nederland. Voor de koop van wapens zou een Nederlandse bankier telegrafisch overboeken. Meerdere cocaïnetransporten worden met de aankoop van wapens door de FARC in verband gebracht, zoals 54 kilo verstopt in een container op een vrachtschip vanuit Venezuela en 234 kilo die in een verdachte container vanuit Ecuador naar de Antwerpse haven is verscheept. Er is geen nadere informatie bekend over het verdere vervoer van de genoemde vuurwapens of over de betrokkenheid van Nederlanders daarbij (*csv 10*).

2.4 Kenmerken van betrokkenen

In deze paragraaf staan we stil bij de kenmerken van de misdaadondernemers die zich bezighouden met de illegale handel in vuurwapens en munitie, de rollen die zij daarbij vervullen en de wijze waarop zij met elkaar samenwerken. Ook schenken we aandacht aan de 'eindgebruikers'.

Een beschrijving aan de hand van persoonlijke demografische kenmerken van Nederlandse verdachten levert een eerste grove profielschets. Aan de orde komen hier geboorteland, nationaliteit, leeftijd, geslacht en antecedenten. Bevindingen zijn gebaseerd op analyse van gegevens over verdachten uit het Herkenningsdienstsysteem van de Nederlandse politie (HKS).

Dan volgt een bredere kijk op deze personen. We formuleren daarbij de belangrijkste vaststellingen in de vorm van 'observaties'.

2.4.1 Persoonlijke kenmerken

Een eerste indicatie van kenmerken van degenen die bij de handel betrokken zijn, ontlenen wij aan de gegevens over personen die verdacht werden van overtreding van de Wet Wapens en Munitie, artikelen 9, 14, 22 en 26. Dit zijn artikelen die verband houden met de handel in wapens.[71] Daarnaast kijken we naar de personen die het eindstation van illegale wapenhandel vormen: de eindgebruikers.

[71] In HKS is slechts voor een klein deel van de gevallen geregistreerd om welk soort wapen het gaat. De analyses zijn daarmee enigszins 'vervuild', in de zin dat niet kan worden gedifferentieerd naar scherpschietende vuurwapens: het betreft hier personen verdacht van een delict WWM inzake wapencategorie II en III.

Geboorteland en nationaliteit[72]

Eerder onderzoek typeert de betrokkenen bij illegale vuurwapenhandel voor wat betreft geboorteland en nationaliteit als gemêleerd.[73] Dit neemt niet weg dat het merendeel van de verdachten in Nederland bleek te zijn geboren en de Nederlandse nationaliteit bezat. Nederlandse verdachten voerden niet alleen de boventoon bij het illegaal vervaardigen, ombouwen en verhandelen van vuurwapens en munitie (art. 9 WWM), maar ook bij het smokkelen daarvan naar en vanuit Nederland (art. 14 WWM) en bij het illegaal vervoeren ervan (art. 22 WWM). Naast Nederlanders waren vooral andere West-Europeanen (Duitsers, Belgen en Fransen) en Turken betrokken.

Een vergelijking van bovengenoemde resultaten voor de jaren 2005 en 2006 met bevindingen voor de periode 2007 tot en met 2010, brengt overeenkomsten en verschillen aan het licht.

Nog steeds is de meerderheid van degenen die bij illegale vuurwapenhandel in Nederland betrokken zijn in Nederland geboren. Onder 'handelaars' (art. 9 WWM; N=56) zijn Nederlanders het meest dominant. Voor de van smokkel verdachte personen (art. 14 WWM; N=209) uit de periode 2007-2010 zijn 33 verschillende geboortelanden geregistreerd en 31 verschillende nationaliteiten; dit is inderdaad een gemêleerd gezelschap. Opvallend is dat – na personen met de Nederlandse nationaliteit – personen met de Amerikaanse nationaliteit het meest als smokkelaar verdacht zijn, samen met personen met de Turkse nationaliteit. Amerikaanse verdachten houden zich in het bijzonder bezig met smokkel van revolvers uit de Verenigde Staten.

De opkomst van Marokkaanse koeriers (art. 22 WWM; N=122), waarvan in de jaren 2005 en 2006 al enigszins sprake was, heeft doorgezet: 10 procent is geboren in Marokko.

De groep 'eindgebruikers' van illegale vuurwapens bestaat uit 'zelfhalers' (personen die op eigen gelegenheid een wapen aanschaffen in het buitenland) en uit personen die een wapen in Nederland kopen. De categorie eindgebruikers is getypeerd aan de hand van de personen die in HKS staan geregistreerd als

---

[72] De etniciteit/herkomst van verdachten wordt niet geregistreerd.

[73] De Vries, 2008a, p. 60-61. Bevindingen in de door De Vries vervaardigde criminaliteitsbeeldanalyse betreffen betrokkenen bij illegale wapenhandel in 2005 en 2006.

verdachte van illegaal bezit van een vuurwapen of munitie van de categorieën II en III (art. 26 WWM; N=13.468).
Het geboorteland van de meeste eindgebruikers is Nederland (56%). Daarna volgen Surinaamse, Marokkaanse en Turkse eindgebruikers (elk ongeveer 7%). Ook vertegenwoordigd onder de eindgebruikers, maar minder sterk, zijn personen afkomstig uit Duitsland (3%), Indonesië (1,9%), het voormalige Joegoslavië (1,4%), België (1,4%) en Polen (1,0%).

Leeftijd en geslacht

Anders dan is vastgesteld voor de jaren 2005 en 2006 (De Vries, 2008a, p. 61-62), zijn handelaars uit de periode 2007-2010 gemiddeld ouder dan koeriers in plaats van jonger (32 jaar versus 29 jaar). Wat betreft de leeftijdsverdeling van handelaars zijn twee clusters te herkennen: van 18 tot en met 23 jaar en van 38 tot en met 45 jaar. Op grond hiervan kunnen we vermoeden dat er twee soorten handelaars bestaan. Verschillen tussen soorten handelaars kunnen mogelijkerwijs gerelateerd worden aan de omvang van de wapenhandel (kleine partijen versus grote) of de continuïteit ervan (eenmalig versus op geregelde basis). Duiding blijft vooralsnog speculatief.
De leeftijd van verdachten van smokkel (art. 14 WWM) is voor de periode 2007-2010 zeer divers. Blijkbaar leent zowel jong als oud zich voor smokkelactiviteiten. De helft van de personen verdacht van koerierswerkzaamheden is tussen de 17 en 25 jaar. Koeriers zijn daarmee tegenwoordig jonger dan in de jaren 2005 en 2006 (momenteel is 60% jonger dan 29 jaar).
De gemiddelde leeftijd van eindgebruikers (art. 26 WWM) is 30 jaar met een mediane leeftijd van 20 jaar.

Vrouwen zijn in de verdachtenpopulatie voor de jaren 2005 en 2006 ondervertegenwoordigd (De Vries, 2008a, p. 62). Het aandeel van vrouwen is sindsdien verder gedaald. Onder personen verdacht van het smokkelen van vuurwapens naar en vanuit Nederland (art. 14 WWM) vinden we weliswaar weinig vrouwen maar naar verhouding toch nog wat meer dan onder verdachten van illegaal vervoer van vuurwapens en munitie (art. 22 WWM): respectievelijk 8 procent en 6 procent. Vrouwen die verdacht zijn van het illegaal vervaardigen, ombouwen en verhandelen van vuurwapens en munitie (art. 9 WWM) zijn een zeldzaamheid: er is er voor de periode 2007-2010 maar één in HKS geregistreerd. Onder de eindgebruikers zijn vrouwen nog het meest vertegenwoordigd: ruim een op de tien verdachte eindgebruikers is vrouw.

Antecedenten

Voor de vier soorten betrokkenen bij illegale wapenhandel is de criminele carrière beschouwd aan de hand van de antecedenten in het HKS. Daarbij zijn de antecedenten ingedeeld in acht soorten delicten waarvan personen verdacht zijn geweest. Tevens is in tabel 12 het gemiddelde aantal antecedenten vermeld en is af te lezen welk deel van de betrokkenen in de loop van hun criminele carrière verdacht is geweest van meerdere overtredingen van de WWM.

Tabel 12

Kenmerken van criminele carrières van betrokkenen uit de periode 2007-2010: percentages

	'handelaar'	'smokkelaar'	'koerier'	'eindgebruiker'
	WWM 9	WWM 14	WWM 22	WWM 26
	N=56	N=209	N=122	N=13468
Vermogen zonder geweld	39,3%	14,4%	47,5%	51,2%
Vermogen met geweld	8,9%	3,8%	20,5%	22,0%
Vernieling en openbare orde	44,6%	13,9%	44,3%	43,9%
Geweld tegen personen	39,3%	14,4%	45,1%	49,5%
Gewelddadig seksueel	1,8%	0,5%	4,1%	3,5%
Overige seksuele misdrijven	1,8%	1,0%	0,8%	2,3%
Verkeersmisdrijven	25,0%	12,4%	29,5%	27,7%
Opiumdelicten	16,1%	8,6%	31,1%	30,3%
Meerdere WWM-overtredingen	42,9%	18,7%	33,6%	22,6%
Gemiddeld aantal antecedenten	24,5	4,6	13,5	13,3

Bron: HKS

De personen die als 'handelaar' zijn aangeduid, nemen wat betreft hun antecedentenprofiel een middenpositie in, met uitzondering van twee kenmerken: hun gemiddelde aantal antecedenten en het percentage van hen dat voor meerdere overtredingen van de WWM in HKS te boek staat, is veel groter dan voor de andere drie soorten betrokkenen. De als smokkelaar getypeerde personen vallen in dit rijtje op doordat zij op vrijwel elk kenmerk laag 'scoren': zij hebben de minste criminele antecedenten. Koeriers en eindgebruikers scoren op vrijwel elke delictsoort hoog ten opzichte van de andere twee soorten betrokkenen. Van de eindgebruikers is een relatief groot aantal verdacht geweest van gewelddadige delicten: vermogen met geweld en geweld tegen personen.

Kanttekening

Ter afsluiting van deze paragraaf is een kanttekening op haar plaats. De voorgaande typering van betrokkenen aan de hand van individuele kenmerken kent namelijk beperkingen.

De beschrijving van het logistieke proces, de gehanteerde werkwijzen en de casuïstiek zoals beschreven in paragraaf 2.3 laten er geen twijfel over bestaan dat de illegale vuurwapenhandel (met uitzondering van een enkel naar eigen Nederlands ontwerp vervaardigd vuurwapen en via diefstal in Nederland verkregen vuurwapens) een grensoverschrijdende aangelegenheid is. Daarbij spelen in het buitenland wonende personen en instanties een belangrijke rol. Het beeld dat uit Nederlandse registraties van verdachten en veroordeelden naar voren komt, vertelt maar een deel van het verhaal. In HKS vinden we immers alleen personen die vanwege hun illegale activiteiten op Nederlands grondgebied als verdachte zijn aangemerkt. Nederlandse opsporingsonderzoeken waarbij het spoor naar het buitenland leidde, waren wel aanleiding tot het starten van buitenlands opsporingsonderzoek, maar de buitenlandse wapenhandelaars die daarmee zijn opgepakt, vinden we in HKS niet terug.

2.4.2 Andere kenmerken

Via de personen die bij opsporingsonderzoeken, op grond van inlichtingeninformatie en bij opvallende inbeslagnames in beeld zijn gekomen, krijgen we meer zicht op de kenmerken en rollen van personen die bij de wapenhandel betrokken zijn. We formuleren de belangrijkste vaststellingen in de vorm van ‘observaties’.

Observatie 1: Elk bovenregionaal werkend csv een eigen wapenleverancier

Uit de inlichtingen van opsporingsinstanties komt al jaren het beeld naar voren dat de illegale vuurwapenhandel in Nederland vooral wordt bepaald door criminelen met contacten in het buitenland, en dat deze personen zich naast andere criminele activiteiten bezighouden met kofferbaksmokkel van vuurwapens naar Nederland (De Vries, 2008a; KLPD, 2006). Nieuwe casuïstiek bevestigt dit beeld. Er zijn geen aanwijzingen dat een bepaald crimineel samenwerkingsverband of een bepaalde bevolkingsgroep de handel domineert. Gelet op de geschatte totale winst mag het geen verbazing wekken dat wapenhandel zelden een exclusieve bron van inkomsten is.

Belangrijk hierbij is de vaststelling (zoals gedaan in de uitgevoerde csv-analyse) dat er bij de meeste bovenregionaal opererende csv's op grond van inlichtingen-informatie steeds één persoon naar voren komt, en vaak ook gedurende vele jaren in beeld is, als degene die 'wapens kan leveren'. Dit lijkt erop te wijzen dat het betrekken van wapens uit het buitenland als een specialisme wordt gezien, waarin elk zichzelf serieus nemend csv zelf moet voorzien. Vaak wordt daarbij gewerkt met een vaste koerier, maar ook blijken de personen die als leverancier binnen een csv bekend staan, vaak niet te beroerd om zelf over de grens de wapens te gaan halen. Afzet ook buiten het eigen csv komt voor, maar lijkt wel gerelateerd aan gezamenlijk ondernomen criminele activiteiten, bijvoorbeeld daar waar sprake is van fluïde samenwerkingsrelaties tussen criminele groeperingen met elk een eigen specialisatie of werkterrein.

Observatie 2: Nederlandse importeurs van grotere partijen kennen elkaar en zijn wapenliefhebbers

Grote zaken waarbij duidelijk werd dat er meer dan honderd wapens richting Nederland werden gebracht, zijn er nauwelijks geweest in de afgelopen jaren. In de zaken die er waren, werd echter duidelijk dat deze grotere handelaars elkaar kennen, dicht bij kringen verkeren waarbinnen ook liquidaties voorkomen, en veelal echte wapenliefhebbers zijn. Aangenomen kan worden dat zij vanuit een legale liefhebberij langzaam in het illegale circuit zijn gegroeid en hun kennis en contacten met betrekking tot de legale wapenhandel hebben kunnen aanwenden op momenten dat zich goede kansen voordeden voor illegale afzet. Het feit dat zij voornamelijk zakendoen in het buitenland met (oud-)eigenaars van legale wapenhandels (en niet met buitenlandse criminele groeperingen) bevestigt dit beeld. Mogelijk kennen de personen elkaar uit eerdere legale contacten rond wapens.

Observatie 3: internationale doorzet van wapens naar Nederland via contacten binnen gemeenschappen

Een aanname is dat de Portugese ombouwwapens hun weg naar Nederland vinden via contacten tussen de criminele Kaapverdiërs in Portugal en criminele Kaapverdiërs in Nederland. De handel in deze wapens is in Portugal namelijk vooral in handen van de Kaapverdische gemeenschap en na Portugal heeft Rotterdam de grootste Kaapverdische gemeenschap van Europa.[74] Slechts

[74] Er wonen ongeveer 20.000 Kaapverdiërs in Nederland, van wie er ongeveer 15.000 in Rotterdam en omstreken wonen (Choenni, 2004; zie ook CBS.nl)

eenmaal kon die link daadwerkelijk worden vastgesteld,[75] maar het hoge aantal in beslag genomen ombouwwapens onder Kaapverdische Nederlanders wordt door wapenexperts als indirect bewijs aangevoerd. Ook Turkse criminelen, in het bijzonder enkele die woonachtig zijn in de politieregio Haaglanden, zouden een rol spelen bij het op de Nederlandse markt brengen van ombouwwapens, maar hier is geen bewijs voor verkregen. Vermoed wordt dat ook zij omgebouwde wapens uit Portugal aankopen en dan met name via contacten in België. Ook zou er sprake zijn van samenwerking op dit front tussen Kaapverdische en Turkse criminelen uit met name de politieregio's Haaglanden en Rotterdam. Verondersteld wordt dat zij de handel in ombouwwapens 'erbij doen', naast bijvoorbeeld de smokkel van of handel in verdovende middelen (De Vries, 2008c, p. 42).

Ten aanzien van de omgebouwde gaswapens die oorspronkelijk uit Turkije en via Duitsland komen, ontbreekt vooralsnog ieder zicht op kenmerken van mogelijke Nederlandse personen die bij de handel betrokken zijn; enkel bezitters zijn in beeld. Toch wordt vermoed dat ook hierbij familie- en gemeenschapsrelaties een belangrijke rol spelen.

Observatie 4: opbouw van brede wapenarsenalen onder regie van grote spelers in de georganiseerde criminaliteit

Het onderzoeksmateriaal verschaft inzicht in personen die een lange criminele carrière kennen en op vele criminele markten thuis zijn. Deze grotere spelers in de georganiseerde criminaliteit hebben vele contacten en een omvangrijk crimineel netwerk. Het beeld doemt op van geharde criminelen die status hebben verworven binnen het circuit en kunnen beschikken over een breed arsenaal aan wapens. Zij hebben status en nemen binnen de criminele wereld een positie in waardoor zij eenvoudig wapens kunnen betrekken, bijvoorbeeld van wapenverzamelaars. Sommigen van hen laten wapenvoorraden aanleggen die door handlangers worden beheerd en bewaakt. Deze grotere spelers kunnen dan naar believen vertrouwelingen voorzien van de wapens die zij bij criminele activiteiten nodig hebben. Binnen het bredere netwerk kunnen zij als tussen-handelaar fungeren.

Aangenomen wordt dat zich in deze categorie ook buitenlanders bevinden die voor langere tijd in Nederland verblijven. Hiertoe zouden ook sommige van de zogenoemde Engelse criminele *liaisons* behoren, die hier vooral bemoeienis

[75] Zie ook paragraaf 2.3.3.

hebben met drugshandel, maar ook wapens naar Engeland laten vervoeren (al dan niet in combinatiezendingen) ten behoeve van het eigen overzeese criminele netwerk.

Observatie 5: zelf halen en internetbestellingen als alternatieven voor 'kleinere' criminelen

Het lijkt erop dat vooral jongeren en personen in de marge van het criminele milieu hun toevlucht nemen tot alternatieve manieren om aan een vuurwapen te komen. Zo kunnen ze op eigen gelegenheid gaswapens in Duitsland halen, waar deze wapens legaal verkrijgbaar zijn. Deze wapens, al dan niet omgebouwd, worden dan gebruikt voor afdreiging bij het uitvoeren van 'middencriminaliteit', bijvoorbeeld bij overvallen. Ook aanbiedingen op het internet kunnen worden benut voor de aanschaf van een vuurwapen. Door sites op het internet waarop wapens te koop worden aangeboden, kan een veel breder publiek schiettuig bemachtigen dan voorheen.

3
Illegale handel in explosieven

3.1 Inleiding

Vat krijgen op de illegale handel in explosieven is nog lastiger dan vat krijgen op de illegale handel in handvuurwapens. Explosieven laten bij gebruik immers weinig forensisch bewijsmateriaal na. Hierdoor blijft de herkomst van de materialen vaak ongewis en blijven verdachten ook vaak buiten beeld. Ook is de handel in explosieven en explosieve stoffen 'vluchtiger' dan die in handvuurwapens. De opslag van explosieve stoffen is namelijk niet zonder gevaar: bij langere opslag worden ze instabiel (De Vries, 2008a, p. 36). Het is daarom minder waarschijnlijk dat er voor langere perioden voorraden worden opgeslagen. De impact van explosieven is echter groot – bij gebruik, maar ook als het misgaat bij illegale opslag.

Zoals al werd aangegeven, kijken we bij dit onderzoek naar zaken waarbij "onder verdachte omstandigheden" explosieve stoffen (zoals pentriet, ammoniumnitraat en buskruit) werden aangetroffen en ook naar het aantreffen van reeds samengestelde explosieven zoals dynamiet(staven), semtex, (hand) granaten, bommen en mijnen. Dit betekent dat het zaken betreft waarbij betrokkenen verdacht worden van overtreding van de Wet Wapens en Munitie. Meestal gaat het bij dit type zaken om de inbeslagname van één of enkele stuks of om de opslag van grondstoffen. De vraag is wat in deze gevallen de beoogde afzetmarkt voor deze materialen is. Zijn de verdachten te linken aan criminelen die deze materialen toepassen? En is er verband met terroristische acties of is men uitsluitend economisch gemotiveerd? Uit elke inbeslagname kan mogelijk blijken welk type persoon in staat is om bepaalde explosieven of explosieve stoffen te verkrijgen. Dat biedt ook zicht op de (mogelijke) aanschafwijzen.

In dit hoofdstuk beschrijven we de informatie die naar voren komt uit inbeslagnames, opsporingsonderzoek en interviews met experts. We combineren deze informatie met de kennis die eerder onderzoek heeft opgeleverd. Eerst geven we een overzicht van de explosieven die door de politie in beslag zijn genomen (3.2.1). Daarna beschrijven we vraag en aanbod op de markt voor commerciële explosieven (3.2.2), conventionele explosieven (3.2.3) en geïmproviseerde explosieven en explosieve apparaten (3.2.4). De werkwijzen bij de handel in explosieven wordt, voor zover bekend, belicht in paragraaf 3.3. Tot besluit volgt een korte toelichting bij kenmerken van betrokkenen (3.4).

3.2 Explosieven in het Nederlandse criminele circuit

Wie 'iets' wil laten ontploffen, hoeft zich niet per se tot het illegale circuit te wenden. Ook met legaal te verkrijgen middelen is een illegaal explosief in elkaar te zetten.

De casus-Breivik

In mei 2011 kocht de Noor Anders Breivik 6 ton kunstmest met ammoniumnitraat om zelf bommen te kunnen maken.[76] Als boerderijbezitter wekte hij daarmee geen argwaan. Hij was geen boer, maar had zich bewust dit profiel aangemeten, een afgelegen boerderij gehuurd en een gefingeerd bedrijfsplan geschreven om tot aanschaf over te kunnen gaan. De informatie over het produceren van de explosieven haalde Breivik van internet; zijn zoekproces legde hij zorgvuldig vast in een manifest. In detail beschreef hij daarin hoe je kunstmest, dat vanwege Europese regelgeving minder explosief is gemaakt, juist weer explosief maakt. Zijn beschrijvingen tonen verder aan dat hij het criminele circuit niet nodig had om aan wapens en explosieven te komen. Hij kon zich deels legaal bewapenen (had een wapenvergunning) en kon vanuit twee gefingeerde bedrijven alle benodigde grondstoffen inkopen voor explosieven. Als landbouwer had hij de benodigde zakken ammoniumnitraat binnen een week in huis. En een mijnbouwbedrijfje fungeerde als dekmantel voor de aanschaf van ander benodigd materiaal.

Op internet circuleren handleidingen, met als recente toevoeging de uitgebreide beschrijvingen van de Noor Breivik, die op 22 juli 2011 in Oslo vele mensen vermoordde, onder andere door zelfgemaakte bommen tot ontploffing te brengen.[77]

Het bovenstaande roept de vraag op hoe vaak en door wie vergelijkbare zelfgemaakte explosieven worden gemaakt en of er mogelijk Nederlanders zijn die dit op een meer structurele, commerciële basis ook voor anderen doen. Maar ook kan men zich afvragen wie er in Nederland juist *geen* interesse lijken te

---

76 Breivik koos voor de productie van ANFO-springstof, het soort explosief dat ook is gebruikt voor de aanslag op het Murrah-gebouw in Oklahoma in 1995.

77 Volgens NRC-wetenschapsredacteur K. Knip baseerde Breivik zich voornamelijk op Amerikaanse literatuur, waarop ook op het web circulerende trainingshandleidingen van Al Qaida gebaseerd zijn. Bron: http://www.nrc.nl/nieuws/2011/07/24/terreurhandleiding-breivik-gevaarlijker-dan-die-van-al-qaeda/

hebben in het maken of kopen van zelffabrikaten, maar liever kiezen voor het illegaal verhandelen of aanschaffen van 'kant-en-klare' explosieven.

We verkennen de verschillende marktsegmenten met het oog op het bijeenbrengen van kennis over aanbod, vraag en prijzen.

3.2.1 Aangetroffen explosieven

Een eerste belangrijke vaststelling is dat er de afgelopen drie jaren wat betreft explosieven in het Nederlandse criminele milieu bijna alleen maar handgranaten uit het voormalige Joegoslavië werden gevonden. Slechts in één geval was er sprake van een granaat die niet uit het voormalige Joegoslavië afkomstig was. Verder werd er de afgelopen drie jaren bij zeven casussen springstof aangetroffen. Daarbij ging het primair om TNT en PEP500. Andere springstoffen werden de afgelopen drie jaar in 'criminele contexten' niet getraceerd, en ook geen zelfgemaakte explosieven of verdachte hoeveelheden potentieel gevaarlijke stoffen.

De hoeveelheden aangetroffen handgranaten zijn per inbeslagname steeds beperkt te noemen. Veelal ging het om een enkele handgranaat, soms om twee handgranaten. En daar waar springstof werd aangetroffen, was dat bijna steeds een gebruikshoeveelheid voor een kleine lokale explosie (circa 100 gram). Er waren twee uitzonderlijke treffers: één van 1 kilo PEP500 en één van 4 kilo PEP500.

We komen tot deze uitspraken op grond van een overzicht dat opgemaakt werd door de medewerkers van het Nederlands Bom Data Centrum (NL BDC). Zij bekeken alle casussen in de periode juli 2009 tot en met augustus 2011 waarbij in Nederland explosieven werden aangetroffen en selecteerden de zaken die zij (op grond van de bij hen beschikbare informatie) konden linken aan het criminele milieu. Dit leverde het onderstaande overzicht op met in totaal 24 relevante zaken.[78]

---

78 Eenzelfde overzicht over de jaren 2007 en 2008 kon helaas niet worden gemaakt. Dit bleek binnen de tijdspanne van dit onderzoek niet haalbaar, omdat voor die jaren niet kan worden teruggevallen op een complete en eenvoudig benaderbare basisregistratie. Vanaf juli 2009 werkt het NL BDC met zogenoemde Bombriefings, tussentijdse overzichten waarin detailgegevens zijn opgenomen over aangetroffen explosieven. De gegevens over aangetroffen explosieven van voor die tijd zijn opgenomen in het BomDataSysteem, waarin minder ruimte was voor detailinformatie, waardoor gegevens ook beperkt werden ingevoerd.

Tabel 13

Relevante casuïstiek over explosieven in de periode juli 2009 tot en met augustus 2011, zowel met als zonder verdachten	
Datum	
7-8-2009	Aantreffen van 17 slagpijpjes, 2 scherfhandgranaten, een blok TNT (100 gram) en een blok kneedspringstof (200 gram) bij doorzoeking
28-9-2009	Aantreffen 1 scherfhandgranaat M75 en 1 scherfhandgranaat M50 P3 bij ontruiming hennepkwekerij
9-11-2009	Aantreffen kneedspringstof, pentrietsporen en ontsteker op geldautomaat
28-11-2009	Aantreffen 2 handgranaten (M75 + M93) in hennepkwekerij
29-1-2010	Aantreffen 4 kilo PEP500 en 19 slagpijpjes
7-3-2010	Aantreffen 6 lege slagpijpjes, 6 stuks Atrappe-oefenexplosieven en 1 rol kneedspringstof getest TNT
30-7-2010	Ontploffing in coffeeshop met handgranaat type M52
26-11-2010	Aantreffen handgranaat en vuurwapens
24-12-2010	Aantreffen handgranaat M75 op woonwagenkamp
15-2-2011	Aantreffen 1 kilo PEP500, 1 elektrisch slagpijpje, 2 non-elektrische slagpijpjes in het kader van een opsporingsonderzoek
17-3-2011	Explosie in een brandgang waarbij de beugel van een handgranaat werd gevonden
4-4-2011	Gewelddadige overval waarbij springstof werd gebruikt (pentrietsporen)
14-4-2011	Aantreffen 2 zelfgemaakte explosieven (van o.a. een oude geweergranaat gemaakt), 350 gram TNT, 6 brisantgranaten, 1 oefenraket brisant antitank, picrinezuur, HMTD en ook non-elektrische slagpijpjes
16-4-2011	Explosie onder een auto
15-5-2011	Explosie in een straat (geïmproviseerd explosief óf explosief apparaat)
20-5-2011	Aantreffen scherfhandgranaat M75 in speeltuin
20-6-2011	Explosie d.m.v. handgranaat bij winkelcentrum
7-7-2011	Aantreffen scherfhandgranaat type F1 in woning
19-7-2011	Aantreffen scherfhandgranaat M72 en een handgranaatontsteker M72-A1
18-8-2011	Aantreffen langeafstandswapens, vuurwapens en een handgranaat MK1
5-9-2011	Aantreffen handgranaten en vuurwapens in woning geliquideerde
6-9-2011	Explosie in voertuig
17-9-2011	Explosie in een voertuig waarbij het restant van een slagpijpje werd veiliggesteld, vermoedelijk van een scherfhandgranaat
21-9-2011	Beschieting van een gerechtsgebouw met een M80-granaatwerper

Bron: Bombriefings van het NL BDC

Hieronder volgt een toelichting op begrippen en afkortingen in de bovenstaande tabel:[79]

- *Antitankgranaten M50 P3* zijn door het Amerikaanse leger gebruikt in de Vietnam-oorlog.[80]
- *Brisantgranaten* bestaan uit een stalen huls gevuld met springstof, waarbij de omhulling bij de ontploffing in scherven breekt, die in het rond vliegen en daardoor schade toebrengen.
- *Granaatwerpers M80* zijn Lichte Antitank Wapens uit voormalig Joegoslavië. Deze lanceerinrichting is eenmalig te gebruiken. De M80 wordt nog steeds geproduceerd in Servië en de Republiek Macedonië en lijkt erg op de M72-LAW. De M80 zou preciezer zijn dan de M72. Het wapen werd ruim ingezet in de Joegoslavische oorlogen, waarbij ook veel wapens in burgerhanden zijn gevallen, wat leidde tot geweldsincidenten.[81]
- *HMTD* is een explosieve organische stof: hexamethylene triperoxide diamine. Het werd gebruikt in mijnen voor het ontsteken van grotere, minder gevoelige, ladingen explosieven.
- *PEP500* (Plastic penetrite explosive) is een kneedspringstof die in Montenegro[82] gemaakt wordt voor commercieel – vooral militair - gebruik, onder andere om verwerkt te worden in handgranaten.
- *Picrinezuur* is een citroengele explosieve stof. De explosieve kracht is iets groter dan die van TNT, waarmee het verder goed vergelijkbaar is.
- *Scherfhandgranaten* zijn granaten met een metalen huls rond het explosief (of soms ook: een rubberen huls met metalen stukjes erin), bedoeld om bij ontploffing uiteen te klappen, waarna kleine scherpe metalen deeltjes door de lucht worden verschoten.

  F1-scherfhandgranaten, ook wel citroengranaten genoemd, zijn van Russische makelij en bevatten circa 60 gram explosieve lading (TNT). Ze werden voor het eerst gebruikt in de Tweede Wereldoorlog en zijn nu niet meer in productie. Toch is het explosief de afgelopen jaren naar veel landen geëxporteerd (waaronder Irak), waardoor het bij strijdhaarden nog steeds kan worden aangetroffen.

---

79 De informatie is verzameld via wikipedia. Waar tevens andere bronnen werden geraadpleegd, is dit weergegeven in de bronvermelding per onderwerp.

80 http://en.wikipedia.org/wiki/Recoilless_rifle

81 Bronnen: http://en.wikipedia.org/wiki/M80_Rocket_Launcher en http://www.crimescene.pro/law.html

82 Zie http://www.poliex.me/ Deze fabrikant in Montenegro maakt ook de handgranaat M75 en vele andere explosieven en ontstekers.

M72-scherfhandgranaten worden gemaakt voor de M72-LAW, een Licht Antitank Wapen dat in gebruik is bij legers van veel landen[83], ook bij de Nederlandse landmacht.[84] De LAW bestaat uit een eenmalig te gebruiken lanceerinrichting en een raket (granaat, bodemhuis, raketmotor, ontsteker). Eenmaal afgevuurd kan de LAW niet meer gebruikt worden, om hergebruik door de vijand te voorkomen. De M72- LAW is ontworpen in de Verenigde Staten door het bedrijf Talley Defense Systems en wordt vandaag de dag geproduceerd door het bedrijf Nammo, met vestigingen in Amerika, Noorwegen, Zweden, Finland, Duitsland, Zwitserland en Canada.[85]
M75-scherfhandgranaten zijn granaten van het voormalig Joegoslavische leger die tot 1991 door de SRB-fabriek (Slavko Rodić Bugojno) in Bosnië werden gemaakt en tegenwoordig nog steeds worden gefabriceerd in Montenegro door het bedrijf Poliex. De kern van de granaat bestaat uit 3000 stalen balletjes en de explosieve lading omvat 36 à 38 gram plastic explosief.
M93-scherfhandgranaten: dit is een variant van de M75-granaat. De SRB-fabriek in Bugojno maakte deze granaten tijdens de Bosnisch-Servische oorlog specifiek voor het Bosnische leger. Ze zijn nu niet meer in productie.[86]

- *Slagpijpjes* zijn dunne koperen hulsjes waarin een substantie zit die door een krachtige tik tot ontbranding kan komen, om vervolgens een explosief tot ontploffing te brengen. Ze zijn er zowel in elektrische als in non-elektrische varianten.
- *TNT* (trinitrotolueen) is een (secundaire) explosieve stof die veel wordt gebruikt in militaire munitie, mijnbouw en bij andersoortige graafwerkzaamheden. TNT is populair vanwege een lage gevoeligheid en hoge brisantie (explosieve kracht). Deze stof werd voor het eerst gebruikt tijdens de Eerste Wereldoorlog en wordt nog steeds gemaakt en commercieel gebruikt. Zuiver TNT bestaat uit lichtgeelbruin gekleurde kristallen en kan lang bewaard worden. De stof kan in pure vorm worden gebruikt als explosief, maar er worden ook veel explosieven gebruikt die een mengsel zijn waarvan TNT een belangrijke component is.[87] Ter indicatie van de

---

83 De LAW is in gebruik (geweest) bij de Amerikaanse Landmacht, in Finland, Groot-Brittannië, Turkije, Australië, Nederland, Oostenrijk, België, Canada, Chili, El Salvador, Georgië, Luxemburg, Marokko, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Portugal, Zuid-Korea, Taiwan, Thailand en Jemen. Bron: http://www.crimescene.pro/law.html

84 Zie het *Handboek Militair* van de Koninklijke Landmacht:: http://www.scribd.com/doc/47186702/Handboek-Militair-Koninklijke-Landmacht?query=m72

85 http://www.nammo.com/Nammo-Group/Board-of-Directors/

86 http://www.lexpev.nl/grenades/sovietbalkan/croatia/m93.html en ook: http://www.bocn.co.uk/vbforum/threads/21369-wrong-info-on-Yugoslav-grenades

87 http://www.globalsecurity.org/military/systems/munitions/explosives-nitroaromatics.htm

destructiekracht: een handgranaat met 60 gram TNT kan tot 200 meter doelen raken, maar is "efficiënt destructief" op 30 tot 45 meter.

Over de leeftijd van de in Nederland aangetroffen explosieven valt enkel te melden dat het bij de handgranaten vooral gaat om producten die in de jaren tachtig en negentig gemaakt zijn.[88] Vermoedelijk zijn het handgranaten die ten tijde van de Joegoslavische oorlogen in burgerhanden zijn gevallen en die via via in het Nederlandse criminele circuit terecht zijn gekomen. We komen daar later op terug. Over productiedata van de aangetroffen springstoffen is nog minder informatie beschikbaar: originele verpakkingen werden niet teruggevonden. In theorie is het dus mogelijk dat deze goederen vanaf de fabrikant via korte handelslijnen naar Nederland zijn gekomen, maar ook kunnen ze via veel omwegen geïmporteerd zijn.

In een soortgelijke analyse voor het vorige dreigingsbeeld kwam De Vries (2008a) voor 2006 tot vergelijkbare bevindingen. Ook toen waren het voornamelijk oudere handgranaten uit voormalig Joegoslavië (vooral de M75) die in Nederland werden aangetroffen. En ook toen ging het per geval meestal om één of twee exemplaren. Twee zaken vielen qua omvang echter op in 2006: in Enschede werden in één zaak niet alleen 7 handgranaten maar ook 5 blokken TNT en een M80-antitankgranaatraket gevonden, en in Maastricht werden bij één zaak 43 handgranaten in beslag genomen (gevonden in een voertuig).

In de periode tussen de studie van De Vries voor 2006 en juli 2009 (tabel 13) zijn er ook nog enkele zaken die opvallen qua omvang. Het gaat om enkele grotere inbeslagnames in opsporingsonderzoeken waaruit blijkt dat de handel in explosieven veelal samengaat met de handel in scherpschietende vuurwapens en zich afspeelt in het zwaardere segment van de georganiseerde misdaad in Nederland. In deze zaken zijn respectievelijk 20 handgranaten (*casus 2*), 3 handgranaten (*casus 7*) en tientallen Russische en Joegoslavische scherfhandgranaten, antitankgeweergranaten en brisantgeweergranaten (*casus 8*) in beslag genomen.
Zowel bij deze drie zaken als bij de zaken uit tabel 13 is er zicht op een zwaarcriminele context en een relatie met internationale misdaad. Zo verklaart de verdachte bij wie in 2010 de partij van 4 kilo PEP500 werd aangetroffen, dat hij deze had opgehaald in Aalsmeer en moest afleveren bij aanhangers van de IRA. Die aflevering kon echter niet doorgaan, waarna de verdachte besloot het materiaal twee weken in zijn woning midden in een woonwijk te bewaren. De

[88] Informatie NL BDC.

persoon (een uit Kroatië afkomstige man die in Nederland verblijft zonder vaste woon- of verblijfplaats) werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar. Ook de verdachten in de twee zaken waarbij grotere hoeveelheden TNT werden aangetroffen, zijn subjecten in grotere opsporingsonderzoeken gerelateerd aan internationale georganiseerde misdaad.

3.2.2 De markt voor commerciële explosieven

In de nu volgende drie paragrafen kijken we, op grond van aanvullende bronnen, naar de actuele en de potentiële illegale afzetmarkt voor explosieven. We onderscheiden daarbij drie hoofdcategorieën: commerciële explosieven, conventionele explosieven en geïmproviseerde explosieven.

Allereerst: de commerciële explosieven. Daaronder vallen bijvoorbeeld de springstoffen die, zoals we zagen in de vorige paragraaf, incidenteel en veelal in kleine hoeveelheden in het Nederlandse criminele circuit worden aangetroffen. Commerciële explosieven zijn fabrieksmatig gemaakt voor het gebruik in bijvoorbeeld de mijnbouw, voor het opblazen van gebouwen en voor bepaalde militaire doeleinden. Het gaat om 'kant-en-klare' explosieven, kneedbaar of in staafvorm, die met behulp van een ontstekingsmechanisme tot ontploffing kunnen worden gebracht. Voorbeelden zijn semtex, C4, PEP500 en TNT.

Aanbod

Commerciële explosieven worden op veel locaties in de wereld gemaakt, onder andere in Tsjechië (Semtex-H), Montenegro (PEP500), Frankrijk (Pe4, plastrite) en Amerika (C4, TNT).[89] De verkoop en het civiele gebruik ervan worden streng gecontroleerd. Wereldwijd wordt de transparantie van deze sector streng bewaakt, met name vanuit het gedeelde belang van het voorkomen van terroristisch misbruik ervan (Council of the European Union, 2008). Volgens medewerkers van het NL BDC moet het zo goed als onmogelijk worden geacht dat Nederlandse criminelen deze stoffen direct bij de fabrikanten of bij de legale kopers ervan aanschaffen.

Aannemelijker is dat de illegale markt vooral bediend wordt via diefstal. Een voorbeeld daarvan is de diefstal van 28 kilo semtex, in 2008, vanuit een

---

89 Zie bijvoorbeeld ook http://en.wikipedia.org/wiki/Plastic_explosive voor een lijst van producerende landen van specifiek kneedbare springstoffen.

opslagplaats in Frankrijk.[90] In Nederland valt er weinig te halen langs deze weg, omdat erkenningen voor het civiele gebruik van commerciële explosieven in ons land maar sporadisch worden afgegeven.[91] Dergelijke diefstallen zijn in Nederland ook niet voorgevallen (informatie NL BDC). Kortom, voor het illegaal verkrijgen van commerciële explosieven in Nederland zijn internationale criminele connecties cruciaal.

Gelet op de commerciële explosieven die in ons land in beslag genomen zijn, lijken de afgelopen jaren vooral connecties in Oost-Europa benut. Er werden de laatste jaren in ieder geval tamelijk grote partijen PEP500 in Nederland aangetroffen, een springstof die in Montenegro gemaakt wordt en primair wordt afgezet op de Oost-Europese markt ten behoeve van militaire doeleinden. Of hier sprake is van een recente (en wellicht nog operationele) smokkellijn of van veel eerder naar Nederland gesmokkelde waren, is onduidelijk. In ieder geval is bekend dat er in de eerste helft van de jaren negentig, na het uiteenvallen van het voormalige Joegoslavië, vanuit die regio niet alleen veel vuurwapens naar Nederland zijn gesmokkeld maar ook handgranaten en andere explosieven (Spapens & Bruinsma, 2002a, p. 27). Mogelijk hebben Duitse criminele groeperingen een brugfunctie bij dit type handel: tien jaar geleden werd vastgesteld dat Duitse criminele groeperingen allerhande wapens en ook semtex van Tsjechische criminelen kochten. Een kilo semtex zou toen op de Tsjechische markt slechts 130 dollar hebben gekost (Sagramoso, 2001, p. 29). Tot slot zien we in recentere inlichtingeninformatie bevestigd dat criminele groepen die potentieel handelen in explosieven (ook) connecties hebben in landen ten oosten van ons: Duitsland, Polen en Montenegro komen naar voren.

Over de ontwikkeling van het aanbod op de criminele markt is weinig bekend. In het SIS (Schengen Informatie Systeem) worden geen vermiste partijen commerciële explosieven ingevoerd[92], en meldingen van relevante diefstallen die worden besproken binnen de Landelijke Expertgroep CBRN-Explosieven worden niet op een vaste wijze aan het papier toevertrouwd. Daardoor zijn er geen overzichten van vermiste partijen commerciële explosieven over de afgelopen jaren. Een toenemende schaarste op de illegale markt lijkt evenwel aannemelijk vanwege de aangescherpte controle van de legale markt en het toenemend belang van opsporing van illegale handel.

---

90 Bron: http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7514858.stm

91 Zie ook: http://parlis.nl/pdf/kamerstukken/KST19242.pdf

92 Dit is omdat het systeem zich enkel richt op het bijeenbrengen van informatie over unieke goederen die gekoppeld kunnen worden aan unieke nummers, zoals serienummers en kentekennummers. Commerciële explosieven zijn niet op deze wijze gecodeerd.

Vraag

De illegale markt voor commerciële explosieven lijkt van beperkte omvang in Nederland. Dit is aannemelijk niet alleen op grond van het kleine aantal inbeslagnames in ons land, maar ook gezien het gebruik van deze explosieven en de kenmerken van de gebruikers. Bij het merendeel van de criminele delicten waarbij explosieven worden gebruikt, ligt de inzet van andersoortige dan commerciële springstoffen meer voor de hand. Zo kunnen kneedbare springstoffen nut hebben bij het opblazen van een pinautomaat, maar hebben we de afgelopen jaren kunnen zien dat vergelijkbare resultaten ook kunnen worden bereikt met simpele gasflessen. Voor deze zogenoemde plofkraken voldoet materiaal dat goedkoper is en ook nog eens makkelijk voorhanden. En ook is het aanbrengen en vervolgens op afstand of ter plaatse tot ontsteking brengen van een commercieel explosief een stuk bewerkelijker dan het in een huis of onder een auto gooien van een handgranaat. Van nut zijn commerciële explosieven slechts bij twee typen delicten, zo kunnen we vaststellen in de praktijk: bij professionele vermogensdelicten waarbij kluizen worden opgeblazen en bij geplande (terroristische) aanslagen waarbij het doel is zo veel mogelijk schade aan te richten op een bepaalde locatie. Beide delicttypen zijn in Nederland uitzonderlijk.[93] Ook de vraag naar commerciële explosieven zal daarom uitzonderlijk zijn.

3.2.3 De markt voor conventionele explosieven

De illegale handel in conventionele explosieven, dat wil zeggen in allerhande granaten die gemaakt zijn voor militair gebruik, is veel levendiger en veel meer gefragmenteerd dan de illegale handel in commerciële explosieven. Er is meer vraag, meer aanbod, en vragers en aanbieders komen ook uit meer uiteenlopende leefwerelden. Primair gaat het hierbij om de handel in handgranaten, zoals scherfhandgranaten, aanvalshandgranaten, rookhandgranaten (met fosfor), brandhandgranaten en traangashandgranaten. Ze zijn ontwikkeld om personen buiten gevecht te stellen, brand te stichten, een rookgordijn te leggen enzovoort, afhankelijk van het ontwerp.[94] Daarnaast gaat het om antitankgranaten, die met een afweergeschut verschoten kunnen worden.

---

93 Uit een analyse van gegevens uit het Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem (LORS) blijkt dat er in de periode 2000 tot en met 2009 per jaar gemiddeld drie overvallen plaatsvinden waarbij een explosief anders dan een handgranaat wordt ingezet; terroristische aanslagen met gebruik van commerciële explosieven hebben in Nederland nog nooit plaatsgehad.

94 *Handboek Militair Koninklijke Landmacht*, hoofdstuk 15. Te raadplegen via: http://www.scribd.com/doc/47186702/Handboek-Militair-Koninklijke-Landmacht?query=m72

Aanbod

Zoals eerder gezegd, wordt de Nederlandse markt voor wat betreft conventionele explosieven al jaren gedomineerd door scherfhandgranaten die in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw in het voormalige Joegoslavië zijn gemaakt en via allerhande smokkelwegen ons land hebben bereikt. Andere typen handgranaten, zoals brandhandgranaten of rookhandgranaten, werden in de door ons bekeken periode niet aangetroffen. En ook nieuwere handgranaten, gemaakt na het jaar 2000, werden nauwelijks aangetroffen in het Nederlandse illegale circuit. In die zin spelen de moderne fabrikanten van handgranaten dan ook geen noemenswaardige rol in de ontwikkelingen op deze criminele markt: wat hier wordt gevonden, komt in ieder geval niet van hen.[95]

Naast de oude handgranaten uit voormalig Joegoslavië zijn het vooral juist nóg oudere handgranaten die in het criminele circuit opduiken: overblijfselen uit de tijd van de wereldoorlogen. Deze niet-gebruikte handgranaten zijn bijvoorbeeld terechtgekomen in depots of zijn in handen van verzamelaars en andere particulieren gekomen en blijken op enig moment hun weg naar het criminele milieu gevonden te hebben.

Over de omvang van het illegale aanbod handgranaten uit het voormalige Joegoslavië en uit de wereldoorlogen valt enkel te gissen. Er is in al die jaren enorm veel geproduceerd en uiteraard is het juist in dergelijke roerige tijden onduidelijk waar alles exact blijft. Feit is dat de explosieven van toen wapens zijn van de criminelen van nu. Duur zijn deze explosieven niet: kort na het einde van de Joegoslavische oorlog werden handgranaten in het criminele circuit voor zo'n 25 tot 35 euro per stuk aangeboden (Maalsté et al., 2002, p. 41). De huidige prijs zal niet veel hoger liggen, maar hierover is uit verklaringen van verdachten weinig bekend.

Vraag

Handgranaten worden in het Nederlandse criminele circuit met name gebruikt als pressiemiddel bij conflicten in de wereld van grotere criminelen, vooral drugshandelaars, en bij het plegen van gewelddadige overvallen, voornamelijk

95 Moderne fabrikanten van handgranaten zijn bijvoorbeeld: Diehl in Duitsland, Mecar in België, Rheinmetal in Duitsland (maar tegenwoordig wereldwijd productief in zeker twintig landen) en Ruag in Zwitserland. Bron: Wikipedia.

op banken en benzinestations.[96] Het zijn delicttypen die weinig voorkomen, maar dit zegt – naar het zich laat aanzien – niet veel over het actuele bezit. Criminelen die actief zijn in deze segmenten, hebben namelijk vaak ook een handgranaat 'voor erbij', naast het eigen vuurwapen. Vooral huiszoekingen bij leidinggevende figuren leveren vaak combinatietreffers op.
Ontwikkelingen in de vraag naar handgranaten gaan twee kanten op. Zo neemt het gebruik van handgranaten bij overvallen vanaf 2005 af,[97] maar nemen de spanningen op de Nederlandse drugsmarkt volgens verschillende criminaliteits-analyses juist toe. Het laatste heeft waarschijnlijk een grotere impact op de illegale markt voor explosieven dan de ontwikkeling bij overvallen. Niet alleen kan toenemende geweldsdreiging leiden tot een wapenwedloop in het criminele milieu zelf, ook kunnen interventies van de overheid en het opvoeren van druk op drugscriminelen leiden tot acties van criminelen gericht tegen bestuurders. Een grotere vraag naar handgranaten is dan waarschijnlijk.

Uitspraken over het gebruik van handgranaten als *boobytrap* bij illegale wiet-kwekerijen[98] moeten volgens het NL BDC naar het rijk der fabelen verwezen worden. Inderdaad worden bij veel criminelen in deze sector handgranaten aangetroffen als zoekingen op woonadressen en op wietteeltlocaties plaats-vinden, maar op scherp staande handgranaten zijn op deze locaties nog nooit aangetroffen.

3.2.4 De markt voor geïmproviseerde explosieven en IED's

De derde categorie explosieven waarin illegaal gehandeld zou kunnen worden, is die van geïmproviseerde explosieven en explosieve apparaten (IED: Improvised Explosive Device). Met de term 'geïmproviseerde explosieven' wordt verwezen naar door particulieren zelf gemaakte explosieve 'mixen' van stoffen volgens recepten uit de commerciële en wetenschappelijke hoek. Een explosief apparaat is een uitgebreidere variant daarvan, bestaande uit meerdere onderdelen: een (elektrische) ontsteker, eventuele batterijen daarvoor, zelfgemaakte explosieven, een aan-uitschakelaar en eventueel ook fragmentatiematerialen die bij de explosie weggeslingerd worden ter verhoging van de impact.[99]

---

96 Bronnen: HKS, LORS en NL BDC. De overvallen op banken betreffen kluiskraken: bij 'plofkraken' op pinautomaten worden andere explosieven gebruikt. Per jaar werden er in de periode 2000 tot en met 2009 gemiddeld 1,5 overvallen gepleegd met behulp van een handgranaat.

97 Bron: Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem.

98 Zie bijvoorbeeld: http://www.hulpverleningsforum.nl/index.php?topic=11391.20

99 Zie bijvoorbeeld de notitie van het 'Office for Domestic Preparedness' getiteld *Level WMD Training: Explosive Devices*, zoals te vinden op het internet: http://cryptome.org/ieds.pdf

Aanbod

Het aanbod van materiaal voor de fabricage van geïmproviseerde explosieven en explosieve apparaten is in principe eindeloos: iedereen kan met huis-tuin-en-keukenmaterialen 'iets explosiefs' in elkaar zetten. Precursoren (grondstoffen) zijn in zowel binnen- als buitenland gemakkelijk aan te schaffen, zelfs in supermarkten, bouwmarkten en tuincentra. Een aantal precursoren moeten geregistreerd worden aangeschaft, mede op grond van de *European Enhancement of the Security of Explosives* (informatie NL BDC). Hiertoe is in Nederland een Meldpunt Zelfgemaakte Explosieven ingesteld, waar de detailhandel meldingen kan doen van verdachte transacties van precursoren.[100]
Toch creëert de ruimte die bestaat om dit soort explosieven te vervaardigen geen 'commercieel aanbod'. Geïmproviseerde explosieven en explosieve apparaten worden in Nederland weliswaar in toenemende mate in beslag genomen, maar hebben volgens het NL BDC tot nu toe nooit iets van doen gehad met de economisch gemotiveerde misdaad in Nederland (informatie NL BDC). Ze worden in beslag genomen bij individuen met uiteenlopende profielen, die geen van allen voornemens zijn materialen (grondstoffen of eindproducten) door te verkopen.

De explosieven die worden vervaardigd, zijn volgens het NL BDC aan trends op het internet onderhevig. Enkele jaren geleden was de Croftybom populair, nu worden vooral pijpbommen met pyrotechnisch materiaal en zelfgemaakte bommen (TATP, HMTD, Kalkamon Salpeter etc.) in beslag genomen.
De omvang van het te maken explosief bepaalt de kans op ontdekking: hoe meer potentieel explosieve stoffen er nodig zijn voor het maken ervan, des te groter de kans dat anderen de zaak niet vertrouwen en er melding van doen, bijvoorbeeld bij het voornoemde Meldpunt Zelfgemaakte Explosieven. Europese afstemming op dit vlak wordt als nastrevenswaardig gezien: op dit moment wordt binnen de EU gepleit voor nadere Europese regelgeving ten aanzien van de verkoop van gevaarlijke chemische stoffen, om gezamenlijk misbruik te voorkomen.[101]
Problematisch daarbij is de vaststelling dat een deel van de Europese handel in pesticiden in handen is van criminelen. Zij hebben complexe wereldwijde bevoorradingsketens ontwikkeld en runnen legale bedrijven om illegale pesticiden en namaakpesticiden op de markt te brengen. Europol luidde hierover

---

100 http://www.nederlandtegenterrorisme.nl/bedrijven/terroristische-dreiging/meldpunt-zelfgemaakte-explosieven.html

101 http://www.europa-nu.nl/id/vitaf7eys3vn/nieuws/verkoop_gevaarlijke_chemische_stoffen?ctx=vhdkfpngcdto

onlangs de alarmbel.[102] In sommige EU-lidstaten zou zelfs meer dan 25 procent van de pesticiden afkomstig zijn van dit soort illegale aanbieders. Hun omzet is enorm: het gaat om illegale verdiensten van miljarden euro's per jaar (bron: Europol). Met registratieregulering is dan maar één stap gezet in de strijd tegen misbruik van gevaarlijke stoffen: de illegale structuren moeten eveneens worden aangepakt. De problematiek is echter omvangrijk en het risico van misbruik van illegale pesticiden voor het zelf maken van explosieven dus ook. De criminelen achter die illegale handel zijn goedgeorganiseerd en richten zich met de illegale en namaakpesticiden vooral op Noordoost-Europa. De producten zijn echter in heel Europa aangetroffen.

Vraag

Over de vraag naar zelfgemaakte explosieven kunnen we kort zijn: degenen die behoefte hebben aan het in het bezit hebben van zelfgemaakte explosieven, lijken ook degenen die interesse hebben in het zelf maken ervan. Er lijkt dus sprake van een gesloten markt.

3.3 Werkwijzen

In de voorgaande paragrafen werd duidelijk dat de illegale handel in explosieven zich in Nederland toespitst op commerciële en conventionele explosieven. Over de daarbij gevolgde lijnen van producent tot bezitter is weinig bekend. Handelsactiviteiten werden niet onderzocht en kwamen ook niet via zijwegen, als bijvangst van andersgerichte opsporingsonderzoeken, aan het licht.
De kenmerken en contexten van inbeslagnames vertellen slechts een deel van het verhaal. Er is maar weinig bekend.

De voorraden van vermoedelijke tussenhandelaars die de politie de afgelopen tien jaar in Nederland heeft ontdekt, waren nooit groter dan 47 handgranaten en 4 kilo springstof. De grotere voorraden in ons land bestaan hoofdzakelijk uit oudere explosieven afkomstig uit voormalig Joegoslavië. Vaak worden ze samen met illegaal verworven vuurwapens aangetroffen, die eveneens uit die streken afkomstig zijn. De grotere voorraden lijken niet alleen aangelegd voor verkoop aan Nederlandse criminelen: er zijn aanwijzingen voor mogelijk voorgenomen

102 https://www.europol.europa.eu/content/press/europol-warns-growing-trade-counterfeit-pesticides-worth-billions-euros-year-1237

doorvoer van explosieven naar Engeland en Ierland. Opslag vindt in Nederland meestal gewoon plaats in woonhuizen van verdachten, in plastic tasjes of dozen.

De criminele contacten van tussenhandelaars lijken zich vooral te bevinden in Duitsland, Polen, Kroatië en Montenegro. Het is evenwel ook goed mogelijk dat zij explosieven verwerven via criminele connecties in Spanje, Frankrijk en België. Verdachten die in beeld zijn, zijn in ieder geval goed genesteld in een breed Europees crimineel netwerk.

De vermoedelijke eindgebruikers van handgranaten hebben veelal niet meer dan een of twee granaten op voorraad en de vermoedelijke eindgebruikers van springstoffen veelal niet meer dan een paar honderd gram. De vermoedelijke eindgebruikers hebben een minder internationaal georiënteerd crimineel profiel dan de vermoedelijke tussenhandelaars, maar lijken evengoed stevig verankerd in het zwaardere criminele milieu in Nederland. Daarmee is het voorstelbaar dat zij de explosieven via hun connecties in Nederland hebben verkregen óf via criminele connecties net over de grens.

Verder wordt aangenomen dat de smokkel van explosieven vaak meelift op de handel in vuurwapens: vaak worden in Nederland combinatiepartijen aangetroffen met explosieven en wapens afkomstig uit dezelfde bronlanden. Dit kan betekenen dat er voor de smokkel van grotere partijen explosieven vergelijkbare werkwijzen zijn als voor de smokkel van vuurwapens, namelijk doorgaans via de weg, waarbij koeriers in auto's of bestelbusjes kleine hoeveelheden explosieven tegelijk exporteren. Er zijn echter in de afgelopen vier jaren geen combinatietransporten waargenomen die dit beeld hebben kunnen bevestigen.
Over de criminele contacten (leveranciers) in het buitenland is niets bekend. Hetzelfde geldt voor smokkelroutes naar of vanuit Nederland en de intensiteit van het gebruik ervan.

3.4 Kenmerken van betrokkenen

In Nederland werden in de periode 2007 tot en met 2010 in totaal 31 personen door de politie aangedragen bij justitie voor het illegaal bezit van explosieven of de illegale handel daarin. Door gebrek aan informatie over de handelsactiviteiten is onduidelijk gebleven welke rollen deze personen hadden bij het naar Nederland halen of in Nederland verhandelen van deze goederen. Los van het juridisch vervolg is het evenwel interessant de profielen van deze personen nader te bekijken.

Praktisch alle 31 verdachten die in 2007, 2008, 2009 en 2010 voor het illegaal bezit van explosieven in ons land in beeld zijn gekomen (en mogelijk een rol hadden in de handel en smokkel van deze goederen) zijn mannen; er zijn onder hen slechts 2 vrouwen. Van deze 31 verdachten zijn er 13 in het buitenland geboren. We tellen daarbij zeven verschillende landen, zonder dat bepaalde landen 'eruit springen'. De verdachten komen uit Duitsland, België, China, Suriname, Turkije, Marokko en Italië, en wat dus opvalt in het licht van de vorige paragrafen: niet uit het voormalige Joegoslavië. Leeftijden van verdachten variëren van 12 tot 69 jaar, met een gemiddelde van 28 jaar.

Het criminele profiel van de verdachten kenmerkt zich vooral door vermogensdelicten, drugsdelicten, verstoringen van de openbare orde en vernielingen. Daarin wijken zij niet af van de illegale vuurwapenbezitters van de afgelopen jaren (zie tabel 14). Wel blijken de personen die verdacht werden van het illegaal bezit van explosieven minder vaak met de politie in aanraking te zijn geweest dan personen die voor illegaal vuurwapenbezit bij de politie bekend zijn. En ook werden ze ten opzichte van die bredere categorie van illegale vuurwapenbezitters minder vaak in HKS geregistreerd voor geweldsmisdrijven tegen personen.

Tabel 14

Kenmerken van criminele carrières van illegale bezitters van vuurwapens en explosieven uit de periode 2007-2010: percentages

	Illegale bezitters van explosieven	Illegale bezitters van vuurwapens
	N=31	N=13468
Vermogen zonder geweld	45,2%	51,2%
Vermogen met geweld	12,9%	22,0%
Vernieling en openbare orde	38,7%	43,9%
Geweld tegen personen	29,0%	49,5%
Gewelddadig seksueel	0%	3,5%
Overige seksuele misdrijven	0%	2,3%
Verkeersmisdrijven	19,4%	27,7%
Opiumdelicten	29,0%	30,3%
Meerdere WWM-overtredingen	19,4%	22,6%
Gemiddeld aantal antecedenten	6,6	13,3

Bron: HKS

4
Maatschappelijke gevolgen

De illegale handel in vuurwapens, munitie en explosieven die op dit moment in Nederland plaatsheeft en waarmee Nederlanders elders in de wereld zich bezighouden, heeft op meerdere niveaus gevolgen voor de Nederlandse samenleving. Een direct en eerste gevolg is de illegale bewapening van burgers. Door illegale handel komen deze wapens beschikbaar voor personen met mogelijk criminele ambities, en zij kunnen ze daadwerkelijk gebruiken bij bijvoorbeeld afpersingen, bedreigingen en overvallen. Het zijn echter niet alleen individuele burgers, maar ook de nationale overheden die geraakt worden door de activiteiten van illegale handelaars. We bespreken de belangrijkste maatschappelijke gevolgen van illegale wapenhandel voor deze twee categorieën.

4.1 Illegale bewapening van burgers

Een belangrijke eerste vaststelling die van belang is voor de reikwijdte, en daarmee de maatschappelijke impact, van de Nederlandse illegale wapenhandel, is dat Nederlanders die betrokken zijn bij illegale wapenhandel, in Nederland of elders, zich primair richten op het bedienen van de *Nederlandse* markt. Ze regelen een gewenste aanvoer van illegale vuurwapens en explosieven voor afnemers in Nederland. Zetten we de handel in vuurwapens en explosieven voor buitenlandse afnemers hiertegen af, dan lijkt deze incidenteel, met in de periode 2007 tot en met 2011 slechts enkele concrete casussen. Daarbij ging het hoofdzakelijk om de export van wapens naar Ierland en Engeland. Verder waren in de periode van begin 2007 tot medio 2011 in totaal 22 Nederlanders in buitenlandse gevangenissen gedetineerd voor illegaal wapenbezit, maar zijn er, voor zover ons bekend, geen rechtshulpverzoeken in verband met deze personen ingediend in het kader van opsporingsonderzoek naar wapenhandel. Ook in het buitenland komen Nederlanders dus niet nadrukkelijk in beeld als illegale wapenhandelaars.

Een tweede factor van belang voor het interpreteren van de maatschappelijke impact van illegale handel in vuurwapens en explosieven is het gegeven dat afnemers van illegale wapens die in Nederland en door Nederlanders verhandeld worden, zich bijna zonder uitzondering bevinden in het Nederlandse *criminele* milieu. Voor zover wij weten, is daarbij sprake van handelscircuits met een zeer gesloten karakter: er wordt gehandeld met bekenden. Dit kan in de eerste plaats worden opgemaakt uit opsporingsonderzoeken waarbij handelscontacten in

beeld kwamen, en in de tweede plaats uit de gegevens over illegale gebruikers van wapens: de meesten van hen hebben criminele antecedenten. Uit een eerder onderzoek naar vuurwapencriminaliteit kwam naar voren dat slechts 11 procent van een willekeurig geselecteerde groep van 470 door de politie aangehouden illegale vuurwapenbezitters geen crimineel verleden had (Spapens & Bruinsma, 2002b, p. 79). De illegale wapenhandel zoals die in Nederland plaatsvindt, heeft dus vooral gevolgen voor de beschikbaarheid van wapens in een relatief besloten circuit van personen die reeds crimineel actief zijn. Recent is er zorg over toenemende beschikbaarheid buiten het criminele milieu. De reden hiervoor ligt in de ontwikkeling van de particuliere handel in wapens op internet: het aanbod wordt breed toegankelijk gepresenteerd en er is geen zicht op het handelen en de achtergronden van aanbieders en kopers.

Een derde bepaler van de maatschappelijke impact van de illegale wapenhandel in Nederland is het gegeven dat gebruik van illegaal verworven wapens vaak voorkomt. Daarover zijn minder gegevens beschikbaar dan wenselijk: de politie heeft geen exacte cijfers over voorvallen met legale of illegale vuurwapens of explosieven. Zo zijn over schietincidenten zonder dodelijke slachtoffers alleen inschattingen beschikbaar. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft wel gegevens over het totale aantal mensen dat jaarlijks wordt gedood met een vuurwapen of een explosief (zie tabel 15), maar hierbij is niet te zien wanneer een illegaal en wanneer een legaal wapen werd gebruikt. Ook elders is deze onderverdeling niet te vinden. Onlangs werd evenwel door de Onderzoeksraad voor Veiligheid op juist deze punten nader onderzoek gedaan, in het kader van een onderzoek naar aanleiding van een schietincident in Alphen aan den Rijn op 9 april 2011 (OVV, 2011). Bij dit incident schoot een vergunninghouder die legaal een vuurwapen bezat, in een winkelcentrum meerdere hem onbekende personen neer. Dit genereerde de behoefte aan meer zicht op vuurwapendelicten gepleegd door legale bezitters. Op grond van een media-analyse stelde men in dat onderzoek vast dat er in de periode 1999 tot en met 2011 in totaal negen schietincidenten met dodelijke afloop hebben plaatsgevonden waarbij een legaal vuurwapen is gebruikt. Bij deze negen incidenten werden 21 personen omgebracht, en dat is 3 procent van het totale aantal personen dat in die jaren in Nederland met een vuurwapen werd gedood (OVV, 2011, p. 13, 96-97). Deze bevinding komt overeen, zo constateerde men, met schattingen van het Nederlands Forensisch Instituut op grond van schietincidenten (zowel met als zonder letsel) in de jaren 2009 en 2010: volgens het NFI zou bij minder dan 5 procent van alle schietincidenten in Nederland sprake zijn van een legaal vuurwapen (OVV, 2011, p. 96). Andersom geformuleerd: volgens deze bronnen

wordt bij naar schatting 95 procent van de in Nederland gepleegde schietincidenten een illegaal vuurwapen gebruikt.[103]

Tabel 15

Moord en doodslag met behulp van een vuurwapen of explosief materiaal en het totale aantal gevallen van moord en doodslag, in Nederland (2001-2010)										
Moord en doodslag	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
- met een vuurwapen	69	63	56	53	54	31	40	37	41	33
- met explosief materiaal	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0
totaal	202	195	202	191	174	128	143	150	154	144

Bron: CBS, 2011

Uiteraard werkt ook het dreigen met het gebruik van vuurwapens en explosieven maatschappij ontwrichtend. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb) geeft aan: "(..) ook een weinig effectieve aanslag of een poging daartoe, kan zorgen voor grote maatschappelijke onrust" (NCTb, 2009).

Maatschappij ontwrichtend
Burgemeester Van Gijzel van Eindhoven sprak zich in november 2010 uit over de 'ernstige en onacceptabele maatschappelijke ontwrichting' die een opmerkelijke reeks vuurwapenincidenten in zijn gemeente met zich meebracht. De incidenten zouden een relatie hebben met de hennepteelt en met georganiseerde criminaliteit. Hij noemde de zorgen van de inwoners en het college erg groot. Alle beschikbare recherchecapaciteit van de Eindhovense politie werd op dat moment op deze geweldsincidenten ingezet.
(bron: Nieuwsbrief LPV, november 2010)

103 Over dit onderwerp zijn weinig vergelijkbare gegevens van andere landen beschikbaar. Daar waar wel nader onderzoek heeft plaatsgevonden, is het aandeel vuurwapenincidenten waarbij een legaal wapen werd gebruikt, echter substantieel groter, als ook wordt gekeken naar andersoortige vuurwapenincidenten, zoals dreiging met een vuurwapen. Zo wees een studie van het Britse ministerie van binnenlandse zaken uit dat in 15% van de vuurwapenincidenten waarvoor de politie informatie kon verschaffen over de status van het gebruikte wapen, dit wapen legaal gehouden werd door de dader. En in Nieuw-Zeeland stelden onderzoekers vast dat bij de 78 incidenten van niet-fataal misbruik van vuurwapens die ze onderzochten, 20% van de daders een vergunning voor zijn wapen had en 44% van de gebruikte wapens legaal was (Mouzos, 2000 en Gardiner et al., 1996, zoals aangehaald in Duquet & Van Alstein, 2011, p. 144).

Gelet op het voorgaande is het van belang te weten of er sprake is van een toenemende interesse onder criminelen om zich (zwaarder) te bewapenen en van een toename van het gebruik van (mogelijk zwaardere) wapens bij criminele feiten. Velen menen van wel. De afgelopen jaren is in ieder geval door meerdere personen en instanties gesproken van een ernstiger wordende illegale wapenproblematiek in Nederland – ondanks een afnemend aantal vuurwapenincidenten met een dodelijke afloop (zie tabel 15).
Zo stelden onderzoekers bij een landelijk onderzoek naar overvalcriminaliteit in Nederland op grond van de registratiegegevens in het Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem vast dat in 2007 een belangrijke wijziging is opgetreden in het gebruik van handvuurwapens bij overvallen. In de periode 2000 tot en met 2006 nam het totale aantal overvallen af met 32 procent, terwijl in diezelfde periode het aantal overvallen waarbij vuurwapens werden gebruikt zelfs iets sterker afnam (met 37%). Tussen 2006 en 2010 nam het totale aantal overvallen echter toe met 52 procent, waarbij het aantal overvallen gepleegd met vuurwapens juist nog sterker groeide, namelijk met 77 procent. Op grond hiervan concludeerden de onderzoekers dat het vooral overvallen met vuurwapens zijn die na 2006 bovengemiddeld zijn toegenomen. En omdat voor de periode 2000-2006 juist een omgekeerde beweging zichtbaar was (minder vuurwapengebruik) constateerden zij dat hier sprake is van een trendbreuk. Ook stelden ze vast dat het gebruik van geweld bij overvallen vanaf 2000 steeds vaker (bij een groter aandeel overvallen) tot gewonden leidt. Daarmee zet zich volgens de onderzoekers een lijn van toenemend geweldgebruik voort die al in de jaren tachtig is ingezet (Rovers et al., 2010, p. 52).
In een onderzoeksrapport van het KLPD over de ontwikkeling van de cannabissector in Nederland wordt gesproken van een "zorgelijke toename" van het gebruik van excessief horizontaal geweld in deze criminele sector, met name bij het *rippen* van partijen nederwiet (Emmett & Boers, 2008, p. 105). Vastgesteld wordt daarbij dat het gebruik van vuurwapens en explosieven niet wordt geschuwd. Regionale criminaliteitsbeelden georganiseerde misdaad bevestigen dat beeld. De criminalisering van de hennepteelt en de verharding van het klimaat binnen de wietwereld zouden gepaard gaan met meer wapenbezit en -gebruik (Boerman, Mesu, Nieuwenhuis & Grapendaal, 2010). De ernst van het geschetste wapengeweld wordt in bovengenoemde rapporten ook geduid door te verwijzen naar de modi operandi bij deze delicten, waarbij zichtbaar is dat criminelen steeds vaker in woonwijken opereren: particuliere woningen worden in toenemende mate overvallen en illegale telers van wiet worden vaker in duurdere huurwoningen en koopwoningen aangetroffen. De verharding die in algemene zin dus wordt waargenomen, heeft hierdoor niet alleen gevolgen voor betrokken criminelen maar ook voor omwonenden.

Regionale en landelijke wapenexperts stellen dat het op de markt komen van goedkopere (omgebouwde) vuurwapens de afgelopen tien jaren heeft gezorgd voor het opstuwen van de markt voor illegale vuurwapens in Nederland: meer jonge criminelen die eerder voor de aanschaf van een nepwapen zouden kiezen, hebben in hun netwerk nu de kans om een scherpschietend vuurwapen aan te schaffen. Omdat de wapens met name in bezit komen van jonge gewelddadige vermogenscriminelen is er, vooral in de grote steden, een toenemend aantal schietincidenten waargenomen. De problematiek kwam eerder al aan bod in paragraaf 2.2, over de illegale markt voor vuurwapens in Nederland. Het grote aantal buitenlandse aanbieders van ombouwwapens is Europees erkend als een urgent probleem.
Ook wordt de technische doorontwikkeling van vuurwapens genoemd als factor die de afgelopen jaren heeft gezorgd voor een algemene verzwaring van (zowel legaal als illegaal) vuurwapengebruik. Zo kunnen verschillende typen hedendaagse automatische vuurwapens meer patronen bevatten dan in het verleden en zijn de afgelopen decennia de destructieve werking, de reikwijdte en accuraatheid van de gebruikte munitie vergroot (Bevan & Pézard, 2006, p. 39 e.v.). Ook zorgt de doorontwikkeling van in het bijzonder luchtdrukwapens voor dreiging, aangezien steeds zwaardere kalibers op de markt komen waarmee met hun luchtdrukcapaciteit op doelen geschoten kan worden op een afstand van 50 tot 100 meter.[104] Net als in andere Europese landen mag in Nederland iedereen van 18 jaar en ouder een luchtbuks in bezit hebben, maar opmerkelijk daarbij is dat Nederland een van de weinige landen is waar geen maximum geldt voor de kracht (joule) van de luchtbuks.[105] De werkgroep Advies Wet Wapens en Munitie heeft in een intern beraad het onderwerp 'luchtdrukwapens met grote schotkracht' (kaliber groter dan 6.35) besproken.[106] Bij het sluiten van dit document moest hier nog verslag van worden gedaan.

In Amerika is een traditie ontstaan in het duiden van de maatschappelijke kosten van wapengeweld. Bij deze berekeningen wordt gekeken naar de medische kosten die het directe gevolg zijn van het wapengeweld, het

---

104 Zie bijvoorbeeld de volgende website over Baikal-luchtdrukwapens, waarbij de Baikal type MP513 wordt besproken: http://www.bzybee.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=52:mp513&catid=35:baikal-geweren&Itemid=53. En zie ook de website: http://100mairgun.nl/page/100m-luchtgeweren.aspx , waar meerdere typen luchtdrukwapens met een bereik van 100 meter worden besproken.

105 http://www.foudgumonline.eu/templates/template10.asp?partID=51&pagenr=56

106 Brief van de Dienst Justis van het toenmalige ministerie van Justitie, naar aanleiding van een WOB-verzoek van de heer Tempel, d.d. 19 november 2009, betreffende mogelijk ophanden zijnde aanpassing van de regulering met betrekking tot de verspreiding en import van groot kaliber luchtdrukwapens.

productiviteitsverlies (het aantal verloren gegane werkbare dagen of jaren in relatie tot het jaarinkomen waarvoor slachtoffers werkten) en de schade die is toegebracht in termen van kwaliteit van leven. De immateriële schade van wapengeweld (afname van kwaliteit van leven, pijn en lijden, psychische gevolgen voor de samenleving als geheel) schat men vele malen groter dan de directe medische kosten die er het gevolg van zijn (Small Arms Survey, 2006, p. 189 e.v.; zie ook Skaperdas, Soares, Willman & Miller, 2009). In Nederland zijn dergelijke berekeningen of beschouwingen niet voorhanden.

4.2 Gevolgen voor overheden

De schade die door de illegale handel in vuurwapens en explosieven wordt toegebracht aan de Nederlandse overheid, lijkt beperkt. Zo is in de onderzoeksperiode het integer handelen van overheidspersoneel niet onder druk komen te staan vanwege dreiging door illegale handelaars. Illegale handelaars zijn weliswaar personen van zwaarcriminele statuur, maar voor zover bekend zijn ze omwille van hun illegale wapenhandel niet betrokken bij corruptiezaken. Ook de directe economische schade is voor de overheid beperkt, omdat er in Nederland nauwelijks sprake is van diefstal van wapens uit overheidsdepots of bij individuele ambtenaren.

De gevolgen voor de Nederlandse overheid zijn veeleer indirect: ze zijn vooral gekoppeld aan de impact van wapengebruik in ons land en aan de noodzaak om maatschappelijke onrust weg te nemen door een deugdelijke aanpak. Van dat laatste is op dit moment volgens veel respondenten in dit onderzoek in onvoldoende mate sprake. Het is vooral op dit punt dat van de overheid actief beleid wordt verwacht.

5
Relevante factoren en verwachtingen

Centraal in dit hoofdstuk staan de verwachtingen voor de periode 2012-2016 over de illegale handel in wapens en explosieven – verwachtingen ten aanzien van de omvang, werkwijze, betrokkenen en maatschappelijke gevolgen.

Allereerst constateren we dat de gebrekkige informatiepositie op dit onderwerp stellige uitspraken over toekomstverwachtingen op grond van trendextrapolatie in de weg staat. Dit was het geval bij de studie van De Vries (2008a, p. 108), die als bouwsteen voor het vorige Nationaal dreigingsbeeld fungeerde, en dat is nu in nog sterkere mate zo: registratie van in beslag genomen vuurwapens is de laatste jaren verslechterd en de kennis over explosievenhandel is beperkt. Hiermee zijn we vooral aangewezen op het onderkennen van factoren die van invloed zijn op vraag en aanbod van de illegale markt van wapens en munitie en op de te verwachten maatschappelijke gevolgen.

5.1 Ontwikkeling van aanbod

De Vries (2008a, p. 108) benoemt als algemene factoren die van invloed zijn op de aanbodzijde van de illegale markt: a) wet- en regelgeving, b) controle en handhaving, en c) ontwikkelingen op de legale markt. Diverse specifieke ontwikkelingen op deze drie terreinen belichten wij hieronder.

Harmonisatie van wapenregelgeving EU-lidstaten

In 2006 riep de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op tot een wapenhandelsverdrag (*Arms Trade Treaty*). Aanleiding voor het verdrag is allereerst de enorme toename van mondiale en veelal illegale wapenhandel. Bovendien is bestaande wapenregulering versnipperd, veelal niet-bindend en bevat zij mazen en tekortkomingen die het mogelijk maken dat wapens in handen komen van mensenrechtenschenders of conflictgebieden binnenstromen.[107] Na jaren van onderhandelingen tussen lidstaten is men medio 2011 zo ver dat de procedurele voorbereidingen zijn afgerond voor een 'omvattend en juridisch bindend instrument' dat afspraken zal bevatten over 'gezamenlijke internationale standaarden voor de import, export en doorvoer van conven-

107 www.ikvpaxchristi.nl/files/../Factsheets%20wapenhandel.pdf

tionele wapens'. Op een conferentie in 2012 zal moeten blijken wat de verdere onderhandelingen hebben opgeleverd. De Verenigde Staten hebben afgedwongen dat alle beslissingen met consensus worden genomen en zij pleiten ervoor munitie buiten het verdrag te houden. Voor de Europese Unie is vooral transparantie cruciaal, men wil daarvoor een goed informatiesysteem opzetten. De verwachting is dat over het resultaat niets bekend zal zijn tot aan de laatste dag van de conferentie.[108] Een wapenhandelsverdrag kan bijdragen aan het terugdringen van internationale illegale wapenhandel. Onduidelijkheid bestaat vooralsnog over de termijn waarop zo'n verdrag effectief wordt en wat de precieze inhoud ervan is. Of hiermee bijvoorbeeld een einde komt aan de vrije verkrijgbaarheid van gas- en alarmwapens in Duitsland valt dus nog te bezien.

Ook specifiek ten aanzien van het voorkomen van misbruik van explosieven en de verkrijgbaarheid van precursoren voor zelfgemaakte explosieven wordt gewerkt aan verdere harmonisering van wapenregels in Europa, met name om misbruik door terroristen te voorkomen. Zelfgemaakte explosieven zijn immers de meestgebruikte wapens van terroristen. De meeste aanslagen in het Westen zijn uitgevoerd met explosieven gefabriceerd met huis-tuin-en-keukenmiddelen. In april 2008 is een actieplan van de Europese Unie voor verbetering van de beveiliging van explosieven aangenomen (Action Plan on Enhancing the Security of Explosives). Op Europees niveau zijn op eenzelfde wijze als in verschillende lidstaten, waaronder Nederland, de belangrijkste precursorketens geïnventariseerd en is de effectiviteit en proportionaliteit van maatregelen bekeken. Hierbij zijn zowel op EU-niveau als op nationaal niveau diverse relevante instellingen betrokken zoals experts van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, politie, forensisch experts en stoffendeskundigen, en ook private partijen die deze stoffen produceren, leveren of verkopen. De Europese Commissie is betrokken bij het vaststellen van maatregelen en moet erop toezien dat de veiligheid in alle lidstaten op eenzelfde niveau komt en dat de drempels die worden opgeworpen voor de industrie die de stoffen produceert, voor alle lidstaten gelijk zijn (*level playing field*). In Nederland is het Meldpunt Zelfgemaakte Explosieven in het leven geroepen door het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding. Producenten, groothandel en detailhandel kunnen bij dit centrale loket melding maken van verdachte transacties van chemicaliën die geschikt zijn voor het zelf fabriceren van explosieven.[109] Als, naar aanleiding van meldingen, door de overheid acties worden ondernomen, kan

---

108 www.ipsnews.be/artikel/wapenhandelsverdrag, geraadpleegd op 11 januari 2012.

109 http://www.nctb.nl/Informatie_voor/bedrijven/zelfgemaakte_explosieven/

hiervan een remmende werking uitgaan op de verkrijgbaarheid en het misbruik van explosieven.

Aanpassing wet- en regelgeving individuele lidstaten[110]

De regelgeving rond wapenbeurzen in België is veranderd. Er zijn inmiddels administratieve drempels opgeworpen waardoor het voor niet-Belgen een stuk moeilijker en soms onmogelijk is geworden op Belgische wapenbeurzen vuurwapens te kopen of te verkopen.

In Spanje is de wet- en regelgeving met betrekking tot het onbruikbaar maken van vuurwapens aangepast, mede op verzoek van andere Europese landen. Kortweg betekent dit dat alleen gecertificeerde personen en bedrijven vuurwapens onbruikbaar mogen maken en dat alle essentiële onderdelen moeten worden voorzien van een merkteken voor onbruikbaarheid.
De genoemde aanpassingen maken respectievelijk afzet en recycling in de betreffende lidstaten minder eenvoudig en vormen daarmee een belemmerende factor voor de illegale handel.

Toenemende handel in vuurwapens en onderdelen op internet

In paragraaf 2.3.7 is de verkrijgbaarheid van vuurwapens via internet aan de orde gesteld. Op sites in binnen- en buitenland worden wapens voor enkele honderden euro's te koop aangeboden. Nederlandse veilingsites verbieden de verkoop van wapens en controleren daarop. Aanbieders weten de controle vaak handig te omzeilen. In hoeverre er controle plaatsvindt op buitenlandse sites is onbekend.

Wapens werden tot voor kort alleen verhandeld aan bekenden binnen het criminele milieu met wie men een vertrouwensband had opgebouwd. Met de verkoop via internet is daaraan een eind gekomen. Wapens zijn nu online beschikbaar voor een groter publiek. Dit biedt nu en in de nabije toekomst extra mogelijkheden voor illegale handel.

Technische innovatie

Voor de opsporing is het van belang dat de herkomst van vuurwapens kan worden vastgesteld. Soms biedt de techniek daarbij ondersteuning, soms werkt ze juist belemmerend. Door een technische beveiliging kan worden voorkomen

---

110 Nieuwsbrief LPV van september 2011.

dat het serienummer uit vuurwapens wordt verwijderd. Bij een toenemend aantal vuurwapens is het serienummer aan de binnenkant van het vuurwapen aangebracht en kan men het alleen zichtbaar maken door het wapen open te slopen. Daarbij raakt het onherstelbaar beschadigd en kan het niet meer gebruikt worden om te schieten. Nieuw – en niet gunstig voor de opsporing – is de ontwikkeling van wapens met een gladde loop. Door zo'n gladde loop heeft de kogelpunt bij het verlaten van de loop geen omwenteling om de as (spoed), waardoor *tracing* van de kogelpunten onmogelijk is.[111]
Een groter aantal heterdaadaanhoudingen bij vuurwapenincidenten kan mogelijk leiden tot meer zicht op bezitters en hun (omgang met) wapens. Een technische innovatie op dit front is te vinden in de Engelse stad Birmingham. Daar werkt de politie sinds medio 2010 met de *shotstopper*. Dit is nieuwe apparatuur waarmee de politie sneller kan reageren op schietincidenten. Sensoren die zijn geplaatst op hoge gebouwen vangen het geluid van vuurwapens op en sturen de politie op weg met behulp van gps. De apparatuur vertelt hoe vaak er is geschoten, of de schutters zich verplaatsen en of er meerdere wapentypen worden gebruikt. De politie is gelukkig met het systeem. Enkele Amerikaanse steden maken er al langer gebruik van, Birmingham is de eerste Britse stad.[112]
Technische ontwikkelingen, zoals de hiervoor genoemde, kunnen dus helpen bij de bestrijding van illegale handel en het tegengaan van wapengebruik, maar kunnen de aanpak ook juist bemoeilijken.

Wapendepots en vervanging wapenarsenaal van leger en politie

De geschiedenis heeft geleerd dat slecht beheerde militaire wapendepots een potentiële bron vormen voor lekkage naar het illegale circuit. Dergelijke depots ontstaan vooral na beëindiging van gewapende conflicten. Recent is een rapport verschenen van de surplusvoorraden aan kleine en lichte wapens en munitie (SALW) in Zuidoost-Europa (SEE) per mei 2011 (Gobinet, 2011). Het surplus betreft het deel dat overblijft na aftrek van benodigd materieel voor leger en politie. Volgens opgaaf van de landen zelf is het surplus aan munitie in bijvoorbeeld Albanië ongeveer 70.000 ton, in Bosnië en Herzegovina ruim 20.000 ton en in Kroatië ook 20.000 ton. Het aantal kleine en lichte wapens bedraagt in bijvoorbeeld Albanië ruim een kwart miljoen stuks, in Servië meer dan 90.000 en in Bosnië en Herzegovina ruim 50.000.

---

111 Rapport Crossfire Network Meeting 18 en 19 maart 2010, Denemarken, Aalborg.

112 www.telegraaf.nl/buitenland/8454625, artikel van 9 december 2010, geraadpleegd op 11 januari 2012.

In Belgrado werd het ‘Uitwisselingscentrum voor Zuidoost-Europa en Oost-Europa inzake de beheersing van het aantal handvuurwapens en lichte wapens’ (het SEESAC) opgericht om de proliferatie en bovenmatige accumulatie van SALW en de munitie daarvoor in geheel Zuidoost-Europa aan te pakken. Met steun van de EU richt men zich onder meer op scholing van ambtenaren in voorraadbeheerstechnieken, op grotere veiligheid en betere beveiliging van opslagplaatsen, vernietiging van SALW (in Kroatië 30.000 stuks, in Servië 40.000 stuks), intensievere SALW-controles en ontwikkeling van nationale wapen-registratie- en -administratiesystemen.[113]
Initiatieven van het SEESAC kunnen helpen om de verspreiding van vuurwapens tegen te gaan. Wel dient te worden bedacht dat er in sommige landen verzet bestaat tegen de vernietiging van wapens, dat ‘vernietiging’ niet overal betekent dat wapens niet meer in omloop kunnen worden gebracht en dat er weer nieuwe aanwas van vuurwapens plaatsvindt zodra er wapens worden vervangen. In de criminaliteitsbeeldanalyse 2009 van de politieregio Zuid-Holland-Zuid wijzen de auteurs op de vervanging van wapenarsenalen in de NAVO-lidstaten die voor de komende vijf tot tien jaar op stapel staat. Daarnaast zijn er recente aanwijzingen dat de overtollige geweren van het Chinese leger, *AK47 style Norinco assault rifles*, in omloop worden gebracht op de illegale markt (EFE-newsletter).
In Nederland zal naar verwachting binnenkort vervanging plaatsvinden van de dienstwapens van politiepersoneel. Ook in ons land zal er nauwlettend op toe gezien moeten worden dat de afgeschreven wapens niet in de illegaliteit verdwijnen.

Verdere uitbreiding van EU en Schengengebied

Tussen de landen die onder het Schengenverdrag vallen, vindt vrij verkeer van goederen en personen plaats. Het Schengengebied, dat momenteel 26 landen omvat, zal de komende jaren waarschijnlijk verder worden uitgebreid, onder meer met Roemenië en Bulgarije. Nederland staat momenteel nog als enige land de toetreding van Roemenië en Bulgarije in de weg (veto), omdat het vindt dat de corruptie en georganiseerde criminaliteit in deze twee landen onvoldoende worden aangepakt.[114] Op een congres in Nederland in december 2011 over grensoverschrijdende mobiele bendes uit Midden- en Oost-Europa, meldden onderzoekers dat de politie in zowel West- als Oost-Europa van mening is dat de georganiseerde criminaliteit stijgt in West-Europa en fors daalt in Midden- en

---

113 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:080:0048:01:NL:HTML
114 www.nu.nl/politiek/2689108/druk-nederland-schengengebied-breiden.html, 9 december 2011.

Oost-Europa.[115] De oorzaken hiervoor zouden liggen in de grotere beschikbaarheid van luxe goederen in West-Europa, de grotere winsten, de kleine pakkans en de lage straffen.
Volgens de planning zal Kroatië op 1 juli 2013 toetreden tot de Europese Unie. Tot de kandidaat-lidstaten behoren verder Macedonië, IJsland, Montenegro en Turkije. Met uitbreiding van het Schengengebied en de Europese Unie neemt het gebied waarbinnen wapens en munitie verkrijgbaar en eenvoudig te smokkelen zijn, in omvang toe.

5.2 Ontwikkeling van vraag

De vraagzijde van de illegale markt wordt onder meer beïnvloed door individuele voorkeuren en groepsvoorkeuren, monetaire en andere bronnen (geld, kennis, contacten) en de prijzen van wapens, wapenonderdelen en munitie (De Vries, 2008a, p. 108).

Over deze factoren kunnen we kort zijn. Net als in eerder onderzoek (KLPD, 2006, p. 120-122; De Vries, 2008a, p. 110-111) worden hier geen grote verschuivingen voorzien. Vuurwapens en conventionele explosieven zijn duurzame gebruiksartikelen. Pas na gebruik of bij verlies of inbeslagname van het wapen zal mogelijk een noodzaak ontstaan om een nieuw exemplaar aan te schaffen. Dit geeft de markt een tamelijk stabiele status.

De prijzen die op dit moment op de illegale markt gangbaar zijn voor vuurwapens, conventionele explosieven en munitie wijzen niet op schaarste. En schaarste ligt ook de komende jaren niet voor de hand, als we afgaan op de enorme legale en illegale wapenvoorraad in Europa. Het ligt daarom in de lijn der verwachting dat ook de eerstvolgende jaren de prijzen voor criminelen geen drempel zullen vormen. Wel zullen de relatief goedkope omgebouwde gas- en alarmwapens de komende jaren op de markt blijven verschijnen, gemaakt in mogelijk steeds professioneler wordende productiefaciliteiten, wat de vraag naar vuurwapens kan opstuwen.

Een ontwikkeling, tot slot, die eveneens gevolgen zou kunnen hebben voor de illegale wapenhandel in ons land is de hogere prijs die tegenwoordig voor munitie moet worden betaald. De kostprijs van messing is de afgelopen jaren gestegen, waardoor het maken van patronen nu duurder is dan enkele jaren

---

115 http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3077381/2011/12/15/Mobiele-bendes-Oost-Europa-massaal-richting-westen.dhtml

terug.[116] Hierdoor is het herladen van munitie als nieuwe nevenmarkt gegroeid, naast het volledig nieuw produceren van patronen. In Tsjechië heeft dit inmiddels geleid tot een heuse, overigens volledig legale, herlaadfabriek. Het valt echter niet uit te sluiten dat de ontwikkeling ook illegaal ondernemerschap (wellicht tevens in ons land) tot gevolg zal hebben.

5.3 Ontwikkeling van maatschappelijke gevolgen

Het opmaken van de balans voor de te verwachten maatschappelijke gevolgen onder invloed van allerhande hiervoor geschetste ontwikkelingen is een hachelijke zaak. Hoewel er ontwikkelingen zijn die hoopvol stemmen, staan daar andere ontwikkelingen tegenover die het terugdringen van de illegale handel in wapens, munitie en explosieven bemoeilijken. Zo staan tegenover de inspanningen gericht op het beheersen en verkleinen van wapenvoorraden in de westelijke Balkan, de toegenomen mogelijkheden om via internet wapens en munitie te bestellen. Voor de ontwikkeling van maatschappelijke gevolgen is de toekomstige verkrijgbaarheid van wapens en munitie cruciaal. De verwachting is dat via de verschillende werkwijzen waarvan de illegale wapenhandelaars zich bedienen, ook de komende jaren het criminele circuit ruimschoots zal kunnen worden voorzien van wapentuig. Bij gebrek aan betrouwbare gegevens over vuurwapenincidenten is onbekend of er een ontwikkeling gaande is van toenemend wapengebruik. De mogelijkheid bestaat dat zich in Nederland dezelfde tendens zal gaan manifesteren als in België: een toenemend gebruik van zwaardere wapens. De beschikbaarheid van wapens voor een groter publiek door verkoop via internet en de toegenomen bewapening bij overvallen doen vermoeden dat de maatschappelijke gevolgen die beschreven zijn in hoofdstuk 4 ernstiger vormen zullen aannemen.

Recente wapenincidenten met veel media-aandacht, zoals in Oslo in 2011 (Anders Breivik) of Alphen aan den Rijn in 2011 (Tristan van der Vlis), brengen de mogelijke gevolgen van de beschikbaarheid van wapens bij een breed publiek onder de aandacht. Ze kunnen de subjectieve beoordeling van de ernst van wapenincidenten bij de bevolking beïnvloeden en de politieke wil om ertegen op te treden vergroten.

---

116 De Vries 2010, p. 21, en zie ook http://www.svdianadenhaag.nl/munitie/munitie.htm.

6
Samenvatting belangrijkste bevindingen

6.1 Inleiding

Voordat in het afsluitende hoofdstuk de aanbevelingen voor de aanpak worden besproken, volgen nu eerst de belangrijkste conclusies van dit onderzoek. Die conclusies verschaffen allereerst inzicht in de ontwikkeling die zich gedurende het afgelopen decennium op het gebied van scherpschietende vuurwapens en explosieven heeft voltrokken voor wat betreft aard en omvang van de illegale markt, de werkwijzen bij de illegale handel en de betrokkenen daarbij. Dan volgt een resumé van de voornaamste gevolgen van de illegale handel op dit terrein en tot besluit worden de belangrijkste toekomstige ontwikkelingen belicht.
Met het formuleren van de voornaamste conclusies op de genoemde punten, beogen we tevens te voorzien in antwoorden op de onderzoeksvragen 1 tot en met 5.

6.2 Bevindingen voor scherpschietende vuurwapens

6.2.1 Kenmerken van aangetroffen vuurwapens

De meeste scherpschietende vuurwapens die in Nederland in het criminele milieu worden aangetroffen, zijn legaal geproduceerd in legale wapenfabrieken. Pistolen, die in Nederland het meest in beslag genomen worden, zijn de laatste tien jaar vooral afkomstig uit fabrieken in Italië, Duitsland en België. Kroatische HS-pistolen worden de laatste jaren steeds minder en Glockpistolen uit Oostenrijk steeds meer aangetroffen. Revolvers zijn in het Nederlandse criminele milieu minder gangbaar dan pistolen (1:4), al jaren zijn de meeste aangetroffen revolvers geproduceerd in de Verenigde Staten en Duitsland. Op de Nederlandse illegale markt zijn gas- en alarmwapens uit Italië, Duitsland en Turkije verkrijgbaar die zijn omgebouwd tot scherpschietend wapen. Groot-Brittannië, Servië en Montenegro en Rusland zijn in 2010 de grootste producenten van de automatische vuurwapens die in ons land in beslag zijn genomen. Rusland is een relatieve 'nieuwkomer', terwijl automatische wapens uit de Verenigde Staten de laatste jaren onder Nederlandse criminelen opvallend aan marktaandeel hebben verloren.
Er is sprake van een *Europees* probleem: driekwart van de aangetroffen vuurwapens is afkomstig uit de EU.

6.2.2 Ontwikkeling van vraag en aanbod

Aspecten van de illegale markt van scherpschietende vuurwapens hangen samen met het onderscheid tussen 1) wapens die origineel scherpschietend en legaal geproduceerd zijn, 2) wapens die zijn omgebouwd en 3) wapens die uit illegale productie voortkomen.

Legaal geproduceerde scherpschietende vuurwapens

Degenen die het niveau van de kleine crimineel zijn ontgroeid, nemen geen genoegen met imitatiewapens of omgebouwde wapens. Omwille van zelfbescherming en machtsvertoon geven zij de voorkeur aan origineel scherpschietende vuurwapens. Bezitters van automatische wapens vormen daarbinnen een selecter gezelschap van personen die actief zijn in een criminele omgeving waarin veel onderlinge concurrentie bestaat en liquidaties plaatsvinden. Ook professionele overvallers van goed beveiligde objecten zijn afnemers van automatische wapens.
In het criminele milieu bestaat al jaren een breed aanbod, zowel van scherpschietende vuurwapens die momenteel nog in productie zijn als van wapens waarvoor dat al decennia niet meer het geval is. Hiertoe behoren ook veel afgedankte dienstwapens, die door politie of leger in omgebouwde of onklaar gemaakte staat worden verkocht en vervolgens weer in scherpschietende staat worden hersteld. De markt van vraag en aanbod is al jaren tamelijk stabiel. Er zijn vele miljoenen wapens in omloop, onder meer afkomstig uit voormalige conflictgebieden zoals de westelijke Balkan.

Omgebouwde gas- en alarmwapens

Omgebouwde gas- en alarmwapens waren in Nederland aanvankelijk vooral populair in kringen van criminele Antilliaanse jongeren, maar worden vanaf 2005 ook steeds vaker bij autochtone Nederlandse criminelen aangetroffen. Door de relatief lage aanschafprijs ligt de illegale aankoop van deze omgebouwde wapens binnen het bereik van jonge criminelen die voorheen beschikten over niet-scherpschietende wapens of nepwapens.

Italië is het belangrijkste bronland voor gas- en alarmwapens. Tot 2005 treffen we in Nederland hoofdzakelijk Tanfoglio's aan. Ombouw van deze Italiaanse gas- en alarmpistolen vond plaats in Portugal. Tegenwoordig is de Italiaanse BBM populairder dan de Tanfoglio. In opkomst zijn omgebouwde Turkse en Duitse gas- en alarmwapens. Ondanks aangescherpte Europese wetgeving op het terrein van de gas- en alarmwapens lijken er meer ombouwers actief die hun

producten ook graag in Nederland willen afzetten. De productiviteit van deze ombouwers neemt toe, de ombouwwijzen worden professioneler en de wapens vinden in veel landen gretig aftrek.

Illegaal geproduceerde scherpschietende vuurwapens

Een klein deel van de scherpschietende vuurwapens betreft zelfbouwwapens en merkvervalsingen. Afnemers in Nederland bevinden zich vooral onder de Nederlandse criminelen met internationale contacten.
Over het aanbod van dergelijke wapens is weinig bekend. Wapenexperts constateren dat zo nu en dan weer nieuwe kleine partijen op de Nederlandse illegale markt opduiken.

Munitie

Voor criminelen is het niet aantrekkelijk een wapen te kopen of te verhandelen waarvoor men moeilijk munitie kan vinden. Bij schietincidenten in Nederland wordt al jarenlang het kaliber 9mm Parabellum het meest frequent aangetroffen. Andere met regelmaat aangetroffen munitie is de 7.65mm Browning, de 6.35mm Browning en de 9mm Kort. Dat men op vooral deze munitiesoorten stuit, heeft een duidelijke relatie met de populariteit onder criminelen van bepaalde wapens. De 9mm Parabellum wordt bijvoorbeeld verschoten met Glocks, Beretta's en uzi's en de 6.35mm Browning met omgebouwde Tanfoglio's en BBM's. De prijs van een wapen met munitie is veel hoger dan die van een wapen zonder munitie. Wapenexperts zijn van mening dat dit eerder wijst op winstmaximalisatie van criminelen dan op schaarste van munitie op de illegale markt. Wereldwijd gezien is er een enorme munitievoorraad waar illegaal uit geput kan worden. Onduidelijk is op welke manieren dat gebeurt. De meeste kalibers worden ook gebruikt in de schietsport en handige criminelen zouden daardoor gemakkelijk aan munitie moeten kunnen komen. De 6.35mm-munitie waarvan de schietsport geen gebruik maakt, wordt vermoedelijk meegesmokkeld met ombouwwapens en bijgeleverd.

6.2.3 Omvang van de illegale markt

Jaarlijks worden ongeveer tweeduizend vuurwapens vernietigd die gekoppeld zijn aan verdachten in strafzaken. Dit aantal vormt een absolute ondergrens van het aantal scherpschietende vuurwapens dat in het Nederlandse criminele circuit jaarlijks vervangen zou moeten worden. In eerder onderzoek is geschat dat er jaarlijks tien- tot vijftienduizend handvuurwapens naar ons land worden

gesmokkeld. De jaarlijkse waarde van de illegale wapenmarkt in Nederland zou daarmee komen op ongeveer 10 tot 15 miljoen euro.

6.2.4 Illegale productie

Er zijn geen aanwijzingen dat er in Nederland sprake is van een groeiend aanbod of een toenemend bezit van illegaal geproduceerde vuurwapens, zoals zelfbouwwapens en merkvervalsingen. Zelfbouwwapens zijn het resultaat van huisvlijt of vervaardiging in illegale werkplaatsen en zijn naar eigen ontwerp gemaakt. Vaak zijn het zogenoemde verborgen wapens: wapens die ogen als gebruiksvoorwerpen zoals een gsm, een sleutelhanger of een zaklamp. Sommige verborgen vuurwapens getuigen van veel creativiteit, zoals de recent ontdekte Jengapuzzel. Waarschijnlijk worden verborgen vuurwapens vooral in het buitenland geproduceerd en worden ze in kleine aantallen meegesmokkeld met ander wapentuig. Recent aangetroffen professioneel ogende verborgen vuurwapens doen vermoeden dat ze tegenwoordig ook fabrieksmatig vervaardigd worden.

Merkvervalsingen kunnen fabrieksmatig worden geproduceerd, waarbij men wapens vervaardigt volgens een ontwerp waarvoor men geen licentie bezit.
Een andere manier is de productielijn in de fabriek buiten de officiële werktijden overuren te laten maken.
Merkvervalsingen ontstaan in fabrieken doordat men wapens produceert volgens een ontwerp waarvoor men geen licentie bezit of productie draait buiten de registratie van de fabriek om, of doordat hobbyisten illegale wapens samenstellen uit (originele) onderdelen. Wapenexperts troffen in de periode van 2001 tot en met 2010 slechts “zo nu en dan” dit soort illegaal geproduceerde vuurwapens aan; grote vondsten werden daarbij niet gedaan.

6.2.5 Smokkel naar Nederland

De meeste wapens die in het Nederlandse criminele milieu rouleren, zijn in het buitenland in de illegaliteit beland en bereiken ons land via smokkel. Recente casuïstiek toont vooral de smokkel van vuurwapens vanuit twee buurlanden: België en Duitsland. In de politie-informatie ontbreken meestal specificaties van transportroutes en verbergplaatsen. Voor zover bekend worden de wapens doorgaans door koeriers over de weg vervoerd met personenauto’s (in de kofferbak of onder de bijrijdersstoel) en bestelbusjes. Binnen het Schengengebied ondervinden koeriers geen hinder van grenscontroles.

Bij smokkel vanuit de Balkan moet rekening worden gehouden met controle aan EU-buitengrenzen. Overschrijding van EU-grenzen stelt strengere eisen aan illegale wapensmokkel. Toch treft men daarbij ook kofferbaksmokkel aan. Daarnaast kan worden meegelift op legale en illegale goederenstromen. Voor

criminele groeperingen die grote winsten maken met het smokkelen van illegale goederen zoals drugs, loont het om voertuigen te preparen en dekladingen te organiseren. Wapens vormen dan een bijverdienste.
Incidenteel stuit men op wapensmokkel via het spoor en de luchthaven Schiphol. Over wapensmokkel via regionale, kleine luchthavens en de binnenvaart is niets bekend geworden.

Op websites in binnen- en buitenland worden wapens te koop aangeboden. Koeriersdiensten bezorgen bestelde wapens en munitie aan huis. Wapens of onderdelen worden ook via pakketpost verstuurd.

6.2.6 Werkwijzen bij het op de illegale markt brengen van legale vuurwapens en munitie

Legaal geproduceerde wapens kunnen op vier manieren een illegale status verkrijgen, namelijk via zwartwassen, ombouwen, recyclen en diefstal of verlies.

Zwartwassen van vuurwapens

Bij het zwartwassen van vuurwapens wordt op papier legale verkoop gefingeerd, terwijl de wapens in werkelijkheid in de illegaliteit verdwijnen. De gevallen die bekend zijn geworden en die relevantie hebben voor de Nederlandse illegale markt betreffen vooral 'legale' Duitse en Belgische wapenhandelaars die er illegale handel op na hielden via manipulatie van hun wapenregistratie. Het gaat hier voor het afgelopen decennium al met al om duizenden vuurwapens.

Ombouwen van gas- en alarmwapens

Gas- en alarmwapens worden aangeschaft in landen waar dit legaal mogelijk is. Het zodanig aanpassen van deze wapens dat deze geschikt worden voor het verschieten van scherpe kogelpatronen, is illegaal. Ombouwwapens die in Nederland worden aangetroffen, zijn voornamelijk afkomstig uit Italië, Duitsland en Turkije. Ombouw vindt plaats in Portugal, Spanje en Macedonië. Ombouwwijzen lijken professioneler te worden.
Rechtstreekse contacten van Nederlandse criminelen met buitenlandse ombouwers zijn nooit vastgesteld. Tussenhandelaars in Nederland hebben doorgaans maar enkele stuks op voorraad liggen. Smokkel gebeurt met kleine partijen. Tussenhandelaars hebben vaak dezelfde afkomst als de afnemers en contacten lijken dus voornamelijk via culturele netwerken en familiebanden tot stand te komen.

Recycling van vuurwapens

Via recycling worden afgeschreven, gedeactiveerde of defecte vuurwapens weer gereedgemaakt voor gebruik. Door politie of leger gedeactiveerde wapens worden opgekocht. De opkopers kunnen dergelijke wapens na deactivering bijvoorbeeld als 'decoratiewapens' te koop aanbieden of na ombouw tot alarmwapens in de legale verkoop doen. Dergelijke wapens worden met regelmaat in het criminele milieu aangetroffen – weer in de oude staat hersteld. In het verleden zijn gevallen gedocumenteerd waarbij het om duizenden wapens ging. Ook tegenwoordig nog vindt recycling plaats. Dit is mogelijk doordat het verkopen van onklaar gemaakte wapens in veel landen legaal is en landen verschillen in hun opvatting over de betekenis van 'onklaar maken'. In Nederland is een wapen onklaar, als het niet meer teruggebouwd kan worden en ook niet voor afdreiging kan worden gebruikt. In andere landen onklaar gemaakte wapens kunnen nog steeds relatief eenvoudig worden gerecycled.
Ook wapen- en militarybeurzen spelen een rol bij illegale wapenhandel. Geïnteresseerden kunnen daar wapens kopen of, in het geval er politiecontrole is, contacten leggen en overeenkomsten sluiten die op een later tijdstip, elders, ten uitvoer worden gebracht.

Diefstal en verlies van vuurwapens

Ook door diefstal kunnen criminelen legale vuurwapens bemachtigen om daarmee illegale handel te drijven. Ze zijn daarbij aangewezen op diefstal bij overheidsdiensten, particulieren en erkende wapenhandelaars. Zo af en toe verdwijnen in Nederland of in de buurlanden vuurwapens uit militaire opslagplaatsen, militaire uitrusting of politiebureaus. Ook bestaat het risico dat wapens gestolen worden uit depots in landen die na beëindiging van een conflict een groot overschot hebben, zoals het geval is in Zuidoost-Europa.
De afgelopen jaren hebben ook diverse diefstallen van tientallen vuurwapens plaatsgevonden bij erkende wapenhandelaars of schietverenigingen, zowel in buurlanden als in Nederland. Daarnaast bestaat het fenomeen van 'zwartwassen via schijndiefstal': men doet aangifte zonder dat er van diefstal sprake is. De verduisterde wapens kunnen vervolgens op de illegale markt worden verkocht. Uit particuliere woningen worden relatief veel wapens ontvreemd. Soms gebeurt dat op gewelddadige wijze.
Al met al lekken er via diefstal alleen al uit Nederland jaarlijks honderden vuurwapens naar het illegale circuit. In onze buurlanden zijn dat er veel meer. Momenteel staan in de landen van het Schengengebied bijna 400.000 vuurwapens als vermist te boek.

Beschikbaar komen van munitie in het illegale circuit

Er zijn geen aanwijzingen dat munitie die hier in het criminele circuit voorkomt, afkomstig is van illegale productielijnen in binnen- of buitenland. Uitsluitsel over de vraag hoe criminelen aan munitie komen, kan niet worden gegeven. Wel kunnen zwakke plekken worden gesignaleerd, waarvan er twee in het bijzonder relevant lijken. De huidige wet- en regelgeving en de handhaving laten veel ruimte voor de illegale verkoop door verlof- en aktehouders van de munitie waarover zij mogen beschikken. Een tweede zwakke plek vormt het vervoer van munitie via het reguliere goederenvervoer naar ons land. Bij dit vervoer en de tussentijdse opslag doen zich soms onzorgvuldigheden voor.

6.2.7 Afzet in het Nederlandse criminele circuit

Voor de illegale afzet van vuurwapens zijn contacten nodig die te vertrouwen zijn. Kleine partijen kunnen worden verkocht aan eindgebruikers uit eigen kring. Bij grotere partijen (of meerdere kleine partijen) komen tussenhandelaars in beeld. Via een netwerk van tussenhandelaars kan een groter potentieel aan eindgebruikers worden bereikt. Daarnaast worden wapens op voorraad gehouden en opgeslagen in geheime opslagplaatsen. Casuïstiek en wapen-bestellijsten bevestigen de indruk dat men uit voorraad kan leveren.

Ten slotte kan men eindgebruikers benaderen door wapens te koop aan te bieden op internetsites. De overdracht vindt dan plaats door een medewerker van een koeriersdienst die een postpakketje aflevert. Vertrouwen speelt hierbij geen rol. Deze gang van zaken vergroot de afzetmogelijkheden voor vuurwapens. Wapens zijn nu online beschikbaar voor een groter publiek.

6.2.8 Nederland als doorvoerland bij illegale handel

Op grond van de beschikbare casuïstiek kan gesteld worden dat voor zover Nederlanders betrokken zijn bij *heimelijke doorvoer* van illegale vuurwapens ten behoeve van het criminele circuit, de bestemming van de wapens hoofdzakelijk ligt in Groot-Brittannië en Ierland. Betrokken csv's zijn doorgaans actief in de drugshandel en -smokkel. Over eventuele gecombineerde transporten bestaat weinig informatie; van één csv is bekend dat het wapens en drugs vervoerde met een licht vliegtuigje. De mogelijkheid van wapenopslag in Nederland onder regie van Engelse criminelen verdient nader onderzoek.
Bij de *reguliere doorvoer* van wapens is in EU-verband nog geen sprake van een geharmoniseerd wapenexportbeleid. Ten gevolge hiervan zijn in het ene land wapentransporten naar bepaalde bestemmingen geen probleem, terwijl ze in het andere land niet door de beugel kunnen. Omdat Nederland er niet toe

verplicht is doorvoerzendingen van bevriende landen te controleren, bestaat het gevaar dat de Nederlandse infrastructuur wordt gebruikt voor doorvoer van wapens die uiteindelijk terechtkomen bij rebellengroepen of regimes met een discutabele reputatie vanwege schendingen van mensenrechten.

6.2.9 Wapenhandel en andere criminele activiteiten

Criminele samenwerkingsverbanden uit de periode 2007-2010 combineren illegale wapenhandel en -smokkel met allerlei andere criminele activiteiten. Het merendeel is actief in de drugssmokkel en -handel. Veelal ontbreekt de informatie die nodig is om vast te stellen of er sprake is van smokkel van *cocktailzendingen* (gelijktijdig transport van bijvoorbeeld drugs en illegale wapens). Wel is vastgesteld dat diverse csv's illegale goederen (hoofdzakelijk drugs) ruilen tegen wapens.

In enkele gevallen wordt een terroristische organisatie genoemd als afnemer van illegale wapens.

6.2.10 Betrokkenen bij de illegale handel

Degenen die betrokken zijn bij illegale vuurwapenhandel in Nederland, zijn vrijwel altijd mannen. De meerderheid is in Nederland geboren en heeft de Nederlandse nationaliteit. Onder de smokkelaars zien we verder verhoudingsgewijs veel personen met de Amerikaanse of de Turkse nationaliteit en onder de koeriers relatief veel personen van Marokkaanse afkomst. Eindgebruikers zijn vooral Nederlanders, daarna volgen personen van Surinaamse, Marokkaanse en Turkse afkomst. De criminele carrière van handelaars kenmerkt zich door relatief veel WWM-overtredingen. Koeriers en eindgebruikers hebben naar verhouding veel antecedenten voor vermogens- en geweldsmisdrijven.

Wat betreft de kenmerken, rollen en samenwerkingsrelaties van personen die bij de illegale wapenhandel betrokken zijn, hebben we vijf observaties gedaan. Kernachtig geformuleerd:

- Elk bovenregionaal werkend csv beschikt over een eigen wapenleverancier.
- Nederlandse importeurs van grotere partijen vuurwapens kennen elkaar en zijn wapenliefhebbers.
- Internationale doorzet van wapens naar Nederland via contacten binnen gemeenschappen.
- Opbouw van brede wapenarsenalen onder regie van grote spelers in de georganiseerde criminaliteit.
- Zelf halen en internetbestellingen als alternatieven voor 'kleinere' criminelen.

6.3 Bevindingen voor explosieven

In Nederland worden drie soorten explosieven aangetroffen: 1) commerciële explosieven, 2) conventionele explosieven en 3) geïmproviseerde explosieven en explosieve apparaten.
Commerciële explosieven, zoals springstoffen, worden incidenteel en veelal in kleine hoeveelheden in het Nederlandse criminele circuit aangetroffen. Deze explosieven zijn afkomstig van partijen die in het buitenland gestolen zijn; ze komen vooral uit Oost-Europa. Aannemelijk is dat ze schaarser worden op de illegale markt. Commerciële explosieven worden vooral gebruikt voor het opblazen van kluizen en bij aanslagen waarbij het doel is zo veel mogelijk schade aan te richten op een bepaalde locatie. Beide delicttypen zijn uitzonderlijk in Nederland. De vraag naar deze explosieven is beperkt.
Bij de illegale handel in *conventionele explosieven* gaat het primair om de handel in handgranaten. In het Nederlandse criminele circuit worden vooral scherf-handgranaten aangetroffen die in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw in het voormalige Joegoslavië zijn gemaakt en via allerlei smokkelwegen ons land hebben bereikt.
Handgranaten worden in het Nederlandse criminele circuit met name gebruikt als pressiemiddel bij conflicten tussen grotere criminelen, vooral drugshandelaars, en bij het plegen van gewelddadige overvallen, voornamelijk op banken en benzinestations. De spanningen op de Nederlandse drugsmarkt nemen toe, zodat de vraag naar handgranaten waarschijnlijk groter zal worden.
De grondstoffen voor *geïmproviseerde explosieven* (door particulieren vervaardigde explosieven) *en explosieve apparaten* (zelfgemaakte explosieven met een ontsteker en andere onderdelen) zijn gemakkelijk aan te schaffen in supermarkten, bouwmarkten en tuincentra. Zelfgemaakte explosieven worden in Nederland in toenemende mate in beslag genomen. Er zijn echter geen aanwijzingen dat erin wordt gehandeld.

Over de werkwijzen bij de illegale handel in explosieven is weinig bekend. Aangenomen wordt dat deze handel veelal samengaat met de handel in scherpschietende vuurwapens en zich afspeelt in het zwaardere segment van de georganiseerde misdaad in Nederland. De smokkel van explosieven lift vermoedelijk vaak mee op de handel in vuurwapens.

De aangehouden verdachten waren in de periode 2007-2010 hoofdzakelijk mannen met een gemiddelde leeftijd van 28 jaar. Ruim 40 procent is buiten Nederland geboren.

6.4 Gevolgen

Door illegale handel in scherpschietende vuurwapens en explosieven komen deze wapens beschikbaar voor personen met mogelijk criminele ambities. Burgers krijgen de mogelijkheid wapens te gebruiken bij afpersing, bedreiging, overvallen en ander geweld. Dit heeft vooral gevolgen voor burgers, maar ook voor nationale overheden.
Voor het duiden van de maatschappelijke impact is het van belang vast te stellen dat Nederlanders die betrokken zijn bij illegale wapenhandel, zich primair richten op de Nederlandse markt, in het bijzonder op het criminele milieu hier te lande. De illegale wapenhandel heeft dus vooral gevolgen voor de beschikbaarheid van wapens in een relatief besloten circuit van personen die al crimineel actief zijn. Uitzondering hierop vormt de handel in wapens op internet, dat een breder bereik heeft. Het overgrote deel van de schietincidenten in Nederland wordt gepleegd met een illegaal vuurwapen.

Het gebruik van vuurwapens en explosieven leidt jaarlijks tot tientallen dodelijke slachtoffers. Als mensen gewond raken, brengt dat medische kosten met zich mee. Daarnaast is er de immateriële schade van wapengeweld, waaronder afname van kwaliteit van leven en psychische gevolgen voor betrokkenen. Hoewel het aantal slachtoffers van moord en doodslag door wapengebruik in Nederland de afgelopen tien jaar is afgenomen, is er juist grotere maatschappelijke onrust en publieke verontwaardiging ontstaan over voorkomend wapengeweld in Nederland. Bepaalde jeugdgroepen zouden steeds normlozer en meedogenlozer worden, criminelen schieten op de politie met automatische geweren.
Verder kan geconstateerd worden dat sinds 2006 vooral de overvallen gepleegd met vuurwapens zijn toegenomen en dat het geweldgebruik bij overvallen vanaf 2000 steeds vaker (bij een groter aandeel overvallen) tot gewonden leidt. Er is een toename van goedkope wapens, meer jongeren beschikken over scherpe vuurwapens en er vinden meer schietincidenten in grote steden plaats. Door technische ontwikkelingen worden wapens ‘beter’: ze hebben een grotere reikwijdte, accuratesse en destructieve werking. Het afgelopen decennium is er sprake geweest van criminalisering van de hennepteelt en van verharding van het klimaat binnen de wietwereld. Het toenemende geweld tussen criminelen heeft ook gevolgen voor omstanders en omwonenden.

Schietincidenten leiden in toenemende mate tot onveiligheidsgevoelens in de samenleving en tot angst voor ondermijning van de rechtsorde. Dit vraagt om een reactie van de overheid; men verwacht passende maatregelen.

6.5 Verwachtingen

Diverse ontwikkelingen kunnen vraag en aanbod op de illegale wapenmarkt beïnvloeden.

Er wordt gewerkt aan harmonisering van wet- en regelgeving om tegenwicht te bieden aan de toename van wereldwijde en veelal illegale wapenhandel. Een wapenhandelsverdrag kan bijdragen aan het terugdringen van internationale illegale wapenhandel. Onduidelijkheid bestaat vooralsnog over de precieze inhoud ervan en de termijn waarop een en ander effectief wordt. De noodzaak van harmonisatie van wetgeving wordt onderkend, maar ook economische belangen spelen mee.
Om misbruik door terroristen te voorkomen werkt men ook aan Europese regels voor de verkrijgbaarheid van grondstoffen voor zelfgemaakte explosieven. In Nederland kan het bedrijfsleven sinds kort verdachte transacties kenbaar maken bij een meldpunt.
Aanpassing van de regelgeving rond wapenbeurzen in België maakt het voor niet-Belgen moeilijker wapens te kopen of verkopen. In Spanje kunnen alleen nog gecertificeerde bedrijven wapens onklaar maken. Deze aanpassingen in regelgeving beogen het illegale aanbod te beperken.
De verkoop van vuurwapens en onderdelen via internet vergroot het aanbod en zal zonder ingrijpende maatregelen in de nabije toekomst verder toenemen en een breder publiek bedienen.
Technische innovaties bieden zowel kansen als bedreigingen. Door de toepassing van nieuwe beveiliging van vuurwapens kan de herkomst beter worden vastgesteld. Daar staat tegenover dat nieuwe wapens met 'gladde lopen' de *tracing* van kogelpunten belemmeren.
De enorme wapendepots in Zuidoost-Europa blijven een bron van zorg, ondanks de initiatieven van het SEESAC om lekkage naar het criminele milieu tegen te gaan. Bij de toekomstige vervanging van wapenarsenalen in de NAVO-lidstaten zal een deel van de afgedankte wapens naar verwachting in de illegaliteit belanden. Er zijn aanwijzingen dat ook overtollige geweren van het Chinese leger hun weg zullen vinden naar het illegale circuit.
Met de uitbreiding van het Schengengebied met Roemenië, Bulgarije en Kroatië, ontstaat er een groter gebied waarbinnen wapens en munitie verkrijgbaar en eenvoudig te smokkelen zijn.
Wanneer er geen ingrijpende veranderingen plaatsvinden, valt op grond van de beschreven ontwikkelingen te verwachten dat er de komende jaren binnen het Nederlandse criminele circuit geen schaarste aan wapens en munitie zal ontstaan. Daardoor zal geweld door wapengebruik blijven voortduren en kan het toenemen. De beschikbaarheid van scherpschietende vuurwapens voor een

groter publiek en de toenemende bewapening bij overvallen doen vermoeden dat de maatschappelijke gevolgen van illegale wapenhandel de komende jaren eerder zullen toenemen dan afnemen. De verontwaardiging van de bevolking naar aanleiding van schietincidenten zal verder toenemen. Dat maakt dat het brede publiek de gevolgen van wapenincidenten als steeds ernstiger zal beoordelen.

7
Aanpak

De inzet van politie en justitie in Nederland op het opsporen en bestrijden van de illegale wapenhandel is de afgelopen decennia allesbehalve stabiel geweest. Na een periode van stapsgewijze intensivering in de periode van 1996 tot 2008 volgde de afgelopen vier jaren juist een teruggang van die inzet als gevolg van gewijzigde landelijke prioriteiten. Tegen het licht van deze ontwikkeling kijken we in dit hoofdstuk vooruit. We starten met een korte historische schets van de aanpak van illegale wapenhandel in de periode van medio jaren tachtig tot 2008 (paragraaf 7.1). Daarna beschrijven we, in paragraaf 7.2, de huidige aanpak van illegale wapenhandel. Tot slot verkennen we in paragraaf 7.3 samen met operationeel en beleidsmatig betrokkenen waar ruimte zit voor een toekomstige versterking van die aanpak.

7.1 Korte historische schets

In 1996 moest 'het roer om', volgens de toenmalige Raad van Hoofdcommissarissen. Er werd al jaren, vanaf medio jaren tachtig, betoogd dat de voorkomende vuurwapencriminaliteit een serieus probleem voor Nederland vormde (Ministerie van Justitie, 1985; Kruissink & Kouwenberg, 1991), maar met de nieuwe Wet Wapens en Munitie (die per 1 september 1989 in werking was getreden) was er ten aanzien van de effectiviteit van *opsporingsinspanningen* op dit front nog weinig ten positieve veranderd. Zo maakte het aantal in beslag genomen vuurwapens een enorme vrije val: van gemiddeld vijfduizend per jaar begin jaren tachtig naar duizend per jaar in 1995. En ook bleef het aantal vuurwapenincidenten waarbij gewonden en dodelijke slachtoffers vielen gestaag groeien zonder dat er meer verdachten werden aangehouden.[117] Op de wijze waarop de illegale wapens verhandeld werden, was eveneens beperkt zicht (Kruissink & Kouwenberg, 1991). Bij de reorganisatie van de politie in 1994 was het specialisme van vuurwapendeskundige afgeschaft. Sinsdien was het voor het KLPD steeds moeilijker geworden om op grond van regionale gegevens tot een landelijke inschatting van de aard en omvang van vuurwapengerelateerde problemen te komen. Ook was de informatiepositie zo gebrekkig dat er

[117] Raad van Hoofdcommissarissen, 1999, p. 4, waarbij men onder andere verwijst naar twee adviezen van de Recherche Advies Commissie, uit 1987 en 1990, over de effectiviteit van de bestrijding van vuurwapencriminaliteit.

nauwelijks nog opsporingsonderzoeken plaatshadden met betrekking tot wapenhandel (Spapens & Bruinsma, 2002b, p. 15).

De Raad gaf hierop opdracht tot "revitalisering van de Nederlandse aanpak van vuurwapencriminaliteit". Er werd een landelijke projectorganisatie Aanpak illegale vuurwapens opgezet, met als opdracht "om met voorstellen te komen om binnen twee jaar de aanpak van de opsporing van illegale vuurwapens te verbeteren door: 1. Het verhogen van prioriteit bij de politie; 2. De verbetering van toezicht en controle en 3. Een stijging van het aantal inbeslagnemingen" (Raad van Hoofdcommissarissen, 1999, p. 3). Bijsturing werd als noodzakelijk gezien, ook als onderdeel van de aanpak van geweldscriminaliteit, op dat moment een belangrijke beleidsprioriteit van het ministerie van Justitie (Spapens & Bruinsma, 2002b, p. 14).

De jaren erna werd op verschillende terreinen een inhaalslag ingezet. Allereerst door landelijke prioritering: op 8 januari 1999 werd de aanpak van illegaal wapenbezit door de minister en de staatssecretaris van Justitie in de lijst van twintig topprioriteiten van dat ministerie opgenomen (Raad van Hoofdcommissarissen, 1999, p .8). Daarna volgde een reeks andere acties: het onderwerp vuurwapencriminaliteit kreeg een plaats binnen de Raad van Hoofdcommissarissen in de vorm van een Landelijk Platform Vuurwapens; er werden in 1999 twee landelijke wapeninleveracties georganiseerd;[118] in het jaar 2000 gingen de maximumstraffen voor de handel in illegale wapens en het bezit van illegale wapens fors omhoog;[119] per 1 januari 2001 werd een landelijk Bureau Wapens en Munitie opgericht; er kwamen in meer korpsen vuurwapenexperts en/of relevante expertise werd gebundeld in Regionale Bureaus Wapens en Munitie; er kwam een centraal registratiesysteem waarin alle politieregio's op uniforme wijze gegevens over in beslag genomen vuurwapens en vuurwapenincidenten kunnen invoeren (het Vuurwapen Data Systeem); er werd aandacht besteed aan de training van politiemensen met het oog op de tactische opsporing van vuurwapens binnen de leergang recherchespecialismen; er werd een cd-rom ontwikkeld over de Wet Wapens en Munitie als praktische handleiding voor politiemensen (Spapens & Bruinsma, 2002b, p. 15; 2004, p.

---

118 Bij de eerste inleveractie werden in totaal 13.826 wapens ingeleverd, waaronder 2000 vuurwapens. De tweede actie, die specifiek gericht was op vuurwapens, leverde in totaal 2124 scherpschietende vuurwapens op. Bron: Actieplan illegale vuurwapens (*Kamerstukken II*, 2004/05, 28684, nr. 55).

119 De maximumstraf voor illegaal vuurwapenbezit werd verhoogd van negen maanden naar vier jaar en de maximumstraf voor illegale handel in vuurwapens van vier naar acht jaar. Bron: Actieplan illegale vuurwapens (*Kamerstukken II*, 2004/05, 28684, nr. 55).

17-19); en in 2002 is het preventief fouilleren toegevoegd aan het instrumentarium tegen illegaal wapenbezit (Actieplan illegale vuurwapens: *Kamerstukken II*, 2004/05, 28684, nr. 55). Ook volgden verschillende sociaalwetenschappelijke onderzoeken en strategische analyses gericht op het nader duiden van de aard en omvang van vuurwapencriminaliteit in Nederland (Maalsté et al., 2002; Spapens & Bruinsma, 2002a, 2002b, 2004; Bruinsma & Moors, 2005; KLPD, 2004, 2006; De Vries, 2008a).

Het bleek echter niet gemakkelijk om, aansluitend bij voornoemde verbeterslagen, ook te komen tot meer (succesvolle) opsporingsonderzoeken naar (vuur) wapenhandelaars: veel onderzoeksvoorstellen op het terrein van wapenhandel stierven een vroege dood, omdat men er in de politieregio's de handen niet voor op elkaar kreeg door de 'concurrentie' van andere onderzoeksobjecten en criminaliteitsvormen. Als belangrijke oorzaak hiervoor noemen voor dit onderzoek geïnterviewde wapenexperts dat de omvang van de criminele activiteiten van handelaars vooraf vaak moeilijk valt in te schatten en dat de zaken wellicht wel belangwekkend genoeg zijn om te worden opgelost maar niet als urgent overkomen.

In 2004 volgde evenwel een belangrijk breekpunt, specifiek voor wat betreft de inzet op de opsporing van (vuur)wapenhandel en -smokkel. In het Nationaal dreigingsbeeld 2004 (KLPD, 2004) werd wapensmokkel als 'dreiging' gekwalificeerd en dit had consequenties voor de aanpak ervan. De kwalificatie vloeide voort uit de vaststelling dat er sinds het wegvallen van de grenscontroles meer handvuurwapens naar Nederland werden gesmokkeld, met name vanuit Oost-Europa. Vooral het aandeel automatische pistolen dat daarvandaan kwam, bleek relatief groot. Een verdere toename van de smokkel lag volgens het KLPD niet in de lijn der verwachting, maar ook bij gelijk blijvende omvang oordeelde men dat er sprake was van een dreiging, "vanwege de mogelijk ernstige gevolgen" van de beschikbaarheid van handvuurwapens (p. 75). Deze uitspraak werd op papier gezet in een tijd waarin de aandacht voor terrorisme en liquidaties in het criminele circuit was toegenomen. En meteen hierna wees het College van procureurs-generaal het onderwerp 'vuurwapens en explosieven' in 2004 aan als aandachtsgebied voor de Dienst Nationale Recherche (DNR).[120]

[120] Binnen de DNR werd dit als zodanig toegewezen aan de Unit Noord & Oost Nederland, gevestigd in Zwolle. Het een en ander is nader geregeld in artikel 5 van de Regeling Inrichting BR en NR. Hieruit vloeide de opdracht van het College van procureurs-generaal voort tot het inrichten van een Expertisecentrum Vuurwapens en Explosieven (EVE). Tot de taken van de DNR/EVE werden gerekend: het beschrijven van criminele samenwerkingsverbanden, het verkrijgen van inzicht in nationale en internationale wapenhandel, het initiëren van opsporingsonderzoek, het vervaardigen van preweegdocumenten en het zijn van nationaal en internationaal aanspreekpunt op het aandachtsgebied. Bron: startnotitie DNR/EVE.

De *nationale* aandacht voor wapensmokkel vanuit de DNR was nieuw in 2004,[121] kostte de nodige opstarttijd in 2005, maar resulteerde in de jaren erna in het blootleggen van verschillende handelslijnen van handelaars die zich goed genesteld leken te hebben in het zwaardere criminele milieu van Nederland. De conclusie luidde, eind 2008, dat via legale handelaars in diverse landen grote hoeveelheden illegale vuurwapens in het criminele circuit in Nederland terechtkomen; dat Nederlandse criminele netwerken betrokken zijn bij de uitvoer van illegale vuurwapens en munitie naar Engeland, Ierland en Noord-Ierland; dat er in Nederland sprake is van wapendepots en dat de grootschalige illegale wapenhandel in handen is van een klein aantal personen of groepen die daarmee aanzienlijke winsten behalen.

7.2 De huidige stand (2008 tot 2012)

Het landelijk functionerende, voor wapenhandel geoormerkte rechercheteam van de DNR was uiteindelijk succesvol in het verkrijgen van meer zicht op de illegale vuurwapenhandel. Het moest echter in 2008 ophouden te bestaan: in het nieuwe landelijke beleidsprogramma voor de bestrijding van de georganiseerde misdaad kwamen de prioriteiten anders te liggen. Dat was niet omdat de aard of omvang van de problematiek was gewijzigd of verminderd, maar vanwege een nieuwe weging in het Nationaal dreigingsbeeld. Waar eerder de maatschappelijke impact van misbruik van illegale vuurwapens de boventoon voerde bij het tot dreiging bestempelen van wapensmokkel, werden in het NDB2008 de kleinschaligheid, de beperkte duur en de beperkte criminele opbrengsten van de meeste handelslijnen benadrukt. En, zo concludeerden de auteurs van het NDB: "Dit heeft tot gevolg dat de enkele criminele samenwerkingsverbanden die zich – uitsluitend – met de illegale vuurwapenhandel bezighouden nauwelijks innesteling in de bovenwereld kennen en daarmee geen bedreiging vormen voor de rechtsstaat." De ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties schreven hierop in hun beleidsbrief aan de Kamer: "Deze bevindingen zijn helder en duidelijk en het verdient daarom aanbeveling om dit delicttype af te voeren van de lijst van speerpunten. Belangrijk in dit verband is wel het gegeven dat illegale vuurwapenhandel vaak een nevenactiviteit is van criminele samenwerkingsverbanden die zich voornamelijk richten op andere vormen van georganiseerde criminaliteit.
Dit betekent dat OM en politie serieus aandacht zullen blijven besteden aan vuurwapens en explosieven in samenhang met andere misdrijven. Opsporing en vervolging van deze andere vormen van misdaad heeft dan als «bijvangst» in

[121] Er was voordien geen kernteam dat zich specifiek richtte op de aanpak van de handel in wapens en explosieven; ook was er nog nooit een landelijke strategie op dit terrein bepaald.

voorkomende gevallen de illegale handel in vuurwapens tot gevolg." (Ministerie van Justitie, 2008)

De keuze bleek een behoorlijk negatieve uitwerking te hebben op de aanpak van illegale vuurwapenhandel in Nederland. Zo droogde de informatietoevoer van de regio's naar de Nationale Recherche volledig op, omdat de recherche-informatie-eenheden van de korpsen – volgens het model van de 'intelligencecyclus' – enkel op de vastgestelde speerpunten nadere tactische analyses uitvoeren. Zaken die het volgens wapenexperts toch waard waren nader onderzocht te worden, sneuvelden vaak in het regionale maar ook in het nationale wegingssysteem.[122] In 2010 en 2011 was er bij veel wapenexperts dan ook weinig animo meer om nog onderzoeksvoorstellen te schrijven. Ook werd aan het voeden van het Vuurwapendatasysteem en het investeren in een regionaal wapenteam – zonder landelijke prioritering – regionaal opeens veel minder aandacht gegeven, waardoor men in 2010 en 2011 weer stond waar men in 2001 was: zonder landelijk overzicht.[123] Het is dan ook niet vreemd dat we moeten vaststellen dat de grotere opsporingsonderzoeken naar wapenhandel die in de periode 2008 tot 2012 werden opgestart of lopende waren, vooral geïnitieerd werden naar aanleiding van rechtshulpverzoeken, met informatie vanuit andere landen.

Tegelijkertijd zijn er de afgelopen vijf jaren wel kleinere opsporingssuccessen geweest, waarbij handelaars die met regelmaat de grens over gingen om wapens te halen of die wapens via internet aanschaften werden aangepakt. Deze zaken hebben als gedeeld kenmerk dat er toch ruimte werd gevonden om middelen uit de Wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden (BOB) in te zetten, direct na het binnenkomen van berichten over vermoedelijke illegale handel[124] en gericht op het verkrijgen van nader zicht op het gedrag van verdachten van wapenhandel. De eerste reflex op dit type berichten (inlichtingeninformatie over illegale wapenhandel) is over het algemeen echter een andere, zo geven verschillende wapenexperts aan: meestal wordt direct overgegaan tot huis-

---

[122] Voorstellen voor opsporingsonderzoek worden in Nederland 'gewogen' door zogenoemde weegploegen. Deze weegploegen toetsen de maatschappelijke impact van de problematieken die om opsporing vragen en bepalen op grond hiervan de urgentie en de volgorde van aanpak.

[123] In 2010 werd door 10 van de 26 regiokorpsen het Vuurwapendatasysteem niet gevuld (Landelijk Platform Vuurwapens, 2010a). In 2011 zouden er nog maar 6 korpsen zijn die er een enigszins betrouwbare en complete registratie op na zouden houden (bron: interview met voorzitter en coördinator van het Landelijk Platform Vuurwapens). De slechte invoerdiscipline wordt volgens respondenten mede veroorzaakt door de belofte van een nieuw registratiesysteem, TRIS (zie hierover paragraaf 7.3, Verbetersuggestie 5).

[124] Bijvoorbeeld zoals geobserveerd op internet, of op grond van anonieme meldingen of CIE-informatie.

zoeking, die erop gericht is eventuele vuurwapens die deze verdachten in bezit hebben, uit de roulatie te halen. Het nader duiden van handelslijnen en -relaties verdwijnt bij die benaderingswijze uit beeld. Dat komt ten eerste doordat bij deze zaken het kunnen vervolgen voor illegaal wapenbezit vooropstaat, waardoor technisch onderzoek op het wapen enkel nodig is ter juridische classificatie ervan. De herkomst doet er dan niet toe en wordt dus ook niet nader onderzocht. Ten tweede levert tactisch onderzoek weinig op voor een beeld van handelslijnen en -relaties, aangezien de meeste WWM-overtreders van een dusdanig crimineel kaliber zijn dat zij over hun relaties niets verklaren. Ten derde, tot slot, zullen aangehouden verdachten in het vervolg ook extra alert zijn in hun handelscontacten en zullen ze deze tijdelijk opschorten, om een volgende aanhouding te voorkomen. Met de zogenoemde korteklap-acties raakt de politie dus steeds verder verwijderd van een goede informatiepositie ten aanzien van (vermoedelijke) handelaars in vuurwapens (en explosieven). Deze zwakke informatiepositie lijdt volgens verschillende respondenten ook op een andere wijze afbreuk: politie-informanten zijn steeds minder geneigd informatie aan te leveren over wapenhandelaars. De informanten krijgen immers een hoeveelheid tipgeld die afgemeten wordt aan het succes van zaken (aantal veroordeelde verdachten, te ontnemen gelden etc.) en bij zaken rond wapenhandel is die kans op succes klein, doordat de zaken veelal niet tot opsporingsonderzoeken leiden. De *drive* van informanten om informatie over dit specifieke onderwerp aan te leveren is daardoor gering en neemt volgens verschillende respondenten de afgelopen jaren steeds verder af.

Het Landelijk Platform Vuurwapens maakt zich sterk voor verandering in de opsporing van wapenhandel, maar loopt – net als de regionale wapenexperts – op veel punten vast op een gebrek aan prioriteit voor dit onderwerp. Zo werd de afgelopen jaren via het project Trace ingezet op het bijeenbrengen van informatie over wapens van bepaalde merken en typen. Daarmee wilde men bereiken dat men ondanks de matige registratie alertheid zou behouden in het doorzien van trends per wapentype en dat de kansen om tot goedgefundeerde opsporingsvoorstellen te komen vergroot zouden worden.[125] Dat laatste is niet gelukt. De gegevens die men bij elkaar kon schrapen over wapens en over

[125] Bron: Landelijk Platform Vuurwapens, 2009. Het project Trace ging op 1 november 2008 van start met als doel, verdeeld over de korpsen expertise op te bouwen in het *tracen* van bepaalde typen vuurwapens. Het begrip ‘tracing’ houdt in dat op basis van het serienummer de laatste legale eigenaar wordt achterhaald om van daaruit verder te kunnen rechercheren. Hiertoe hebben verschillende korpsen een eigen wapentype ‘geadopteerd’. Een traceteam van een korps verzamelt alle relevante informatie over één type wapen. Alle in beslag genomen wapens van dat type worden daartoe onderzocht.

betrokken verdachten gaven volgens de geïnterviewde wapenexperts te weinig houvast voor onderzoeksvoorstellen. Wel zorgde deze manier van werken voor meer inzicht in de diversiteit en kenmerken van wapens op de Nederlandse illegale markt.

Ook op andere fronten zijn door het Landelijk Platform Vuurwapens de afgelopen jaren stappen gezet, die een betere opsporing van illegale wapenhandelaars *kunnen* ondersteunen, maar die naar de zin van het platform vooralsnog een te beperkte doorwerking in de praktijk hebben.

Zo werd met de 'pre-pilot opsporing vuurwapens internet' verkend wat de mogelijkheden zijn om de illegale handel in vuurwapens via internet beter aan te pakken. Het resultaat is een indrukwekkend overzicht van allerhande wapenaanbiedingen op internet die niet pluis lijken en op zichzelf opsporenswaard lijken. De indicaties verdienen vervolg, maar bleven voor het overgrote deel 'onopgepakt', omdat de zaken lastig te plaatsen zijn binnen een geografisch gebied en niet binnen de DNR-taakstelling vallen (Landelijk Platform Vuurwapens, 2010b). Het platform richt zich daarom nu op het vergroten van de aandacht voor internethandel in wapens, door ontwikkeling van een recherchewerkwijze 'wapenhandel' (Landelijk Platform Vuurwapens, 2011a).

Ook werd geïnvesteerd in het leer- en opleidingsbeleid met betrekking tot vuurwapencriminaliteit en de ontwikkeling van een gecertificeerde opleiding voor vuurwapenexperts aan de Politieacademie. Dit komt ten goede aan de kwaliteit van het forensisch onderzoeken en juridisch beschrijven van vuurwapens, zo is de aanname. Dit moet ertoe leiden dat zaken bij terechtzitting niet 'klappen', doordat wapens op een verkeerde manier zijn onderzocht of geclassificeerd. Ten behoeve van de *opsporing* van wapenhandel werpt de verbeterde opleiding echter weinig vruchten af, doordat er in korpsen voor de herkomst van wapens en voor de onderlinge relaties tussen criminelen bij de verhandeling van wapens nauwelijks aandacht is.

7.3 Suggesties voor een betere aanpak

In onderzoeksrapporten en strategische notities, en ook in de gesprekken die in het kader van dit onderzoek werden gevoerd met strategisch en operationeel betrokkenen, zijn verschillende punten genoemd die aandacht behoeven en zijn suggesties gedaan voor het verbeteren van de aanpak van illegale handel in scherpschietende vuurwapens, explosieven en ook munitie, in Nederland en

door Nederlanders elders. In deze paragraaf zetten we deze suggesties op een rij, ter ondersteuning van het debat over keuzen in de aanpak.

Verbetersuggestie 1: formuleer minimale vereisten voor de inzet op opsporing gericht op handelaars die al in beeld zijn

De belangrijkste les uit de afgelopen vijf jaren is volgens meerdere respondenten dat de aanpak van de illegale handel in scherpe vuurwapens, explosieven en munitie, met de huidige opsporingsfocus van de politie, niet 'vanzelf' meelift op de aandacht voor andersoortige wapengerelateerde misdaad (overvallen, drugscriminaliteit et cetera). Zicht krijgen op handel vraagt om meer dan het uit de roulatie halen en registreren van illegale wapens. Het vraagt ook om het specificeren van minimale vereisten voor de inzet op de opsporing van handelaars, regionaal en landelijk, die op grond van inlichtingeninformatie al in beeld zijn. Momenteel blijven er veel concrete aanknopingspunten voor onderzoek liggen en het zicht op netwerkrelaties van wapenhandelaars verslechtert (zie de vorige paragraaf voor een uitgebreidere bespreking). Dit zijn de belangrijkste trends die doorbroken dienen te worden.

Verbetersuggestie 2: reduceer de verkrijgbaarheid van ombouwwapens

Ook het bemoeilijken van de verkrijgbaarheid van ombouwwapens in Nederland verdient specifieke aandacht. Door de beschikbaarheid van deze goedkopere wapens is in Nederland het gebruik van geweld door 'middencriminelen' toegenomen. Het is van belang dat de Nederlandse politie de informatie over in beslag genomen wapens naar de landen van herkomst doorspeelt. Zo kunnen de illegale ombouw en de smokkel van die wapens bij de bron bestreden worden. Verder ligt er uiteraard een taak in het ontmoedigen van de illegale aanschaf van deze (goedkope, maar vaak ook technisch minder betrouwbare) wapens in Nederland en in het opsporen en vervolgen van Nederlandse (tussen) handelaars.

Verbetersuggestie 3: reduceer de verkrijgbaarheid van vuurwapens via internet

Uit diverse verkenningen is gebleken dat er via advertentiesites op internet verschillende typen vuurwapens, ook scherpschietende vuurwapens, worden aangeboden op de particuliere markt. Deze wijze van illegale handel vindt onverdekt plaats en is daardoor toegankelijk voor eenieder met interesse voor vuurwapens, al dan niet in het bezit van een vergunning (Landelijk Platform Vuurwapens, 2010b; Mulder, 2010). Deze illegale handelswijze moet worden aangepakt, met als doelstelling het opwerpen van zo veel mogelijk drempels

voor personen zonder wapenvergunning om tot aanschaf van wapens over te gaan. Recente interventies blijken effectief en verdienen structurele inzet. Het gaat om het controleren van sites, het uitvoeren van huiszoekingen bij 'verdachte' aanbieders en het plaatsen van waarschuwingen op sites waarin wordt vermeld dat de politie meekijkt. Het is van belang dat er landelijke aansturing plaatsvindt op de inzet op dit punt, zodat de aandacht ervoor beter wordt geborgd dan nu het geval is (Landelijke Platform Vuurwapens, 2010b).

Verbetersuggestie 4: vergroot gerichte controles op poststukken

Een concrete aanbeveling uit de *Pilot internetrechercheren op vuurwapens* (Landelijk Platform Vuurwapens, 2010b) is om een aantal 100%-controles uit te voeren op postpakketten die verzonden worden door bedrijven die zich richten op het aanbieden van scherpschietende vuurwapens op de Nederlandse markt. Het voornaamste doel van dergelijke controles zou zijn, druk uit te oefenen op de bedrijven om geen wapens te verzenden aan Nederlanders die niet over een wapenvergunning beschikken. Idealiter zou hierbij zowel op verzendingen via de 'standaard'-postbezorging als op verzendingen via koeriersdiensten gecontroleerd moeten worden.

Verbetersuggestie 5: herstel de landelijke registratie ter identificatie van (nieuwe) bronnen en bronlanden

Een vijfde suggestie is de registratie van (kenmerken van) in beslag genomen vuurwapens, explosieven en munitie zo snel mogelijk weer op orde te brengen. Zonder deze registratie is het onmogelijk goed opsporingsonderzoek op deze goederen te verrichten en (nieuwe) bronnen en bronlanden te identificeren. Reeksen van bepaalde typen wapens of wapens met bijvoorbeeld opeenvolgende serienummers moeten gesignaleerd kunnen worden, zodat duidelijk wordt op welke bronlanden men zich moet richten en Nederland wellicht gezamenlijk met andere landen of met de wapenfabrieken smokkellijnen kan aanpakken. Als aandachtspunt bij het opbouwen van het nieuwe registratiesysteem TRIS[126] wordt overigens genoemd dat de gegevens over verdachten, wapens en incidenten *gekoppeld* geanalyseerd moeten kunnen worden, wil

126 TRIS staat voor Technische Recherche Informatie Systeem en is het ondersteunend informatiesysteem voor de forensische opsporing. Onlangs is besloten in 2012 ook de vuurwapeninformatie in TRIS onder te brengen. Dit betekent dat de functionaliteiten van VDS overgaan naar TRIS. TRIS is gebruiksvriendelijker en heeft als voordeel dat het gekoppeld is aan de basisregistratie van de korpsen en daardoor direct gevuld gaat worden (Nieuwsbrief LPV, september 2011).

men meer zicht kunnen krijgen op aanknopingspunten voor opsporing. In het oude VDS werden de gegevens over betrokkenen, incidenten en aangetroffen wapens namelijk in losse tabbladen verwerkt, die enkel handmatig op kruisverbanden konden worden doorzocht. Hierdoor werd VDS vooral een 'administratief systeem' en geen systeem voor het vinden van startinformatie voor opsporing.

Verbetersuggestie 6: realiseer een landelijke registratie van incidenten met vuurwapens en explosieven

Naast het bovengenoemde verbeterpunt verdient nog een andere 'registratiekwestie' aandacht: die van wapenincidenten. Door een gebrek aan landelijke coördinatie ontbreekt het zicht op wapenincidenten. De registratie ervan is min of meer een farce geworden. Het is een veeg teken dat journalisten inmiddels begonnen zijn met het aanleggen van eigen overzichten van schietincidenten. De impliciete betekenis ervan is helder: maatschappelijk gezien is er behoefte aan deze informatie, omdat mensen potentiële dreigingen goed willen kunnen inschatten. Tegelijkertijd stellen we vast dat die informatie niet voorhanden is bij de instantie waar iedere burger deze verwacht: bij de politie. In de interviewronde bleek dat op particulier initiatief en binnen verschillende overheidsinstanties allerlei overzichten worden gemaakt om in de ontstane leemte te voorzien. Geen enkel overzicht heeft echter een zodanige status dat men ermee naar buiten kan treden. Hierin moet verandering komen.

Verbetersuggestie 7: betrek vergunning- en erkenninghouders bij de opsporing

Legale wapenbezitters, eigenaars van schietverenigingen en legale verkopers van vuurwapens in Nederland zijn gebaat bij het melden van verdacht gedrag onder wapenliefhebbers en collega-verkopers. Dit perspectief wordt volgens verschillende respondenten te weinig benut als 'vliegwiel voor opsporing', ook omdat er bij de huidige stand van zaken weinig ruimte is om actie te ondernemen bij eventueel binnenkomende informatie.[127] Het gevolg is dat de wapenbranche en de sport- en jachtschutterij bij aangetroffen misstanden als geheel gecriminaliseerd worden, wat geen recht doet aan de werkelijke situatie. In de toekomst zou meer nadruk gelegd kunnen worden op het *gezamenlijk*

---

127 In het onderzoek van De Vries (2010, p. 29) wordt een geïnterviewde wapenhandelaar aangehaald die graag partner wil zijn van de politie, maar er vandaag de dag het nut niet meer van inziet: "In het verleden gaf hij het aan de politie door wanneer zich bij hem een koper voor een vuurwapen of munitie meldde waarvan hij vermoedde dat deze niet deugde. Met deze informatie werd echter nooit iets gedaan met als argument de privacywetgeving."

zuiver houden van de branche en de schietsport. Bijdragen hiertoe vormen het consequent controleren van anoniem naar voren gebrachte 'verdachte' vergunning- en erkenninghouders en het aangaan van een geformaliseerd samenwerkingsverband op dit punt met de Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie (KNSA) en erkenninghouders. Het meldpunt dat de KNSA wil opzetten voor het melden van gevaarlijke schutters kan hierbij eveneens een rol spelen.[128] Het is bedoeld voor het bestuur en de leden van schietverenigingen, maar ook voor burgers. Het meldpunt, zo geeft de KNSA aan op haar website, "formaliseert de huidige situatie waarin collega-schutters, buren, vrienden en familieleden soms meldingen doen wanneer zij twijfelen of het wapenbezit aan een lid van een schietvereniging wel kan worden toevertrouwd."

De invoer van een nieuw registratiesysteem voor het bijhouden van verkochte munitie is in dit verband eveneens van belang.[129] Voor de interne organisatie van de politie betekent het voorgaande dat de controle van verlof- en aktehouders moet worden verbreed: deze moet zich niet enkel richten op het voldoen aan wet- en regelgeving voor wat betreft opslag van vergunde wapens (en munitie), maar ook op het reageren op (anoniem) gemelde verdachte observaties. Er zouden bijvoorbeeld gerichte controles uitgevoerd kunnen worden met extra vragen om het profiel van de vergunning- of erkenninghouder te kunnen duiden, en deze controles zouden eventueel kunnen leiden tot vervolg-onderzoek. Daarvoor moet dan wel voldoende capaciteit worden vrijgemaakt en moet getraind worden op de juiste controlehouding en wapen- en munitie-deskundigheid bij controlerende ambtenaren (zie ook De Vries, 2010, p. 51-52).

Verbetersuggestie 8: vraag meer Europese aandacht voor controle op lekkage naar het illegale circuit in bronlanden

De diplomatieke weg kan zeer effectief zijn in het doen opdrogen van illegale handelslijnen. Omdat de meeste wapens die in Nederland in het illegale circuit worden aangetroffen afkomstig zijn uit EU-landen, ligt het voor de hand ook de partners hierop aan te spreken. Dit gebeurt, maar kan op een aantal punten

---

128 http://www.knsa.nl/archief_detail.asp?NieuwsID=310

129 De Nederlandse Vereniging voor de Wapenhandel is momenteel bezig met het ontwikkelen van een applicatie voor de eigen branche waarmee de administratie van wapenhandelaars geautomatiseerd kan worden en de politie dagelijks informatie kan ontvangen van wapenhandelaars over de in- en verkoop van vuurwapens en munitie. Mogelijk wordt dit registratiesysteem opgenomen in de nieuwe Circulaire wapens en munitie. Meervoudige aankopen kunnen dan makkelijker worden herleid tot de verantwoordelijke verlof- of aktehouder, waarmee het zicht op munitievoorraden bij particulieren groter wordt en er meer gericht kan worden gecontroleerd door de afdelingen Bijzondere Wetten.

wellicht specifieker, door aan te sturen op controles van en onderzoek naar bepaalde wapenfabrieken en verdachten, en ook door verbetering van de traceerbaarheid van bepaalde wapens. Zo kan in EU-verband worden getracht de verhandeling van grote partijen alarmwapens en de verkoop van restpartijen (gedeactiveerde) vuurwapens beter te controleren (zie ook Spapens & Bruinsma, 2004, p. 108-109).

Verbetersuggestie 9: evalueer de Europese politiesamenwerking bij de aanpak van illegale wapenhandel

"Bestrijding van de illegale handel in (vuur)wapens, munitie en explosieven kan alleen succesvol zijn in een hechte Europese politionele samenwerking en een snelle uitwisseling van de juiste informatie via de *EFE-single points of contact130*", zo schrijft het Landelijk Platform Vuurwapens in een recente publicatie (2011b, p. 17). Deze samenwerking kent allerhande structuren en is de afgelopen jaren steeds intensiever geworden. Sommige verantwoordelijkheden blijken daarbij nog niet belegd of zijn lastig te plaatsen, zoals bijvoorbeeld naar voren kwam bij de organisatie van een afgestemde aanpak van de grensoverschrijdende handel in ombouwwapens en bij het gezamenlijk optreden bij diefstal van (niet in het SIS opgenomen) commerciële explosieven. Europol wordt genoemd als potentiële partij om in dit soort gevallen als trekker en verbinder op te treden. Over de wijze waarop dit dient te gebeuren lijkt vooralsnog echter geen duidelijkheid te bestaan. Omdat de Nederlandse wapenwet strenger is dan die van de meeste andere Europese lidstaten, is het niet vreemd dat juist Nederlandse vertegenwoordigers deze situatie problematiseren. Het ligt in de lijn van het Nederlands beleid, zo geven verschillende respondenten aan, om te pleiten voor een Europese evaluatie van de effectiviteit van politiële samenwerking bij de aanpak van internationaal opererende wapenhandelaars. Een dergelijke evaluatie kan dienen als input voor een discussie over verbeterpunten.

Verbetersuggestie 10: bemoeilijk toegang tot munitie verder

In Nederland verdient het bestrijden van de illegale handel in munitie meer aandacht, zo bepleit De Vries (2010, p. 8-9) in een recente studie naar illegale munitiehandel, "(...) temeer omdat uit eerder onderzoek (Bourne & Berkol, 2006; Anders, 2006; Tita e.a., 2006) is gebleken dat zelfs in gebieden waar veel vuurwapengeweld plaatsvindt, vuurwapens eenvoudiger te verkrijgen zijn dan munitie. Deze bevinding suggereert dat het intensiveren van de inspanningen

---

[130] EFE staat voor European Firearms Experts.

om te voorkomen dat criminelen toegang krijgen tot munitie meer succesvol is in het bestrijden van vuurwapengeweld dan het verder beperken van de toegang tot vuurwapens". Een tekort aan kogels leidt tot een afname van het gebruik van illegale vuurwapens, aldus Bourne en Berkol (2006) en Anders (2006).

Verbetersuggestie 11: onderzoek de mogelijkheid van 'daderregie'

Een van de respondenten geeft aan dat er in Engeland een juridische basis is om vuurwapencriminelen nog te volgen nadat zij uit detentie zijn gekomen. Op deze manier kan men gericht informatie inwinnen over potentiële recidive. In Nederland is die mogelijkheid er niet, althans niet zonder dat er inlichtingeninformatie is die als startpunt kan fungeren voor nader onderzoek. Wat betreft vuurwapenhandelaars ontstaat hierdoor in de huidige situatie een neerwaartse informatiespiraal: zoals eerder vermeld, zijn informanten zijn steeds minder geneigd informatie over wapenhandelaars door te spelen, waardoor het startpunt ontbreekt voor het eventueel aansturen op het volgen van personen, en er geen zicht is op de bewegingen in de handel in vuurwapens. Het is belangrijk deze neerwaartse spiraal te doorbreken, met name ten aanzien van degenen die (vermoedelijk) een belangrijke rol spelen bij de smokkel van vuurwapens en explosieven naar Nederland en/of de doorvoer van deze wapens naar andere landen.

Verbetersuggestie 12: regel dat technische wapenkennis altijd samenkomt met kennis over verdachten

Verschillende respondenten wijzen op het huidige manco dat de technische kennis over wapens en explosieven niet altijd – en zeker niet op een structurele wijze – gecombineerd wordt met inlichtingeninformatie die beschikbaar is over betrokken verdachten. De wapenkenners werken veelal op de afdeling forensische opsporing en zijn vooral belast met het technische onderzoek van de wapens en de logistieke kant van de omgang met de wapens. Rechercheurs, CIE-analisten en strategisch onderzoekers zien de 'sociale', tactische kant van zaken. Deze twee kanten van de medaille moeten steeds goed samenkomen. Dit is allereerst nodig om een goed beeld te krijgen van de gevaarzetting, vooral bij in beslag genomen explosieven. Maar ook kunnen alleen dan slimme keuzen worden gemaakt bij de inzet op potentieel belangrijke handelaars en in tactische keuzen, bijvoorbeeld op grond van kennis van 'bijzondere wapens' of 'opvallende partijen' bij bepaalde criminele groepen.

Tot slot: afvloeiing van dienstwapens

Voor 2012 is de invoer gepland van een nieuw dienstwapen voor de Nederlandse politie. De Walther P5-wapens die nu in gebruik zijn bij 'blauw' en de Glock 17-wapens die gebruikt worden door de arrestatieteams, worden vervangen door een nieuwer type pistool. Op dit moment loopt de (vernieuwde) aanbestedingsprocedure nog voor de aanschaf van wapens.[131] Van belang is dat de afvloeiing van de afgeschreven wapens zorgvuldig wordt voorbereid. Het gaat immers om de aanschaf van minimaal 42.000 pistolen en om de afvloeiing van een vergelijkbaar aantal oude wapens. De oude wapens worden vernietigd. Het is duidelijk dat een dergelijke grootscheepse vervanging risico's met zich meebrengt, bijvoorbeeld van diefstal uit (tijdelijke) opslag of administratieve fraude waardoor wapens vernietigd lijken maar feitelijk het criminele circuit in worden gebracht. Criminele verbanden zien vaak hun kans schoon bij dit soort grote bewegingen. Zo zijn er grote partijen afgeschreven politiewapens uit Duitsland, Zweden en Denemarken via allerlei omwegen in het criminele circuit terechtgekomen, nadat de wapens eerst in onklaar gemaakte toestand, als 'decoratiewapens', of omgebouwd tot alarmwapens, door de overheden waren doorverkocht in het legale circuit (Spapens & Bruinsma, 2004, p. 31, 65, 67, 100, 106, 118, 123).

---

131 De Walthers zouden eind 2011 vervangen worden door pistolen van de producent Sig Sauer, maar de overeenkomst van aanschaf van deze wapens werd in november 2011 ontbonden, omdat de pistolen niet voldeden aan de gestelde kwaliteitseisen. De aanschaf heeft hierdoor vertraging opgelopen, er wordt een nieuwe aanbieder geselecteerd. Bron: Brief van de minister van Justitie en Veiligheid aan de Tweede Kamer d.d. 8 november 2011.

Literatuurlijst

Althuisius, J. (2011, 11 september). Kogels, kinderporno of knokploeg te koop. *De Pers*.

Anders, H. (2006). *Ammunition: the fuel of conflict* (Oxfam Briefing Note).

Bevan, J. & S. Pézard (2006). Basic characteristics of ammunition: From handguns to MANPADS. In S. Pézard & H. Anders (eds.), *Targetting ammunition. A primer* (pp. 17-45). Genève: Small Arms Survey.

Boerman, F., M. Grapendaal & A. Mooij (2008). *Nationaal dreigingsbeeld 2008. Georganiseerde criminaliteit*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst IPOL.

Boerman, F., S. Mesu, F. Nieuwenhuis & M. Grapendaal (2010). *Georganiseerde criminaliteit in politieregio's. Een analyse van 25 regionale cba's*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst IPOL.

Bourne, M. & I. Berkol (2006). Deadly diversions: Illicit transfers of ammunition for small arms and light weapons. In S. Pézard & H. Anders (eds.), *Targetting ammunition. A primer* (pp. 99-131). Genève: Small Arms Survey.

Bundeskriminalamt (2008). *Waffenkriminalität. Bundeslagebild 2007* (Pressefreie Kurzfassung). Wiesbaden: Bundeskriminalamt.

Bruinsma, M.Y. & J.A. Moors (2005). *Illegale vuurwapens, gebruik, bezit en handel in Nederland 2001-2003*. Tilburg: IVA.

Choenni, C. (2004). Kaapverdianen in Nederland. *Bevolkingstrends*, (3e kwartaal).

Council of the European Union (2008). *European action plan on enhancing the security of explosives* (8109/08 ENFOPOL 69). Brussels: Council of the European Union.

Daele, I. van (2010). De kalasjnikovbendes. 'De criminelen moeten vechten voor hun territorium'. *KNACK*, 40(32), 10-14.

Directoraat Generaal Justitie (2009). *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inzake de aanscherping van de chemische, biologische, radiologische en nucleaire beveiliging in de Europese Unie – een CBRN-actieplan voor de EU* (Voor de EER relevante tekst). Brussel.

Duquet, N. & M. Van Alstein (2011). *Vuurwapens. Handel, bezit en gebruik* (Reeks Vlaams Vredesinstituut). Leuven: Acco.

Emmett, I. & R. Boers (2008). *Het groene goud. Verslag van een onderzoek naar de cannabissector voor het Nationaal dreigingsbeeld criminaliteit met een georganiseerd karakter*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst IPOL.

Europese Commissie (2010). *Het in de handel brengen van replica's* (Verslag van de commissie aan het Europees parlement en de raad. COM(2010)404 definitief). Brussel.

Europol (2011). *EU Organised Crime Threat Assessment. OCTA 2011* (O2 – Analysis & Knowledge. File no. 2530-274). The Hague: Europol.

Gobinet, P. (2011). *Significant surpluses: Weapons and ammunition stockpiles in South-east Europe* (Special report). Small Arms Survey.

Hales, G., C. Lewis & D. Silverstone (2006). *Gun crime: the market in and use of illegal firearms* (Home Office Research Study 298). London: Home Office.

Klerks, P. & N. Kop (2007). *Maatschappelijke trends en criminaliteitsrelevante factoren. Een overzicht ten behoeve van het Nationaal dreigingsbeeld criminaliteit met een georganiseerd karakter 2008 – 2012*. Apeldoorn: Politieacademie.

KLPD (2004). *Nationaal dreigingsbeeld zware of georganiseerde criminaliteit. Een eerste proeve*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

KLPD (2006). *Vuurwapens en explosieven. Deelrapport Criminaliteitsbeeld 2005*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

KLPD (2008b). *Project Oranje. Een strategisch onderzoek naar Britse georganiseerde criminaliteit in Nederland 2005-2006*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche (*vertrouwelijk*).

Koninklijke Marechaussee (2011). *Criminaliteitsbeeldanalyse 2009-2010. Georganiseerde criminaliteit*. Utrecht: District Landelijke en buitenlandse eenheden, Brigade Centrale Recherche & Informatie.

Kruissink, M. & R. Kouwenberg (1991). *Vuurwapencriminaliteit in het vizier. Een onderzoek bij politie en justitie*. Gouda Quint.

Landelijk Platform Vuurwapens (2009). *Jaarplan LPV 2009*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten.

Landelijk Platform Vuurwapens (2010a). *Jaarplan LPV 2010*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten.

Landelijk Platform Vuurwapens (2010b). *Pilot internetrechercheren op vuurwapens; pre-pilot: interdisciplinaire actieweek. Eerste resultaten, voorlopige conclusies en eerste aanbevelingen.* Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten.

Landelijk Platform Vuurwapens (2011a). *Notitie Positionering LPV in het nieuwe politiebestel.* Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten.

Landelijk Platform Vuurwapens (2011b). *EFE Threat Assessment Plus – Research on key-point legal loopholes. Onderzoek naar leemtes in wapenwet en-regelgeving binnen Europa.* Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten.

Maalsté, N., P. Nijmeijer & M. Scholtes (2002). *De vuurwapengedetineerde aan het woord. Daderonderzoek naar achtergronden en motieven van vuurwapenbezit, vuurwapengebruik en vuurwapenhandel*. Den Haag: ES&E.

Ministerie van Justitie (1985). *Samenleving en criminaliteit. Een beleidsplan voor de komende jaren.* Den Haag: Ministerie van Justitie.

Ministerie van Justitie (2005). *Circulaire wapens en munitie 2005*. Den Haag: Dienst Justis.

Ministerie van Justitie (2008). *Georganiseerde criminaliteit. Brief van 21 november 2008 aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal*. Den Haag: Ministerie van Justitie.

Mulder, T.J. (2010). *Illegale vuurwapenhandel in de regio Rotterdam-Rijnmond*. Rotterdam: Regionale Informatie Organisatie.

NCTb (2009). *CBRN-terrorisme. Informatie voor professionals*. Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

OVV (2011). Onderzoeksraad voor Veiligheid. *Wapenbezit door sportschutters. Onderzoek naar het stelsel ter beheersing van het legaal wapenbezit naar aanleiding van het schietincident in Alphen aan den Rijn op 9 april 2011*. Den Haag: Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Politie Amsterdam-Amstelland (2012). *Illegale handel in vuurwapens. Een onderzoek naar de aard en het logistieke proces van illegale vuurwapenhandel in regio Amsterdam-Amstelland*. Regionale Informatie Organisatie (*intern rapport*).

Raad van Hoofdcommissarissen (1999). *Eindrapport Landelijk project Aanpak illegale vuurwapens*. Politiekorps Brabant-Noord.

Rovers, B., M. Bruinsma, M. Jacobs, M. Jans, H. Moors, M. Siesling & C. Fijnaut (2010). *Overvallen in Nederland. Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Sagramoso, D. (2001). *The proliferation of illegal small arms and light weapons in and around the European Union*. London: Centre for Defence Studies.

Skaperdas, S., E. Soares, A. Willman & S. Miller (2009). *The costs of violence.* Washington D.C.: The World Bank.

Slijper, F. (2011). *Vrij verkeer; Nederlandse wapendoorvoer onder de Algemene Douanewet.* Amsterdam/Groningen: Campagne tegen Wapenhandel.

Small Arms Survey (2006). *Unfinished business*. Geneva: Graduate Institute of International and Development Studies.

Small Arms Survey (2007). *Guns and the city*. Geneva: Graduate Institute of International and Development Studies.

Small Arms Survey (2011a). *Estimating civilian owned firearms* (Research Notes, Number 9).

Small Arms Survey (2011b). *States of security*. Geneva: Graduate Institute of International and Development Studies.

Spapens, A.C.M. (2008). De logistiek en aanpak van illegale vuurwapenhandel binnen de EU-landen. *Justitiële Verkenningen*, 34(4), 64-75.

Spapens, A.C. & M.Y. Bruinsma (2002a). *Smokkel van handvuurwapens vanuit voormalige Oostbloklanden naar Nederland*. Tilburg: IVA.

Spapens, A.C. & M.Y. Bruinsma (2002b). *Vuurwapens gezocht: vuurwapengebruik, -bezit en -handel in Nederland 1998-2000*. Tilburg: IVA.

Spapens, A.C. & M.Y. Bruinsma (2004). *Illegale vuurwapens in Nederland: smokkel en handel*. Zeist: Kerckebosch.

Starink, L. & T. Beemsterboer (2010, 30 oktober). Blaffers voor een schijntje. *NRC Handelsblad*.

Tita, G.E., A.A. Braga, G. Ridgeway & G.L. Pierce (2006). The criminal purchase of firearm ammunition. *Injury Prevention*, 12(5), 308-311.

Vries, M. de (2008a). *De illegale handel in vuurwapens en explosieven. Deelrapport Criminaliteitsbeeldanalyse 2007*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

Vries, M.S. de (2008b). De Nederlandse aanpak van illegale vuurwapenhandel. *Justitiële Verkenningen*, 34(4), 76-88.

Vries, M.S. de (2008c). *De handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Vanuit een criminaliteitskundig perspectief.* Apeldoorn: Politieacademie.

Vries, M.S. de (2010). *Van* the instrument of delivery *naar* the actual agent of harm. *Munitie in het Nederlandse criminele milieu* (P&W – verkenningen). Apeldoorn: Politieacademie.

Zee, S. van der & H. Ham (2006). *Vijf jaar Vuurwapendatasysteem; Een terugblik*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten.

Bijlage 1

Casuïstiek 1 januari 2007 - 1 januari 2012

Deze bijlage bevat een beknopte samenvatting van de casuïstiek die wij bij dit onderzoek nader hebben bekeken om tot uitspraken te komen over werkwijzen en betrokkenen. Het overzicht bestaat uit twee delen.

Het eerste deel biedt een beknopte samenvatting van alle zaken waarbij op grond van inbeslagnames en/of opsporingsonderzoek nadere informatie is verkregen over opslagwijzen en (werkwijzen van) personen die bij illegale wapenhandel betrokken waren. De zaken worden in volgorde van chronologie gepresenteerd.

In het tweede deel wordt de casuïstiek besproken die gevonden is in de database CSV-manager. Regiokorpsen en landelijke politiediensten beschrijven in deze database welke criminele samenwerkingsverbanden zij in beeld hebben. De beschikbare informatie over concrete subjecten en over hun criminele handelen wordt hierin op gestandaardiseerde wijze samengevat. De CSV-manager maakt een landelijk overzicht mogelijk van criminele verbanden voor zover deze bij de politie in beeld zijn en gerapporteerd worden, en biedt gelegenheid om thematische analyses uit te voeren. Voor dit onderzoeksrapport hebben wij de input in de CSV-manager gebruikt om in kaart te brengen met betrekking tot welke criminele groepen er (ook) informatie is over mogelijke betrokkenheid bij wapenhandel en -smokkel. We hebben daarbij gekeken naar de input voor de jaren 2007 tot en met 2010. Dit leverde 102 relevante csv's op die hierna geanonimiseerd en chronologisch worden gepresenteerd. Enkele zaken uit dit overzicht komen ook aan bod in deel 1.

Deel 1 Casuïstiek waarbij op grond van onderzoek en/of inbeslagnames informatie is gegenereerd over werkwijzen

2007 **Casus 1.** In de periode 2006 tot mei 2008 is een groepering erin geslaagd om minimaal 350 vuurwapens in Spanje te kopen en deze door te sluizen naar het illegale circuit. Enkele van de wapens uit deze wapenlijn werden in Nederland aangetroffen, bij personen gelieerd aan het zware criminele milieu van Amsterdam. Startpunt voor het opsporingsonderzoek in Nederland vormde de aanhouding door de Franse douane van een Nederlandse verdachte met 39 onklaar gemaakte vuurwapens in zijn kofferbak, waarvan 38 van het merk Glock. De vuurwapens waren bij een Spaanse legale wapenhandelaar afgenomen die deze wapens volgens Spaanse wetgeving onklaar had gemaakt door een snede in de loop te frezen. Met het inbrengen van een nieuwe loop werden de wapens echter weer schietklaar gemaakt. In Oostenrijk werden hiertoe wissellopen gekocht. Een rechtshulpverzoek van Frankrijk leidde in Nederland tot een woningdoorzoeking bij een tweede verdachte. En ook in Spanje werd een (Spaanse) verdachte gearresteerd. De Spaanse verdachte verklaarde over 39 vuurwapens die hij aan de twee Nederlanders zou hebben geleverd. De aangehouden 'transporteur' verklaarde vervolgens dat hij in totaal zes vergelijkbare transporten had gedaan, eveneens over de weg. De andere verdachte (een Amsterdamse wapenliefhebber en –kenner) bekende viermaal vuurwapens te hebben gekocht in Spanje, maar gaf aan dat ze in Spanje zijn gebleven. De twee Nederlandse verdachten in deze zaak kregen respectievelijk zes en vijf jaar gevangenisstraf voor vuurwapenhandel.

Casus 2. In 2007 werd in een woning in Amsterdam een grote partij verschillende vuurwapens en explosieven aangetroffen. Er werden twintig handgranaten, twaalf pistolen en revolvers, een geweer, drie uzi's en twee kalasjnikovs gevonden. Ook lagen in het appartement een antitankraket, geluiddempers en dozen munitie. De verdachte, een man van 29 jaar met een Amerikaans paspoort, was een persoon die al een tijd door de NR in de gaten werd gehouden op verzoek van Engelse opsporingsdiensten. Hij zou deel uitmaken van een zeer gewelddadige criminele organisatie die zich bezighoudt met de grootschalige smokkel van verdovende middelen, voornamelijk cocaïne vanuit Jamaica, en met behulp van leden in Nederland, Engeland en Jamaica. In Engeland worden leden van de organisatie ook verdacht van liquidaties. Uit het onderzoek bleek dat de verdachte tot taak had de in de woning opgeslagen wapens te bewaken en dat de woning specifiek voor de opslag van wapens was gehuurd. Ook werden enkele wapenhandelgerelateerde relaties bekend. Zo

bleek de verdachte over de telefoonnummers te beschikken van een andere Amsterdammer die is aangehouden in verband met grootschalige vuurwapenhandel en van een zware crimineel met onder andere acht overtredingen van de vuurwapenwet op zijn naam. Over de herkomst van de wapens werd bekend dat een van de gevonden vuurwapens was aangekocht in Frankrijk, door de voornoemde Amsterdamse handelaar.

Casus 3. Bij een Belgisch onderzoek naar aanleiding van Nederlandse informatie over Glockpistolen die in het zuiden van het land in beslag genomen waren, kon op grond van de serienummers van die wapens worden achterhaald dat deze wapens door de Glockfabriek aan een Belgische wapenhandelaar geleverd waren. Deze handelaar bleek (na beëindiging van zijn wapenhandel) in totaal 779 vuurwapens, waaronder automatische vuurwapens en riotguns, in het illegale circuit te hebben verkocht. De verdachte geeft daarbij aan, ruim de helft daarvan verkocht te hebben aan een Nederlander. Hij geeft aan zelf de serienummers verwijderd te hebben als 'service' aan zijn klanten. Hij durft geen namen te noemen want vreest voor zijn leven. Later is in ieder geval nog één in Nederland in beslag genomen Glock aan de verdachte gekoppeld.

Casus 4. In 2008 heeft de politie honderden paintballwapens en onderdelen voor deze wapens in beslag genomen bij een bedrijf waar paintballmarkers en onderdelen en toebehoren voor de paintballsport verkocht worden. De arrestatie van de eigenaar vindt er plaats naar aanleiding van een dreigincident waarbij een 30-jarige man een wapen voorzien van een rode laserpunt op mensen op straat richtte. Dit wapen was bij het voornoemde bedrijf gekocht. Tevens was er kort voor dit incident een M-melding bij de politie binnengekomen waarin werd gesteld dat dit bedrijf paintballwapens verkocht (onder andere via internet) zonder een daartoe vereiste vergunning. Dit bleek inderdaad het geval. Er was aan het bedrijf nog geen erkenning verleend. Voor de toch gevoerde handel in de periode 2006 tot en met september 2009, maar ook voor het onrechtmatig bezitten van een gaswapen, kreeg de eigenaar een werkstraf van veertig uren en een gevangenisstraf van een maand.

Casus 5. In 2007 blijkt een Nederlandse militair met hulp van anderen enkele wapens (een automatisch wapen en een pistool) en scherfvesten die hem op naam door Defensie waren uitgereikt, te hebben verduisterd. De goederen werden aangetroffen bij een huiszoeking bij een andere persoon (in Spijkenisse). De rechtbank veroordeelt de militair tot een gevangenisstraf van zes maanden.

Casus 6. Op grond van CIE-informatie start in 2006 een opsporingsonderzoek op een van wapenhandel verdachte persoon. De man zou handelen in semtex

en (automatische) vuurwapens. Telefoongesprekken worden afgeluisterd en er wordt geobserveerd. Daarmee komt ook een tweede verdachte in beeld, samen met nog twee betrokkenen. Besloten wordt de betrokkenen aan te houden en via hen verder te komen. Dit lukt. Bij een van hen wordt een wapen gevonden, dat hij van de andere betrokkene zou hebben gekregen, en deze betrokkene geeft weer aan het wapen te hebben gekocht van de verdachte. De verdachte wordt daarop ook opgepakt en bekent. Bij een huiszoeking bij hem worden enkele wapens gevonden. Na zijn vrijlating loopt het onderzoek op hem evenwel door en wordt gezocht naar nieuwe methoden om zijn wapenhandel beter te kunnen doorgronden. Bij het tappen van gesprekken wordt opgemerkt dat de rol van de eerdergenoemde 'tweede verdachte' in de vermeende wapenhandel groter is dan aanvankelijk gedacht. Men ziet hem als de inkoper van wapens in België en, samen met de verdachte, als de verkoper daarvan in Nederland. Onduidelijk blijft echter waar deze wapens worden bewaard en of ook daadwerkelijk sprake is van explosieven. Om daar zicht op te krijgen besluit de zaaksofficier gebruik te maken van de bijzondere opsporingsbevoegdheid van pseudokoop. Er volgen drie pseudokopen, waarbij de verdachten inderdaad aantonen op bestelling wapens in België te kunnen halen: eerst twee revolvers, vervolgens twee pistolen, een zelfverdedigingsvuurwapen en een machinepistool met bijbehorende munitie. Tijdens de tweede pseudokoop vertelt een van de verdachten dat hij en de andere verdachte veel kunnen regelen, maar dat hij geen granaten, springstof of mijnen wil leveren. Wel laat hij foto's zien van andere wapens, die ze (nog) niet binnen hebben, maar wel kunnen leveren, waaronder twee semiautomatische en drie volledig automatische wapens. Deze informatie doet de zaaksofficier besluiten tot het realiseren van nog één pseudokoop, en wel van de op foto getoonde wapens. De politiële pseudokoopster koopt dan twee semiautomatische vuurwapens, één machinepistool, drie pistolen, één revolver en twee geluiddempers van de verdachte. Daarna worden beide verdachten aangehouden. Een van hen werd in 2009 veroordeeld tot vier jaren gevangenisstraf.

2008 **Casus 7.** Een rechtshulpverzoek uit Ierland vestigde in 2008 de aandacht van de Nederlandse politie op een verdachte in Amsterdam. Deze zou betrokken zijn bij internationale wapenhandel en werd als persoon gelinkt aan een in Ierland in onderzoek zijnde criminele organisatie die zich bezighield met wapen- en drugshandel en smokkel van sigaretten. De DNR startte een onderzoek en dit leidde, bij huiszoeking in Nederland, tot de inbeslagname van 202 vuurwapens van diverse merken en kalibers, waaronder 5 machinepistolen. Het ging onder meer om pistolen en revolvers van de merken Glock, Walther, (Baby) FN en CZ (83). Ook werden drie handgranaten, 7000 stuks munitie, laserpointers voor vuurwapens, mobiele telefoons, computers en een hoeveelheid contant geld in

beslag genomen. De vuurwapens lagen in een woning in Amsterdam en in een winkel, een galvaniseerbedrijf waarvan de verdachte de eigenaar was. De meeste wapens lagen zeer goed opgeborgen in verborgen kluizen. Er lagen echter ook tientallen wapens in plastic boodschappentassen in de achterbak van een auto. Ook werden fotobladen gevonden en een lijst met wapenprijzen zoals die ook eerder bij andere wapenhandelaars in Nederland waren gevonden. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de verdachte de wapens onder andere importeerde vanuit Duitsland en ze zonder vergunning exporteerde naar Ierland en Groot-Brittannië. Ongeveer 100 aangetroffen wapens konden op grond van serienummers getraceerd worden. Bij de doorzoekingen werden ook in de Verenigde Staten geproduceerde vuurwapens aangetroffen. Op vijf van deze wapens werden serienummers aangetroffen. Bij natrekken van deze nummers in Amerika bleek een wapen aangekocht te zijn door een Amerikaan. Deze persoon stond in Amerika geregistreerd, omdat hij in een heel korte periode meerdere vuurwapens had aangeschaft. Verder waren er iets meer dan 100 Glocks waarbij serienummers verwijderd waren maar die op grond van nader onderzoek herleid konden worden tot een Duitse wapenhandelaar, die overigens ook bij een tweede Nederlands onderzoek naar wapenhandel in beeld was gekomen. Deze legale wapenhandelaar (die er dus ook illegale zaken op na hield) had de wapens uit zijn wapenregister geschreven als omgebouwd naar 'LEP-wapen' (Luft Energie Patrone-wapen), zonder dat hier werkelijk sprake van was. De registratiewijze gaf hem echter wel de ruimte om de wapens vervolgens op papier 'vrij te verkopen in Duitsland', maar in de praktijk verdwenen de wapens in het criminele milieu, onder andere in Nederland. Overigens is deze maas (het uitschrijven vanwege ombouw naar LEP) in de Duitse wet inmiddels gedicht, met ingang van 1 april 2008. De Nederlandse wapenhandelaar kreeg in hoger beroep een straf opgelegd van bijna zes jaar. Wat meewoog, was de omvang van de inbeslagname maar ook het feit dat de verdachte al eerder is veroordeeld voor een soortgelijk feit. De zaak kwam in hoger beroep, omdat de advocaat van de verdachte had beargumenteerd dat de stelselmatige inwinning van informatie over de verdachte en de handelingen van de pseudokoper onrechtmatig waren geweest.

Casus 8. In een woning in IJmuiden worden in 2008 handvuistvuurwapens en shotguns van de merken Browning en Colt gevonden, langeafstandswapens van het merk Heckler & Koch, AK47's, uzi's, tientallen granaten, waaronder Russische en Joegoslavische scherfhandgranaten, antitankgeweer- en brisantgeweer-granaten. Verder vond de politie tientallen slagpijpen en boorpatronen en duizenden stuks munitie. De wapenvondst werd gedaan in het kader van een grootschalig onderzoek naar drugshandel. Subjecten zijn zware criminelen die ook geweldpleging niet schuwen.

Casus 9. Bij een DNR-onderzoek naar handel in farmaceutische grondstoffen geven telefoontaps in juni 2008 aanleiding tot de aanhouding van een verdachte. Deze blijkt vervolgens te beschikken over twee automatische geweren, een automatisch pistool, zeven pistolen, geluiddempers, houders en munitie. Aangetroffen wordt tevens een prijslijst op A4-formaat van diverse vuurwapens.

Casus 10. In 2008 wordt een onderzoek opgestart op een van wapenhandel verdachte autohandelaar en zijn zoon. Aanleiding vormen meerdere CIE-berichten in 2007 en 2008 waarin wordt gesteld dat beide verdachten "al jaren in de vuurwapenhandel zitten" en dat ze "zware wapens zouden verkopen". De vuurwapens zou men kopen in het buitenland en "doorverkopen aan buitenlanders". Ook wordt aangegeven dat de vuurwapens vaak bewaard worden in het garagebedrijf of in een schuurtje achter deze garage. Hierop start een onderzoek waarbij ook BOB-middelen worden ingezet. Uit de getapte gesprekken blijkt dat vader en zoon met elkaar contact hebben over het verplaatsen van wapens. Bij de daarop volgende huiszoekingen (in het bedrijfspand en een woning) worden verschillende wapens, wapenonderdelen en munitie gevonden en in beslag genomen: 5 scherpschietende vuurwapens, waaronder een enkelloops (semi)automatisch geweer (type AK47) en 1 gedemonteerd (Walther) gas/alarmpistool, een busje pepperspray, 2 patroonhouders voor de AK47, een loop van een vuurwapen van het merk Glock, 4 patroonhouders (kalibers 9mm en 7.62x39mm), een stroom-stootwapen, een imitatieballetjespistool en ruim 450 stuks munitie voor categorie III-wapens (eveneens van verschillende kalibers). Ook is men samen met de Duitse politie in staat de zoon te volgen bij een (illegale) aankoop van 15 Glocks in Duitsland. Bij invoer van die wapens in Nederland (in een boodschappentas onder de passagierszitting van zijn auto) wordt hij aangehouden. Het vervolgonderzoek toont dat de zoon al langere tijd wapens haalt in Duitsland, steeds bij dezelfde persoon, een legale wapenhandelaar die er ook een illegale handel opna hield. Een dag voor de aanschaf had de zoon 20.000 euro aan de Duitse handelaar gegeven voor de koop van de Glocks. Deze man had een dag daarvoor 24 Glocks binnengekregen, nam deze van de winkel mee naar huis, verpakte de Glocks in afzonderlijke plastic zakjes, maakte telefonisch een afspraak met 'de zoon' en droeg ze vanuit zijn woning in een plastic tas aan hem over. Uit onderzoek blijkt dat de Duitse wapenhandelaar de wapens inkocht van een andere (legale en illegale) wapenhandelaar in Duitsland, die ook bij een ander Nederlands opsporingsonderzoek al in beeld was gekomen (zie casus 7). In Nederland wordt zowel zoon als vader veroordeeld voor het wapenbezit (en overigens eveneens voor het in bezit hebben van 11 kilo henneptoppen). De

zoon wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van vijf jaar en zes maanden, voor wapenhandel en -bezit.

2009 **Casus 11.** Op 19 juni 2009 werden er bij een schietvereniging in Amsterdam 182 wapens gestolen: 97 pistolen, 73 revolvers en 12 geweren. In het onderzoek dat daarop volgt, lokt een undercoveragent een van de verdachten in de val met een vals sms-bericht. Hij geeft aan dat de wapens snel weggehaald moeten worden uit de *stash*, omdat de andere verdachte is opgepakt. De verdachte raakt in paniek, spreekt af met de rechercheur en vertelt hem tijdens een ontmoeting dat hij met de andere verdachte de inbraak heeft gepleegd, dat er een vrouw in het complot zat die de sleutel van de schietclub had en dat de wapens naar een Turk in Haarlem zijn gegaan. De telefoongegevens die hierop van de verdachten worden opgevraagd, bevestigen deze informatie, waarna tot arrestatie van de verdachten wordt overgegaan. Bij de genoemde Haarlemse verdachte wordt echter maar één wapen van de lijst teruggevonden (begraven in zijn tuin met nog een ander wapen). Ruim anderhalf jaar later zijn er nog maar 2 andere wapens van de gestolen partij teruggevonden in Nederland, beide bij criminelen elders in het land. De overige wapens staan internationaal gesignaleerd via NSIS. Een klein terzijde: de wapens die niet waren meegenomen, zijn na faillissement van het bedrijf op een veiling verhandeld. Op de opslaglocatie van de curator zijn nog twee braakpogingen geweest. Met een vrijspraak van alle betrokkenen in 2011 heeft deze zaak een bijzondere afloop. Justitie eiste vier jaar cel tegen beide verdachten, maar de rechtbank oordeelt dat hij de verdachten niet kan straffen voor diefstal, omdat justitie in de tenlastelegging niet de mogelijkheid heeft opgenomen dat de eigenaar van de noodlijdende schietvereniging via zijn partner met hen samenwerkte. De rechtbank stelt vast dat uit het dossier 'genoegzaam blijkt' dat de twee verdachten de wapens hebben 'weggenomen', maar kan niet formeel spreken van braak: ze werden daarbij geholpen door de vrouw van de eigenaar, die over de sleutel van het bedrijf beschikte en de code van het alarm kende.

Casus 12. In een café in Den Bosch werd in 2009 gehandeld in stroomstootwapens. Een van de verdachten was tevens in het bezit van een pistool plus munitie, een revolver en zeven busjes CS-gas. Deze verdachte zou in 2009 uit winstbejag twintig tasers in de vorm van een gsm hebben verkocht, maar kocht tijdens de strafzaak zeventien van de eerder verkochte tasers weer terug van zijn afnemers om deze vervolgens in te leveren bij de politie. De tweede verdachte verhandelde in 2009 veertig stroomstootwapens en had tevens een gaspistool plus munitie en tien boksbeugels voorhanden. De rechtbank legde beiden een werkstraf van 240 uur op en gevangenisstraffen van respectievelijk 6 en 9 maanden voorwaardelijk. Ten aanzien van een derde persoon is bewezen

verklaard dat deze drie tasers van de hand had gedaan zonder dat daarvoor betaald werd.

Casus 13. In 2009 worden naar aanleiding van een mislukte moordaanslag in Amsterdam drie verdachten gearresteerd, bij wie ook enkele huiszoekingen plaatsvinden. Dit levert een interessante wapenvondst op: verspreid over twee locaties worden een automatische Heckler & Koch (MP5), drie Glocks en handgranaten gevonden, maar ook mobieltjes, portofoons, gsm-jammers, apparatuur om zenders te ontdekken, een sleutel om verkeerspalen mee te laten zakken, bivakmutsen, kogelwerende vesten, handschoenen, gestolen VW Golfjes en gestolen kentekenplaten. De inbeslagname lijkt erop te wijzen dat het om een goedgeorganiseerde en professioneel opererende criminele groep gaat. De wapens worden aangetroffen op locaties die als *safehouses* kunnen worden gekenschetst: de verdachten wonen zelf elders en lijken van daaruit operaties aan te sturen. Vuurwapens zaten in bergmeubels, scanners stonden bij elkaar, om het huis heen stonden gestolen auto's. De wapenvondst wordt daarom door de politie geïnterpreteerd als werkvoorraad. De wapens werden veilig verpakt gevonden, klaar voor gebruik. Op het verkrijgen van de wapens heeft de politie geen zicht gekregen. De drie verdachten zullen eind 2011 voor de aanslag worden berecht. Vermoed wordt dat zij tot een grotere groepering behoren en dat deze groep meer strafbare feiten heeft gepleegd.

Casus 14. Deze casus betreft de invoer van nepwapens in Nederland. In 2009 krijgt de recherche een M-melding over een foto van een jongen met twee vuurwapens op internet. De jongen wordt getraceerd en verhoord, waarbij hij aangeeft dat het nepwapens betrof en dat deze in het bezit waren van iemand anders. Een huiszoeking op het adres van de jongen volgt, waarbij drie neppistolen, twee nepmitrailleurs, een kruisboog en oefenmunitie in beslag worden genomen. De eigenaar, een jongen van 14 jaar, verklaart de wapens in het buitenland te hebben gekocht.

2010 **Casus 15.** In 2010 ontvangt de Nederlandse politie een aandachtsvestiging van de Finse politie over mogelijk grootschalige wapenhandel vanuit Finland, wellicht ook naar Nederland. Het gaat om handvuurwapens die onklaar zijn gemaakt, maar waarbij dit op zo'n manier is gedaan dat deze relatief eenvoudig in schietklare staat kunnen worden teruggebracht. Het gaat om grote aantallen (duizenden) wapens, vooral om Glockpistolen, maar ook om Walthers (P38/P1), Beretta 92, Heckler & Koch, Norinco, Tanfoglio, IzhMech MP44 et cetera.

Casus 16. In december 2010 en januari 2011 moest de districtsrecherche van Kerkrade driemaal terug naar dezelfde woning, om uiteindelijk ongeveer

vierhonderd illegale wapens te vinden. Daarmee is dit de grootste wapenvondst die de laatste jaren in Nederland is gedaan. De zaak startte na een tip van de CIE. Daarbij werd de verdachte met name genoemd en werd vermeld dat hij een aantal vuurwapens zou bezitten en deze zou bewaren in zijn woning. Het zou gaan om pistolen en geweren en er zou sprake zijn van handel. Bovendien kwam uit aanvullend onderzoek van de politie naar voren dat de verdachte volgens gegevens van de Kamer van Koophandel een schietvereniging zou hebben, terwijl uit controle bleek dat er geen vergunning of verlof tot het voorhanden hebben van wapens was afgegeven aan verdachte. Ook was ambtshalve bekend dat verdachte contact onderhield met een persoon die aangehouden was voor overtreding van de Wet Wapens en Munitie. Bij de huiszoekingen die volgden, werden zowel oudere als moderne vuurwapens gevonden, waaronder ook automatische geweren en een raketwerper en wapens die zodanig waren geconstrueerd dat deze verborgen of minder zichtbaar konden worden gedragen, evenals allerlei soorten munitie en granaten. Ook had verdachte munitie in bezit die het predicaat 'normaal' niet kan dragen. Zogenoemde *hollow point*-kogels en *deerslugs* zijn kogels die meer nog dan een normale volmantelpatroon schade aan iemand kunnen aanrichten. In de woning zaten veel verborgen ruimten, zodat men na de eerste keer nog twee keer terug moest keren. Verder werden in de woning ook vals geld en verschillende soorten drugs aangetroffen (onder andere 2 kilo cocaïne, 52 gram MDMA en 13 kilo hennep), evenals een pers voor het verwerken van cocaïne. Er werden een 39-jarige man en een 38-jarige vrouw aangehouden. De officier van justitie eiste in deze zaak zeven jaar gevangenisstraf, waarvan vijf jaar voor de wapens. De rechtbank legde op 9 december 2011 in eerste aanleg in totaal zes jaar en zes maanden op.

Casus 17. In 2010 ontdekte de Federale Gerechtelijke Politie van Brussel in een kelder en een loods in Vlezenbeek een enorm wapenarsenaal. Honderden wapens, van handvuurwapens tot zwaar oorlogstuig, werden in beslag genomen. De eigenaar, een fervent wapenverzamelaar, werd aangehouden. De Nederlandse politie deed al een tijdje onderzoek naar een man die ervan verdacht werd wapens te leveren aan het criminele milieu. Toen die naar België afzakte, namen de rechercheurs contact op met hun Brusselse collega's. Die namen de observatie over en zagen dat de Nederlander vier semiautomatische pistolen kocht bij een man in Sint-Pieters-Leeuw. Met een huiszoeking in de hand viel de Federale Gerechtelijke Politie binnen bij de verkoper, een 38-jarige ex-militair. Een groot deel van de aangetroffen wapens was onklaar, maar de eigenaar beschikte over al het nodige materiaal om de wapens weer in werking te stellen. De Belgische man werd aangehouden op verdenking van het illegaal te koop stellen van wapens.

Casus 18. In 2010 wordt een onderzoek naar handel in explosieven 'stukgemaakt', doordat lopende het onderzoek naar voren komt dat de verdachten in gijzeling worden gehouden. Een bevrijding van de gijzelaars is evenwel niet meer nodig, doordat de verdachten al zijn gevlucht. Hierop wordt besloten doorzoekingen uit te voeren op de actuele verblijfplaatsen van de verdachten, met het oog op zowel de explosievenzaak als de ontvoeringszaak. Bij de huiszoekingen worden bijzondere zaken aangetroffen: 4 kilo explosieven (PEP500), 19 elektrische slagpijpjes en een taser. Hoe deze materialen Nederland zijn binnengekomen, is niet duidelijk geworden. De hoofdverdachte zelf verklaart dat hij deze voorwerpen heeft opgehaald in Aalsmeer en deze moest afleveren bij aanhangers van de IRA. Die aflevering kon echter niet doorgaan, waarna de verdachte besloot het materiaal twee weken in zijn woning midden in een woonwijk te bewaren. De slagpijpjes stonden bij het aantreffen door de politie op scherp, hetgeen inhoudt dat zij zeer gemakkelijk, bijvoorbeeld al door de straling van een mobiele telefoon, tot ontploffing hadden kunnen komen. De verdachte, een uit Kroatië afkomstige man die in Nederland verblijft zonder vaste woon- of verblijfplaats, is veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar.

Casus 19. Door de politie van Haaglanden werd een 33-jarige conciërge aangehouden die verdacht werd van wapenhandel. Een deel van de handel werd aangetroffen op de school in Rotterdam waar de verdachte werkte. De verdachte liep tegen de lamp, toen agenten in juni in een woning van een 25-jarige man in Den Haag een vuurwapen vonden. Nadat deze man had verteld dat hij het wapen had gekocht via een Belgische website, waar nepwapens en echte vuurwapens werden aangeboden, zette dat de politie op het spoor van de schoolconciërge. Hij bleek achter de website te zitten. De man bleek zich als Belg voor te doen en stelde ook in België te wonen. Bij zijn arrestatie werden in zijn auto 3 revolvers gevonden. In de woning van de wapenhandelaar stuitten de agenten vervolgens op 2 nepvuurwapens, een onklaar gemaakte handgranaat en een groot aantal verboden messen. Kort daarna werd ook een woning in de Haagse Schilderswijk doorzocht. Hier werden een vuurwapen en zo'n 150 stuks munitie gevonden. De 42-jarige bewoner werd anderhalve week later aangehouden. Daarna kwam de politie op het spoor van een 22-jarige persoon uit Zoetermeer. In zijn auto werden eveneens wapens en patronen aangetroffen.

Casus 20. In 2010 wordt na een anonieme tip een 45-jarige man aangehouden. Hij is net terug van een autorit naar Berlijn, waarbij hij voor in totaal 3800 euro 24 enkelschots repeterende grendelgeweren (Mauser, Moising Nagant), 5 automatische machinegeweren (PPsH41) en een partijtje nabootsingen van steelgranaten (type WR24) heeft aangeschaft. Het zijn wapens die onklaar zijn gemaakt in Duitsland maar in Nederland illegaal zijn. De man geeft aan de

wapens gekocht te hebben om ze in zijn webwinkel te koop aan te bieden, naast allerhande andere 'oorlogswaar': sokken, mutsen, pioniersschepjes, helmen, rugzakken etc. Hij verwachtte een opbrengst van rond de 10.000 euro en was zich – naar eigen zeggen althans – niet bewust van het overtreden van de wapenwet. Er wordt een boete opgelegd van 1450 euro.

Casus 21. In 2010 wordt in Engeland een onderzoek uitgevoerd naar de wapensmokkel van een Amerikaanse man, een ex-marinier. Deze man wordt ervan verdacht ruim tachtig wapens bij wapenwinkels in Amerika te hebben gekocht om ze vervolgens illegaal in zijn eigen handbagage naar Engeland te vervoeren (waar hij regelmatig met het vliegtuig naartoe gaat, omdat zijn vrouw een Engelse is). Het gaat om pistolen, onder andere Glocks en Rugers, die hij steeds per vijftien tot twintig stuks en als losse onderdelen vervoert. Als smoes bij aanhouding bij de douane geeft hij aan dat het gaat om inerte en niet-werkende wapens. Daar komt hij meerdere malen mee weg. Via drie schiet-incidenten in Engeland waarbij 'zijn' wapens worden gebruikt (een moord, een poging tot moord en een overval) ontstaat echter toch een verdenking tegen de man en wordt hij gearresteerd en vervolgens veroordeeld. Omdat de man eerder ook verschillende malen Nederland heeft bezocht, via Engeland, wordt nage-gaan of deze bezoeken eveneens in het kader van wapenhandel waren. Dit laatste kan niet worden vastgesteld. Wel wordt (middels een signaleringslijst) in de gaten gehouden of door hem verkochte wapens mogelijk (ook) in Nederland opduiken.

Casus 22. In februari 2010 heeft bij een verlofhouder (met een verzamelverlof) in Haaglanden een inbraak plaatsgevonden. Hierbij werd een grote hoeveelheid vuurwapens weggenomen, waaronder geweren, pistolen en revolvers.

Casus 23. Op Schiphol werd door de Koninklijke Marechaussee een man aangehouden met een automatisch wapen in zijn bagage met bijbehorende patronen. Hij wilde dit alles meenemen naar Sint-Maarten. Wapen en munitie waren in een blok paraffine gegoten, daaromheen zaten een plastic zak en een deken. De verdachte zat al in een vliegtuig dat klaarstond om te vertrekken.

Casus 24. In Duitsland werd in 2010 bij een reguliere controle van een legale wapenhandelaar geconstateerd dat er voor de aflevering van 128 vuurwapens enkele niet-bestaande Nederlandse afnemers waren opgegeven. De handelaar woont dicht bij de Nederlandse grens. Daarom wordt vermoed dat een deel van deze wapens ook onze kant uit is gekomen. Inmiddels zijn in ieder geval al acht vuurwapens uit zijn winkel in het Nederlandse milieu van middencriminelen

aangetroffen (met name criminelen in de illegale hennepbranche). De zaak is nog in onderzoek in Duitsland.

Casus 25. In april 2010 werd een onderzoek naar een verdachte gestart naar aanleiding van een CIE-bericht over wapenhandel. De verdachte zou handelen in uzi's, kalasjnikovs en Glocks en zou zijn wapens in België halen. Deze verdachte was eerder (in 2008 en 2009) al in beeld als een van wapens bezeten man die mogelijk ook bezig was met wapenhandel. Het eerdere onderzoek leidde tot de inbeslagname van schietbalpennen; betrokkenheid bij handel kon toen niet worden aangetoond. Bij het vervolgonderzoek in 2010 lukte dat wel. Duidelijk werd dat een andere persoon telefonisch contact met hem opnam (een persoon die overigens zelf in beeld is voor de handel in pepperspraybusjes die hij in Duitsland koopt en in Nederland en België verkoopt voor 10 euro per stuk, onder andere via voornoemde verdachte). Deze persoon bestelde twee pistolen van het merk Beretta bij de verdachte. Deze gaf aan dat hij wel iets had liggen maar niet de goede maat. Vervolgens had de verdachte sms-contact met iemand in België waaruit bleek dat de verdachte ruilt en koopt. Er wordt daarbij gesproken in codetaal, waarbij het net lijkt of men handelt in meubels en automaterialen. De verdachte vroeg voor de Beretta's 1200 tot 1300 euro per stuk. Er werd afgesproken elkaar te ontmoeten in een plaatsje in België. Die ontmoeting vond ook daadwerkelijk plaats, daarna werd de Nederlandse verdachte aangehouden in België. Hij had toen vier vuurwapens van het merk Walther en meer dan duizend stuks munitie in zijn auto. Ook werd vastgesteld dat de verdachte eerder een Walther PPK te koop aanbood aan een andere persoon, voor 1000 euro. Met de prijs ging men akkoord, maar de koop werd niet gesloten omdat de koper te weinig cash bij zich had. De peppersprayman en de wapenman in dit csv kennen elkaar goed en de wapenman helpt de ander ook waar nodig bij de handel in hennep.

2011 **Casus 26.** Na het (toevallig) aantreffen van een Sig Sauer, in de kofferbak van een auto in Den Bosch, bleek uit nader onderzoek dat het wapen uit twee delen bestond met verschillende nummers. Het ondergedeelte en bovengedeelte verschilden van elkaar wat nummer betreft. Uit onderzoek uitgevoerd door IPOL bleek vervolgens dat het hele wapen verkocht was aan een Zwitser, dat het nummer van het ondergedeelte daarvan afweek en dat het bovengedeelte legaal door een handelaar in Nederland was gekocht. Het wapen was tevens geschikt gemaakt voor de schietsport. Op grond van deze casus wordt vermoed dat er dubbele nummers zijn afgegeven bij de fabriek of dat iemand delen of wapens krijgt zonder nummer en zelf een nummer erin kan zetten.

Casus 27. Naar aanleiding van een CIE-melding over de mogelijke aanwezigheid van automatische vuurwapens en explosieven in twee woningen werden door het arrestatieteam (AT) invallen gedaan. Er werden inderdaad op beide locaties explosieven aangetroffen: twee zelfgemaakte explosieven (van onder andere een oude geweergranaat gemaakt), 350 gram TNT, zes brisantgranaten, een oefenraket brisant antitank, picrinezuur, HMTD en ook non-elektrische slagpijpjes. Ook werd er munitie gevonden, een geweer, een seinpistool met seinpatronen, drie onderdelen van een kalasjnikov, een balletjespistool en allerlei instructieboeken om zelf explosieven en wapens te maken. Het huis was één grote rommel maar met allerhande bruikbaar materiaal in dozen. Van de verdachten is bekend dat zij een crimineel profiel hebben. Van wapenbezit ten behoeve van wapenhandel lijkt geen sprake; hier is in ieder geval geen bewijs voor verkregen.

Casus 28. Bij een verdachte wordt zo goed als elk jaar een AT-instap verricht op grond van CIE-informatie over wapenhandel, maar steeds wordt er niets gevonden. In 2011 wordt besloten ook bij een relatie van de man huiszoeking te doen, ook omdat CIE-informatie die kant op wijst. Bij deze persoon worden op zolder en tussen allerlei rommel twee stuks 8mm-knalpistolen gevonden, allebei op zeer professionele wijze omgebouwd naar 6.35mm scherp. Geen grote vondst maar wel een opmerkelijke, gezien de aard van de wapens. De lopen waren van voren ingeboord en er was van binnenuit een nieuwe loop in gezet. Ook was er bij een van de wapens een langere loop in gezet zodat er een geluiddemper op kon worden gedraaid. De wapens waren beide verpakt in zwarte koffertjes, een manier van verpakken die erop wijst dat de wapens klaarlagen voor de handel: veel beginnende criminelen willen zo'n koffertje. Verder was het duidelijk dat de verdachte zelf deze wapens niet nodig had, hij was al in het bezit van een wapen van goede kwaliteit (een Ruger uit de P-serie). De persoon in wiens huis de wapens zijn gevonden, is een minder zware crimineel dan eerstgenoemde wapenhandelverdachte; vermoed wordt dat hij hem helpt bij de handel.

Casus 29. In Friesland werden begin 2011 twee verdachten aangehouden op verdenking van diefstal van een aanhangwagen. Op de stalplaats van de wagen volgde nader onderzoek waarbij tevens een milieuovertreding werd geconstateerd. Zo troffen agenten twintig dode tropische vogeltjes aan en was de verzorging van paarden onvoldoende. Daarnaast werd later in een schuur 100 kilo illegaal vuurwerk aangetroffen, waaronder lawinepijlen, vlinders, strijkers en nitraatcrackers. Ook werden op verschillende plekken in totaal drie vuurwapens, zes kogelgeweren, zes pistolen en drie luchtdrukpistolen aangetroffen. Het vuurwerk en de wapens zijn in beslag genomen.

Casus 30. Eind oktober 2011 werden door de Koninklijke Marechaussee, tijdens een mobiele controle op de A76 bij Heerlen, ruim 100 semiautomatische wapens onderschept. De wapens werden aangetroffen in een bestelbusje. De 20-jarige Hongaarse chauffeur werd aangehouden. Tijdens de controle troffen de marechaussees de chauffeur slapend in zijn voertuig op een parkeerplaats. Nadat de man op verzoek de laadbak had geopend, troffen de marechaussees kratten en dozen met vuurwapens aan. In totaal bleek het om 102 semiautomatische wapens en wapenonderdelen, zoals kijkers en richtmiddelen, te gaan. De man gaf aan dat het militaire wapens waren, bedoeld voor de verkoop aan verzamelaars in Groot-Brittannië. Hij beschikte niet over de juiste documenten om de wapens binnen Nederland te vervoeren. Ook waren de wapens niet volgens de Nederlandse wet onklaar gemaakt. Bovendien bleek uit de bijbehorende documenten dat hij 110 wapens zou vervoeren, maar werden er in het busje slechts 102 aangetroffen. De man zit nog in verzekering. De marechaussee doet verder onderzoek in de zaak.

Casus 31. In een uitzending van misdaadjournalist Peter R. de Vries wordt eind oktober gerapporteerd over "de ontmaskering van wapenhandelaar Koen B". Tijdens een maandenlange, omvangrijke verborgencamera-actie met behulp van infiltranten werd vastgelegd dat een illegale wapenhandelaar uit Gouda een grote hoeveelheid verboden wapens op bestelling illegaal in België ging halen. Het betrof onder andere mitrailleurs, volautomatische pistolen, riotguns met afgezaagde loop en geluiddempers. Daarnaast werd een grote hoeveelheid munitie inclusief een partij dumdumkogels geleverd. In de woning van de verdachte, waar ook wapens opgeslagen lagen, werden diverse wapendeals gesloten. In hetzelfde huis werden riotguns gemodificeerd en kogels omgebouwd tot illegale dumdummunitie. Tijdens de verborgen camera-operatie geeft de handelaar er overduidelijk blijk van dat hij weet dat de dodelijke wapens die hij aan de infiltranten verkoopt voor criminele doeleinden worden gebruikt. De verdachte was lid van een schietvereniging. Hij werd gearresteerd toen hij op het punt stond aan de infiltrant een grote .50-mitrailleur inclusief munitie en zeven revolvers en een riotgun af te leveren. De politie heeft na de arrestatie huiszoekingen verricht, waarbij in België een groot wapenarsenaal werd blootgelegd.

Casus 32. De politie van Maastricht vond in november 2011 een partij vuurwapens, munitie en een handgranaat in een huis. De vondst volgde op een tip dat er in de woning wapens zouden liggen. De bewoner werd aangehouden op verdenking van verboden wapenbezit, wapenhandel en witwassen. In het verleden is deze 52-jarige Maastrichtenaar al vaker veroordeeld voor overtreding van de Wet Wapens en Munitie. In verband met de nieuwe vondst werd ook een

48-jarige medebewoner van het huis voor verder onderzoek aangehouden. Bij de inval door een arrestatieteam werden her en der in de woning zes vuurwapens en een grote hoeveelheid munitie van verschillende kalibers gevonden. Bovendien lag in een koffer met enkele pistolen ook een handgranaat. Ten slotte trof de politie in het huis een aanzienlijk geldbedrag aan dat vermoedelijk van de verkoop van wapens afkomstig was. Net als de auto van de aangehouden Maastrichtenaar werd het geld in beslag genomen.

Casus 33. In december 2011 is in Dordrecht een inval gedaan na informatie over wapens. Een broer en een zus werden aangehouden. De twee worden in verband gebracht met een wapenvondst in een woning in het centrum van Dordrecht. Er werden in het pand onder andere een grote hoeveelheid munitie, veertien granaten, twee geweren en drie automatische geweren aangetroffen.

Deel 2 Relevante casuïstiek uit de CSV-manager

nr	Informatie over handel in wapens / Jaar	Profiel netwerk en overige activiteiten
	2007	
1	In een kluis van een hotel zijn negen vuurwapens aangetroffen.	Het csv bestaat uit Roemenen die zich met skimmen bezighouden. Ze stelen betaalautomaten en plaatsen die gemanipuleerd en gebruiksklaar voor skimmen terug.
2	Voor twee personen in dit csv is informatie dat zij vuurwapens hebben geleverd. Ze beschikken over meerdere vuurwapens.	Dit csv is al jaren sterk in de handel in cocaïne en speed en het dealen erin. De financier van dit csv wordt ook in relatie met andere csv's gezien. Leden van het csv zijn ook bezig met de handel in gestolen goederen, de kweek en handel van hennep. Men oriënteert zich op het verplaatsen van hennepkweek naar Duitsland.
3	Restinformatie uit eerder onderzoek en inlichtingeninformatie wijst uit dat dit samenwerkingsverband zich (o.a.) richt op de invoer van wapens vanuit Duitsland. De wapens worden door een van de kernleden ingekocht bij een wapenhandelaar in Duitsland. Het zou gaan om allerhande wapentypen en munitie, waarbij sprake zou zijn van het meerdere keren vervoeren ervan met een volle kofferbak. Naast de handel in scherpe wapens zou er ook gehandeld worden in stroomstootwapens etc. Een van de kernleden, de leider van het geheel, geeft een andere persoon die in het grensgebied van Nederland en Duitsland werkt, opdrachten tot het halen van de wapens. Ook verzorgt de opdrachtgever de benodigde liquide middelen voor de aankoop van de wapens.	Dit csv richt zich primair op de uitvoer van xtc / amfetamine naar Duitsland en daarnaast op de invoer van wapens in Nederland. Daarnaast maakt het zich schuldig aan de verkoop van allerlei soorten drugs in vooral twee Nederlandse regio's.

4	De eigenaar van een café is vermoedelijk ook bezig met de handel in vuurwapens. Er is onbevestigde informatie dat deze persoon zou bemiddelen bij de verkoop van automatische geweren van Russische makelij. De wapens zijn per stuk verpakt in speciaal papier. Vermoedelijk heeft de verdachte de wapens overgenomen van de Russische eigenaars van het pand dat hij exploiteert.	De kernleden van dit csv zijn van Russische afkomst en investeren in vastgoed in Nederland, waarschijnlijk om crimineel verworven geld wit te wassen. Daarbij is waarschijnlijk ook sprake van hypotheekfraude. Het onderzoek naar deze personen is overgedragen aan de DNR.
5	Volgens informatie is dit samenwerkingsverband "in staat om wapens te leveren".	Dit csv bestaat uit drie kernleden met zware profielen. Een van hen heeft lange tijd vastgezeten. Een ander nam zijn rol over en de activiteiten werden voortgezet: georganiseerde hennephandel (export naar Engeland, zou gaan om minimaal 60 kilo per week), handel in harddrugs (heroïne en cocaïne), grootschalige smokkel van sigaretten, productie van en handel in xtc (o.a. leveringen naar Oostenrijk, Duitsland, IJsselland en België). Het csv heeft contacten met meerdere andere csv's.

6	Als nevenactiviteit zou men in wapens handelen en ook in explosieven. Bij een huiszoeking werden drie vuurwapens gevonden. Uit latere informatie bleek dat niet alle vuurwapens gevonden waren. Ook is er onbevestigde informatie dat het kernlid op zoek was naar handgranaten.	Het csv zou zich met een breed scala aan criminele activiteiten bezighouden: importeren van cocaïne uit Brazilië, exporteren van xtc naar Engeland, exporteren van drugs naar Italië, exploiteren van hennepkwekerij en xtc-lab in Polen, smokkel van drugs van Marokko via Spanje naar Engeland, diefstal van werkvoertuigen in het grensgebied met Duitsland en verkoop van die voertuigen in Portugal. Daarnaast worden ook nog enkele gevallen van omkoping in het buitenland en diverse geweldsincidenten in het binnenland (werpen van een granaat en neerschieten van een persoon) in verband gebracht met leden van dit csv. Het csv heeft bedrijven in Polen en België.
7	Volgens onbevestigde informatie zou als betaling voor een partij drugs een kalasjnikov ontvangen zijn. Het is onbekend waar dat wapen is gebleven en of vaker op een dergelijke manier is betaald.	Men importeert (vermoedelijk per vliegtuig) cocaïne vanuit Venezuela via België in Nederland. Men exporteert naar Duitsland. Csv-leden produceren en exporteren tevens nederwiet. Voor het bijhouden van plantages zet men Polen in. Voor het vervoer van de wiet maakt men gebruik van personenauto's die in eigen beheer (garagebedrijf) worden geprepareerd. Ook wordt met autobussen hasj vanuit Marokko naar Nederland getransporteerd.
8	De 'geweldsman' van dit csv, betrokken bij meerdere geweldsincidenten, waaronder vuurwapenincidenten, zou ook in vuurwapens handelen. Er is echter geen nadere informatie hierover. Wel blijkt uit informatie dat een ander csv-lid spullen verbergt voor deze persoon, waaronder zijn vuurwapen.	Dit csv richt zich primair op de import van cocaïne (onbekend is vanuit welk land) en de export van hennep naar Engeland. Ook heeft men diverse hennepplantages.

9	De leider van dit csv koopt wapens in en verkoopt deze door aan een ander csv-lid, die ze ook weer doorverkoopt. Door een onbekend gebleven man werd aan de eerstgenoemde een partij automatische vuurwapens te koop aangeboden. Er werden er enkele van aangeschaft. Uit eerdere info, uit 2006, is bekend dat de wapenhandelaar er niet voor terugdeinst anderen van wapens te voorzien als er conflicten spelen. Dit leidde eerder tot een schietincident bij een conflict in het centrum van een stad, waarbij de genoemde handelaar zijn vrienden mobiliseerde en van wapens voorzag.	Dit csv lijkt op een bedrijf met verschillende divisies. Degene die ook in wapens handelt, leidt de groep en is eigenaar van verschillende bordelen. Daarnaast financiert hij de criminele activiteiten, vaak in samenwerking met anderen. Hoofdactiviteiten van dit csv zijn: cocaïne- en heroïne-export en -handel, hennepkweek en -handel, productie van en handel in synthetische drugs, vrouwenhandel, afpersing, wapenhandel en witwassen.
10	De FARC koopt wapens ter waarde van 50 miljoen dollar in ruil voor cocaïne. De vuurwapens worden gekocht van een voormalige Russische militaire basis in Estland. De wapens worden verscheept van Estland naar Rotterdam. Het zou gaan om 25.000 AK47's en automatische vuurwapens van het type HK-G4. Als financiering voor de wapentransporten werden partijen cocaïne geleverd aan de VS en Nederland. Voor de koop van wapens zou een Nederlandse bankier telegrafisch overboeken.	Meerdere cocaïnetransporten worden in verband gebracht met de wapenhandel, zoals 54 kilo verstopt in een container op een vrachtschip komend uit Venezuela en 234 kilo die in een verdachte container vanuit Ecuador naar de Antwerpse haven is verscheept.
11	Het versluierde taalgebruik dat verdachten gebruiken, duidt vermoedelijk op handel in cocaïne en handel in vuurwapens. De hoofdverdachte bracht een bezoek aan Montenegro. Het vermoeden bestaat dat dit bezoek verband hield met de handel in vuurwapens. Verder is in een woning die door een van de verdachten is verhuurd, een grote partij wapens en explosieven aangetroffen.	Contacten rond hoofdverdachte zijn in kaart gebracht inzake de handel in cocaïne en wapenhandel. Het zou onder meer gaan om honderden kilo's cocaïne die vanuit Gambia onder deklading worden verscheept naar Antwerpen.

12	Er is onbevestigde informatie dat er via een bepaald telefoonnummer drugs maar ook vuurwapens besteld kunnen worden, waarbij enkele koeriers zorgen voor de levering in de stad. Daarbij is de stad verdeeld in verschillende segmenten. De zaak wordt gecoördineerd door een Marokkaanse Nederlander.	Dit csv richt zich primair op de verkoop van cocaïne en pillen. Naast een paar koeriers zijn er voorbereiders en heeft men vaste bezorgauto's. De activiteiten vinden continu plaats, 24/7. Ook is er sprake van uitvoer van cocaïne naar Italië, waarbij een koerier werd aangehouden in Duitsland. Verder voert men uit naar België. Uit verklaringen is gebleken dat de bestellijn al jaren bestaat.
13	Twee csv-leden zijn gezamenlijk eigenaar van een garage van waaruit onder andere vuurwapens verkocht worden. Die vuurwapenhandel is een nevenactiviteit van deze twee personen.	De primaire activiteit van dit csv, gebouwd rond drie kernleden en met ongeveer nog vijf compagnons in beeld, is de handel in heroïne en xtc, respectievelijk van en naar Turkije. Dit gebeurt met gebruikmaking van daartoe (in de genoemde garage) geprepareerde auto's. Bijna alle csv-leden hebben de Turkse nationaliteit maar wonen in Nederland. Er vindt investering in vastgoed plaats (in Nederland), waarschijnlijk om verworven crimineel geld wit te wassen.
14	Er is niet-bevestigde informatie dat de hoofdverdachte in dit csv, een man van Turkse afkomst die in Nederland verblijft, samen met zijn twee zonen illegaal verkregen vuurwapens vanuit België in Nederland importeert. Deze worden geleverd door Turkse Koerden in België, zo wordt verondersteld op grond van informatie. Van een leverancier is de naam bekend. De wijze van import is onbekend en ook klanten zijn niet in beeld.	Het gaat om een csv met een kern van drie personen. Men houdt zich bezig met wapenhandel en daarnaast met de handel in heroïne, waarbij men samenwerkt met onder anderen Engelse handelaars. De wapenhandel zou evenwel de hoofdactiviteit zijn.

15	Dit csv zou wapens opkopen van een familie in Duitsland om deze vervolgens met winst in Nederland te verkopen.	Dit wat herkomst betreft gemengde csv (Nederlanders van Marokkaanse, Bosnische, Joegoslavische, Antilliaanse en Surinaamse afkomst) met zeer veel contacten in Joegoslavië richt zich primair op de export van cocaïne naar onder andere Italië, Duitsland en Frankrijk, vooral over de weg. In 2007 werd een toenemende activiteit vastgesteld, waarbij men zich ook ging richten op de handel in speed, hennep en vuurwapens. Er worden miljoenen verdiend en er wordt veel geïnvesteerd in vastgoedaankopen in binnen- en buitenland.
	2008	
16	Twee broers leveren vuurwapens binnen en buiten hun eigen stad. Dit betreft diverse soorten vuurwapens, ook de minder gangbare. Er is geen zicht op een leverancier in binnen- of buitenland. Verder verzorgt men valse paspoorten en rijbewijzen.	Een groep Irakezen is actief in de tussenhandel in cocaïne en heroïne.
17	Een autochtone Nederlander zou volgens onbevestigde infirmatie actief zijn met de handel in automatische vuurwapens en explosieven (C4).	De verdachte richt zich tevens op de handel in viagra en steroïden en ook op cocaïnehandel. De viagra en steroïden worden vanuit Engeland per postpakket verstuurd naar Nederland.
18	Een Marokkaans lid van het csv verkoopt wapens.	De leden van het csv handelen in soft- en harddrugs, voeren ripdeals uit, plegen overvallen en woninginbraken. Eén lid doet zaken met een Zuid-Koreaan. Vanuit Zuid-Korea ontvangt hij ook geld.
19	Dit csv houdt zich bezig met vuurwapenhandel. De wapens bereiken het csv via diverse personen die op hun beurt lid zijn van een csv. Onduidelijk blijft in hoeverre men zelf handelt of eindgebruiker is. De wapens worden op andere adressen bewaard.	Het csv, bestaande uit Nederlandse en Turkse mannen, handelt in cocaïne, voert inbraken uit en pleegt ripdeals en overvallen.

20	Volgens onbevestigde informatie biedt men pistolen (Browning 6mm) te koop aan.	Het csv, bestaande uit vier Marokkaanse mannen, houdt zich volgens onbevestigde informatie bezig met mensenhandel. Tevens worden wiet en cocaïne geleverd aan Duitsers.
21	Er is onbevestigde informatie over de handel in en invoer van vuurwapens door dit csv.	Het betreft een csv van woonwagen-bewoners die zich voornamelijk bezighouden met de exploitatie van hennepkwekerijen.
22	Er is CIE-informatie dat de hoofdpersoon van dit csv handelt in vuurwapens en deze steeds voorhanden heeft. Er is geen verder zicht op deze handel.	De hoofdpersoon van dit csv houdt zich primair bezig met het kopen en verkopen van verdovende middelen. Er is sinds jaren contact met grote dealers. De verdachte rijdt in dure auto's, is veroordeeld voor het voorhanden hebben van een vuurwapen en wordt aangemerkt als licht ontvlambaar en vuurwapengevaarlijk. Naast de handel in verdovende middelen houdt hij zich "vrijwel zeker" bezig met vrouwen-handel (loverboyconstructies) en protectie. Ook is actueel handel in valse eurobiljetten bevestigd. Het csv bestaat uit de hoofdpersoon (een Nederlander van Turkse afkomst), een Turk en een persoon met een onbekende nationaliteit en verblijfplaats. De verdachte is lokaal actief.
23	Een van de leden van dit csv heeft als neventaak de handel in vuurwapens.	Het csv importeert cocaïne vanuit Zuid-Amerika in Spanje en van daar in Nederland en Engeland. Verder kweekt een van de csv-leden wietstekken, handelt daarin en ook in valse eurobiljetten.
24	Er wordt verondersteld dat men vuurwapens uit Denemarken importeert en deze in Nederland verkoopt.	Het csv importeert auto's uit het buiten-land en gebruikt identificerende gegevens van die auto's om voor gestolen auto's een legale herkomst voor te wenden (kentekenbewijzen en -platen). Auto's zouden tevens worden geprepareerd voor het vervoeren van drugs.

25	Volgens onbevestigde informatie handelt dit csv in wapens en heeft het wapens voorhanden.	Volgens onbevestigde informatie houdt het csv zich bezig met mensenhandel, het tewerkstellen van illegalen, witwassen, belastingfraude, incassofraude en fraude met sociale wetgeving. Ook verstrekt men geldleningen tegen woekerrentes binnen de Chinese gemeenschap. Voor het innen van gelden en voor het consolideren van de eigen positie in de geldverstrekking wordt geweld niet geschuwd. Er zijn daarbij dodelijke slachtoffers gevallen.
26	Volgens onbevestigde informatie handelt dit csv in wapens.	Dit csv importeert PMK uit China. Verondersteld wordt verder dat men tevens handelt in wapens en zich bezighoudt met de verkoop van restpartijen kleding en valse merk-kleding. Een deel van de opbrengsten investeert men in onroerend goed.
27	Volgens onbevestigde informatie houdt dit csv zich bezig met de handel in vuurwapens. Hierover zijn geen verdere details bekend.	Men bemiddelt bij het zoeken naar huurwoningen waarin hennep-kwekerijen kunnen worden ingericht. Tevens fraudeert men met valse paspoorten en valse werkgevers-verklaringen en wast men wit door de aankoop van onroerend goed in Turkije.
28	Een van de leden van het csv is betrokken bij vuurwapenhandel (aankoop/verkoop/bezit).	Deze familie van woonwagenbewoners houdt zich bezig met (lading)diefstal, heling, verduistering, vuurwapenbezit en -handel, afpersing/chantage, exploiteren van wietkwekerijen en milieucriminaliteit.
29	De hoofdverdachte zou aan elk van twee personen een pistool geleverd hebben.	Dit csv zou zich bezighouden met het verhandelen van grondstoffen voor synthetische drugs en de productie van xtc voor export naar België, Duitsland en Polen. Ook wordt men verdacht van import van cocaïne uit Costa Rica in Nederland per postpakket van 1,5 kilo en export van wiet naar het buitenland (Engeland, Scandinavië, Polen en Spanje).

30	Volgens een anonieme melding zou de hoofdverdachte handelen in wapens en explosieven.	Het csv handelt in drugs (synthetische drugs, wiet, cocaïne).
31	Een csv-lid handelt, volgens onbevestigde informatie, in vuurwapens, waaronder uzi's. Bij levering vindt overleg plaats met een medelid.	Dit csv, bestaande uit Iraniërs, houdt zich primair bezig met de in- en uitvoer van verdovende middelen van en naar Iran en naar Duitsland, waarbij men gebruikmaakt van restaurants of winkels die in Nederland en Duitsland gelegen zijn.
32	Er worden door dit csv wapens opgeslagen en verhandeld. De herkomst van de wapens is onbekend. Er is onbevestigde informatie dat de wapens onder andere worden geleverd aan terroristen.	Dit csv bestaat uit Nederlanders en Joegoslaven. Hoofdactiviteit is de drugshandel: hennepplantages, maar ook handel in cocaïne, xtc en wapens. Leden die willen stoppen met criminele activiteiten, worden bedreigd en afgeperst. Een eigen bedrijf wordt gebruikt voor witwassen, als ontmoetingsplaats en om cocaïne in producten te verstoppen. Men is gewelddadig.
33	Hoofdverdachte zou zich samen met enkele vrienden al jaren bezighouden met de handel in vuurwapens. In het verleden is gemeld dat hoofdverdachte nieuwe pistolen met infraroodkijkers te koop aanbood. Wapens zouden afkomstig zijn van een Belg.	Recent zouden de leden van dit csv actief zijn in de xtc-handel en het helen van goederen.
34	In het verleden was vuurwapenhandel een van de nevenactiviteiten van de hoofdverdachte van dit csv.	De hoofdverdachte en zijn vrienden hebben een lange geschiedenis van allerlei criminele activiteiten, waaronder nogal wat overvallen, vaak binnen het criminele circuit, waarbij men zich als rechercheur voordeed.
35	Een van de leden van dit csv is aangehouden in Slovenië, komend van Kroatië, met wapens in de kofferbak van zijn voertuig (1x HS 2000 9mm, 1x CZ- M80 7.65mm, 1x CZ oud model 7.65mm).	Veel leden van dit csv hebben familiebanden met elkaar. Ze komen van origine uit (het voormalige) Joegoslavië. De kernactiviteit bestaat uit export van harddrugs vanuit Nederland naar Bosnië en Herzegovina.
36	Volgens onbevestigde informatie zou een van de verdachten van dit csv plaatselijk bekend staan als degene die handelt in Glockpistolen.	Dit csv is betrokken bij grootschalige wietteelt en handel in hasj. Voor het vervoer worden auto's omgebouwd.

37	Bij huiszoeking op twee adressen gerelateerd aan dit csv werden vijf wapens, munitie, geluiddempers en patroonhouders aangetroffen. Een van de wapens was gebruikt bij een schietincident.	Het csv levert grote hoeveelheden fenacetine, een versnijdingsmiddel voor cocaïne. Er zijn diverse versnijdings-werkplaatsen aangetroffen. Ook onderhield men een koeriersdienst voor cocaïne afkomstig uit het Caribische gebied.
38	Het vermoeden bestaat dat dit csv wapens ruilt tegen cocaïne.	Aan het hoofd van het csv staat een van de topcriminelen van Nederland, die zijn geld heeft verdiend met de handel in cocaïne en wapens en met afpersingen. Ook zou hij opdrachtgever zijn van liquidaties. Hij heeft veel onroerend goed in Spanje en Aruba.
39	In Engeland zijn zeven semiautomatische pistolen (Zastava P25 Dark Lady) in beslag genomen die in een rugzak waren gedropt uit een laagvliegend licht vliegtuig, samen met 2 kilo cocaïne. Deze wapens worden in verband gebracht met het Nederlandse csv.	Het csv organiseert drugstransporten met kleine vliegtuigjes en andere vervoermiddelen vanuit Nederland naar Engeland.
40	Dit csv zou zich behalve met overvallen ook bezighouden met vuurwapens en drugs.	De daders van Marokkaans-Nederlandse afkomst plegen in wisselende samenstelling overvallen. Enkele csv-leden hebben geen legale bron van inkomsten. Men doet aan contraobservatie en misleiding van de politie.
41	Een lid van dit csv met een Joegoslavische achtergrond zou zich volgens onbevestigde informatie bezighouden met handel in verdovende middelen, vuurwapens en valse identiteitsbewijzen.	Er zou sprake zijn van mensenhandel, waarbij Oost-Europese vrouwen hoofdzakelijk Russen en Joegoslaven als klanten ontvangen.
42	Door een lid van dit csv is een Smith & Wessonvuurwapen geleverd.	Op scooters en onder bedreiging van messen en vuurwapens plegen de (gang)leden van het csv *hit-and-run*-overvallen.
43	Meerdere informanten verklaren dat vanuit een café door twee verschillende groepen grote hoeveelheden vuurwapens van uiteenlopend kaliber worden aangevoerd en doorverkocht.	Betrokkenen zouden zich ook bezighouden met handel in drugs en vrouwen.

44	Uit een wapenwinkel zijn twaalf vuurwapens ontvreemd. Hierbij waren in ieder geval twee personen betrokken en de inbraak was goed voorbereid.	Het csv kweekt softdrugs en verhandelt deze. Mogelijk is men ook betrokken bij een woningoverval.
45	Een van de leden van dit csv zou in wapens handelen.	Volgens oude informatie zou dit csv voor afzet van cocaïne in een regio zorgen en hennepkwekerijen organiseren.
46	Een van de leden van dit csv zou handelen in wapens.	Het csv kweekt wiet en kat auto's om.
47	Een csv-lid zou zich met de handel in vuurwapens bezighouden.	Het csv handelt in hennep.
48	Een van de leden van dit csv zou cocaïne dealen en vuurwapens verhandelen.	Volgens oudere informatie zouden leden van het csv in diverse drugs handelen.
49	Een kernlid van dit csv zou volgens onbevestigde informatie vuurwapenhandel drijven.	Het csv maakt gebruik van transportbedrijven voor drugshandel. In het verleden was ook sprake van invoer van marihuana uit Ghana via de haven van Antwerpen en ook van diefstal van sigaretten uit containers.
50	Er is een wapen geleverd aan een groepslid, nadat er binnen het criminele milieu onderling meermalen was geschoten.	Dit csv ript wiethokken en verkoopt cocaïne.
51	Naast allerlei andere criminele activiteiten zou men ook bij familie in Duitsland vuurwapens opkopen en met winst doorverkopen in Nederland.	De organisatie (een hechte familie met vrienden) koopt cocaïne op van Antillianen en exporteert deze naar Italië, Duitsland en voormalig Joegoslavië.
52	Volgens onbevestigde informatie uit 2003 zou de hoofdverdachte op bestelling vuurwapens leveren.	De belangrijkste handel van dit csv lijkt die met xtc-pillen richting Japan. Daarnaast zou meermalen in heroïne zijn gehandeld met Canada en Thailand.
53	De leden van dit csv zouden hun wapens via diverse tussenpersonen vanuit België betrekken, zodat de herkomst moeilijk te achterhalen is. De handel zou kleinschalig zijn.	Dit csv zou zich primair bezighouden met de productie en export van hennep naar Engeland en Rusland. Ook zou sprake zijn van export van xtc naar Engeland.

	2009	
54	Over de vuurwapenhandel van twee kernleden bestaat al enkele jaren berichtgeving. Het is voor hen een nevenactiviteit.	In wisselende samenstelling pleegt dit csv ram- en snelkraken, woning- en bedrijfsinbraken en diefstal van (edel) metalen. Ook ript men hennepkwekerijen en verhandelt vervolgens de hennep. De kernverdachten coördineren een grote groep twintigers van Marokkaanse afkomst die de criminele activiteiten uitvoeren.
55	Volgens onbevestigde berichten worden door dit csv grote hoeveelheden vuurwapens geïmporteerd uit het buitenland.	Dit csv houdt zich primair bezig met de handel in en productie van (precursoren voor) synthetische drugs. Als nevenhandel worden wapens en cocaïne genoemd. Recent is daar de handel in hennep bij gekomen.
56	Een van de hoofdverdachten van dit csv is een verzamelaar van militaire spullen, waaronder uniformen en wapens. De wapens komen uit voormalig Joegoslavië en worden verkregen via twee Joegoslavische vrienden van hem. De wapens kosten 1750 euro per stuk en verkoop vindt plaats in een café. De informatie dateert van voor 2009 en was toen bevestigd.	De twee hoofdverdachten handelen in cocaïne, wiet en synthetische drugs. Men heeft meerdere hennepkwekerijen, onder andere in België. Verder handelt men in merkjassen die van diefstal afkomstig zijn.
57	Er is onbevestigde informatie over levering van een revolver aan iemand. Het profiel van de ontvanger is onbekend.	De leverancier is een eigenaar van een growshop die verdacht wordt van het samen met vooral familieleden uitvoeren van ladingdiefstallen, heling van gestolen goederen, uitvoering van ripdeals en overvallen, vervoer van wiet naar Duitsland en vervoer van cocaïne naar Spanje.

58	Er is onbevestigde informatie dat er sprake zou zijn van handel in wapens en onderdelen door dit csv. Dit zou een nevenactiviteit zijn.	Dit csv betreft drie verdachten, van wie twee van Nederlandse en één van Iraanse afkomst. Hoofdactiviteiten van dit csv zijn de handel in cocaïne en wiet. Verdachten begeven zich in de vechtsportwereld en de beveiliging (van horeca) en gebruiken regelmatig geweld buiten hun werk. Tevens is er onbevestigde informatie dat zij door derden ingezet worden voor incassowerkzaamheden. Verondersteld wordt dat de kern investeert in onroerend goed in Nederland en in Brazilië. Ook komt men veel in Amerika. Een van de kernleden heeft contacten met het zwaarste criminele segment in Nederland.
59	Uit onbevestigde informatie blijkt dat incidenteel enkele vuurwapens worden verhandeld.	Het csv houdt zich bezig met import van, handel in en smokkel van cocaïne, heroïnesmokkel, import van en handel in grondstoffen voor synthetische drugs en met productie van, handel in en smokkel van amfetamine en xtc. Heroïne wordt als nevenactiviteit benoemd, terwijl er bevestigde informatie is m.b.t. 70 kilo heroïne. Het csv is een van de grotere amfetamineproducenten/-handelaars in Nederland. Ook smokkelt men sigaretten.
60	Rond dit csv komt met regelmaat nieuwe informatie over wapenhandel. Zo kwam in 2007 naar voren dat wapens na aankoop tijdelijk worden opgeslagen en per stuk doorverkocht binnen het criminele circuit. Hiervoor werden twee hoofdverdachten aangehouden, bij wie vervolgens slechts één vuurwapen werd aangetroffen. Later is wederom informatie binnengekomen over vuurwapenhandel.	In een garage worden auto's geprepareerd voor het vervoeren van xtc-pillen en wiet naar Duitsland.

61	De hoofdverdachte van dit csv verhandelt wapens aan Marokkanen en Turken. De wapens worden bewaard bij een csv-lid, een vriendin van hoofdverdachte, en later bij andere csv-leden. Bij een huiszoeking in 2006 is een wapen (Browning 9mm) met patronen en een houder aangetroffen. In 2008 zou hoofdverdachte nog steeds in wapens handelen. In 2009 is de informatie m.b.t. dit csv vrijwel nihil.	De hoofdverdachte handelt al geruime tijd in verdovende middelen, vroeger met name heroïne afkomstig uit Turkije, tegenwoordig ook andere drugs. Ook verleidt men minderjarige meisjes en dwingt hen tot prostitutie. Dit gaat gepaard met veel bedreiging en geweld. Men brengt meisjes uit Turkije naar Hongarije en Polen en van daaruit komen ze naar Nederland. In 2008 manifesteert de hoofdverdachte zich onder meer als financier voor handelaars in verdovende middelen. Ook heeft men onroerend goed in Turkije.
62	In meldingen bij Meld Misdaad Anoniem (MMA) wordt gewezen op vuurwapenhandel en mogelijke levering van een wapen waarmee een moord is begaan door dit csv. Bij een doorzoeking n.a.v. weer een andere melding is een doorgeladen pistool met demper aangetroffen. Een van de verdachten heeft drie meldingen in VDS.	Bij huiszoeking bij een van de leden van dit csv is meer dan 10 kilo hasjiesj aangetroffen. Het csv, dat bestaat uit Marokkaanse Nederlanders, zou zich bezighouden met het dealen van drugs, de invoer van cocaïne en de handel in vuurwapens.
63	Er is informatie dat een van de leden van dit csv de nieuwste soort wapens kan leveren, zoals Glocks en Beretta's. Waarschijnlijk gaat het om levering in kleine oplagen, om bijvoorbeeld één of enkele stuks per keer. Het betreft een nevenactiviteit.	Dit csv bestaat uit Turkse en Marokkaanse mannen die in Nederland wonen en crimineel actief zijn op meerdere terreinen. Twee Turkse mannen vormen de kern van het csv. Hoofdactiviteiten zijn: dealen van cocaïne, handel in grote hoeveelheden cocaïne en het aankopen en tewerkstellen van vrouwen in de prostitutie. De handel in vuurwapens is een nevenactiviteit. Mogelijk heeft een van de kernleden twee horecagelegenheden in Nederland overgenomen.

64	Bij zoeking in het huis van de hoofdverdachte van dit csv werden vier wapens aangetroffen. Een van de wapens bleek een Glock die afkomstig was uit een partij van ruim achthonderd wapens die door een Belg zijn verhandeld.	Dit csv is al actief vanaf de jaren negentig en had inmiddels het hele proces van wietteelt in handen, vanaf de opstart tot en met de export. Meer dan veertig kwekerijen konden worden gerelateerd aan het csv. Vijf growshops leverden stekken en ook wiet voor export naar Engeland. Verder importeerde men hasj vanuit Marokko om deze te exporteren naar Engeland. Men was sterk georganiseerd, hetgeen bijvoorbeeld blijkt uit de uitgebreide crediteuren- en debiteurenadministratie en het feit dat men zeer actief aan contraobservatie deed (gps-*jammers* en pogingen tot kopen van politie-informatie). Ook is er sprake van investeringen in onroerend goed. Na de veroordeling van enkele kopstukken kan mogelijkerwijs snel in de opvolging worden voorzien.
65	Er zouden door dit csv partijen van tien à vijftien vuurwapens worden gesmokkeld. Bij onderschepping van partijen bleek dat de drugskoeriers de vuurwapens in speciale bergplaatsen in personenauto's vervoerden. De meestgebruikte route voor drugssmokkel zou zijn: Nederland - Duitsland - Oostenrijk - Zwitserland - Brennerpas - Italië.	Het csv bestaat uit twee Italianen, twee Nigerianen en een Nederlander. Wekelijks zouden cocaïne en synthetische drugs per personenauto of vrachtwagen worden vervoerd van Nederland via Duitsland en de Brennerpas naar Milaan en Napels. Ook zou er cocaïne worden gesmokkeld vanuit Zuid-Afrika naar Nederland. Een DNR-onderzoek werd in 2009 gestart; in Italië loopt al langer onderzoek tegen dit csv.
66	Dit csv zou zich niet alleen schuldig maken aan mensenhandel maar ook aan drugshandel en wapenhandel.	Het csv bestaat uit Hongaren die in Hongarije vrouwen werven voor de prostitutie in Duitsland en Nederland. De vrouwen krijgen een schijntje betaald van wat hun beloofd is. Geweld wordt niet geschuwd.
67	Recent zou een kernlid van dit csv actief zijn in de wapenhandel. Hij zou wapens kunnen leveren van diverse merken, typen en kalibers.	Leden van het csv zitten al langere tijd in de drugs. Er is onbevestigde informatie over het vervaardigen van synthetische drugs en de import van grote partijen cocaïne.

68	Op basis van een kortstondige tap bestaat het vermoeden dat de hoofdverdachte en zijn vrouw handelen in wapens. Zij zouden schietbalpennen aankopen in België en deze verkopen in Nederland. Over aantallen en opbrengst is niets bekend. De hoofdverdachte heeft een vuurwapenantecedent uit 1998.	Andere criminele activiteiten van dit csv zijn niet bekend. Het betreft een echtpaar.
	2010	
69	Bij een onderzoek naar deze groepering werd duidelijk dat het kernlid wilde overgaan tot aanschaf van een wapen. Er werd meteen huiszoeking gedaan bij de persoon die het wapen zou leveren. Daar werden in de slaapkamer een kogelwerend vest en een doorgeladen revolver merk Smith & Wesson kaliber .38 aangetroffen. Verder zijn er meerdere incidenten geweest waarbij vuurwapens werden gebruikt of aangetroffen: zo werd bij doorzoeking van een auto bij toeval een Ruger SP101 aangetroffen, bleek bij een vechtpartij het kernlid een kogelwerend vest te dragen, is er een ontvoering geweest waarbij vuurwapens werden gebruikt en is er informatie over ripdeals met gebruik van wapens.	Het kernlid van dit csv met zeven kernleden is al jaren actief in de internationale cocaïnehandel, onder andere vanuit Mexico. Een eerdere partner is geliquideerd. Vermoed wordt dat er nog steeds sprake is van actieve handelslijnen, ook zijn er regelmatig ripdeals die gekoppeld kunnen worden aan personen in dit csv. De meeste leden zijn van Surinaamse afkomst.
70	Een van de leden van dit csv is aangehouden toen hij een wapen afleverde bij een ander csv-lid dat onder elektronisch toezicht stond (vanwege een gevangenisstraf voor het voorbereiden van liquidaties en het bezit en afleveren van een vuurwapen). Verpakt in een schoudertas werden in een portiek een Smith & Wesson model 5906 met een onbekend serienummer en veertien patronen overgegeven. Bij de persoon die het wapen leverde, werd ruim 8000 euro in beslag genomen. Deze persoon heeft nauwe contacten met verschillende grote criminelen die ook WWM-antecedenten op hun naam hebben staan en zware geweldsfeiten. Zelf is de verdachte ook eerder al in beeld geweest als wapenhandelaar en als afnemer van een van de wapens die gevonden zijn in de Kanaalstraat in Amsterdam. Hij is faciliterend maar heeft ook een eigen handel en wordt in staat geacht tot liquideren.	De persoon die in beeld is voor wapenhandel, maakt deel uit van een csv dat zich in staat heeft getoond grote hoeveelheden cocaïne van Ecuador via de haven van Antwerpen naar Nederland te smokkelen. De personen zijn hecht met elkaar en treffen elkaar ook vriendschappelijk regelmatig. Veel van de csv-leden hebben eigen bedrijfjes en staan bekend als beroepscriminelen die niet vies zijn van geweld.

71	Uit verschillende onderzoeken blijkt dat deze groep gespecialiseerd is in het leveren van gestolen vluchtauto's inclusief vuurwapens die na klussen vernietigd (verbrand) worden. Vrijwel alle leden van dit csv hebben een of meer WWM-antecedenten en vele staan bekend als vuurwapengevaarlijk. Twee personen worden binnen dit netwerk expliciet als wapenhandelaars genoemd. Deze personen hebben het profiel van beroepscriminelen die al vanaf het midden van de jaren negentig in beeld zijn. Een van hen kwam al aan bod bij het vorige csv; de ander, die in een andere stad woont, "zou op bestelling verschillende soorten vuurwapens leveren". In alle onderzoeken rond deze groep spelen vuurwapens een belangrijke rol en nooit lijkt het een probleem voor deze personen om daaraan te komen. Bij doorzoekingen worden regelmatig grote hoeveelheden munitie en vuurwapens aangetroffen (o.a. vanaf 2007: een Walther type PP in een auto, een vuurwapen in de woning, een kalasjnikov en een pistool geprepareerd om automatisch af te vuren in een kofferbak, twee geladen vuurwapens bij een doorzoeking, een kaliber .22 Long Rifle bij een andere doorzoeking, een sporttas met wapenonderdelen en allerlei soorten munitie in een loods, een schouderholster en munitie bij een huiszoeking).	Dit csv met elf kernleden gaat zeer professioneel te werk en steelt auto's in Nederland maar ook in Duitsland en Zwitserland, pleegt ramkraken en is betrokken bij hennepteelt en bij geweldplegingen (ook liquidaties). De groep is hecht, maar uitvoerende teams zijn wisselend.
72	Er is onbevestigde informatie dat dit csv woninginbraken pleegt gericht op het stelen van geld en vuurwapens. Er zijn meerdere berichten over vuurwapenbezit en handel in vuurwapens door de trekker van dit csv.	Dit csv richt zich bijna exclusief op het plegen van vermogenscriminaliteit, vooral de diefstal van en handel in allerhande auto's, bedrijfswagens en heftrucks etc. (afzet ervan in Nederland maar vermoedelijk ook in Afrika, België en Duitsland). Nevenactiviteiten zijn het plegen van woninginbraken, diefstal van (edel)metalen en het kweken en verhandelen van hennep. Een groot deel van dit csv is vervolgd.

73	Er is onbevestigde informatie dat het kernlid van dit csv vuurwapens verhandelt en zich bezighoudt met de handel in gestolen goederen. Er is onbevestigde informatie over een bepaalde afnemer van vuurwapens. Ook is er informatie over waar vuurwapens en goederen worden opgeslagen. Het zou gaan om pistolen en automatische wapens. Bij een zoeking daar werden ook meerdere vuurwapens aangetroffen. Er is geen informatie over de frequentie van handel of over hoeveelheden.	Dit csv is al jaren actief op het vlak van de verdovendemiddelenhandel. Er worden grote partijen hennep gekweekt en naar het buitenland verhandeld: Spanje, Duitsland, Frankrijk en Engeland. Als nevenactiviteit wordt er gehandeld in vuurwapens en gestolen goederen.
74	Met betrekking tot de drie kernleden van dit csv verschijnt regelmatig betrouwbare informatie over bezit en onderlinge handel in een of meer vuurwapens. Een vierde persoon komt in beeld als leverancier. Het is niet bekend waar deze persoon de wapens vandaan haalt.	Dit csv houdt zich bezig met grootschalige handel in cocaïne en synthetische drugs. Cocaïne wordt geïmporteerd vanuit Colombia en wellicht ook Suriname. Verder maakt men gebruik van een uitgebreid netwerk van toeleveranciers in verschillende grotere steden in Nederland, met betrokkenheid van enkele grote criminelen, ook met enkele die in beeld zijn geweest voor wapenhandel. Er zijn veel familieleden betrokken, onder andere voor het *stashen* van verdovende middelen en het klaarmaken van pakketjes voor handel. Wapenhandel lijkt een nevenactiviteit van drie leden van dit csv, een van hen is de leider van het csv, de andere wonen dicht bij hem en zijn trouwe partners.
75	Volgens onbevestigde berichten worden door het kernlid van dit csv grote hoeveelheden vuurwapens geïmporteerd uit het buitenland. Dit is een nevenactiviteit.	Dit csv richt zich primair op de productie van en handel in synthetische drugs en de grondstoffen daarvoor. Waarschijnlijk worden de grondstoffen met vrachtwagens vanuit Oost-Europa gehaald. Andere nevenactiviteiten zijn de handel in cocaïne en hennepteelt. Er is een uitgebreid netwerk van criminele contacten in Nederland.

76	De vuurwapenhandel zou een kernactiviteit van dit csv zijn. Er is onbevestigde informatie dat de hoofdverdachte zou beschikken over een gas- of alarmpistool, een revolver, een Waltherpistool, een dubbelloops Winchestergeweer en munitie.	De hoofdverdachte van dit csv zou met zijn neef, ouders en broer handelen in diverse illegale goederen, waaronder (waarschijnlijk gestolen) merkkleding, vuurwapens en vuurwerk.
77	Er is onbevestigde informatie dat dit csv handelt in vuurwerk, speed en (vuur)wapens. Daarbij wordt verondersteld dat er sprake is van samenwerking met relaties in Tsjechië. Een van de leden van het csv zou aangeven over verschillende vuurwapens te kunnen beschikken, ook over zware wapens.	Het onderzoek naar dit csv moet nog opgestart worden. Er is nog weinig bekend.
78	De hoofdverdachte is al vanaf 1999 in beeld als vuurwapenhandelaar. Volgens de berichten variëren zijn activiteiten van wapenhandel tot het voorhanden hebben van meerdere vuurwapens. Er hebben verschillende opsporingsonderzoeken op deze persoon gedraaid, waarbij naar voren is gekomen dat hij wapens geleverd zou krijgen van Polen en Russen. Verder is er informatie dat de verdachte in 2008 over handgranaten beschikte. De vuurwapens zou hij bij zijn dochter verstoppen. Verder is de verdachte meerdere malen opgepakt voor vuurwapenbezit en was hij in 2011 aanwezig bij een schietincident in het criminele milieu.	Bij dit csv is met name het kernlid goed in beeld en is bekend dat dit gebruikmaakt van zeer wisselende contacten in Nederland. Hij richt zich primair op autocriminaliteit: het stelen, strippen en omkatten van motoren, vrachtwagens, campers, landbouw-machines, bouwmachines en auto's. Er is samenwerking vastgesteld met een garagebedrijf waar meer criminelen zaken mee doen. Ook is hij recent aangehouden in België voor diefstal en verboden wapenbezit. Er zijn het laatste jaar grote spanningen in de omgeving van de verdachte. Af en toe zijn er meldingen van betrokkenheid bij illegale hennepteelt.
79	Een anonieme getuige verklaart dat twee Turkse broers en hun oom in de drugshandel zitten. Ook zouden er drugs geperst worden in samenwerking met nog iemand anders (geboren in Nederland) en zou men actief zijn in de wapenhandel. Volgens de getuige zou het gaan om ongeveer vijftig pistoolpennen die door een van hen in omloop zijn gebracht.	De in Nederland geboren verdachte maakt deel uit van het hier centraal staande csv, waarvan twee andere Nederlanders de leiders van zijn. Hoofddelicten lijken vermogensdelicten, met name straatroven met geweld.

80	Er is onbevestigde informatie dat een van oorsprong Bulgaarse verdachte in wapens handelt. Het is onduidelijk om wat voor wapens het precies ging, maar een vrouw zou helpen met het transporteren ervan. Deze vrouw wordt door meer mensen misbruikt. De klantenkring van de verdachte bestaat uit bewoners van asielzoekerscentra.	De verdachte is ook in beeld als verkoper van illegale sigaretten en verdovende middelen. Ook neemt hij een antiwesterse houding aan en zou hij voor Saddam Hoessein hebben gewerkt.
81	Dit csv zou zich bezighouden met wapenhandel.	Dit csv, bestaande uit drie personen, zou zich op grote schaal bezighouden met illegale lotto en illegaal gokken en met wapen- en heroïnehandel.
82	Bij dit csv is meerdere malen uit informatie gebleken dat er vuurwapens in het buitenland worden gekocht en naar Nederland worden gebracht. Als werkgebied voor inkopen zijn Duitsland en Polen in beeld, maar er is weinig bekend over contacten ten aanzien van de wapenleveranties. Recente informatie wijst uit dat de vuurwapens die in het buitenland werden aangekocht meteen in het milieu zijn afgezet.	Het kernlid van dit csv werkt primair alleen en heeft een jarenlange reputatie op het gebied van vuurwapens. Met name de laatste jaren is er echter wel een nauwere samenwerking met een andere persoon uit zijn netwerk ontstaan. Er is aan FINEC opdracht gegeven om de criminele winsten ontstaan uit de wapenhandel en mogelijk ook de verdovendemiddelenhandel inzichtelijk te krijgen. Er is onbevestigde informatie van mogelijke corrumptieve contacten met (ex-) opsporingsambtenaren.
83	Er is informatie dat het kernlid van dit csv regelmatig wapens koopt van iemand anders en dat door deze andere persoon "een lading vuurwapens is gekocht van het merk Walther type PPK". Naast het kernlid zijn ook twee andere personen in beeld als afnemers van vuurwapens bij deze persoon. De wapens worden vermoedelijk opgeslagen op kamers boven het bedrijfspand van de verdachte, die worden verhuurd.	Dit csv houdt zich met name bezig met de handel in grondstoffen voor synthetische drugs, productie van en handel in synthetische drugs en hennepteelt en -handel.

84	Er is onbevestigde informatie die erop wijst dat de twee broers die de kern vormen van dit csv ook handelen in vuurwapens. Details zijn evenwel onbekend.	Dit csv handelt in het groot in cocaïne en heroïne (vanuit Marokko en richting Nederland, Roemenië en Polen), exporteert wiet en xtc richting Portugal en is bezig met het omkatten van auto's. Men heeft veel buitenlandse relaties: in voornoemde landen maar ook in België en Frankrijk. De informatie over deze criminele familie gaat terug tot 1996. Mogelijk richt men zich ook op vrouwenhandel. Geweld wordt niet geschuwd, wat ertoe heeft geleid dat de hoofdkernleden al meerdere aandachtsvestigingen achter hun naam hebben staan.
85	Er is onbevestigde informatie uit 2008 dat de leider van dit csv in de wapenhandel zou zitten. Nadere informatie hierover is er evenwel niet.	Dit csv kan binnen enkele dagen honderden kilo's amfetamine leveren en is daarmee in Nederland grootproducent op dit vlak. Dit is al in 2008 vastgesteld en beschreven. Er worden zaken gedaan met (en er wordt geleverd aan) voornamelijk Duitsers maar ook Engelsen en Spanjaarden. Aanhoudingen lijken geen invloed te hebben op de productiviteit van het csv. De relaties zijn vooral sterk in de eigen regio. Relaties met csv's buiten de regiogrenzen zijn er nauwelijks. Bedrijven worden gebruikt voor het witwassen van crimineel geld.

86	Er is een bericht dat dit csv in 2010 meerdere vuurwapens van het merk CZ en Zastava in Spanje verkocht heeft voor geld of geruild heeft tegen cocaïne.	De kern van dit csv bestaat uit twee personen die samenwerken in de wiethandel en in de internationale handel in cocaïne (uit Spanje, met Nederland als afzetmarkt) en speed (uit Nederland met als afzetmarkten Spanje, Boedapest, Noorwegen en/of Denemarken). Een van beiden verblijft regelmatig in Spanje en heeft van daaruit contacten met meerdere Nederlandse criminelen. Van de kernleden is bekend dat zij geen kentekens op eigen naam hebben staan maar wel gebruikmaken van eigen wagens.
87	Er is bij dit csv eenmalig opgevangen (tijdens een onderzoek) dat over de telefoon en woordelijk bij een van de csv-leden een pistool werd besteld en ook werd er meerdere malen al dan niet in bedekte termen over de telefoon gesproken over het wegbrengen of wegmaken van vuurwapens.	Dit csv houdt zich bezig met de handel in en verkoop van softdrugs, zowel lokaal als regionaal en bovenregionaal. Op de leverancier van deze drugs is geen zicht verkregen. Het zou gaan om grote hoeveelheden. Verdachten werden gehoord in het kader van een opsporingsonderzoek en verklaarden over vuurwapenbezit en betrokkenheid van anderen in de drugshandel, waardoor er onderlinge spanningen zijn ontstaan.
88	Er is uit 2009 informatie dat de twee centrale personen van dit csv wapens kopen van Antillianen en dat zij alle merken wapens leveren en ook handgranaten.	Dit csv bestaat uit twee personen, neven van elkaar, beiden van Turkse afkomst. Er is informatie waaruit blijkt dat ze samenwerken bij de handel in vuurwapens en heroïne. Een van hen koopt heroïne in Turkije, de ander helpt daarbij door de verkoop op zich te nemen. Er wordt gesproken van een omzet van 10 kilo per dag. Ze houden zich ook bezig met het ruilen van xtc en heroïne. Verder is bekend dat een van hen vaak naar Portugal rijdt om geld en/of drugs te halen dan wel te brengen.

89	Er is informatie dat de verdachten in dit csv vanuit een café vuurwapens te koop aanbieden.	De kern van dit csv bestaat uit broers van Marokkaanse afkomst. De broers houden zich bezig met wapenhandel en drugshandel. Er worden koeriers geregeld om cocaïne uit Zuid-Amerika naar Nederland te vervoeren. Op Schiphol zijn enkele aanhoudingen geweest die zijn terug te voeren op betrokkenheid van dit csv. De aangehouden personen hadden cocaïne in hun koffer verstopt. Er zou grootschalige afname van drugs zijn in een café, maar de omvang van de wapenhandel is onbekend. Ook is er informatie dat de verdachten Marokkaanse prostituees voor zich laten werken.
90	Er is informatie waaruit blijkt dat het oudste kernlid van dit csv samen met een in Nederland woonachtige Koerd actief is in de wapenhandel.	Tot de kern van dit csv behoren een vader en een zoon die al tientallen jaren crimineel actief zijn en zich daarbij met name richten op de illegale, internationale handel in drugs richting Engeland. Het gaat dan om wiet, speed, pillen en cocaïne. Ook zijn ze actief in de hennephandel en laten ze overvallen plegen op wietboeren. Bij die overvallen worden vuurwapens gebruikt en wordt geweld toegepast. De subjecten hebben een breed netwerk van criminele contacten. Waarschijnlijk wordt een bedrijf gebruikt om crimineel verworven geld wit te wassen.
91	Er is onbevestigde informatie waaruit kan worden opgemaakt dat de hoofdverdachte van dit csv in wapens zou handelen als nevenactiviteit.	Dit csv richt zich op de exploitatie van vrouwen in de prostitutie in verschillende steden in Nederland en ook in België. De slachtoffers komen voornamelijk uit voormalige Oostbloklanden en worden onder bedreiging de prostitutie in gebracht. De twee kernleden zijn van Turkse afkomst.

92	In april 2010 werd een onderzoek gestart naar een verdachte naar aanleiding van een CIE-bericht over wapenhandel. De verdachte zou handelen in uzi's, kalasjnikovs en Glocks en zou zijn wapens in België halen. Deze verdachte was eerder (in 2008 en 2009) al in beeld als een van wapens bezeten man die mogelijk ook bezig was met wapenhandel. Bij het vervolgonderzoek in 2010 is vastgesteld dat de verdachte vuurwapens ruilt met en koopt van een Belg. De Nederlandse verdachte is aangehouden in België met vuurwapens en munitie in zijn auto. Ook werd vastgesteld dat hij vuurwapens te koop aanbood.	Dit csv is twee personen groot, die beiden hulp krijgen van hun partners. Meer relaties (buiten afnemers) zijn niet in beeld. Wapen- en hennephandel lijken kernactiviteiten.
93	De organisator van dit csv zit vast in verband met een veroordeling voor vuurwapenhandel: hij was in beeld gekomen bij een grote wapenvondst, waarbij onder meer automatische wapens, raketwerpers en explosieven werden aangetroffen.	Dit csv wordt strak aangestuurd door het voor vuurwapenhandel veroordeelde kernlid. Het csv richt zich primair op de handel in xtc/amfetamine, het afdraaien van PMK en BMK en op hennepteelt en is te relateren aan een groot aantal laboratoria in Nederland, waarbij ook personen van andere csv's betrokken zijn. Een aantal personen van het csv richt zich op de invoer van chemicaliën (eerder vanuit België, maar de laatste jaren vanuit Polen) bestemd voor de productie. Voor dit specifieke onderdeel is een duidelijke 'tweede man' aan te wijzen. Het csv is onderwerp van meerdere opsporingsonderzoeken, is professioneel van opzet (ook afscherming), en is in ieder geval al vanaf 2000 in deze samenstelling crimineel actief. De csv's waarmee men relaties onderhoudt, richten zich op export van verdovende middelen naar Italië en op import van cocaïne vanuit Curaçao. Als afzetmarkten voor de xtc komen in beeld: Engeland, Noorwegen en Italië.

94	Er is diverse malen informatie binnengekomen dat een van de kernleden van dit csv, van Marokkaanse afkomst, in de vuurwapenhandel zit. Verder is ook van een ander kernlid bekend dat bij hem twee personen zouden zijn geweest voor het ophalen van vuurwapens. Deze vuurwapens zouden uit Duitsland zijn gehaald.	Dit csv van ongeveer dertig personen en zonder duidelijke leider richt zich op de handel in harddrugs, de kweek van en handel (o.a. richting Polen) in softdrugs en op autocriminaliteit. Strippers, slopers en omkatlocaties zijn in beeld.
95	Er is informatie dat in ieder geval één van de leden van dit csv zou handelen in vuurwapens. Dit doet deze persoon naast de handel in wiet. Bij deze laatste activiteit werkt hij samen met een relatief nieuw lid van het csv, dat elektriciteitsklusjes verricht. Ze lijken elkaar goed te kennen, op meer vriendschappelijke basis. Ook is degene die als wapenhandelaar in beeld is, als regisseur, meer op de achtergrond, betrokken bij inbraken.	Dit csv van ongeveer dertig personen richt zich primair op de grootschalige wietkweek en de export van wiet naar Engeland en België. Enkele leden doen er andere dingen bij zoals de diefstal van jachten en de handel in vuurwapens. Er zijn verschillende investeringen bekend die waarschijnlijk betaald zijn met crimineel verworven geld.
96	Er is informatie dat een persoon die aan dit csv verbonden is, niet alleen in verdovende middelen handelt maar ook in wapens. Deze persoon is geen kernlid van het csv. Wel heeft deze verdachte nauwe contacten met iemand die wordt ingezet om personen onder druk te zetten. De verdachte zou vaak een wapen op zak hebben en zijn moeder zou op de hoogte zijn van zijn criminele activiteiten en hem waar nodig vervangen of bijstaan.	Dit csv verrijkt zich al meerdere jaren met de hennepproductie, -handel en -exploitatie. Er is sprake van agressieve chantagepraktijken. Een van de kernleden zou ook de beschikking hebben over een xtc-lab. Spanje en Engeland zijn in beeld als landen waarnaar men drugs smokkelt. Op naam van leden staan meerdere bedrijven.
97	Het kernlid van dit csv (met een verleden in het plegen van bedrijfsinbraken) zou zich volgens meldingen bij Meld Misdaad Anoniem ook bezighouden met de handel in vuurwapens en met het kweken van hennep en cocaïnehandel. Hij zou wat betreft wapenhandel zaken doen met een kernlid van een ander csv in de eigen regio.	Dit csv, waarvan de kern ongeveer twintig personen telt, draait om het kernlid van wie ook betrokkenheid bij wapenhandel wordt vermoed. Hoofdactiviteiten zijn overvallen op particulieren waarbij veel geweld wordt gebruikt en ook vuurwapens. Ook worden in wisselende samenstellingen woning- en bedrijfsinbraken gepleegd en fraude met 'comfortcards', en wordt hennep gekweekt, verhandeld en geript. Bij een aanhouding werden kogelwerende vesten gevonden.

98	Tot in 2008 is er informatie binnengekomen over de illegale handel in vuurwapens door een van de kernleden van dit csv. Deze persoon woont nu echter in Turkije en er is geen nieuwe informatie van na 2008 over deze handel. Dit kernlid is wel in beeld als een van de twee leiders van het csv en zou zich ook bezig-houden met allerhande investeringen en de verkoop van gestolen goederen zoals merk-kleding. Hij is een handige ondernemer en handelaar.	Dit csv bestaat voornamelijk uit mannen van Antilliaanse afkomst. Het richt zich al jaren primair op de invoer van cocaïne van de Antillen in Nederland en op de uitvoer van hennep naar de Antillen en Engeland.
99	Twee leden van dit csv worden verdacht van wapenhandel, naast hun betrokkenheid bij de primaire criminele activiteiten van dit csv: de cocaïnehandel en hennepteelt. Ook zouden verschillende leden van dit csv in het bezit zijn van wapens, ook van automatische vuurwapens. De afzet van vuurwapens zou voornamelijk plaatsvinden in Italië. Ook reist men regelmatig naar Duitsland, Spanje en Curaçao. Waarschijnlijk gebruikt men een gehuurde loods voor de opslag van gestolen goederen en wapens.	De kern van dit csv is een (grote) familie van Marokkaanse afkomst. De familieleden wonen dicht bij elkaar in een stad maar hebben criminele contacten in heel Nederland; leden van dit csv kunnen gekoppeld worden aan in ieder geval vijf andere, zelfstandig opererende csv's. Hun handel en in- en uitvoer van verdovende middelen is grootschalig (ze zouden bijvoorbeeld minimaal twintig hennepkwekerijen bezitten en samenwerken met een van de grotere criminele hasjboeren van Marokko, en een van de leden werd in het buitenland aangehouden met ruim 40 kilo cocaïne) en ook houden ze zich bezig met het plegen van overvallen, bedreigingen, afpersingen, loverboypraktijken, woning- en bedrijfsinbraken en de handel en in- en uitvoer van vuurwapens.

100	Twee leden van dit csv zouden zich bezighouden met vuurwapensmokkel en -handel. De vuurwapens worden uit Joegoslavië/Bosnië gehaald en verstopt in auto's Nederland binnen gesmokkeld. Opvallend is dat een vuurwapen dat een ander lid van het csv gebruikte bij een schietincident juist niet geleverd was door een van de eerdergenoemde verdachten maar door iemand van een ander csv. Overdracht van het wapen vond kort voor het incident plaats. Over opslag is bekend dat een van de leden bij zijn moeder verblijft en daar ook drugs en vuurwapens *stasht*.	Dit csv heeft vuurwapenhandel als kerntaak, maar richt zich ook op het plegen van vermogensdelicten, waarbij de leden het vooral voorzien hebben op kluizen in bedrijven en woningen. Zij voeren deze delicten vermoedelijk uit met hulp van Duitse Albanezen. Daarnaast is er informatie over vrouwenhandel, het opkopen en verhandelen van hennep, export van hennep naar het buitenland, het onklaar maken van alarminstallaties en export van gestolen auto's. In 2009 en 2010 is de informatiepositie echter verslechterd, waardoor er weinig actuele informatie is.
101	Twee van de leden van dit csv zijn in beeld als handelaars in vuurwapens.	Dit csv pakt alles aan om aan geld te komen. De hoofdactiviteiten zijn de handel in harddrugs, het telen van hennep, het rippen van kwekerijen en autocriminaliteit. De leden van dit csv van ongeveer dertig man sterk zijn dominant aanwezig in hun regio en hebben een uitgebreid netwerk met minimaal vijf andere zelfstandig werkende csv's. Geweldgebruik komt veel voor.
102	Opsporingsonderzoek heeft (rest)informatie opgeleverd waaruit blijkt dat dit csv in vuurwapens handelt. Wapens uit België zouden van verschillende personen worden betrokken, zodat de herkomst moeilijk te definiëren is. De handel zou voor zover bekend niet groots zijn opgezet.	Dit enorme netwerk, waarbij bijna tachtig personen in beeld zijn, verspreid over Nederland wonend, richt zich op het op grote schaal produceren en exporteren van hennep en ecstasy richting Engeland en op de export van wiet naar Rusland. Tevens richt men zich op diverse vormen van autocriminaliteit door relaties met verschillende autobedrijven. De omzet zou zeker boven de 30 miljoen per jaar zijn. Wapenhandel is iets wat men er waarschijnlijk 'bij doet'.

Bijlage 2

Respondenten, klankbordgroep en medewerkers

Respondenten

Jaap Blokland, Recherche Expertise F.T.O., Regionaal Bureau Wapens en Munitie, Politie Brabant-Noord, tevens lid van de landelijke werkgroep Advies Wet Wapens en Munitie

Jaap Bouman, Divisie Recherche Ondersteuning, Thematische Expertise, Team Vuurwapens en Munitie, Politie Groningen

Johnny Curfs, teamchef recherche Kerkrade, Politie Limburg-Zuid

Mario van Deventer, Team Explosieven en Wapens, Politie Amsterdam-Amstelland

Theo van der Elst, Landelijke Expertgroep CBRN Explosieven Veiligheid, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Rob Hermsen, Nederlands Forensisch Instituut, afdeling Fysische en Chemische Technologie

Arie van Iersel, Politie Midden en West Brabant, Expert A en coördinator Regionaal Bureau Wapens en Munitie, tevens lid van de landelijke werkgroep Advies Wet Wapens en Munitie

Jorno Jon-Ming, strategisch analist Politie Amsterdam-Amstelland, Dienst Regionale Recherche, Bureau Informatie

Leon Kersbergen, Team Vuurwapens en Explosieven, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Niels Klein, Regionaal Bureau Wapens en Munitie, Vakspecialist Wapens & Techniek, Politie Rotterdam-Rijnmond

Kees Martin, informatierechercheur Dienst Nationale Recherche, Korps landelijke politiediensten

Johan Mulder, Team Explosieven en Wapens, Politie Amsterdam-Amstelland

Thomas Mulder, strategisch analist, Onderzoek en Analyse Eenheid, Regionale Informatie Organisatie, Politie Rotterdam-Rijnmond

Ben Nederpel en Daan Ooms, Regionaal Bureau Wapens en Munitie, Forensische Opsporing, Politie Haaglanden

Joan Palms en Mark v.d. Berg, Bureau Bijzondere Wetten, Koninklijke Marechaussee, District Schiphol

Judith Rietveld, Nederlands Bom Data Centrum en Landelijke Expertgroep CBRN Explosieven Veiligheid, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Bart Spieringhs, coördinator Operationele Zaken, Interregionaal Arrestatieteam Zuid-Nederland, Politie Brabant-Zuid-Oost

Jan Spriensma, projectleider zwacri, Team Innovatie, Politie Amsterdam-Amstelland

Theo Vietor, coördinator Forensische Opsporing, KLPD/ DNR , Unit Randstad Noord

Hans Waaijer, Team Explosieven en Wapens, Politie Amsterdam-Amstelland

Hans Willems en Laura Ankone, strategisch analisten, Bureau Recherche Informatie , Politie Brabant-Noord

Jan van Zijtveld, programmamanager Geweld, Politie Amsterdam-Amstelland, tevens projectcoördinator Vuurwapens

Thomas de Zoete, strategisch analist Politie Amsterdam-Amstelland, Dienst Regionale Recherche, Bureau Informatie

Leden klankbordgroep

Yme Joustra, voorzitter Landelijk Platform Vuurwapens, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Alex Korte, coördinator Landelijk Platform Vuurwapens, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Hendrik-Jan Talsma, officier van justitie, arrondissementsparket Den Haag, voorzitter van de landelijke werkgroep Advies Wet Wapens en Munitie

Liesbeth Vervloed-Peeters, secretaris van het Landelijk Platform Vuurwapens, tevens secretaris van de landelijke werkgroep Advies Wet Wapens en Munitie

Marsha de Vries, vakgroep Social Risks and Safety Studies van de universiteit van Twente, specialisatie: illegale handel in vuurwapens en munitie

Willem Woelders, korpschef politiekorpsen Gooi en Vechtstreek en Flevoland, gemandateerd portefeuillehouder vuurwapens Raad van Korpschefs

Medewerkers

Ronald Beerens en Edith Knörr, medewerkers Unit Logistiek & Distributie, vtsPN

Richard Beijersbergen van Henegouwen, Team Ontwikkeling, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Roos Besters, Team Vuurwapens en Explosieven, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Mario Brusse, Landelijke Expertgroep CBRN Explosieven Veiligheid, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Dirk van Harten, liaisonofficer Sarajevo, Unit Buitenland, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Jos Meloen, strategisch onderzoeker Team Strategische Analyse, Unit Strategie & Beleid, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Aad Verhoef, Vuurwapendatasysteem, Team Vuurwapens en Explosieven, Dienst IPOL, Korps landelijke politiediensten

Frank Wiewel, adviseur Informatie & Intelligence, Unit Informatie, Dienst Operationele Samenwerking, Korps landelijke politiediensten